

“Allahumme accil farecehu...”

KEVSER SURESİ

Rahman Rahim Allah'ın Adıyla
Şüphesiz biz, sana Kevser'i verdik.
Şu hâlde Rabbin için namaz kıl ve tekbir
alırken, namazda ellerini boğazına kadar kaldır.
Doğrusu asıl soyu kesik olan, sana kin duyandır.

MEHMET YAR

On Binlerin İhaneti

(ROMAN)

KEVSER

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

Kevser Yayınları: 187

Kitabın Adı: On Binlerin İhaneti

Yazar: Mehmet Yar

Dizgi ve Mizanpaj: Kevser

Kapak: Faruk Atlan

Baskı: Yılmaz Matbaacılık (Sertifika No: 27185)

Litros Yolu 2. Matb. Sitesi 3 NB 2 Zeytinburnu
Topkapı İSTANBUL Tel: 0212 493 00 85

Basım Tarihi: 1. Baskı: Eylül 2011

2. Baskı: Haziran 2015

ISBN: 978-9944-709-79-8

Not: Kitap Eylül 2002 tarihinde İlke Yayıncılık tarafından basılmıştır

Kevser Yayınları

Balabanağa Mah. Büyük Reşitpaşa Cad.

Yumni İş Mrkz. No: 16B / 25

Fatih – İSTANBUL

Tel: 0212 – 534 35 28 / 555 16 66

Faks: 0212 – 631 36 01 / 555 22 12

www.kevseryayincilik.com

<https://t.me/caferilikcom>

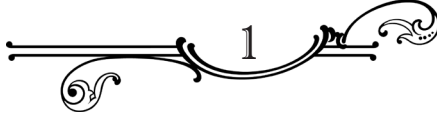
www.caferilik.com

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

“Çok değil, daha otuz yıl önce bahçe duvarlarını bu kadar yükseltmezdik” diye düşündü. “Yazıklar olsun!” dedi, boyunu geçen duvarın geniş gölgesine oturduğunda; “Yazıklar olsun!”

“Ne yazık ki bahçe sahipleri birkaç üzüm asmasını korumak için yükseltmediler bu duvarları. İsteyene en iyisinden tabak tabak verip, yaş ve kuru meyvenin her türlüşünü miskine, yetime, yolda kalmışa sunan, boğazı kurumuş her canlıya ikramda bulunan insanların bahçesi eskiden sadece işaret taşları ile birbirinden ayrılıyordu. Hem zaten, gelen geçenin serbestçe yemesi için duvardan kasıtlı sarkıtılan kara ve iri taneli üzüm asmaları, aslında korunmak istenenin bahçe olmadığını anlatmaya yetmiyor muydu? “Kaygısı ne bu insanların?” diye bir soru geçirdi içinden. Sonra; “Sorduğun soruya bak,” der gibi iç çekip başını salladı. “Yazıklar olsun!” dedi tekrar.

Birbirine geçirdiği ince parmaklarını alınına dayadı, bir müddet düşündü, içini çekti, “Yazıklar olsun!” dedi. “Yazıklar olsun ki, yaşı ve cinsiyeti ne olursa olsun burada yaşayan insanları korumak için çevrildi bu bahçeler ve duvarlar bu amaçla yükseltildi. Oysa bu taş yığınları eşkıyanın aşamayacağı bir engel miydi? Üstelik eşkıya firari değil, iktidardayken. Böyle olmadığını, hatta mazlumların canına kastedenin öfkesini, kinini, nefretini ve indirece-

ği darbenin şiddetini artırmaktan başka işe yaramadığını bu duvarları yükseltenlerde biliyor ya. Biliyorlar çünkü en ölümcül darbenin en tekin korunakta alındığını. Şu var ki, güvende olma isteği sadece sınırların öte tarafının gözetlenip korunmasıyla sağlanamıyor artık. Eşkiya içerde çünkü eşkiya iktidarda ve otoriteye karşı en ufak bir tavrı olmayan bu insanların endişesi de iktidardakiler!”

Kollarını dizlerine dayadı, parmaklarını açtı, sonra çevirip avuç içlerine baktı. Bileklerini yokladı; “Endişe ve korku” dedi. “İşte bileğimizi büken iki belâ. Daha kavga-ya girişmeden, bizi kavganın mağlubu ilan eden, elimizin tersini yere çarpan iki hain, iki işbirlikçi. Biri beyne, biri yüreğe yerleşip kök salan iki habis tümör, hatta iki put...”

Derin bir iç çekişle dönüp duvara baktı, her taşı; taşınamayan bir sorumluluğu anlatıyordu sanki. Bir endişeyi, bir korkuyu, bir kuşkuğu sembolize ediyordu... Her biri; bir düşünce ekiyordu beynine, öfkeli bir düşünce. Uzanıp taşlara dokunacak gibi oldu, neden sonra aniden çekiverdi elini. “Biz,” dedi kendi kendine; “Korku taşlarıyla örülmüş, endişe duvarlarının içinde, ideallerimiz bir yana görevlerimizi bile unutup, yalnız bahçemizi değil, ufkumuzu da sınırlayıp, sadece kendimizi koruma telaşına düşmüşken, onlar bu endişemizden beslenen güçlerinin tadını çıkarmakla meşgul. Tek düşünceleri, bizi daha fazla endişelendirip, daha çok sindirecek zorbalıklar ve işkenceler icat etmek. Öldürülme korkusu yetmiyormuş gibi, insanları dokunulma korkusuna gömmek! Böylece daha güçlü, daha güçlü, daha güçlü görünmek...”

Yüzünü gökyüzüne çevirdi sonra, en tepede masmavi, ufka yaklaştıkça çölün rengine karışan gökyüzüne baktı. Tam karşıda herkesin her şeye benzetebileceği bir bulut vardı. Acı ve ıstırabın dinlendiği bir secdeye varmış,

kalkmak bilmeyen bir ihtiyar gibi duruyordu. Biraz daha eğilse sırtındaki kırbaç izleri göründü görünecekti.

Ufku bir uçtan bir uca geçen şahine takıldı gözü sonra. Yanında iki yavrusu ile beraber bir yükseliyor bir süzülüyordu. Belli ki uçmayı değil, düşmemeyi öğretiyordu yavrularına. Şahin olmak, zaten uçmak demek değil miydi? Bir an göz göze geldiler sanki... Bakıştılar. Şahinin bal rengi gözlerindeki kararlılığı gördü... Sonra, en yükseğe göz diken şahinlerle beraber başını biraz daha kaldırdı, gözden yitene kadar... Bir kuş; en yükseğe vurgun olmadıkça şahin olamazdı ki!

Sonra tüm gökyüzünü seyretti. Doğudaki bulutlara baktı kaşları çatık. Bembeyaz olmayan tüm bulutlar gibi kapkara bir bulut tam oradaydı. Üst tarafı Şam saraylarının irili ufaklı kubbelerini andırıyordu. Ufka en yakın tarafı ise kızıla çalıyordu. Saraydan akıtılan kanları hatırladı. İşkenceleri, dayanamayıp cansız yere serilenleri; mazlumları, mahrumları...

"Sarayların temeli neden hep kanlı olurdu acaba?"

Derin ve sesli bir iç çekti. Başını eğip, gözlerini yumdu.

Ömrü boyunca saray görmemişti Said. -görmek de istemiyordu ya- Kisra ve Kayser'in sütunları devrilmiş, duvarları çatlamış saraylarını duymuştu. Bir de Ebu Zer'i öfkeliendiren Şam'ın yeşil saraylarını. Biri Kisra'nın, biri Kayser'indi, ya diğeri kimindi? Ne fark ederdi ki, hem zaten saray denince hayalinde aynı saray canlanmıyor muydu hep? Ne fark ederdi ki?

Başını usulca indirip çenesini dizlerine dayadı.

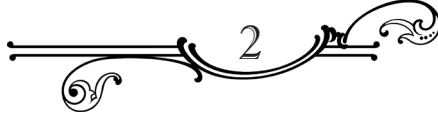
"İnsan; kendi yazar yazgısını, bunu biz istedik," diye mırıldandı... "Şefkate ihanet edenler bizlerdik, şimdi hainlerden şefkat mi göreceğiz? Adaletle zulmettik, zalim-

den adalet mi göreceğiz. Gücünü haktan değil, zorbalığından, kan emiciliğinden alan bir iktidarı biz istedik. Onları saraylara biz yerleştirdik. Kendi tuzağımızı kendimiz kurduk, yetmiyormuş gibi tuzağı fark edecek gözlerimizi yumduk. Gücümüzü onlara hibe ettik ve şimdi; başkaldırmayı unutup, köleleştik. Oysa en fazla bir mumu söndürmek kadar çaba gerekiyordu, eğer; zulme son vermek için harekete girişecek mecalimiz olsaydı. Bu bitkinlik, bu halsizlik yalnızca onlara yarıyor” diye söylendi. “Onlara; yani piramidin en tepesindekilere.”

Dönüp duvara baktı tekrar, hiçbir taş olması gereken yerde değildi. Uzanıp taşlara dokunacak gibi oldu, neden sonra aniden çekiverdi elini. Bir tek taş bir zorbanın elini kırmaya yeterdi. Binlercesi korunmaya yetmeyen taşların sadece bir tanesi. Ama hiçbir taş olması gereken yerde değildi...

Kırk yaşlarındaydı Said. Esmer, ince ve zeki, tipik bir çöl adamıydı. Alnı geniş, elmacık kemikleri çıkık, sürekli yere bakan hüzünlü gözleri kapkaraydı. Yalnızlığı sevmiyordu, ama yalnızlığında, kuru kalabalıklarla birlikte olunca kaybedebileceği ve yüreğinin ne olduğunu bilmeksizin aradığı bir şeyler buluyordu. Bu yüzden zaman zaman sabah namazını kılıp, alacakaranlıkta, şehrin en son evlerine kadar yabancı bir yerden kaçır gibi yürür, buralara gelirdi. Ama mutlaka güneye ve özlediği Mekke'ye doğru yönelir, kısık gözlerle, tarihin başladığı yere ait düşüncelere dalıp giderdi.

Gün ışıyıp, güneş, adama gölgesinin boyunu eşitleyinceye kadar. Sonra; yani insanın önüne boyu kadar gölge düştüğünde, mezarlığa gider babasının kabri başında, yaşamla ölümün kıyısında öylece durup sırtını güneşe verir, güneşin sıcaklığını sırtında duymayıncaya kadar beklerdi.

Babası da sık sık yapardı bunu. Günün ucu gözükünce kibleye yönelir, gölgesi yeteri kadar uzayıncaya kadar olduğu yerde, belli belirsiz esen yelin ahengiyle usulca salınır Kur'an okurdu. Nedenini soranlara hayatı boyunca; "üşüyorum" demeye devam etti. "Bu sıcakta nasıl üşürsün?" diyenlere; "garip olan çölde bile üşür" derdi. İşte o zaman Said'in en büyük ağabeyi dayanamaz söze katılır; "yedi oğlun varken neden garip olursun?" diye sitem dolu

laflar ederdi babasına. "Başı kesilmiş bir deve, yedi ayaklı bile olsa gariptir oğlum" der ve ağlamaya başlardı. O vakt garipliğinin sebebini herkes anlardı ya, neden üşüdüğünü çok az kişi bilirdi.

Oysa o; yıllar önce Siffin'de kan revan içinde kalmış Yemenli kardeşi Veysel Karani'yi, atların ayakları arasından kurtarmaya çalışırken sırtına saplanan gürzün ağrısını dindirmeye çalışıyordu güneşte ısıtarak.

Bir kez, sadece bir kez tüm oğullarının ısrarı üzerine anlatmıştı. "Hayatım boyunca sırtımı birçok şefkatli el okşadı, hepsini hâlâ hissederim, bir de gürzün şefkatli okşamasını hiç unutmayacağım," demişti. O gün anlatmıştı Siffin'i. Gün doğunca başlayan ve öğle vakti Kur'an sayfalarının mızrakların ucuna takılmasıyla biten o acı günü. Anısı acı, acısı haz veren o uzun günü.

Veysel'i kaldırmaya çalışırken şefkatli bir gürz darbesi ile onun üzerine yığılışını, parçalanmış gövdeler arasında, ikisi de acı içinde kıvrandığı halde Veysel Karani'yi kucaklayışını anlatmıştı. Onun son nefesteki güzel kokusunu, ölümün eşliğinde zikreden yanık sesini tarif etmeye çalışmıştı. Gözyaşı ve hıçkırıklarla sık sık kesilen kısacık ve sade bir anı saatlerce yaşaya yaşaya anlatılabilirdi ya. Dayanamamış, yarım bırakmıştı.

"Göğsümü bir dostun göğsüne yaslamak için, sırtıma bin gürz yemeye gene razıyım" deyip, ezan okunmak bahanesiyle oradan uzaklaşmıştı. İlk ve son anlatışıydı bu. O günden sonra ne bir gün bahsetmiş, ne de tüm ısrarlara rağmen o soylu yarayı kimseye öptürmeye yanaşmıştı. Ya kapanırsa, diye korkuyordu.

Yarası hiçbir zaman kapanmadı. Vasiyetinde; şehrin dışına, Mekke yönüne gömülmek istediği için öldüğünde

oraya götürüldü. İşte o gün, artık asla kapanmayacak olan bu yarayı öpen öpmüştü.

Hatırlayacağı kadar kısa bir yaşam diliminde çevresinde akıl almaz bir değişime şahit olmuştu Said. İnsanlar değiştikçe, tersine bir değişikliği benimsemişti. Reddetmenin benimsemeye dönüştüğünü, sonra alışkanlığa, derken sahiplenmeye vardığını ve bunun insan ruhunda açtığı yıkımı görmüştü çünkü. Kendine belirlenen yatağı reddeden ırmak gibiydi. Özgürlüğü seçmişti ve onun doğasında bulunan dimdik durmayı. Kölelikle amansız bir zıtlaşmayı.

“Köle bir toplumun öğretileri, ancak köleleştirir” diyor, son on yılda edinilmiş tüm toplumsal değerlerden sıyrılmaya çalışıyordu. Tüm ısrarlara rağmen “surlar bir şehrin mezar taşlarıdır” diyerek bahçesini çevirmemiş, ağaçlardan meyve koparmaya gelen çocuklar düşmesin diye sadece işaret taşlarıyla yetinmişti.

“Bu duvarları, birilerinden korunmak için yapmadınız, siz korkup duvarlarınızı yükselttikçe, ‘onlar’ sizin korkularınızdan yapılmış bir surun içinde kendilerini emniyette hissediyorlar” diyordu. Öylesine aldırışsız konuşuyor, “onlar” derken eliyle sürekli Şam tarafını, saltanat sarayını işaret edip, sözünü buyurgan bir sesle bitiriyordu;

“Güvende olma isteği en büyük tehlikedir!”

Bu sözleri duyunca başını öne eğen yaşlı Süleyman’a; “Öyle değil mi efendim?” diye sormuştu. Doksan yıllık bir ömrün verdiği bilgeliği ile yaşlı Süleyman; “Endişe duvarlarının içine hapsolmuş bu insanları yönetmek, bir iktidar için ne de kolaydır” diye cevap vermişti. Ama nedense bu sözü toplulukta Said’ten başka kimse anlamak

istememişti. Fakat gene de topluluk dağılınca yanına yaklaşan bir baba dostu, suçlayan bakışlarla;

“Dikkat et! Kendini ellerinle tehlikeye atıyorsun,” diye ikaz etmişti Said’i.

“Biz; ihlâl ettiğimiz için köle düştüğümüz, Kur’an ayetlerini bile unuttuk. Onlar şimdi, belki bir kez daha mızrakların ucuna takılacak altın işlemeli Kur’an sayfaları yazdırmakla meşgul,” diye söylenmişti Said.

“Bu dik kafalılık sana bir şey kazandırmaz!” diye devam edip uzaklaşmıştı baba dostu.

Ne tuhaf diye düşündü Said; Aynı gün annem de “sana bir şeyler olmuş Said, eskiden bu kadar yumuşak başlı, yufka yürekli değildin” demişti. “Ne tuhaf!”

“Endiŕe duvarları!”

Birden duvara yaslanmakta olduğunu fark edince ani bir hareketle doğruldu. Bu duvarlara yaslanmak bile Said’i rahatsız etmeye yetiyordu. Başını dua eder gibi ağtığı ellerinin arasına alıp, tekrar Mekke’ye doğru dűřüncelere daldı. Peygamber’i dűřündü uzun uzun. Onu görmemişti, zor zamanda yoldaşı, arkadaşı olamamıştı. Ama hiđ değilse mahşer gűnűnde görme ihtimali vardı. Fakat bu gidişle Peygamber’i görme şansını yitirebileceğini dűřünüyordu. İnsanlar ve toplum bu hızla değişirken, yarın bambaşka biri olmayacağından emin olamıyor, dűřündükçe kahroluyordu. İmam Ali’yi hatırladı sonra, ihaneti, yalnızlığı, aldatılmayı, İmam Hasan’ı, ve yine kalleşliği, arkadan vurmayı, iki yüzlölüğü, zorbalığı. Ve henüz görmediği İmam Hüseyin’i ve yalnızlığı.

Nabzı hızlandı, gözleri doldu...

Gűnün doğuşuyla beraber yerinden kalkıp mezarlığa yollandı. Mezarlığın duvarsız bahçesinden içeri girerken gözyaşlarını tutmanın anlamsızlığını itiraf etti kendine. “Yalnızca kendi için ağlamak ayıptır” deyip, gözyaşları içinde, hafif, ama yanık bir sesle selamladı mezarlıktakileri.

“Esselamu aleykum dare qavmin mu’minin...”

Uzunca bir süre kaldı şehirde daha az ölüm kokan mezarlıktaki. Et ve kemikten yaratıkların, bu gün var yarın yok dűnyada nasıl da bir avuđ toprağa dönüştüğünü

ibretle izledi. Ürperdi, içi titredi, buna rağmen bir daha, bir daha izledi. Ucu sararmaya başlamış otlara baktı, saç ağarmaya başlayan insanlar gibi, ölümün ilk işaretlerini almış da tir tir titriyorlardı sanki. Kuşların bile sesi değişmiş, yanık yanık ötüyor, coşkuyla kanat çırpmayı bırakmış, boynunu çekebildiği kadar göğsünün içine çekmiş, bulutlardan inip, bir mezar taşının altına sinmişlerdi. Yel, hüzünlü bir ölüm türküsü söylüyordu.

“Mezarlıkta, ne kadar kulak kesilsen dünyaya, etraftan çıt çıkmaz” diye mırıldandı Said. Kısıvrak pençesindeydi sanki ölümün. Ansızın yüreğinden canı çekilip alınacak da oracıkta cansız yere düşecekti sanki. “İşte budur” dedi; o güzel insanların gözünde dünyayı bir keçinin aksırığından daha değersiz kılan... Her an; **‘Her nefis ölümü tadacaktır’** gerçeğinin ağırlığı altında, can çekişme içinde yaşamak. Ölümün içinde yaşamak ve ölümü içinde yaşatmak! İşte yaşamak budur!”

Başını ellerinin arasına aldığı halde birinin gelmekte olduğunu fark etmişti. Buna rağmen dönüp bakmak bile istemedi. Çünkü ne beklediği kimse vardı, ne de çekindiği birileri. Az sonra tok bir sesle ‘selamun aleyke’ dediğini duydu gelenin. “Aleyküm selâm” dedikten sonra başını kaldırıp baktığında çıkaramadı önce. Uzun süre yaş akıtan gözleri, seçmekte zorlanıyordu, ellerini güneşle gözleri arasına siper yaparak tekrar baktı; “Habib... Sen misin?” diye sordu.

Devesini çökerttikten sonra usulca yaklaşım yanına çömeldi, sonra “evet” dedi Habib. Bir süre ikisi de hiç konuşmadan öylece oturdular. Said eliyle sırtını okşadı çocukluk arkadaşının. “Nasılsın?” diye hatırlı sordu.

“Sen iyi görünmüyorsun” dedi Habib. “Gözlerin kırmış, benzin de sapsarı. Hasta mısın?”

Said gülümseyerek tekrar sırtını sıvazladı Habib'in.

"Hayır" dedi, "iyiyim çok şükür, ya sen, uzun yoldan geliyorsun galiba?"

"Evet, uzun bir yoldan. Bir damla su içecek tek kuyunun olmadığı uzun bir yoldan..."

"Susamış mısın?"

"Evet, suyun var mı?"

Su dolu matarasını arkadaşına uzattı Said. Habib hem su içiyor, hem de durumunda bir tuhaflık sezdiği arkadaşını süzüyordu.

İyi olmadığı her halinden belli oluyordu ve bu Habib'in gözünden kaçmamıştı. Ama üstelemek yerine daha uygun bir zamanda arkadaşının derdine ortak olmayı denerim diye düşündü. Çocukluktan beri hayatlarının her anını, her sırrını paylaşmış oldukları için acele etmeye gerek yoktu. Nasılsa Said en kısa zamanda açılacaktı arkadaşına.

"Sanırım yalnız kalmak istiyorsun, ben gideyim, ama gitmeden önce şunu bilmeni isterim," dedi Habib; "Senin için her zaman bir şeyler yapmaya hazırım."

"Sağ ol kardeşim, ama gerçekten iyiyim. Üstelik yalnız kalmak istediğim de yok. Hem zaten ben de eve gitmek üzereyim, istersen beraber gidelim."

"Hadi o zaman, hava iyice ısınmadan yola koyulalım. Zaten ezan da okunmak üzere."

Başlarını önlerine eğip ağır adımlarla şehre doğru yürümeye başladılar. Şehrin dar ve تنها sokaklarında ilerlerken Habib arada bir göz ucuyla Said'e bakıyor, bu sessizliğinin sebebini çözmeye çalışıyordu. Ne var ki sessiz olan sadece Said değildi. On binlerce insanı barındıran şehir sessizliğe gömülmüş, Kûfe'den çıt çıkmıyordu. Yaşam durmuştu sanki. İnsanlar evlerine, duvarların arkası-

na sığınmışlardı. Haksız yere dökülmüş kanlar yüzünden hava dinginliğini kaybetmiş, yer ve gök boz bir devenin rengine bürünmüştü. Bu ürkütücü sessizlik karşısında dayanamayıp sordu Habib;

“Allah aşkına bu şehirde neler olmuş Said? Sen başını neden önüne eğiyorsun?”

Yol boyunca konuşmayan Said, başını kaldırıp baktı sadece, birçok şey anlatabilecek kadar, ama bir anlık bakıştan sonra tekrar başını eğdi. Habib, birkaç adım hızlanarak Said’in önüne geçti, şaşkın şaşkın etrafına bakınıyor, neler olup bittiğini anlamaya çalışıyordu. Yaşam dolu olması gereken bu görkemli şehir, derinden derine ölümü duyuruyordu sanki.

“Bu bir ölüm sessizliği” diye mırıldandı, “hayır” dedi sonra, “bir cinayet sessizliği...”

Bu sessizliğin bir sebebi mutlaka vardı. Tekrar Said’e döndü ve dostluktan cesaret alan bir öfkeyle sesini yükselterek;

“Başını eğen nedir?” diye yineledi sorusunu. Gözleri dolmuştu Said’in, boğazı tıkanmak üzereydi, konuşmasa boğulacak, olduğu yere yığılıp kalacak gibiydi.

“Başımı eğen Hucr bin Adiy’in başıdır!” dedi, kesik kesik konuşarak ve ağlamaya başladı. Olduğu yerde öylece kalakaldı Habib. Kalbi birkaç kez boşuna attı sanki. Ne düşünüyor ne konuşuyor ne nefes alıyor ne de baktığı yeri görebiliyordu. Neden sonra “inna lillah” dedi ve sustu.

“Onu vurdular mı?” diyebildi bir süre sonra. Cevap alamayınca “peki kim vurdu?” diye ısrarlı bir soruya geçti. Sessizce yana döndü Said ve eliyle uzakları göstererek;

“İki gün önce Şam’da başını vurmuşlar, dün akşam yatsı namazında haber aldık” dedi. Hâlâ ağlıyordu. Ama artık ağlayan biri daha vardı...

Hucr bin Adiy'in başını vuran eller kendi bedenlerinden sarkıyordu sanki. Pişman olmuş birer suçlu gibi bir sağa bir sola saparak yürümeye devam ettiler. Kûfe'den hâlâ çıt çıkmıyordu. Ölüm kara bir tül gibi inmişti koca şehrin üstüne.

"Peki," dedi Habib; "Bu insanlar neden evlerine kapandılar?"

"Biliyorsun" dedi Said; "cellâtlar; kestikleri başa değil, o kesik baş ile halka mesaj verirler... Herkes korkuyor, kimse kendini güvende hissetmiyor. Bütün bu insanlar Hucri kadar suçlular. Çünkü onların ailesinden değiller. Ve o aileden olmayan herkes suçludur. Suçlu olan herkes her an öldürülebilir. İktidarda kalmanın şartı budur!"

"Ben de o aileden değilim... Ama..."

"Ama ne? Ama suçlanmadım diyeceksin değil mi? Evet. Ben de o aileden değilim ve ben de suçlanmadım. Ama neden biliyor musun? Çünkü ağzımı açmadım, çünkü boyun eğdim! Hucri'nun başını vermek pahasına kabul etmediği o çirkin hakaretleri, o iğrenç küfürleri duydum ve ağzımı açmadım. Resulullah'ın ehline sataşıldıkça sustum! Hucri'nun yüreğiyle durduğu yerde ben başımı sakınarak yaşamaya çalıştım."

"....."

"Boyun eğmedik mi Habib?"

"....."

"Evet ben boyun eğdim. Ama boynumu kılıçlardan korumak için susarak yaşadığım her günün bir mağlubiyet olduğunu geç de olsa öğrendim. Ve artık susmayacağım."

Habib; bir seçime kilitlenmiş olmanın darmadağın ettiği düşüncelerini toparlamaya çalışıyor, karmakarışık duygular içinde bulanıp bulanıp duruluyordu. Yüreği kan ağlıyordu. Tanımadığı eller boğazını sıkıyordu sanki. Karar vermek zorundaydı. Ya bundan böyle "sarayların gölgesinde" rahat, ama onursuz ve boynu bükük sürdürecekti kalan ömrünü, ya da her an düşebilecek bir başla, ama onurlu yaşayacaktı. Omuzlarına değirmen taşı yüklenmiş gibi, iki bükülmüdü. Başını biraz daha öne eğdi;

"Biliyor musun Said; bu sözleri dün söyleseydin kabul etmezdim," dedi.

"Biliyorum, ama tek bildiğim bu değil. Bundan daha korkunç şeyler biliyorum artık ve asıl onlar beni korkutuyor."

"Onlar nedir?"

"Bunları dün söyleseydin kabul etmezdim dedin ya..." dedi Said içini çekerek, "Yarın belki ben bu sözleri söylemeyeceğim, belki söylesem sen kabul etmeyeceksin. Günbegün fikir değiştiriyoruz, saf değiştiriyoruz. Günbegün değişiyoruz, fert olarak, toplum olarak sürekli değişiyoruz... Bize ne oldu Allah aşkına söylesene!"

"....."

"Bu şehre bir baksana... Bu şehrin insanlarına. Daha otuz sene önce Yemen'den Hadramud'a kadar hiçbir şey-

den korkmaksızın gece, gündüz yolculuk edebilen insanlar bu insanlar değil miydi? Hani şimdi neredeler. Kendi zindanlarına kapanmışlar. Duvarların arkasına. Üstelik bu duvarlar onları korumaya da yetmiyor. İnsanlar evlerinde, en emin sığınaklarında hatta mescitlerde öldürülüyorlar. Öyle değil mi? Bunu kim yaptı, söyler misin Habib? Altını bakıra dönüştüren bu usta simyacı kim? Ama korkarım çok geçmeden buna da alışırız. İnsan denen şu tuhaf yaratığın alışmadığı bir şey mi var!

O güne kadar hiç kimseye başkaldırmamıştı Habib. Asla tehlikeye atılmamıştı. Sadece kendisini ilgilendiren meselelerde olabildiği kadar direngendi. Ama başkalarının sorunları için, üstelik hayatını darmaduman edecek güce sahip iktidar söz konusu iken başkaldırmak hiç de ona göre değildi. Yıllarca gövdesini kılıçlardan uzak tutmuş, bu tür hamlelere girişmekten kendini her zaman engellemişti. Şimdi ise Hucr vurulmuştu ve şehre çöken bu kurşunî hava neredeyse kendisini de boğacak kadar yoğundu.

Ve Said'in baş eğdiren, sorumlulukla özgürlük arasındaki ilişkiyi yüze çarpar gibi anlatan sözleri;

"Tüm acı ve sıkıntılardan uzakta olma isteğimiz değil midir ki bizi, bu en büyük sıkıntılara düşürdü" derken haksız mıydı?"

Altüst olmuştu Habib, bir yanda saray, bir yanda zindan ve oyalanmadan verilmesi gereken bir karar duruyordu önünde. Bir ikilem içindeydi. Ki bir ikilem ne kadar korkunç olursa karar verme süresi o kadar kısa olurdu. Zaten bir korkunçluğu da buydu ya. Sadece; "O olsaydı ne yapardı?" sorusunu sordu kendine ve Said'e döndü;

“Yaşamı boyun eğmeksizin kabulleniyorum!” dedi kesin bir ifadeyle. “Eğer istemezse yaşam beni böyle kabullenmesin. Eğilecek başım yok benim. Öyle bir baş taşımaktansa... Hucr gibi; düşecek bir baş taşıyayım!”

Dönüp Said’e baktı tekrar, ipi kopmuş inci bir kolye gibi gözyaşları dökülüyordu sokağa. Elini omzuna götürdü, sıcacık, içi sevgiyle dolarak okşadı arkadaşının zayıf kollarını.

“Bu kadar ince olduğunu bilmiyordum” dedi, gözleri yaşardı.

Yepyeni bir dünyaya adım atmıştı Habib, yepyeni bir yaşama, yepyeni bir mücadeleye atılmıştı. Hemen her gün yeni yaşamındaki arkadaşı Said'i ziyarete geliyor, onun yalnız kalmak istediğini hissettiği vakitler dışında tüm zamanını onunla geçirmeye çalışıyordu. Belki de kendince iktidar taraftarı olarak bilindiğinden sıkılıyor, bu uğursuz bilgiyi değiştirmeye uğraşıyordu. Zaman zaman birlikte develerini otlatmaya çıkıyorlar, süt sağıyorlar, bağ bahçe işleriyle uğraşıyorlardı. Başkalarının sorunlarına en az kendi sorunlarına yaklaştıkları bir içtenlikle yaklaşıyor, konu komşuya, dula, yetime yardıma koşuyorlardı. Ve her zaman birbirlerine ve başkalarına bir şeyler öğretmeye gayret ediyorlardı. Kûfe'deki bilge şahsiyetleri, Peygamber'e yoldaşlık etmiş, onunla bulunmuş insanları ziyaret edip bilgi ve tecrübelerinden faydalanmak vazgeçemedikleri uğraşlarıydı. İhmal etmedikleri dostları da vardı, Mucemma, Amir, Abdullah... Hemen her gün görüştükları arkadaşlarıydı. Hele çocuklarla beraber geçirdikleri vakitler; onlara okuma yazma öğretmek, sürgün ve işkence öyküleriyle onları birer devrimci gibi yetiştirmek en çok önemsedikleri işlerdendi.

Her sabah gün doğmadan şehrin dışına çıkar, kimseye ait olmadığı çoraklığından belli olan uçsuz bucaksız vadileri seyre dalarlardı. Okunan Kur'an ayetleriyle yeni

günü karşılar, sonra mezarlığa gider ilk derslerini alır, günü yine öyle uğurlarlardı.

“Ölüm en iyi öğretmendir,” dedi Said, o gün mezarlıktan çıkarken;

“Hayatı en iyi anlatan, onu en güzel ifade edebilen yegâne öğretmen ölümdür.”

“Evet, doğru” dedi Habib içini çekerek. “Ölüm en iyi bilgidir. Geçici heveslerle kalıcı eserler arasındaki farkı ayırt etmemizi sağlar. Ancak ölümü içime işleyebildikten sonra, bana verilen yaşam denen armağanın her ânını dolu dolu yaşamak, en güzel şekilde değerlendirmek isteğine kapılıyorum.”

“İyi de, hâlâ bir sürü boş vaktimiz var, onları nasıl değerlendireceğimiz hakkında iyi bir fikrin var mı?”

“Evet,” dedi Habib. Tatlı bir tebessümle durakladı bir an; “mezarlıkta yaşam yüklenmeye başladıktan sonra aklıma ilginç fikirler gelmeye başladı.”

İyi bir fikre her zaman ihtiyacı olduğunu bilen Said, arkadaşına doğru biraz daha dönerek; “o fikirleri benimle paylaşabilir misin?” dedi.

“Biliyor musun?” diye söze başladı Habib. “Kırk yaşına geldim. Doğrusu bu kadar yaşayacağımı da ummuyordum. Çünkü çocukluğumdan beri çok ağır hastalıklar geçirdim. Geçen gün içimden bir ses bana şöyle bir soru sordu;

“Bu kadar yaşayacağımı bilseydin neler yapardın?”

“İlginç bir soru... Peki, neler yapardın?”

“Bu kadar yaşayacağımı bilsem neler yapmazdım ki!” diye içini çekerek konuşmaya başladı Habib. Geride bıraktığı yıllara bakar gibi dönüp arkasına uzun uzun bak-

tı, "neler yapmazdım ki" diye yineledi sözünü. "Sadece on dakika ayırıp bir çınar ağacı ekerdim önce. Yanına bir tane daha, bir tane daha. Sonra zeytin ağacı, nar, incir, hurma, elma, badem, iğde ağaçları. Her cinsten üzüm veren asmalar, böğürtlenler, yaban kavunları ekerdim. Ve kuyular açardım, gelip geçenin oturup serinleyeceği uzun gölgeler veren salkım çiçekleri ekerdim kuyuların etrafına. Ceviz ağaçlarına salıncaklar kurar, çınar ağacına kuş yuvaları yapardım. Etrafını asla çitle çevirmezdim bu bahçenin. Aksine canlıları oraya çekecek ne varsa bulur buluşturur döşerdim. Ama illaki, ne bana, ne de bir başkasına ait olmayan bir araziye yapardım tüm bunları. Tek; bu kadar yaşayacağımı bilseydim eğer."

"Harika!" dedi Said. "Peygamberler de doğayı severdi." Bir an durdu, dönüp arkasına baktı, sonra Habib'e bomboş araziyi göstererek;

"Burası nasıl?" diye sordu.

"Evet... Bomboş, burası iyi" dedi Habib tebessümle.

"Peki, o halde yarın fidanlarımızla geleceğiz desene."

Dönüp tekrar seyrettiler çorak araziyi. "İyi de," dedi Said, bütün bunlar günde on dakikalık bir zaman ayırarak yapabileceklerindi sanırım. Ama benim fazlasıyla boş vaktim var. Başka şeyler de önersene.

Bütün ilimlerden bahsetti Habib. Tefsirden, hadisten, fıkihtan, matematikten, fizikten... Derken yabancı dillerden, yabancı kültürlerden ve tarihten. Böylece boş vakitlerini değerlendirebilecekleri uğraşları, kendilerini eğitip donatabilecekleri çalışmaları konuşarak şehre kadar geldiler.

Yaşlandıkça insan, saçları ağarıp yüzü kırıştıkça daha bir sıkı sarılır dünyaya. Tozuna çamuruna bulanır. 'Yaşlandım, evet, ama ihtiyarlamadım ki" diyen iki büklüm olmuş insanları ve onların hâlâ mal biriktirme sevdasına kapıldıklarını, biraz daha yaşamak için ne hallere düştüklerini görünce kahroluyordu yaşlı Süleyman. Oysa bir yaşlının yarına ilişkin ne gibi düşleri olabilir ki? Hem bunlar eskiden böyle düşünmüyordular, kanadı kırık bir kuş için günlerce uykudan ve yemekten kesilen insanlar bunlar değil miydi? Ne oldu bunlara... Bize ne oldu?' diye düşünüyordu...

Bahçe boyunca bir baştan bir başa yürüyüp düşünen yaşlı Süleyman yorgun bir halde, bir incir ağacının gölgesine çökmüş, öylece dalıp gitmişti. İnsan içine çıkmak istemiyordu artık. Gördüğü her şeyin, duyduğu her sesin kendisine atmış yıl öncesini hatırlatmasını istiyordu. Oysa her şey, ama her şey onu yarına, bir sonraki güne, daha sonraki güne... Ve böylece sonu gelmez bir hülyâya doğru kaçırılmaya çalışıyordu.

"Peygamberler neden gelmişti? Gittiğinde bize neler bıraktı? İzzet, şeref, onur, özgürlük... Hani nerede bunlar, ne de çabuk tükettik, ne çabuk yitirdik, başı dik, gözü yerde yürüyüşlerimize ne oldu? Neden köleleştik tekrar? Göz yumulan bir sapma... Ufacık bir sapma bizi nerelere kadar getirdi."

Yeni bir ateş yakmak için külleri karıştırıp, bir kor arar gibi sorular soruyordu kendi kendine. Neden, neden, neden, neden? Ne kadar ararsa, küllerin arasından kırık kalpler, kanlı gömlekler, feryatlar. Ve yüzükler, yüzükler, yüzükler çıkıyordu. Halkın bahtına çöken bir yüzük hikâyesi ve dostlarının; artık ebediyen parmağıma takmayacağım diye çıkarıp attıkları süslü yüzükler çıkıyordu. Serçe parmağına baktı, bir kuru incir etmez yüzüğü elinde evirip çevirmeye başladı. Yitirilen tüm güzelliklerin simgesi gibiydi. "Basit bir yüzüksün" diye söylendi içini çekerek,

"Ama tarihi ters yüz ettin."

Yüzük oyunlarının oynandığı güne öylece dalıp gitmişken uzaktan iğrenç bir kahkaha duydu. Kulaklarını tırmalayan bu sesin sahibini görmek için başını kaldırdığında bir ok atımı mesafede, biri kabaca, üç beş kişinin durup şakalaştığını gördü. İriyarı olanı, diğerlerinden birkaç adım ilerde durmuş, hem konuşuyor, hem kahkaha atıyor, ardından giyimce onun dengi olmadıkları belli olan diğerleri gülüşüyorlardı. Her adımda dünyanın çamuruna batmış gibi ayaklarını zorlanarak kaldırıyor, ağır ve hantal adımlar atıyor, etrafındakilerin birazda zoraki saygı gösterileri arasında salına salına yürüyordu. Çok şişmandı. Durmadan konuşuyor, elindeki kırbacı sallayarak bir şeyler anlatıyor, ardından iğrenç kahkahalarından birini daha atıyordu. Daha ilk bakıştan tanıdık biri olduğu hissine kapılmıştı. Yürüyüşü, hatta kahkahası hiçte yabancı gelmiyordu. Ama bir türlü çıkaramıyordu. 'Yaşlanıyor muyum yoksa' diye geçirdi içinden, 'hatırlamakta zorluk çekiyorum artık.'

Şişman adam ve etrafındakiler yaklaşıyordu. Biraz daha yaklaşsalar muhakkak tanırım diye geçirdi içinden. Şişman adam hem yürüyor, hem konuşuyor, şakalaşp

elindeki kırbacı etrafındakilere sallıyor, göbeğini, sırtını kaşıyordu. Onlar yaklaştıkça ihtiyarın merakı bir kat daha artıyor, onları seyrettikçe ellerini birbirine çarparak 'heyhat' diye iç geçiriyordu.

İlkin şişman adam yaklaştı duvar dibine. İhtiyarın yüzüne baktı kibirli bir eda ile. Selam vermedi. Bu bakışlardan, insanlara konuşmaya deymemiş gibi bir yüksekte bakma, onları aşağı görme havası seziliyordu. Şişman adam selam vermeyince 'demek tanışmıyoruz' diye düşündü ihtiyar, zira artık insanlar sadece tanıdıklarına selam veriyorlar. Sonra, 'hayır, ben bu adamı tanıyorum' diye geçirdi içinden. 'Ama nereden?' Tekrar baktı yüzüne. Gözlerinden tanınmasa, bir adamın ellerine bakılırdı. Dikkatlice baktı ellerine, dibi simsiyah olmuş kirli tırnaklardan başka bir özelliği olmayan parmaklar gördü. Sonra ayaklarına baktı uzunca, ince, yumuşacık oğlak derisinden yapılmış terlikleri tanıdı, ama sahibini çıkaramadı. "Hiç sevdim mi sizi?" diye mırıldandı kendi kendine.

"Hiç sevdim mi sizi?"

Şişman adam asma ağacına yaklaşıp en iri taneli üzüm salkımını seçti. Önce salkımı tuttuğu elini başının üstüne kaldırdı. Sonra başını dikip ağzını açtı ve salkımı ağzına doldurmaya çalıştı. Neredeyse salkımın yarısı ağzında kalmıştı. Homurdanarak çiğnedi. Üzümün sırası ağzının her iki yanından akıyor, şapırdatarak çiğniyordu. Sonra ağzındakileri tükürdü. Salkımı elinden atıp ayağıyla çiğnedi. Elinin tersiyle ağzını silerken, ihtiyar hayretle seyrediyor, 'bu adam kim?' diye düşünüyor, 'heyhat!' diye söyleniyordu. Bu adamı bir yerlerden tanıdığından emindi, ama yaşlılık işte, ne yapsa çıkaramıyordu.

Şişman adam duvar dibine, gölgeye çökmeye çalıştığına, Abdullah'ın telaşla yanına yaklaştığını gördü ihti-

yar. Abdullah yabancılara bakıp tereddüt geçirdi bir ân. Sonra yaklaş diye işaret edince, ihtiyara yaklaştı, zarif bir hareketle çömelip kulağına eğildi.

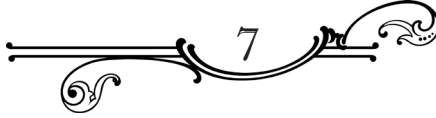
“Efendim! Muaviye ölmüş!” dedi.

“İnna lillah ve inna ileyhi raciun” dedi ihtiyar. Ve bu sözü birkaç kez tekrarladı. Tekrar eğildi Abdullah,

“Sizi bekliyorlar” dedi.

Abdullah’a tutunup yavaşça doğruldu ve kalkıp eve doğru yürümeye başladı. Birkaç adım atıp arkaya baktı. ‘Ben bu adamı tanıyorum’ dedi, ‘Muaviye ölmüş’ diye mırıldandı, sonra ‘Hatırladım... Evet. Ben bu adamı kesinlikle tanıyorum’ deyip yürümeye devam etti.

Şişman adam, karşısında avanesi ayakta olduğu halde, ayaklarını açmış ihtiyara bakıyordu. Kim bilir belki de ‘kim bu ihtiyar?’ diye düşünüyordu.

Birkaç adımda bir elindeki bastona yaslanarak adım atmak zorunda olan yaşlı Süleyman ve Abdullah, hiç konuşmadan duvar boyunca ilerlediler. Duvarın sonundan sola dönüp, az ötedeki bahçe kapısından içeri girdiklerinde, her yanı duvarlarla kuşatılmış, orta yerinde kuyusu olan, zemini taş döşeli avluya girdiler. İhtiyar; her zaman yaptığı gibi kuyunun önünde biraz durakladı. Oradan süzülen gizemli kokuları çekti içine, başını salladı. Yanaşıp kuyunun içine baktı sonra. Evet görünüyordu... Kuyunun dibinde kızıl lâleler... Sitem henüz bitmemişti.

Sonra kendilerini bekleyen misafirlere doğru yürümeye başladı. İlk bakışta Müseyyeb, Rifaa, Abis, Haccac, Azre ve Habib'i gördü yaşlı Süleyman.

"Esselamu aleyküm" diyerek yaklaştı konuklarına.

"Aleykümselam Süleyman" diye cevap verdi misafirler.

Yaşlı Süleyman "buyurun" deyip yol gösterdikten sonra beraberce, hızla ve ardına kadar açılan avlu kapısından eve girdiler. Herkes oturana kadar hiç kimse konuşmadı. Taze üzüm ve incir ikram edildiğinde herkes derin bir düşünceye dalmıştı. Süleyman bir an önce konuya girmek amacıyla söze başladı.

"Beni çağırılmışsınız" dedi.

Kimseden ses çıkmayınca; "Galiba Muaviye ölmüş" diye devam etti.

“Evet, Muaviye ölmüş” diye cevap verdi Müseyyeb. Ardından uzun bir sessizlik daha oldu.

“Yesenize” diyerek konuklara sunulmuş taze meyveleri işaret etti Süleyman, ardından eline aldığı bir incir tanesini parmakları arasında gezdirmeye başladı. Her zaman yaptığı gibi tane tane ve misafirlerin duyabileceği kadar yüksek bir sesle;

“Muaviye öldüyse, İmam Hüseyin halkın biatını alacaktır” dedi. “En son kendisinin Mekke’ye gittiğini duymuştum. Sizlerin, onun ve babasının taraftarları olduğunı biliyorum. Ben de onun taraftarıyım. Halkın biatını toplamaya başlayınca bizde ona biat ederiz.”

Sessizlik, misafirlerin bu görüşe sıcak bakmadıklarının alametiydi. Biraz daha düşünüp tekrar söze başladı;

“İsterseniz İmam'ın biat toplamaya başlayıp başlamadığını öğrenmek için Mekke’ye adamlar gönderelim. Eğer biat toplamaya başlamışsa bizzat giderek veya mektupla sadakatimizi bildirelim” diye devam etti. “Bu konuda siz ne dersiniz?”

Sessizlik bozulmuştu artık. Herkes fikrini açıklamaya başlayınca misafirlerin aslında hemfikir oldukları, daha önce bu konuyu aralarında etraflıca konuştukları anlaşılıyordu.

“Beklemeye hiç gerek yok” dedi Rifaa. “Kendisine mektup yazıp yanımıza çağıralım.” Müseyyeb ve Azre’de aynı fikirde olduklarını kesin bir dille açıkladıklarında yaşlı Süleyman, herkesin biraz daha düşünme süresi bulması için birkaç gün sonra tekrar bir araya gelmeyi önerdiyse de vakit kaybetmeye gerek olmadığını anlattılar. Süleyman, konunun derinlemesine incelenmesi gerektiğini ısrarla anlatmaya çalıştı ama oldukça kararlı görünen bu topluluğa daha fazla üstelemeden sözü bağlamak zorunda kaldı. Ancak Kûfe’nin kısa tarihini hatırlayınca, böyle

bir karardan sonra insanların taşıdığı sorumluluğu açıkça söylemek gerektiğini düşündü.

“Eğer siz bu düşüncelerinizin ne anlama geldiğini biliyorsanız, ki biliyorsunuz, ona yardım edip onun düşmanlarıyla savaşmayı kabulleniyorsunuz demektir. Bu da eşlerinizin esir edilmesi, çoluk çocuğunuzun öldürülmesi, sürgün edilmeniz, olmadık eziyet ve işkencelere katlanmanızı gerektirebilir. Böyleyken, iş başa geldiğinde şayet ürkecek, korkaklık edecekseniz adamcağızı rahat bırakın, hiç değilse aldatmayın!” dedi.

Biri bitirmeden diğeri söze başlamayan bu topluluk o an hep bir ağızdan konuşmaya başladı;

“Hayır! Onu aldatmayacağız. Onun düşmanlarıyla çarpışıp onun uğrunda öleceğiz!” dediler.

O âna kadar sessiz kalmayı tercih eden Habib, bir şeyler konuşmak istediğini anlatmak için elini havaya kaldırdı. Herkes susup Habib’e bakmaya başladı. Habib hiç kimsenin yüzüne bakmadan;

“Açık konuşalım!” dedi. “Daha önce defalarca söz verip sözünden dönen bir şehrin insanlarıyız. O günleri henüz hiçbirimiz unutmadık. İsterseniz biraz düşünelim. Belki yarına kalmaz fikrimizden döneriz... Kim bilir...”

Odadan yükselen homurdanmalardan kimsenin bu sözleri beğenmediği anlaşılıyordu. Topluluğun gururunu kırmış olmaktan çekinen Habib, “Ben sadece kendi nefsi-me nasihat etmek istemiştım,” deyip, “nasıl istiyorsanız öyle yapalım,” diye devam etti.

Yaşlı Süleyman;

“Peki... Öyleyse ona yazalım,” dedi.

Hiç vakit kaybetmeden ortaya getirilen yazı takımı uzun bir sessizliği daha getirdi beraberinde. Süleyman

fırtına görmüş yaprak gibi titreyen parmaklarını izliyor, kendi kendine 'yaşlılıktan mı acaba?' diye düşünüyordu. Kim bilir belki de gireceği sorumluluğun ağırlığından titriyordu yaşlı parmaklar. Belki birini buralara kadar çağırıp yalnız bırakacak insanların coşkun sözlerini kâğıda dökmekten utanıyordu. Belki tuhaf bir hisle, geleceğe ilişkin bir korkuyu duyuyordu yüreğinde, olacakları sezmişti. Belki de...

Sonunda çöl renkli bir kâğıda ilk satırlar yazılmaya başlandı.

"Bismillahirrahmanirrahim."

...Hüseyn bin Ali'ye!

Süleyman, Müseyyeb, Rifaa, Habib ve Kûfeli Mü'min ve Müslümanların Hüseyn'e taraftar olanlarından...

Selamun aleykum!

Ondan başka ilah olmayan Allah'a hamd ederiz.

Ümmetin yönetimini haksız yere ele geçiren bu zorba düşmanın belini kıran ve onun canını alan Allah'a şükürler olsun. Senin de düşmanın olan bu kişi, ümmetin mallarına haksızca el koydu. Onların rızası olmadan onların başına geçti. Yetmiyormuş gibi, ümmetin hayırlı evlatlarını öldürüp, kötülerini etrafına topladı.

Sen de biliyorsun ki, başımızda ne bir imam, ne de bir önder var. Allah'ın bizi senin rehberliğinde hak üzere toplamasını umuyoruz.

Yezid adına vali köşkünde oturup keyif çatan Numan isimli adamla ne cumada karşılaşıyoruz, ne de bayram namazında görüşüyoruz. Allah'a yemin ederiz ki yanımıza gelecek olursan Numan'ı Kûfe'den çıkarıp, gerekirse Suriye'ye kadar kovalayacağız.

Hemen gel.

Yanımıza geleceğin haberini alır almaz seni karşıla-

maya çıkar, Allah'ın izniyle Şam'da sana kavuşuruz.
Allah'ın selamı, rahmeti ve bereketi üzerine olsun.”

Parmaklarında başlayan titreme gittikçe tüm vücuduna yayılıyordu, çünkü yazılan mektubu Mekke'ye götürüp İmam'a verme görevi yine Süleyman bin Sured'e düşmüştü. Yaşlı Süleyman istemeyerek de olsa bu ağır emaneti taşıma görevini kabul etmek zorunda kalmıştı.

Sefehe çölünü daha önce defalarca geçmişti. Ama bu kez Sefehe, Sefehe'den başka bir çöldü sanki. Biraz endişeli, biraz kuşkuluydu. Mahcup gibiydi. Önceleri hep gece geçtiği bu çölü tanıyamamıştı. Bu çölün bu kadar ıssız ve sessiz, bu kadar uçsuz bucaksız olduğunu anlamak için gündüz geçmek gerekiyormuş diye geçirdi içinden. Her gün yerini ve şeklini değiştiren kum tepeleriyle, çölün gerçek yüzünü hayretle izliyor, sonra çöl kadar mahcup, çöl kadar endişeli, başını eğip yorgun atının ayakları arasından kalkan kum tanelerine dalıyordu. "Gece geçseydim keşke!" diye düşündü. "Gece karanlığında daha bir kısalmı yollar. Ufuk yakın görünür. Gece hedefi yüreğinde, yüreği göğsündedir, hedef atının mahmuzuna yapışık gibidir yolcunun. Ama gündüz öylemi? Gözler sert gerçekleri gördükçe ürker, yorgun düşer, yüreğin beklediği müjdeyi bir türlü veremez."

Tüm ısrarlara rağmen dinlenmeyi kabul etmemiş, yola devam etmekte diretmişti. Çünkü bu geçiş başka geçişlere benzemiyordu çölü. Bu kez elçiydi. Değişip, değiştirmeye azmetmiş, kurak çölleri yemyeşil vahalara çevirmeye niyetlenmiş bir halkın elçisiydi. Simyacılar geldi aklına nedense. 'En çok, bakırı altına çevirmek gibi bir hülyaları var,' dedi kendi kendine. Oysa bir mektup taşıyordu ve

bu mektup çakıl taşlarını, inci ve mercana dönüştürmeyi istiyordu birinden... Bir mektup taşıyordu ve bu mektubu bir an önce ulaştırmaktan başka bir şey düşünmek istemiyordu. İstemesine istemiyordu ama Kûfelilerin imzasını taşıyan mektup, ona Kûfe'yi hatırlatıyordu. İnsanın geçmişi ne yazık ki peşini bırakmıyordu. Yalnız mektupta değil, baktığı her yer, gördüğü her şey Kûfe'yi o kadar andırıyordu ki. 'Ah Kûfe!' dedi sessizce. 'Köksüz şehir, yüreksiz şehir. İhanet ve kaypaklıkla anılan dönek şehir, izzeti satan, azizleri aldatan şehir!'

Başını iki yana salladı ve yol boyunca okuduğu Kur'an ayetlerine döndü tekrar. "Keşke bundan önce ölmüş ve unutulmuş olsaydım," ayetine gelince gözünden yaşlar süzölmeye başladı, ayeti defalarca tekrarladı. Mektubu ulaştırana kadar başka ayet okumayacaktı...

Gözden kaybolmayacak kadar önde giden Abdullah, dönüp elindeki mızrağı havaya kaldırdı. Bir müddet sağa sola salladıktan sonra hızla ileriye doğru sürdü atını. Çölün ilerisinde küçük bir vaha gördüğünü, kontrol etmek için önden gideceğini anlatıyordu işaretleri. Doksanını çoktan aşmış ihtiyar, başını önüne eğmiş, Abdullah'ı görmemişti bile. İki yanında ona yoldaşlık eden arkadaşları birbirlerine bakındılar. Yavaşça atını yanaştırdı biri ve çölün engin sessizliğini bozdu;

"Suya vardık, biraz dinlenseniz artık" dedi.

Bu kez atının yevelerini izliyordu. Her adımda bir sağa bir sola dökölen yeveler ona yine Kûfe'yi hatırlatıyor, utandırıyor.

Susamıştı, ama bunun farkında bile değildi. Tekrar tekrar geçmişe gidiyor, aynı acıları tekrar yaşıyor, ihane-ti, ahde vefasızlığı, sözden dönmeyi büyük bir kolaylıkla

yapanları hatırlıyor, boğulacak gibi olduğu anda irkilip gözlerini açıyordu. Neden sonra yavaşça başını kaldırdı, konuşmadı, ama dinlenmeyi kabul ettiğini ifade eden bir baş hareketinden sonra tekrar içine gömülür gibi başını eğip atın yeşellerini seyre devam etti.

Kafile birkaç hurma ağacının altında durmuştu. Başını kaldırıp uzun uzun gökyüzüne baktı. Bir süre sonra abdest almak için yanaştığı kuyunun başına çöktü. Kör kuyulara derdini anlatanları hatırladı, Kûfe'yi hatırladı. Kuyunun hâlâ ağladığını duydu. Kim bilir, belki de kör kuyular, o gün bu gündür kendi gözyaşlarıyla doluyorlardı.

İsmini değiştiren, ona "Süleyman" adını veren Peygamber'i hatırladı ardından. Sıffin'i hatırladı. Mızrakların ucuna geçmiş Kur'an sayfalarını görür gibi oldu. Ürperip mızrağıyla başında duran Abdullah'a baktı, ağladı, Kûfe'yi hatırladı. Can dostu, Yemenli kardeşini hatırladı. Cesedini öpmek için bile teşhis edemediği, zaten teşhis edebilse bile cesedinde bir dudak değecek kadar deri kalmamış olan Veysel Karani'yi hatırladı. Rehberine yağmur suyu biriktiren Ebu Zer'i düşündü... Ammar'ı andı, kızdı. Kûfe geldi aklına, yüzü kızardı.

Kendisine ait olmayan bir suç sorgulamaktan bunalmış, ben Kûfeli değil, Yemenliyim diye teselli etmişti kendini yıllarca. Ama "Kûfeliler yok, Kûfelileşenler var!" diyenleri duymuştu bir kere. Kûfelileşmekten korkuyordu. 'Kûfe'nin lekesi sana da bulaşınca...' diyordu kendi kendine. Utanıyordu. Sonunda kuyunun gözyaşlarıyla abdest aldı. Kendi gözyaşları kuyunun gözyaşlarına karıştı. Uzun ve ağır bir namazdan sonra duaya başladı. Elleri titreyerek dua etti. Sonra titrek ellerini hâlâ ıslak olan ve belki de hiç kurumayacak olan yüzüne ve gözlerine sürek 'âmin' dedi, cümle göğsünde üç kez kesilerek.

Bir kayanın yanına yanaştırılmış atına binmek için ağır adımlarla kayaya çıktı önce. Abdullah'a 'haydi git' der gibi eliyle işaret etti. Sonra geri kalanlarla beraber yola koyuldular. Gecenin ilerleyen saatlerinde Hayber'e vardıklarında yaşayanlardan çok, Hayber mezarlığında yatan, birçoğunun ismini bile bilmediği dostları geldi aklına. Kendisine ait olmayan bir ihaneti sorgulamaktan yorgun düşmüştü. Mezarlığın yakınında uyuyup sabahla beraber tekrar yola koyuldular.

Uzun zamandır vakarından yüzüne bakamadığı kimse olmamıştı yaşlı Süleyman'ın. Yüzü ıslık ıslık parlayan İmam Hüseyin'in yanında oturduğu zaman, heybetinden dağların iki büklüm olduğu bu yüce insana karşı, Kûfe'nin elçisi olmanın verdiği rahatsızlık da eklenince, kıvrıyor, başını öne eğiyordu. Her şeye rağmen Mü'minlerin Emiri'nin kendisini güler yüzle karşılayıp kucaklaması ve iltifat etmesi gönlüne su serpmişti yaşlı elçinin. Ama mektubu eline alıp, içini görüyormuş, okuyormuş gibi baktığında İmam'ın yüzünde beliren hüznü görmüş, içi burkulmuştu. Bir çocuk gibi mektubu verip uzaklaşmak, çölde kaybolmak geçmişti içinden. Derin, dipsiz ve karanlık bir kuyuya atlamak... Oradan hiç çıkmamak... Bir köşeye büzülüp sonsuza kadar beklemek...

Neden sonra, İmam'ın şefkat dolu bakışlarının kendisini süzdüğünü fark edince, başını kaldırıp bakmış ve İmam'ın yüzündeki tatlı tebessümle adeta kendinden geçmişti. İmam ona; yumuşak ses tonuyla;

"Tekrar hoş geldin," deyip, içeri buyur etmiş, oturup dinlenmesini istemişti.

Ellisini çoktan aşmış dinç bir İmam. Ne acıların en şiddetlisini yaşadığı vakitte omuzlarının çöktüğü, ne de sevinçli anlarında başını yerden kaldırdığını kimsenin görmediği, vakarını ve metanetini hiçbir zaman kaybet-

memiş bir İmam. Çenesinin her iki yanına düşmüş aklar dışında simsiyah sakalı ve saçının çevrelediği, asaletinin süslediği güzel yüzü ve sürekli inci gibi tomurcuklarla parlayan alnı ile dedesine ne kadar da benziyordu.

Terleyip, pürüzsüz ve geniş alnının üzerine yapışan kâkülleri sarıgının altından süzülen birer kılıcı andırıyordu. Buğulu gözleri, siyahın pırıl pırıl bir tonuydu, ama neşeden kaynaklanan bir parıltı değildi bu, duyarlılığın hüzünlü parlaklığıydı. Yeryüzünün herhangi bir köşesinde işlenmiş bir zulüm, bir cinayet veya zorbalık bir yana, şekeri elinden alınmış bir çocuğun öyküsü bile kaşlarından okunuyordu. Giyimi eski, ama tertemizdi. Orta boylu birinin bile başını eğmeden giremeyeceği odasında pörsümüş bir kilim, iki hasır parçası, zeytinyağı lambası ve yün olanı misafirlere ayrılmış birkaç döşek vardı sadece.

Süleyman, İmam'ın hemen yanında oturuyordu. Bu yerin, kim olursa olsun bu eve gelen her misafirin oturtulduğu yer olduğunu biliyorduydu da, orada oturmanın, o an İmam'a en yakın insan olmanın hazzını yaşıyordu. İmam ise halkın hiç bitmeyen sorularını yanıtlıyor, sorunlarıyla yakından ilgileniyordu. İmam'ın halkla ilgilenirken alışılmışın dışındaki üslubu Süleyman'a hiç de yabancı değildi. Yıllar öncesinden hatırlıyordu bu üslubu. Peygamber'in ahlâkı da aynen böyleydi. İmam Ali'nin de, İmam Hasan'ında da. Altmış yıl öncesinin kokusunu taşıyan bir lâleydi karşısında. Derin bir soluk aldı... Bu yüce ahlâkın devam ettiğini görmek yaşlı Süleyman'a sevinç veriyordu.

Uzun sürmesi dünya yasalarına uymayan bir mutluluk yaşıyordu Süleyman. Ezanla beraber akşam namazını kılmaya gittiler. Peygamber'in namazına bu kadar benzeyen bir namaza uzun zamandır hasret kalmıştı. Doya doya ağlamanın zamanıdır diye düşündü ve ağladı, ağladı, ağladı...

Elçilerin ardı arkası kesilmiyordu. İkişer üçer kişilik gruplar halinde gelen elçilerin tümü, sonuna kadar mücadeleye edebileceklerine dair söz veren insanların imzalarını taşıyordu. Aşiretinin, akrabalarının desteğini sunanların yanı sıra, on binlerce insanın, hatta bazı mektuplarda yüz bin insanın desteğinden bahsediliyordu. Bir imam için rakamlar elbette önemli değildi. Ortada kaldırılması gereken bir zulüm varsa, meydanlara akmak için yeterli sebep var demekti. Buna mazlumların feryadı da eklenince yapılması gereken tek bir şey kalıyordu; Mücadele!

İmam bir türlü Kûfelilerin desteğini kazanmış olmanın rahatlığını hissedemiyordu. İçinde sürekli Kûfe karakterinin birkaç yıl gibi kısa bir sürede değişmeyeceğine dair ciddi şüpheler buluyordu. Ama mektuplar, üstelik fitneyi tüm yeryüzünden kaldırmakla görevli bir ümmetin önderine, fitneden kurtulmak için feryat eden çoluk, çocuk, kadın, erkek, genç, ihtiyar on binlerce insanın imdat çağrılarını dile getiren mektuplar, gerçek bir önderi harekete geçirmeye yetiyordu.

Harekete geçmeden önce Kûfe halkının tavırlarını yakından izleyip kendisine bildirmek maksadıyla amcasının oğlu Müslim'i görevlendirdi. Yanına bir de Kûfelilerin davetlerine cevap niteliğinde bir mektup verdi.

"Bismillahirrahmanirrahim..."

Hüseyin bin Ali'den, Küfe'nin Mü'min ve Müslüman cemaatine!

Elçiler, mektuplarınızı bana ulaştırdı. Andığınız ve anlattığınız her şeyi anladım. Özetle diyorsunuz ki; bizim bir imam ve önderimiz yok. Bu eksikimizi tamamlamak için yanımıza gel. Umulur ki; Allah, senin sayende bizi hidayet ve hak üzere toplar.

Ailemden güvendiğim, amcam oğlu, aynı zamanda kardeşim Müslim bin Akil'i size gönderiyorum. Onu gönderme amacımı size açıkça söylüyorum ki; sizin hal ve gidişinizi, işinizi ve görüşünüzü inceleyip bana yazmasını kendisine emrettim.

Eğer o, sizin bütün ileri gelenlerinizin, fazilet ve akıl bakımından üstünlüğünü kabul ettiklerinizin görüşlerinin de yanıma gelen elçilerle ve yazdıklarınızla aynı olduğunu bana yazacak olursa, inşallah hemen hazırlanır yanınıza gelirim.

Andolsun ki; Allah'ın hükmünü uygulamayan, adalet terazisini elinde tutmayan, hak ve gerçek dine göre hareket etmeyen, nefsini Allah'a bağlamayan kişi gerçek manada ne imam olur ne de önder!

Vesselam.”

Yüzünde derin bir endişenin izleri vardı Müslim bin Akil'in. Ağır bir yükün altına girdiğinin farkındaydı. Bir tek meziyetle üstesinden gelinecek bir görev değildi bu. Sadece sadakat veya cesaret yetmeyebilirdi. Akıl, zekâ, ilim, hilim, siyasi ve askerî deha isteyen bir görevdi bu. İç karışıklıklarda sıradan bir neferin bile kuşanması gereken bu meziyetlere sahip olmadığını iddia etmişti. Oysa şimdi ümmetin önderinin elçisi oluvermişti, üstelik Kûfe elçisi... Kolay mıydı? Ama öne sürdüğü türlü mazeretlerin hiç biri İmam'ı ikna etmeye yetmemiş, aksine bu görevi üstlenmekten başka seçeneği olmadığını anlamıştı.

Hazırlıklara başlayan kafilesine; "Önce Medine'ye gideceğiz" dedi, buruk ve mahzun bir ifadeyle. "Vedalaşmak istiyorum! Peygamber'in mescidinde son kez namaz kılıp, akraba ve dostlarımı göreceğim."

Aslında hiç de kötümser biri değildi Müslim. Ama kısa Kûfe tarihini hatırlayınca iyimser olmak için en küçük bir neden göremiyordu. Hiç hoşuna gitmeyen bu önyargıdan kurtulmak için küçük bir kanıt arayıp bulamayınca, sonun başlangıcına geldiğine dair sezgiyle vedalaşıyordu. Son kez kılınan namaz, son kez kucaklanan dostlar, son kez söylenen ve duyulan sözler. Tüm bu sonları hisseden bir kalp, buruk bir sevinç içinde, dünyadan her şeyiyle ayrılıp, çölü iyi tanıyan iki kılavuz ve sekiz-on arkadaşıyla beraber gün doğmadan yola koyuldu.

“Bu çöle girip de bir daha çıkamayan çok kişi bilirim,” dedi, yolculuğun sebebini bile bilmeyen yaşlı kılavuz. Sonra seri hareketlerle sadece gözleri görecek kadar yüzünü sıkı sıkıya kapattı sarıĝıyla. “Çöl her zaman aynı çöl değil, hemen her gün değişir,” diye devam etti sözlerine. “Tıpkı insan gibi, yepyeni bir çehreyle çıkar yolcunun karşısına. Dün bıraktığın gibi bulamazsın onu. O ise; pek az insanı bir gün önce taşıdığı gibi taşır. Hem değişir, hem değiştirir. Hele çölü ilk tanıyanlar, onu ilk kez geçenler, daha yolu yarılammışken birçok düşüncelerini değiştirirler. Bambaşka biri olur çıkarlar çölden. Ya pişer, olgunlaşırlar, ya da çöl gibi kaypaklaşır, oradan oraya savrulur, her rüzgâra sinelerini açarlar. Çöl son dersini verir doğanın, ya dibe vurur adamı, ya doruklara kondurur.”

Kafilenin en genci Kays can kulaĝıyla dinliyordu yaşlı ve tecrübeli kılavuzu. Çölü ilk kez geçecekti. Duyduğu sözler yolculuğuna bir başka anlam, bir başka heyecan katmıştı. Mola verildiğinde tek hörgüçlü çöl develeriyle ilgilenmekle görevli Kays'ın bu heyecanı yaşlı kılavuzun gözünden kaçmamıştı. Kays bir yandan kafile başı Müslim'in ağzına mühür vurulmuş gibi suskunluğunun nedenini düşünüyor, öte yandan yaşlı kılavuzun sözlerini hatırında tutmaya çalışıyordu.

Daha gün yarılanmadan kavurucu bir sıcak bastırmıştı bile. Sabahın ilk saatlerinde esen ince yel, yerini yakıcı bir rüzgâra bırakmıştı. Uçsuz bucaksız bir çölün kıyısına dayanıldığını anlatmaktan başka neye yaradığını kimsenin bilmediği sert diken çalıları, gelip geçen yolculara birazdan toprağın kuma dönüşeceğini hatırlatır gibi salınıyordu.

Geriye dönüp göz ucuyla şöyle bir baktı Kays. Diken topaçları da yitip gitmişti. Artık çöldeyiz diye geçirdi içinden, yıllardır beklediğim yolculuk sonunda başladı. Küçük

bir çocukken babasıyla birlikte ilk kez panayıra gittiği gün gibi heyecanlıydı. Bu yolculukta hiçbir şey kaçırmamak için gözünü, kulağını dört açmış etrafı seyrediyordu.

Ertesi sabah erkenden yola koyulduklarında kervan aynı düzenle ilerliyordu. Kays, düzeni kısa bir süreliğine bozmak pahasına devesini yavaşça yaşlı kılavuza doğru çevirdi. Az sonra iyice yaklaştığında fısıldar gibi "selamun aleyke" dedi. Yaşlı kılavuz sesini hiç kısmadan; "aleyküm selam" diye cevap verince utandı, yüzü kızardı Kays'ın. Henüz çocuk denebilecek yaşta, her biri herhangi bir konuda rehberlik edebilecek bu insanların arasında fütursuzca davranmaktan korkuyordu. Biraz daha yanaştı yaşlı kılavuza;

"Efendim;" dedi kısık ve mahcup bir ses tonuyla; "Bu benim çöle ilk çıkışım."

Göz ucuyla şöyle bir baktı yaşlı kılavuz, gülümsedi, sonra yolculuk başladığından beri yaptığı gibi başını kaldırıp neredeyse çöl kadar sararmış gökyüzüne dikti gözlerini. Tekrar gülümsedi ve dönüp Kays'a;

"Bende ilk kez çıkıyorum," dedi.

Kays tüm çabasına rağmen hayretini gizleyemeyince ani bir hareketle bakışlarını kaçırdı, sonra başını eğip önüne bakmaya başladı. Sarığıyla yüzünü yaşlı kılavuzun sardığı gibi sardı, utancından neredeyse gözlerini bile örtecekti. Yaşlı kılavuz hâlâ Kays'a bakıp tebessüm ediyordu.

"Adın ne senin delikanlı?" dedi.

"Adım Kays efendim" dedi, sonra bir iki yutkunarak;

"Ben sizin tecrübeli bir rehber olduğunuzu biliyordum, başışlayın" dedi, "üstelik bu tecrübenizin, çölleri defalarca geçmenizden kaynaklandığını sanıyordum" diye

devam etti. Yaşlı kılavuz durmadan tebessüm ediyordu. Kays, mahcup olmanın verdiği sıkıntıyla devesini geri tutmaya çalıştı. "Yolculuğa başladığımızda çöl ile ilgili ilginç şeyler anlatıyordunuz, belki sizden bir şeyler öğrenirim diye rahatsız ettim, başılsayın," dedi tekrar. Yaşlı kılavuz devesinin yularını çekip, eliyle Kays'a yaklaş der gibi bir hareket yaptı.

"Öyle," dedi sesini biraz kısarak, "ben çölleri defalarca geçtim, üstelik en fazla geçtiğim çöl budur. Ama delikanlı; çölde, her yolculuk, ilk yolculuktur aslında. Çünkü çöl asla bir önceki çehresiyle çıkmaz yolcunun karşısına. Asla bir yüzünü iki kez kullanmaz."

Sessiz ve tane tane konuşuyordu, konuşunca bir Kays'a bakıyor, bir başını kaldırıp göklere dalıyordu.

"Sabah gün ağarmadan söylediklerime gelince; o sözleri daha bir çocukken ve bu yolculuğa ilk kez çıkacakken bir çölün kıyısında duymuştum. Ben de çöle her çıkışım da, çölün bir önceki halini hatırlayıp aldanmamak için aynı sözleri kendi kendime tekrarlarım."

"Şimdi sana, beni tecrübeli kılan bilginin ne olduğunu söylememi ister misin?"

"Evet, isterim."

"Sezgi... Evet, sadece sezgi. Çölün neler yapabileceğini böylelikle tahmin edebiliyorum ve böylece çölün beklenmedik değişikliklerine karşı koymaya hazır olabiliyorum. Hepsi bu."

"Yani... Sadece sezgi, öylemi?" dedi Kays sabırsız bir merakla.

"Evet," dedi yaşlı kılavuz. "Sezgi, çölde tek bilgidir, bunu unutma."

Bir müddet sustu, sonra tekrar konuşmaya devam etti.

"Aslında çöl herkesin anlayabileceği bir dil ile konuşur. İnsan diliyle. Ama insanlar birbirlerini anlamadıkları gibi çölü de anlamazlar. Ve çöl onları aldatır. Tıpkı insan gibi..."

Kısa bir sessizlik oldu. Ardından tane tane konuşmasına devam etti yaşlı kılavuz;

"Çölü ve insanı ne kadar iyi tanırsan tanı, her an beklenmedik bir değişiklikle seni şaşırtmalarına hazır olmalısın."

İnsanların ihanetinden çok çektiği belli diye düşündü Kays. "Peki," dedi. Sonra, "izniniz varsa bir soru sorabilir miyim?" diye değiştirdi cümlesini.

Gülümseyerek; "Tabi" dedi yaşlı kılavuz.

"Neden sürekli gökyüzüne bakıyorsunuz?"

Başını kaldırıp, bir kez daha gökyüzünü taradı yaşlı gözleriyle. Asil ve bir o kadar da çaresiz bir dilenci mahcubiyetiyle "Allah'ım" diye mırıldandı. O âna kadar metaneti elinden bırakmayan ihtiyar, başını önüne eğdi. Bir sıkıntısı olduğu her halinden belli oluyordu artık. Gözleri yumuk, başını tekrar kaldırdı, dingin ve iyimserdi.

"Onu bekliyorum!" dedi. "Onu! O, asla yerinden kılmıdamayan yıldızı. Kendisine uyanı asla yanıltmayan yıldızı. Esenlik yıldızını!"

"Ama daha gece olmadı, üstelik hava açık değil."

"Evet, daha gece olmadı, ama ona ihtiyacım var, bunu seziyorum. Havanın bulutlu olmasına gelince; gökyüzü açık da olsa kapalı da insan baktı mı onu görür. Hatta bulutlu gökyüzünde daha da iyi görünür."

Bir süredir yanlarında yürüyüp, yaşlı kılavuza bir şeyler söylemek ister gibi yaklaşan ikinci kılavuz, bir müddet sessizlik olduğunu görünce söze karıştı.

“Hacı” dedi yaşlı kılavuza, “nerede olduğumuzu bilmiyorum!”

“Ben de” diye cevap verdi yaşlı kılavuz, sükûnetle başını sallayarak.

“Kaybolduk galiba.”

“Biliyorum.”

“Ne yapacağız?”

Kendinden emin bir şekilde ileriye işaret etti yaşlı kılavuz;

“Devam edeceğiz, başka seçeneğimiz yok.”

“Olur” dedi ve tedirgin bir şekilde devesini en öndeki yerine doğru sürmeye başladı.

Namaz molası verilinceye kadar yan yana sürdüler develerini. Akşam olmadan başlayan kum fırtınası herkesi devesinden indirmiş, yaya bırakmıştı. Kervan ilerleyemiyordu. Huysuzlaşan develeri zapt etmekte güçlük çekiyorlardı. Arada bir kurtulup delice koşmaya başlayan develer ise yolculuğu oldukça zorlaştırıyordu. Fırtınanın kaldırdığı tozdan göz gözü görmüyorken, Kays bir an yanında gördüğü yaşlı kılavuza sesini duyurabilmek için biraz da bağırarak;

“Efendim, şimdi biz ne yapacağız?” dedi.

Fırtınada sesini duyurabilmesi olanaksızdı. Bu yüzden yaşlı kılavuz Kays’ı boynundan tutup hafifçe kendine çekti. Birkaç metre ötede toz bulutunun arasında siyah cübbesi hayâl meyal görünen Müslim’i göstererek;

“Bak, sorumlu o, ne yapacağımıza Müslim karar verir,” diye cevap verdi. Hemen sonra, Müslim zorla ilerleyerek kılavuza yanaştı. Kolunu alına dayayıp yüzünü korumaya çalışıyordu.

“Ne yapalım. Devam edebilir miyiz?”

“Sanmıyorum,” diye cevap verdi kılavuz. “Ayakta durmakta bile güçlük çekiyoruz, galiba devam edemeyiz.”

“Diğer arkadaşlar buraya çökmemizi önerdiler, sen ne dersin?”

“Bence de en doğrusu bu.”

“Peki, öyleyse,” dedi tevekkül yüklü bir ifadeyle, “Burada kalacağız. Allah’a tevekkül ettik...”

“Herkes devesinin dizlerini bağlasın, yularını diğer devenin semerine arkadan düğümlesin” diye endişeli bir ses duyuldu. Her duyan aynı sözleri bağırarak tekrarlıyor ve yanındaki devenin semerini el yordamıyla bulmaya çalışıyordu. Sonunda tüm develer halka oluşturacak şekilde birbirine bağlandı. Yolcular da develerin arasına girip, kum fırtınasının dinmesini beklemeye koyuldular.

“Develer eksik” diye bir ses duyuldu az sonra. Ardından “kaç devemiz vardı?” diyen Müslim’in sesi. “On altı” diye bağırdı Kays. Heyecanla yerinden kalkıp eliyle develeri tek tek saymaya başladı. Üç deve kayıptı ve bunlardan ikisi su yüklü develerdi.

Hava iyice kararmıştı. Yaşlı kılavuz, neredeyse deriye saplanan cam tozu gibi kumlardan sadece gözlerini koruyabilecekken, hâlâ gökyüzüne bakıp, “O yıldızı” arıyordu. Toz bulutu ayın ışığını bile gizleyecek kadar yoğundu, ama o yıldız görünüyordu. Oldukları yerde kılınan namazlar ve yanık dualarla geceyi geçirdiler. Şafak sökerken fırtına usul usul dinmiş, çöl yatışmıştı. Susuzluktan ve toz solumaktan boğazları kurumuş, sesleri kısılmış kabile ilk olarak su içmek için develeri aramaya başladıysa da görünürde ne deve vardı, ne de içecek su kalmıştı.

Yola devam etmekten başka bir seçenek yoktu. Ağır ve yorgun adımlarla çölde ilerlemeye başladılar. Bunaltıcı bir sıcaklık altında atılan her adım yolculuğu biraz daha çekilmez kılıyordu. Kabileye belli belirsiz bir tedirginlik hâkimdi. Müslim’in suskunluğu hâlâ devam ediyordu. Kafilenin yürüyüş düzeni bozulmuş, kimse atabileceği kadar adım atmaktan başka şey düşünemiyordu. Kays gene yanaştı yaşlı kılavuza. Soru sormak niyetinde değildi. Ama

yaşlı kılavuz; "Kays," dedi, "bu gün su bulamazsak, bir daha asla bulamaya biliriz."

Bir müddet sessizlik oldu. Ardından bitkin bedeninin tüm gücüyle yüzündeki kaslara yüklenip tebessüm etmeye çalıştı;

"Çölü sevdin mi?" diye sordu Kays'a.

Kays, "Günün birinde çöl yolculuğuna çıkacağımı biliyordum, ama doğrusu daha kalabalık bir kabileyle, hatta bir ticaret kervanıyla çıkmayı hayal ederdim hep" dedi ve sustu. Bir müddet sonra, bu çölden sağ çıkıp çıkamayacaklarını anlamak gayesiyle; "Ama eğer buradan sağ çıkabilirsek, bir ticaret kervanında öğrenemeyeceğim kadar çok şey öğrenmiş olacağım" dedi. Bir süre yaşlı kılavuzun vereceği cevabı beklediyse de susma sırası yaşlı kılavuza gelmişti.

Vakit öğleni biraz geçmişti. İkinci kılavuz ve iki muhafız, taşları eriten çöl sıcağında, susuzluğa daha fazla dayanamamışlardı. Yaşlı kılavuz, nefes almakta zorlanıyordu. Gece boyu "O yıldız" görmek için başını örtmediğinden, yüzü üzerinde zımpara taşı gezdirilmiş gibi yıpranmıştı. Devesinden indirilmiş, başı Müslim'in kolları arasında can çekişiyordu. Kays başındaki sarığı çıkarmış, her ikisini güneşin yakıcı ışıklarından korumaya çalışıyordu. Kelimeleri neredeyse göğsünden çıkaracak kadar zorlanarak;

"Şu devenin döndüğü yöne doğru gidin" diyerek, hemen yanındaki çökmüş deveyi işaret etti yaşlı kılavuz. Ardından Müslim etraftakilere uzaklaşmalarını söyledi. Bir müddet sonra "inna lillah" diyerek kafilenin yanına geldi. Fazla oyalanmadan çölün sıcak kumlarına gömdüler yaşlı kılavuzu. Ve onun gösterdiği yöne doğru yürümeye devam ettiler.

Daha gün batmamıştı. Çöl, ince bir aydınlığın ortasında sonsuzluğa uzanan ipek bir tül gibi görünüyordu. Ama kafilenin her ferdi ısrarla tek bir yöne, aynı tarafa bakıyordu. Çölün yarılsamalarla dolu olduğunu herkes biliyordu. Ve belki de serap görüyorum düşüncesiyle, hiç kimse gördüğü vahadan söz etmiyordu. Ta ki kuşlar tepelerinde dönmeye başlayana kadar. Artık herkes suya kavuşulduğundan emindi. Mahzun bir gülümsemeyle bakıyorlardı birbirlerine. Vahanın ortasına kurulmuş köyün çocukları bağıra çağıra gelenleri karşılamak için kervanın etrafında geniş daireler çizip koşuşturuyorlardı.

“Burası Madik, yolcularda şeker varsa burada su var!” diye oynayan çocukların başını okşayarak girdiler köye. Müslim hariç, herkes kana kana su içtikten sonra, damağı şekerli çocukların esenliğinde çoktan hak edilmiş bir uykuya dalmıştı.

Sabah namazından sonra uzunca dualar edildi. Arından Müslim cübbesinden çıkardığı bir mektubu kafi-leye göstererek;

“Bunun acilen Mekke’ye gitmesi lazım,” dedi. Kays hiç tereddütsüz ayağa kalktı. Geceden yol hazırlığını yapmış iki Madik köylüsü Mekke’ye gidecek elçiye refakat etmek için hazır bekliyordu. Kays mektubu ve talimatı alıp devesine bindi.

“Bu çöle girip de bir daha çıkamayan çok kişi bilirim” dedi. Sonra ağır hareketlerle sadece gözleri görünecek kadar yüzünü sıkı sıkıya kapattı sarığıyla. “Çöl her zaman aynı çöl değil, hemen her gün değişir” diye devam etti sözlerine. “Tıpkı insan gibi, yepyeni bir çehreyle çıkar yolcunun karşısına. Dün bıraktığın gibi bulamazsın onu, o ise; pek az insanı bir gün önce taşıdığı gibi taşır. Hem değişir, hem değiştirir...”

Yola koyulduklarında şafak sökmek üzereydi, ama "O yıldız" tam karşıdaydı ve parlıyordu.

Neredeyse durup dinlenmeden sürdüler develerini. Gece boyu "O yıldız" tam karşıda parlamaya devam ett. Yıldıza baktıkça yaşlı kılavuzu hatırlıyordu Kays. "Allah, bu ümmetin göğünü asla o yıldızdan yoksun bırakmayacak. O yıldız ki, yalnız insanlara değil, diğer yıldızlara bile rehberlik eder..." diyen ihtiyarı hatırladıkça yıldıza bakıyordu.

Usulca yaklaşıp; "Göğ'e neden bu kadar ısrarla bakıyorsun?" dedi Madik'li süvari.

"O yıldıza bakıyorum" dedi Kays. Yüzü sevinçten ışıyordu. "O yıldız ki; karanlığa ilk direnen, zulme inat ilk parlayan, ışığın kaynağından en fazla nasiplenen ve yolunu bulmak isteyenlere cömertçe rehberlik eden, en koyu bulutların bile örtemediği... Ve en önemlisi asla yerinden kıpırdamayan o yıldız!"

"O yıldız hangisi?" diye sormadı süvari. Tam karşıya bakarak gülümsedi, yoluna devam etti.

Kays yeni keşfettiği çölü hayranlıkla izleyerek at sürdüğü uzun bir yolculuktan sonra Mekke'ye vardığında İmam Hüseyin, kafileyi yolcu ettiği yerde bekliyordu. Akşam vakti, ışığa batıp çıkmış gibiydi. "Tıpkı o yıldız gibi" diye geçirdi içinden Kays. "Onu görünce insanın içi güvencele doluyor, kaybolmadığını ve asla kaybolmayacağını anlıyor. Yol gösteren bir yıldız ve bir rehberi tanıyabilmek ne büyük bir nimet..."

İmam mektubu okuyup, olan biteni bir de Kays'tan dinledi. Kays yolculuk boyunca yaşadıklarını anlattıktan sonra İmam bir müddet sustu, sonra Müslim'in mektubunu bir kez daha okudu. Usulca Kays'ın omzuna dokunarak;

"Başınıza sıkıntıların gelmesi, bu yolda hayır olmadığı anlamına gelmez, şunu bilin ve emin olun ki; en ağır sıkıntıları peygamberler çekmiştir, onlardan sonra Allah'ın salih kulları sıkıntılara müptelâ olur" dedi.

Kays, İmam'ın bu sözleri üzerine utana sıklı;

"Öyledir, ey mü'minlerin rehberi" dedi kekeleyerek. "İmam'ın vereceği her emri yerine getirmekte hayır göreceğimi umuyorum. Bu uğurda çöllerde gece gündüz yol almak, kırlarda yalınayak yürümekten daha sevimselidir bana."

Akşam olduğu ve başını öne eğdiği halde odaya yayılan günışığı ferahlığından, İmam'ın tebessüm ettiğini fark etti.

Kays, Müslim'e cevap olarak yazılan mektubu götürmekle görevlendirilmişti. Kendisine duyulan bu güven, genç Kays'ın gönlünü coşku ve mutlulukla doldurmuştu. Mektubu bir an önce yerine ulaştırmak için dinlenmeden yola koyuldu. Yol boyunca kendisine uyanı yanıltmayan rehber yıldızı seyretti ve İmam'ı, rehberi hatırladı. İmam'ı hatırladıkça yıldıza baktı. Her seferinde "Suphanallah" diyordu; "ikisi birbirine ne kadar da benziyor!"

Müslim, İmam'dan gelen mektubu defalarca okudu. Her okuyuştan sonra başını iki yana sallıyor; "Vallahi kendim için korkuyor değilim!" diyordu. Yaşaran gözlerini sildikten sonra mektubu tekrar okuyordu.

"Vallahi Resulullah'ın Ehl-i Beyt'i için endişeleniyorum, onlara zarar gelmesinden korkuyorum," diye ekliyordu.

Kays'ın olduğu yana döndü;

"Kafile hazırlansın, hemen yola çıkıyoruz" dedi. Hâlâ ağlıyordu.

Kays, kafilenin kılavuzu gibi davranıyor, ne olduğunu bilmediği, ama Mü'minlerin İmam'ının emri olan bu yolculuğun hedefine ulaşması için elinden gelen gayreti gösteriyordu. Müslim ise, bir komutanın sıkıntısının da coşkusunun da tüm askerlere yansıdığını anlamıştı. Yolculuğun Madik'e kadar süren bölümündeki suskunluğunun aksine her fırsatta tebessüm ediyor, kafileye Resulullah'ın Ehl-i Beyt hakkındaki emir ve tavsiyelerini hatırlatıyordu. İlk bölümünden daha az çileli olmayan bir çöl yolculuğu böylelikle coşku içinde geçiyordu. Sonunda Kûfe'ye varıldı. Kûfe'yi iyi tanıyan rehberin gözetiminde doğu yönünden gizlice girildi şehre. Kafile, öteden beri Ehl-i Beyt taraftarı olarak bilinen Muhtar bin Ebi Ubeyd es-Sakafi'nin evine yerleşti.

“Suya kavuşacağından emin olan asla susamaz.”

Böyle buyurmuştu Mü’minlerin Emiri. Bir gün mutlaka aynı kaynaktan fışkırmış bir nehir, çağıldayarak bu çölden de geçecekti. İşte o gün kana kana içme günüydü susuzluktan kurumuş ciğerlerin. Ebediyete yolculuktan önce pak sulara yıkanma günüydü dünyanın tozuna toprağına bulaşmış bedenlerin. Kalkacak yerde düşmüş, tutacak yerde itmiş ellerin, bakacak yerde yummuş, yumacak yerde görmüş gözlerin ak pak olma günüydü...

Dünyanın pisliğinden arınma günüydü...

Buydu sabrını bileyen Said’in. Onu sessiz ve metin kılan bu umuttu. Her güzel günden bir önceki gün kadar müjdeciydi bugün. Tarihin yazılacağı herhangi bir çölde, herhangi bir bozkırda kalem olma gününün arifesiydi. Mazlumun zalime hesap sorma gününün bir öncesiydi. İnsanca yaşanamayan yerden, küçük, küçücük adamların meraklı ve şaşkın bakışları altında insan gibi ölme ve ayrılma günüydü. Bin dört yüz küsur sene sonra doğacak ve rengi belki de esmer olmayacak biçare bebeklerin hesabının sorulma günüydü. Ümmettin ilk ferdinin sulandığı kapla sulanamayacak her ferdinin dava gününün öncesiydi bugün ve her gün.

O günlere dalmış bahçeyi çapalıyordu Said. Habib’in gelmekte olduğunu görünce yüzüne peşin bir tebessüm

yerleştirip ayağa kalktı. Habib'in gözlerindeki sevinçli parlıtı hemen fark ediliyordu. "Selamun aleyke" diyerek kucakladı arkadaşını. Bir an göz göze gelip gülümsediler birbirlerine.

"Sana bir müjdem var" diye hemen söze başladı Habib.

"Çabuk söyle Habib" dedi Said, "bir müjdeye o kadar ihtiyacım var ki."

"Peki, öyleyse müjdeliğimi ver önce" dedi Habib gülererek.

"**Sabredenleri müjdele,**" ayetini sonuna kadar okudu Said. Sonra incir ağacına yanaşıp çatlamış siyah bir incir koparıp sundu arkadaşına. Elindeki inciri çatladığı yerden ikiye bölerken;

"İyi dinle," dedi Habib. "İmam bir elçi göndermiş, şu anda Muhtar'ın evinde. Elçi Müslim bin Akil, sanırım İmam adına biat toplamaya gelmiş."

"Allah hayrını versin," dedi Said, sevinçten Habib'in yakasına yapışarak, "bir incire nasıl razı oldun!"

"Ben ayete razı oldum," dedi Habib. Karşılıklı gü-lüşen iki arkadaş, çocuklar gibi neşeyle itişip kakışarak, tekbirler çekerek bir süre bahçede dolaştılar. Sonra ani bir hareketle Habib'in elinden tutarak incir ağacını altına götürdü Said. Oturdular, Said bir süre düşünceye daldı. Sonra Habib'in omzuna dokunup

"Akabe gününü biliyor musun?" dedi.

"Evet, biliyorum," dedi Habib kendinden emin bir şekilde.

"İşte bu gün o gündür. Ne bir eksik ne bir fazla. Peki, o gün neler konuşuldu biliyor musun?"

"Evet, ama tekrar et istersen."

“Peki, öyleyse; O gün Abbas biat etmek için toplanan halka demişti ki;

Dikkat edin; verdiğiniz söz, canınızı, malınızı heder edebilir, oğullarınız ve eşrafınız telef olabilir. Bunları kabul ediyorsanız...”

Ani bir hareketle elini Said’in ağzına götürdü Habib. Daha sözünü bitirmesine fırsat vermeden “Ben kabul ediyorum,” dedi kaşlarını çatarak. Sonra özür diler gibi okşadı arkadaşının sakalını; “Haklısın” dedi, bu yoldan dönenler olacak, lütfen devam et.”

“Eğer kölelikten kurtulmayı istiyorsak, özgürlüğü ve onun gerektirdiği sorumluluğu seçip, bedelini ödemeye hazır olmalıyız. Öyle değil mi Habib? Zulmü alt etmeyi istiyorsak, bu seçeneğin öngördüğü direnişi ve direnişin muhtemel sonuçlarını kabullenmeliyiz. Adam olmanın, adam gibi yaşamının bir bedeli olmalı, değil mi?”

“Evet, bir bedeli var,” dedi. Elini boğazının sol omzuyla birleştiği yerden bir kılıç gibi sağ omzuna kadar çekti ve ekledi;

“Ben bu bedeli ödemeye hazırım!”

“Başı herkes verir Habib, boynumuza gelince; ona zaten yol görünmüş, daha şimdiden senin boynuna çekilmiş kızıl sürmeyi görür gibiyim. Fakat sen acı çekmeye hazır mısın onu söyle... Çünkü ölüm korkusu değil, acı çekme, sıkıntıya düşme korkusudur insanları yarı yoldan çeviren.

Acı bir tebessüm belirdi Habib’in yüzünde, bir an duraksadı, sonra tekrar gülümsedi. Elindeki yarım inciri Said’e uzatırken ne kaybettiğini ve ne aradığını bilen inançlı ve dingin bir sesle konuşmaya başladı tekrar, kaldığı yerden;

“Evet, acı çekmeye de hazırım... Annem bana dua ediyor, sen de dua et...”

İki yoldaş birbirlerini coşturarak, zor günlere hazırlayarak akşamı buldular. Akşam olup, karanlık iyice bastıktan sonra Muhtar’ın evine doğru yola koyuldular. Gizlice, bir suç işlemiş gibi duvarın kenarından süzülerek yürüyordular, parmak uçlarına basa basa.

Kapıda Muhtar karşıladı onları. “Aleyküm selam,” dedi fısıldar gibi sesini alçaltarak. Sonra iki arkadaşın omzuna dokundu usulca;

“İlk sizin geleceğinizi biliyordum,” deyip ikisini de kucakladı. Gece boyunca Said ve Habib dışında Kûfe’nin ileri gelenleri de gelmeye devam ettiler.

Daha ilk gece olmasına, Müslim ve kafilesinin yorgun olmasına rağmen çalışmalar başlamıştı. İmam’ın yazdığı mektup okunmuştu önce. Dayanamayıp ağlamışlar, sonra kılıçlarını çekip, bu yolda ölünceye kadar çarpışacaklarına dair söz vermişlerdi. Sonra Abis, sonra Haccac sonra Azre, sonra diğerleri... Birkaç gün içinde İmam’ı davet eden, etmeyen, eli silah tutan, tutmayan her Ehl-i Beyt taraftarı Kûfeli, geceleri sessizce Muhtar’ın evine geliyor sadakat yemini ediyordu.

Çok geçmeden İmam’ın elçisi Müslim’in Kûfe’ye geldiği ve Muhtar’ın evine yerleştiği haberi tüm şehre yayılmıştı. Yezid’in adamları her köşe başını tutmuş, gece, gece olmaktan çıkmıştı. Artık sadece karanlıkta ve gizlice değil, gündüz ve açıktan biat toplanıyordu. Fakat Müslim’in işi biat toplamakla bitmiyordu.

Daha çok duygusal ve coşkusal tepkilerin yerini düşünsel tepkilere bırakması için durup dinlenmeden uğraşmak gerekiyordu. Bu yüzden her kesimin anlayabile-

ceęi bir dil ve dolaysız cümlelerle, sözünü sakınmadan; "Ey Kúfeliler!" diye başlıyor, saat başı boşalıp dolan odada uzun uzun konuştuktan sonra sözünü aynı cümleyle başlıyordu;

"Rasulullah aleyhisselam'ın kızının oğlu, bize, Bahdehul Kelbi'nin kızının oğlundan daha sevgilidir!"

Hak etmeyene fırsat verilip, düzen bozulduktan sonra, adaleti tekrar tesis etmek için devrimci bir rehber de meydana atılmışsa, tarafsız kalmanın mümkün olabileceği bir günü yeryüzü görmemiştir. O sabah Kûfe, tarafsızlığın bile taraflardan biri olmak anlamına geldiği günlerden birini daha yaşıyordu.

Bir Cuma sabahıydı. Başa geçen, iktidarı elinde bulunduran kim olursa olsun, ona destek veren soytarlar uykuda, ihanet etmek için bir ihaneti (!) bekleyenler pusudaydı. Yıllardır aynı kara kediye zoraki bakışlarla kirlenen gülüşlerini, artık samimi tebessümlerle temizlemek isteyen on binlerce Kûfeli ise İmam'ın elçisine bağlılıklarını sunmak için Muhtar'ın kapısında idi. Ve işte bu bir ihanetti! İhanet etmek için sabırsızlananlar için beklenen ân gelmişti.

Direnişe ve onun getireceği külfete katlanabilecek cesareti bulamayanlar, işbirliğine ve ihanete gidecek yürekliliği ne yapıp edip bulmuşlardır. İşte; Kûfe'nin sefihleri de nereden buldularsa bu cesaretle, vilayet binasının yolunu tuttular.

"Düşmanlarına karşı böyle zayıf durmamalısın!" diye bağırdı Abdullah bin Hadrami Kufe valisine. Çiğ etle beslenmiş ağır cüssesiyle ayakta durabilmek için iki bacağını açmış, parmağını sallayarak konuşuyordu.

“Eğer vali isen, bir vali gibi davranmalısın. Müslim ve adamları insanları emirül mü’minine karşı direnişe çağırırken böyle pasif duramazsın. Bir an önce onları yok etmelisin!”

“Anlıyorum!” demekle yetindi Kûfe valisi Nu’man bin Beşir. “Bu gün hutbede konuşacağım,” deyip geçiştirmeye çalıştı.

Ne salaksın der gibi gülererek; “Şayet Müslim bin Akil cumaya gelirse...” dedi Abdullah bin Hadrami. Ardından; “Sen bilirsin,” diye ekledi. “Eğer bu gün, bu işin üstesinden gelmezsen, olanlardan Yezid’i haberdar ederiz, bilmiş ol.”

O gün Kûfe camisinde yıllar öncesini anımsatan bir sessizlik daha yaşanıyordu. Yezid’in ajanları saflar arasına dağılmış, elebaşları Abdullah bin Hadrami ve Umare bin Ukbe erkenden gelip en ön safta oturmuşlardı. Israrla etrafa bakıp gelen gidene süzmekle meşguldüler. Endişeli olduğu hemen fark edilen Nu’man bin Beşir ağır adımlarla minbere doğru yaklaşırken sakın görünmeye gayret ediyordu.

“Sizlere derim ki;” diye başladı hutbesine. “Ey Allah’ın kulları! Fitneye ve tefrikaya koşmayınız. Çünkü bunda kan ve ölüm vardır! Ben, benimle çarpışmayan kimseyle çarpışmam. Fakat sizden kim yaptığı biatten, verdiği sözden döner, emirul mü’minin Yezid’e muhalefet ederse, Allah’a yemin ederim ki onu kendi kılıcımla vurur, kanlı başını önüne, ayaklarının dibine düşürürüm!”

Camilerde cinayet işlenen günleri özlemiş, kan ve irinle beslenen vahşi bir hayvan gibi homurdanarak ayağa kalktı Abdullah bin Hadrami. Kanın telâffuzunu değil, rengini ve kokusunu özlemişti. Üstelik bu kan sıradan bir kan değil, değerli başların kanı olmalıydı.

“Senin düşmanına karşı bu şekilde yumuşak konuşman ancak zayıflara yakışır bir üsluptur,” diye bağırdı Nu‘man’a. Hutbe yarıda kesilmişti.

“Sen gevşegin birisin!” diye devam etti parmağını minbere doğru sallayarak. Ardından Umare’nin ve başkalarının homurdanmaları duyuldu. Bu kargaşa esnasında, camide olup biteni Müslim’e haber vermekle görevli Kays, yanındakilere bunlar kim diye sorular soruyor ve konuşulanları anlamaya çalışıyordu.

Abdullah bin Hadrami;

“Kalk Umare, duruma acilen müdahale etmek gerek,” deyip önemli adamların yürüyüşünü taklit ederek kapıya yöneldi. Daha hutbe bitmeden, namaz kılınmadan camiden ayrıldılar. Böylece kararlılıklarının ilk işaretlerini gösterecek, sadakatlerini ispatlayacaklardı. İhanet de sadakat gerektirirdi çünkü. İlk fırsatta sadakatini ispatlamak ise her hainin karakteri ve biricik sermayesiydi.

Uzun zamandır saklandığı için leş kokan çürümüş bir kâğıda aceleyle ilk cümleler yazılmaya başlandığında Cuma henüz bitmemişti;

“Kûfelilerin kalpleri bozuldu!

Çünkü Müslim bin Akil Kûfe’ye geldi ve Ehl-i Beyt taraftarı Kûfeliler Hüseyin bin Ali’ye biat etmeye başladı.”

Daha etkili cümleler yazabilmek için defalarca yenilenen kâğıtlar buruşturulup atılıyor, sarımsı bir kahverengiden ölüm rengine dönüşen kâğıtlara yeniden yazılıyordu.

“Eğer Kûfe sana lazımsa ve burada senin hükümlerinin yürümesini istiyorsan; buraya, acele emrini yerine getirecek ve düşmanın hakkında gelecek güçlü bir adam göndermelisin.

Çünkü Nu’man zayıf ve gevşek bir adamdır. Bu işin hakkında gelemez!”

“Haydi Umare” dedi Abdullah bin Hadrami. Bir süre sustu, omzunda görür gibi olduğu rütbeleri okşadı, çil altınları saydı düşünde, içi bir tuhaf oldu, mayıştı, et kokusu almış kedi gibi yumuşadı. Ne güzel mırlayacaktı, Umare olmasaydı. Ama geleceğin zengin valisine yakışır mıydı? Hemen toparlandı, sonra düşündeki zaferin sarhoşluğuyla göğsünü kabartıp, muzaffer bir komutan edasıyla devam etti;

“Sen de bir mektup yaz. Sonra Ömer bin Sa’d yazsın. Bu fitneyi söndürmek için gerekirse yüzlerce mektup göndermeliyiz,” dedi.

Daha ilk mektup Yezid'in telaşlanmasına yetmiş-ti. Hâkim olmanın verdiği şehveti kaybetme korkusuyla babasının ve dedesinin en yakın adamlarını, en sadık uşaklarını topladı. Sadece iktidarda kalmak için ve ne pahasına olursa olsun entrika üretmekte uzmanlaşmış bu tecrübeli ekip, Yezid'in imdat çağrılarını üzerine hiç vakit kaybetmeden işe koyuldu. Biraz da kendileri için acele ediyorlardı, çünkü hem Yezid'e çok şey borçluydular, hem de hâlâ düşleyebiliyorlarsa, ilham kaynaklarını ondan alıyorlardı...

Bütün saray erkânı ve saltanatın akıl hocaları duvarları kufi yazılar ve cellât figürleriyle süslü sarayın en büyük salonunda toplanmıştı. Her çareye başvurulacak, halkın yarısını kılıçtan geçirmek bile gerekse kıyam bastırılacaktı. Bu karar hemen alınmıştı. Ne ki Nu'man bin Beşir'in yerine kimin atanacağı bir türlü karara bağlanmıyor, uzun araştırmalar bir türlü sonuç vermiyordu. Çünkü en adil olanı seçmekten daha zordu; en acımasız, en zorbayı, en zalimi seçmek. Günler sonra Ubeydullah bin Ziyad ismi üzerinde anlaşma sağlandı. En bedbaht olduğu üzerinde ittifak sağlanan Basra valisi İbn-i Ziyad, Irak valisi olmuştu.

Hiç vakit kaybetmeden Nu'man'ın azledildiğine dair mektup, Şam'dan Kûfe'ye gönderildi. Ardından İbn-i

Ziyad'a yazılan mektup, su gibi akıp Basra'ya ulaşmakla emredilen uşağa verildi.

Nesepsiz İbn-i Ziyad, ağa babalarından gelen emir-nâmeyi hürmetle, ayakta karşıladı. Önce, sıkça olduğu gibi azarlanacağı, aşağılanacağı bir mektup olması ihtimalini düşündü. Bakışlarını bile gizleyebilmek için yaverlerine ve sarayından eksik etmediği Basra'nın ileri gelenlerine sırtını dönerek okudu. Daha mektubun tamamını bitirmeden içi ferahlamıştı. İlk satırlardan anladığı kadarıyla terfi etmiş, üstesinden yalnızca kendisinin gelebileceği zor bir göreve lâıyk görülmüştü. Mektubu gizlice okumaya gerek yok diye düşündü. Makamına geçip şöyle bir kuruldu önce. Sırma işli yeşil ipek yeleğini iki ucundan tutup düzeltti keyifle. Kahverengi cübbesinin omuzlarını okşadı tozunu alıyormuş gibi. Geniş ve aydınlık odada, tabaklanıp, cilalanmış dana derisi divanlar üzerinde oturan komutanlarını ve Basra eşrafını uzun uzun süzdükten sonra, en gür sesli askere, mektubu baştan sona yüksek sesle okumasını emretti.

Zavallı nefer, seçilmiş olmanın verdiği şımarıklıkla, daha bir yüksek sesle, şiir okur gibi okumaya başladı Yezid'in mektubunu;

"Ey İbn-i Ziyad!

Kûfe'deki taraftarlarım, Müslim bin Akil'in, Kûfe'de Hüseyin bin Ali adına biat topladığını, ümmetin tek saltanat esasını ikiye yarmaya çalıştığını haber verdiler.

Bu mektubu okur okumaz Kûfe'ye git. İbn-i Akil'i ele geçirinceye kadar, define arar gibi ara bul onu. Sür-gün et veya öldür. Ayrıca haberin olsun ki; Hüseyin bin Ali Kûfe'ye doğru yola çıkmıştır. Beldeler arasında senin belden, günler arasında senin günün ve insanlar arasında sen onunla belâlanmışsın. Sen, yok olmaktan

sakin. Ya onu öldürürsün, ya da bize bağlanmış olan aile nesebin kesilerek, kendi nesebine, baban Ziyad'a döndürülürsün... Ubeyd!"

Son cümleyi aynı heyecanla okuduktan sonra sesi titremeye başlamıştı neferin. Okumayı kesmek istedi, ama artık çok geçti, iş işten geçmişti, kesik kesik okuyarak tamamladı mektubun son cümlesini...

"Emirül Mü'minin Yezid..."

Herkes nefesini tutmuştu. Kimseden çıt çıkmıyordu. Şarap kızılı yüzünün biraz olsun kızardığı belli olmayan İbn-i Ziyad'ın gözleri, nöbet geçiriyormuş gibi açılmış, olduğu yerde donup kalmıştı. Yılan gibi tıslayarak soluyordu.

"...ya da bize bağlanmış olan aile nesebin kesilerek, kendi nesebine, baban Ziyad'a döndürülürsün... Ubeyd!"

Son cümle geniş odanın her duvarına çarpıp yankılanıyordu. Bir daha bir daha duyuluyordu. Bu güzel günde olacak şey miydi bu? Nesep hikâyesini herkes biliyordu gerçi ama...

İbn-i Ziyad ne yapacağını şaşırılmış, olduğu yerde yumruklarını sıkıp, dudaklarını dişleyerek donup kalmış gibiydi.

Böyle durumlarda hiç kimse ona bakacak cesareti bulamıyordu. Bu yüzden başlarını önlerine eğmiş olan komutanlar ve Basra eşrafından hiç kimse İbn-i Ziyad'ın ağzından çıkan köpükleri görmemişti. Sadece gür sesli nefer! O ân korkudan ölse hiç kimsenin kınamayacağı nefer hayatında ilk kez İbn-i Ziyad'ın gözlerine bakıyordu. Umutsuz da olsa, adeta sessizce yalvarıyordu. Ama İbn-i Ziyad'ın neredeyse tüm Basra'dan duyulan nârâsı ile o da başını bilinçsizce öne eğmişti.

“Eyvah!” diye geçirdi içinden Şerik bin Aver... “Neferin başı gitti! Hiç değilse şunun yüzüne tükürse de öyle verse başını...” diye düşünürken, aklından geçenlerin gözlerinden okunmasından korkuyordu. Başını çevirmişti, nefere bakamıyordu. İçten içe öfkelenerek nefere bir şeyler anlatmaya çalışıyordu ama... Cesaretim yetse de ayağa kalkıp söyleyebilseydim keşke dedi kendi kendine... “Ama şu an senden fazla korkuyorum, sen söyle bari... En gür sesinle bağır. Aşağılık, nesepsiz, şerefsiz deyiver. Haydi! Tükür yüzüne şunun! Bir tükürükle boğuver üstüne yürüyen pislik böceğini...”

Kaçmayı bile düşünemeyecek kadar korkmuştu nefer. Olduğu yerde düşünmeden, konuşmadan, soluk almadan bekliyordu. Tir tir titriyordu. Ve tek yaşam belirtisi, bacaklarından başlayarak kısa sürede bütün vücudunu kaplayan titremesiydi.

Kısa sürede toparlandı İbn-i Ziyad;

“Seni aşağılık!” diye bağırıldı. “Hüseyn’in taraftarıymışsın da bilmiyormuşuz! Emirü'l-Mü'minin'in mektubuna ilaveler yaparsın ha! Muhafızlar! Vurun başını bu hainin!”

Yezid gene azarlamış, gene aşağılamıştı. Ama bu aşağılama İbn-i Ziyad'ın sadakatini biraz olsun azaltmamıştı. Hep öyle olur ya. Tarih boyunca bilinen en etkili yönetim biçimlerinden biri bu değil miydi? Firavun'da insanları aşağılayarak yönetmeye kalkışmamış mıydı? Üstelik bir süre başarılı olmamış mıydı?

Yere düşen baş, İbn-i Ziyad'ın öfkesini biraz olsun yatıştırmıştı. Buna rağmen komutanlar ve Basra'nın ileri gelenleri birer ikişer, bir yolunu bulup vali konağından sınışıyorlardı. Çünkü İbn-i Ziyad'ın gözleri hâlâ kan çanağı gibiydi.

Ürkek adımlarla yaklaşan yaveri; "Efendim!" dedi kısık bir sesle. Bir süre durakladıktan sonra yerde, henüz kurumamış kanlara basmamaya özen göstererek biraz daha yaklaştı;

"Kayınpederiniz Münzir bin Carud gelmiş, sizinle görüşmek istiyor."

"Gelsin" sözünü duyar duymaz, beraat etmiş bir idam mahkûmu gibi sevinçle çıktı halıları kana bulanmış odadan. Bu sefer de kurtuldum sevinciyle odadan çıkan yaver, korku gömleğini Münzir'e giydirip kapıyı açtı. Yüreğinin sesini duya duya yaklaştı damadına Münzir. Bir hamlede cübbesinin altından çıkardığı mektubu uzattı.

Sesi sert, suratı asıktı İbn-i Ziyad'ın.

"Bu ne?" dedi hiddetle.

"Bir mektup... Hüseyin bin Ali'den geldi."

"Hüseyin bin Ali'den mi! Ne diyor peki?"

Gayesi; mektubu verip uzaklaşmaktı Münzir'in, elindeki kâğıdı uzattı.

"Aç ve oku!" dedi İbn-i Ziyad. Akrabalık hatırına gösterdiği bu yumuşaklığı, gözlerindeki aşağılayıcı ifade ile tamamlayarak.

Usulca mektubu açarken, belki de bu mektubu yazan sensin, diye geçiriyordu içinden Münzir. Belki de beni sınamak istiyorsun...

Boğuk bir şive ile okumaya başladı;

“Bismillahirrahmanirrahim...”

“Yüce Allah Muhammed aleyhisselam’ı insanlar arasından seçip, peygamberlikle, risaletle şereflendirmiştir...”

Uzunca mektubu görünce;

“Fazla vaktim yok, vaaz dinleyecek vaktim hiç yok. Özetle ne diyor onu oku!” diye çıkıştı İbn-i Ziyad.

Heyecandan “emredersiniz,” diyemeyen Münzir, sadece başını salladı. Mektubu ortadan katlayarak devam etti okumaya.

“Ben sizi Allah’ın kitabı ve Allah’ın peygamberi olan Muhammed aleyhisselam’ın sünnetine davet ediyorum. O sünnet ki öldürülmüş, yok edilmiş, onun yerine bid’atler geçirilmiştir. Sözlerimi dinler, emrime itaat ederseniz, doğru yolu bulursunuz... Vesselâmu aleyküm ve rahmetullah.”

İbn-i Ziyad’ın ağzından çıkan köpükleri gene kimse görmüyordu, ama bu kez nârâsı da duyulmuyordu;

“Kim getirdi bu mektubu?” dedi, dişlerini gıcırdatarak.

“Selman getirdi, Hüseyin bin Ali’nin başlısı Selman.”

“Öyle mi! Peki, başka kime gelmiş bu mektuplar?”

“Onu bilmiyorum.”

Eliyle kapıyı gösterip; “Gidebilirsin” dedi İbn-i Ziyad. Münzir çıktıktan sonra Selman’ın bulunması için emirler verdi;

“Selman denen adamı bulun! Sabah namazından önce onu ulu caminin avlusunda göreceğim!” diye ekledi.

Sadece mahzeni boşaltmak bile günler alabilirdi, ama "yarın erkenden yola çıkılacak!" diye ferman vermişti İbn-i Ziyad. Köleler hummalı bir çalışmaya girişmiş, o gece tüm hazırlıklar tamamlanmıştı.

Basra'nın tüm bütçesi develere yüklenmişti. Buna ihtiyacı olacaktı İbn-i Ziyad'ın. Heybelere altın dolunca onursuz düşmanların bir anda dost kesiliverdiğini çok iyi biliyordu çünkü... Üstelik her yeni olanakla ayrı bir kimliğe bürünen dalkavukları doyurmak için de gerekiydiler. Dersini iyi çalışmıştı İbn-i Ziyad. Altının nasıl da ikiyüzlü sarı bir münafığa dönüştüğünü babası da iyi biliyordu ve oğluna bu önemli tecrübesini sıkı sıkı tembih etmişti. Altın sesiyle insan sesini susturmasını iyi öğretmişti.

Sabah erkenden Basra halkının ulu camiye toplanması için tüm şehre haber salınmıştı. Önce cami avlusunda bekletilen Selman'ın başını vurmak, sonra minbere çıkıp acımasız bakışlar fırlatarak halkı tehdit etmek niyetindeydi İbn-i Ziyad. Ama hava henüz aydınlanmamıştı ve dökülecek kan gereken etkiyi yapamayabilirdi. Bu yüzden infaz hutbe sonrasına ertelenmişti...

Vücudu çıplak ve tüm saldırılara açık olduğu halde ağaca sıkı sıkıya bağlanmış Selman'ın önünden geçerken, nefretle süzdü önce. Gece boyu, başka kimlere mektup götürdüğünü açıklaması için, ölmeyip sabaha çıkacak ka-

dar işkence gören Selman, bitkin, yorgun ve yaralı olmasına rağmen zalimlere lânet okuyup, önünden geçen İbn-i Ziyad'ın çopur yüzüne tükürmekten geri durmadı.

“Ben içerde olduğum müddetçe bunun acı dolu hay-kırışlarını duyacağım!” diye emir verdi yüzündeki tükürüğü silerken. Bu emirle beraber Selman'ın korumasız vücuduna inen kırbaç ve sopa darbeleri arasında camiye girdi. Yüzü sertti, şiddet doluydu. Cami avlusundan gelen kırbaç ve sopa sesleri İbn-i Ziyad'ın tehdit dolu bakışlarına korkunç bir etki kazandırıyordu...

Selman'ın sesi duyulmuyordu, ama muhafızların küfür dolu sözleri arasında başladı hutbe.

“Ben!” diye başladı bağırıp çağırmaya, kılıcını halka doğru sallayarak.

“Ziyad'ın oğluyum ve ona benzerim. Bana zor gelecek, yenilmeyecek, benim karşımda darmadağın edilmeyecek hiçbir güç yoktur. Sizlerden her kim muhalefet eder veya kendisine sorulan soruya yanlış cevap verirse... onu da, bağlı olduğu ulu kişiyi de, velisini de öldürürüm. Böyle biri çıktı mı, hepinizi bir tutar, uzak, yakın, suçlu, suçsuz ayırımı yapmam bilmiş olun!”

Bir kez daha aynı gerekçeyle; kargaşa çıkar ihtimaliyle terör estiriliyordu. Basralılar, başları önünde dinlediler hutbeyi. Muhalefet etmeyeceklerine dair kendi kendilerine söz verdiklerinde terör amacına ulaşmıştı.

Zaten başka bir becerisi de yoktu terörün. İnsanların bir kısmını geçici bir süre sindirmekten başka kendine umut bağlayanlara verecek hiç bir şeyi yoktu. Oysa sonsuza kadar yaşamak amacıyla ona sarılıyordu cellâtlar. Ama cellâtlar da ölüyordu bir gün. Ne döktükleri kan, ne de es-tirdikleri terör onları korktukları sondan kurtaramıyordu...

Halkı, aşğılayarak tehditler savurduktan ve yerine kardeşi Osman bin Ziyad bin Ebi Süfyan'ı vekil atadığını ilan ettikten sonra "avluya çıkın!" diye bağırdı. Herkesin gözü önünde Selman'ın başı vuruldu. Ubeydullah İbn-i Ziyad o sabah kendisini Basra dışında bekleyen adamları ile birlikte Kûfe'ye doğru yola koyuldu.

Beş yüz muhafız arasında Kûfe'ye yaklaşan İbn-i Ziyad, sadece gözleri görünecek kadar tüm yüzünü örttükten sonra, muhafızları arasında, ama yaya olarak vali konağına doğru yürümeye başladı. İmam Hüsey'nin Kûfe'ye geleceğini işiten halk, gördükleri bu yabancıyı coşkuyla karşılıyordu.

"Hoş geldin ey Rasulullah'ın oğlu!" seslerine hiç cevap vermeden ilerleyen İbn-i Ziyad'ın etrafını saran coşukulu insan kalabalığı gittikçe artıyordu. Evlerinden ve çadırlarından bu sözleri duyup çıkan Kûfeliler aynı sevinçle İbn-i Ziyad'a eşlik ediyordu. Öfkesi gittikçe kabaran İbn-i Ziyad, bir an önce vali köşküne varmak için hızlanıyor, her yanını dolduran insanları eliyle iteleyip ayağıyla tekmeleyerek ilerlemeye çalışıyordu.

"Yazıklar olsun, bu Hüsey'nin bin Ali değil!" diye bağırdı, yüzüne İbn-i Ziyad'ın şamarını yiyen yaşlı bir kadın.

"O kadınlara vurmaz, o mazlumlara vurmaz!" diye devam etti sesi ve elleri titreyerek.

"Doğru! Bu Ebu Abdullah değil!" diye fısıltılar başladı halk arasında.

Doğrusu, kasap yürüyüşlü bu adamın Hüsey'nin bin Ali olamayacağını herkes düşünmüştü ama fısıltılar yükselelekle devam etmesine rağmen kimse bu yabancıya peşini bırakmıyordu.

Kalabalığın köşke yaklaştığını fark eden vali Nu'man bin Beşir, kimin geldiğini araştırmak için adamlarını göndermiş, "Ebu Abdullah, Hüseyin bin Ali geliyor!" haberini alınca kapıları sürgületerip içeri çekilmişti. Köşkün penceresinden coşkusu hâlâ devam eden insanları telaşlı bir halde izliyordu. Kalabalığı yara yara ilerleyen İbn-i Ziyad sonunda köşkün kapısına dayandı.

Pencereden bir an kayboldu Nu'man bin Beşir. Az sonra balkona çıktı.

"Ey Rasululah'ın oğlu! Sen benim yanıma niye geldin, maksadın nedir?" diye seslenmeye başladı.

"Aç kapıyı!" diye sert bir cevap aldı.

"Açmam!"

"Aç geberesice, aç kapıyı!" diye tekrar bağırıp yüzünü açtı.

Neredeyse ağlayacaktı, iki büklüm olmuş ihtiyar Kûfeli; "Eyvah bu Mercane'nin oğludur!" derken.

"Eyvah!" sesleri yükselmeye başladı tüm kalabalıktan.

"Mercane'nin oğluymuş!"

Atılan ilk çakıl taşıyla beraber herkes yerlerde İbn-i Ziyad'a vuracak bir şeyler aramaya başladı. Az sonra taş yağmuru altında açılan kapıdan köşke girdiğinde şimdilik dişlerini gıcırdatmaktan başka yapabileceği hiçbir şey yoktu.

Bireyler arasındaki farklılıkların değerini yitirdiği, mesafelerin yok olduğu, kimsenin bir diğerinden üstünlüğünün kalmadığı mescitler artık üstünlüğün ispat edildiği mekânlar haline gelmişti. Orada kazanılmış özgürlükler, orada çiğneniyordu, üstelik özgürlük adına! Ve cinayetlerin en ağırını gene orada işleniyordu; Hem de adalet adına...

Tağutların elinde yozlaşmayan, anlamını yitirmeyen ne vardı ki? Adalet ve özgürlük mü nasibini almayacaktı zorbalardan!

Adalet de vardı, özgürlük de; sadece zıtlarıyla yer değiştirdikleri halde aynı isimle anılıyorlardı, hepsi bu. Minberden uzanan el, gene mazlumların başındaydı, ama bu kez okşamak için değil, vurmak için iniyordu. Bunu yapmak için zorbalardan ürkmesi de gerekmiyordu. Korkulu bir rüya bile yetmiyor muydu yıllarca terör estirmeye! Beşikteki bebekleri bile öldürmeye... Hem zaten; aşağılık korkular değil miydi ki, rezilce bir güçlü görünme dürtüsüyle şiddete dönüşen, durup dururken...

"Ben!" diye küstahça bir söz işitiliyordu önce. Kulaklarına kadar şişen damarları görünsün de, ne kadar öfkeli olduğu anlaşılсын diye yakasız gömleklerle çıkıyordu minbere "ben!" diyenler. Yalın kılıç tehditler savuruyor; "siz" diyorlardı hemen sonra. Neredeyse ciğerleri çatlatacak bir cinnetten sonra, çekip gitmek kalıyordu.

Geride; "minber boş olduğu sürece tümü zaten eşit olan, zorbanın biri oraya çıktımı da, "onurlarından mahrum edilerek eşitlenen" insanlar kalıyordu. Adı adalet, adı özgürlük, adı onur, adı eşitlik olan değerler kalıyordu geride.

Kural buydu artık. Ve ağababalarının koyduğu kurala uymakta kim İbn-i Ziyad'dan daha lâayk olabilirdi ki?

Canının bağışlanmış olmasını bir nimet bilerek, şükranla ayrıldı Kûfe'den Nu'man bin Beşir. Ardından Kûfe'nin tüm erkeklerinin yatsı namazına camiye gelmelerini duyuracak tellallar düştü yollara. "O vakitte camide olmayanların, canları lehine hiçbir mazeretleri yoktur!" fermanını duyanlar, vakit kaybetmeden duymayanlara ilettiler.

"Ziyad'ın oğlunun ne diyeceğini çok iyi biliyorum... Ama..." deyip, ön saflar dolduktan sonra camiye varmak için ağır adımlarla yola koyuldu Kûfeliler. Çok geçmeden cami dolmuş, minbere yakın bir kapıdan İbn-i Ziyad içeri girmişti.

"İnsanlar görmedikleri düşmandan hakkıyla korkmazlar... Korkunç görünmeyenden de... Ne kadar kötü görünürsem, o kadar iyiyim!" diye düşünüp, mezbahaya girer gibi, kılıcı elinde hışımla minbere tırmandı.

"Ben!" diye avazı çıktığı kadar bağıırıp, nefisini kutsadı önce;

"Ziyad'ın oğlu, mü'minlerin emiri Yezid'in valisiyim," diye ekledi.

"Mü'minlerin emiri; boyun eğene insaf ve adaletle muamele edip ihsanda bulunmamı, asi ve hatta şüphelilerinize karşı şiddetli ve sert davranmamı emretti!"

Sakin görünmek isteğiyle duraksadı biraz. Her biri bir başka yöne fırlamak üzere olan patlak gözleri ve şaşkı

bakışlarıyla halkı süzdü, ezdi. Sonra iki eliyle kavradığı kılıcını boyun vurur gibi bir hareketle havada sallarken;

“Ben onun bu konudaki emrini sonuna kadar yerine getiririm” diye devam etti.

“Boyun eğip itaat edeninize karşı kardeş gibi davranacağım, ancak itaat etmeyene kamçımı ve kılıcımı kullanacağım, herkes bilmiş olsun!”

Kılıcının hâlâ nedensiz yere havada sallandığını fark edip avucuna aldı bir an. Sonra tekrar halka doğru sallayıp;

“Duydum ki; Ali’nin oğlu Kûfe’ye bir elçi göndermiş... Onun elçisini barındıran evinin önünde idam edilecek!” dedi ve zalimlerin saltanatına güç katan bir suskunluğun içinde yankılanan sesini dinleyerek geldiği yoldan saraya gitmek için hızla camiden ayrıldı.

Sallanan kılıçlar, Kûfelilerin boynunu bir kez daha yalayarak geçmişti. Ama bir dahaki sefere havada sallanan kılıcın ışığını, ancak başı yere yuvarlanmayanlar duyacaktır. Ki bazı başların yere yuvarlanması için boşlukta sallanan kılıcın ışığı bile yetmişti.

Cami boşalırken, belki bir eğlence çıkar diye içi geçen muhafızlara seslerinin ve yüzlerinin en silik tonuyla tebessüm edip selam veren başsız bedenler bir an önce eve varmak telaşındaydılar.

Bir telaş da Kays yaşıyordu o gece. Müslim’e bir an önce haber ulaştırmak için aceleyle camiden çıkıp Muhtar’ın evine doğru bir kuş gibi süzülen Kays’ı kapıda Said ve Habib karşılamıştı. Tüm acelesine rağmen bu iki insanı kucaklamadan içeri giremedi.

Kays’ın ve diğer Ehl-i Beyt taraftarlarının getirdikleri raporları değerlendiren Müslim, kaldığı evi değiştirmek gerektiğine karar vermişti. Kıyamın karargâhı taşınacaktı.

Kısa bir süre sonra odadan dışarı çıkan Muhtar, Said'i köşeye çekti;

"Hani bin Urve'nin evine giden yolu emniyete alın, biraz da çabuk olun," deyip içeri girdi. Müslim yol boyunca sokak başlarını tutan, kimi bir yere gidiyormuş veya dolaşıyormuş gibi davranan Ehl-i Beyt taraftarı Kûfelilerin eşliğinde Hani'nin evine vardı. Müslim'in, ansızın evine geldiğini haber alan Hani, biraz da telaşla çıktı odasından. Şehre bakan yönü geniş yapraklı asma ağaçlarıyla örtülü avluda karşılaştı Müslim'le.

"Hayırdır, evime neden geldin?" diye sordu. İbn-i Ziyad'ın hutbesini aktarıp, işlerin karıştığını anlattı Müslim.

"Beni koruyup, misafir edesin diye sana geldim," dedi sonra.

Yetişkin ağaçlarla örtülü büyük bir bahçesi, birden fazla kapısı vardı bu evin. Şehrin kıyısında, hafif bir yamacı kurulmuştu. Geniş bir aşirete mensup Hani'nin evi, sıkça ziyaret edilen bir ev olduğu için dikkat çekmeyecekti. Karargâh seçilmesinin nedenlerinden biri de, Hani'nin Kûfe eşrafından olup, akrabaları arasında oldukça seviliyor olmasıydı.

Kendisine danışılrsa belki de daha uygun evler sayabilecek, kendi evini hiç de uygun bulmayacaktı Hani. Ama evine sığınılmıştı bir kere. Müslim'e yol gösterip, içeri buyur etti. Avludan sofaya geçilince durakladı;

"Sen bu koruma ve barındırma isteğiyle beni bağladın. Seni barındırmak ve korumak artık bana bir borç oldu!" dedi.

Geçici olarak boş bir odaya alındı Müslim. Her an ağzından bir şeyler kaçırabilecek kadın ve çocuklar evden uzaklaştırıldıktan sonra, Müslim'in ağırlanması için ale-

lacele hazırlanan odaya geçtiler beraberce. Müslim, eve sürekli gelip gidecek Ehl-i Beyt taraftarlarının ismini saydı Hani'ye. Ardından diğer Kûfelilerle ilişkisini sağlaması için talimat verdi.

Her şey, her şafak vakti güneşle birlikte yeniden doğuyordu. Bir önceki günün yaralarını sarıp, dersini çıkararak; daha bilge, daha olgun, daha kararlı. Her şey durmadan değişiyordu değişmesine ama Kûfelilerin değişmesi ancak Müslim'in soğukkanlı ve uyumlu eğitim yeteneğine bağlıydı.

Bunun bilincinde olan Müslim İmam Hüseyin adına biat almaya hiç ara vermeden devam ediyordu. Halkın önemli bir kesimi biat etmişti ve biat edenler İmam Hüseyin'den yana olduklarını söz ve davranışlarıyla açıkça belli ediyorlardı. Eve gelenleri ilk olarak Hani karşılıyor, biatten sonra Müslim'in sohbetlerini dinleyen halk geldikleri gibi gizlice dağılıyordu. Bu arada Said ve Habib'in gözetiminde Kûfeli Ehl-i Beyt taraftarlarıyla özel sohbetler yapılıyordu. Kısa zamanda, yapılması gereken onca işi yetiştirememenin ürpertisiyle, hummalı bir çalışmaya girmişti adalet ve özgürlük sevdalıları. İmam Hüseyin'in başlattığı kıyamın hem düşünsel, hem de duygusal boyutunu ihmal etmeden ısrarla anlatıyorlardı. Birkaç yıl kadar kısa bir sürede kendilerine olan güvenlerini kaybeden, belki de o güveni hiç bulamamış, Kûfe'nin zor insanları kolay ikna olacak cinsten değildi. Artık uçmayı değil, düşmemeyi öğretmenin zamanıydı.

"Bizler geçmişin mahkûmları değiliz. Bulduğumuz yerden başlayabiliriz," diye, biraz da ses tonunu yükselte-

rek konuşmak zorunda kalıyordu Said. Cellâttan bıkmış, kılıçtan ürkmüş bir söylev dilden dile dolaşmaya başlamıştı çünkü. İstemekle yapmak arasındaki o cılız çizgide sebatla durmaya çalışan binlerce Kûfeli aynı sözü tekrarlayıp duruyordu;

“İmam Hüseyin’i istiyoruz, ama...” deyip, Hani’nin evinden bile idam kuleleri görünen köşke bakıyorlardı.

Oysa bu güzel ve beklenmedik gelişmeleri daha düne kadar sevinçle izliyordu herkes. Herkes coşkuluymdu. Herkes umut doluydu. Eski Kûfe gitmiş yepyeni bir Kûfe gelmişti. “Zaman en iyi ilaçmış” diye söylenmişti Habib te-bessümle. “Sanırım Kûfe hatasını anladı...” Oysa bu gün uğursuz bir “ama” lafı dillerden düşmüyordu.

Basra eşrafını sarayına toplamayı başarabilen İbn-i Ziyad, aynı yöntemi Kûfe’de de uygulamaya koyuldu. Babası Ziyad’ın tavsiyesiydi. “Sevgi ve korku kardeştir,” demişti. “İkisi de aynı işi görür. Sevilecek yanını göremeyenler, korkulacak yanını görsünler. Heybenin bir gözünde kan, diğerinde altın olsun! Kanın ve altının rengini gören insanların çoğu dostluktan düşmanlığa, düşmanlıktan dostluğa büyük bir kolaylık ve ustalıklarla geçerler.”

Bu tavsiye üzerine Kûfe’ye gelir gelmez, bir bildiği var gibi, ilk olarak korkulacak yanlarını gösteriyordu İbn-i Ziyad. Bir kısmını tanıdığı Kûfe eşrafını, “ümmetin sorunlarını çözmek için istişare edilecek,” bahanesiyle saraya aldırtıyordu. Azarlanıp aşağılanmış, öfkeli bir bölük muhafızın getirdiği bu daveti kimse reddedemiyordu. Davetliler saraya yaklaşınca, sıradan suçlar işleyip zindana atılmış mahkûmların boynu vuruluyordu. Sarayın kulelerinden aşağıya yuvarlanan başlar, gelenlere sunulan ilk

ikram gibi düşüyordu kapıya. Zaman zaman altının göz kamaştırıcı sarısını gösterdini de, şehrin ileri gelenlerini, âlimlerini, hele hele avam halkını zimmete geçirmek o kadar kolay oluyordu ki...

Hani'nin evi sarılınca, içerideki bir avuç insan kılıçlarını çekmişti. Müslim'i korumak için ölümüne savaşılacaktı.

"Gidip bir bak, ne istiyorlar!" dedi Müslim.

Hani, gözü dönmüş bölüğün komutanını kapıda karşıladı. Tezcanlı bir kararın bütün hazırlıkları berbat edebileceğini biliyordu. Öfkeli ve telaşlı olduğunu gizlemeye çalışarak;

"Ne istiyorsunuz?" dedi gelen muhafızlara.

"İbn-i Ziyad istişare etmek için köşke gelmenizi emretti," sözünü duyunca, Müslim'in hiç değilse şimdilik kurtulmuş olmasından kaynaklanan sevincini gizlemeye gerek duymadan;

"Hemen," deyip merdivenleri inmeye başladı. Bir çocuk kadar neşeli olduğu gözden kaçmıyordu. Bu sevincin sebebinin İbn-i Ziyad'ın daveti olduğu sanılması umurunda değildi. Neşe içinde ve sessizce şükrederek köşke kadar yürüdü.

Köşke girildiğinde, az önce zindanın kulelerinden yuvarlanan mahkûmun başını izlemek için yaklaşabildiği kadar yaklaştı. Kapının hemen yanındaki adalet taşının (!) üzerine yerleştirilen kesik baştan hâlâ sıcak kanlar akıyordu. Gözlerinin açılabilirdiği kadar açıldığına bakarak "en fazla sıradan bir suçlu olduğun, ölümü hak etmemiş bir mazlum olduğun her halinden bellidir. Allah intikamına bizi memur etsin," diye dua etti sessizce. Biraz sonra,

düşmanca bakışlı muhafızların üç aşamalı kontrolünden geçtikten sonra İbn-i Ziyad'ın kapısına varabildi.

Resmi görüşmeler köşkün üçüncü katında, önünde geniş bir teras bulunan salonda yapılıyordu. Bu geniş salonun girişinde, küçük, pencereleri tavana yakın ve demir ızgarayla örülmüş yarı karanlık bir bölüme alındı Hani. Daha çok bir hücreyi andıran bu oda bir başka mesaj veriyordu istenmeyen konuklara. Hani, neden buraya alındığını anlamıştı; bu bir gözdağıydı. İçeriye girdiğinde uslu durmaz, saygıda kusur ederse, tutuklanıp bir daha çıkmayacağı bir hapisaneye atılabileceği ima ediliyordu.

Çevresine bakınmaya başladı. Baktıkça gördüğü her şey yüreğini parçalamaya ve onu, amansız bir başkaldırıya zorlamaya başlamıştı. "Bizim valiler," diye düşündü. "Misafiri kim olursa olsun kapıda karşılarıydı. Ya bunlar? Çağırıp, insanı kapıda bekletmekten ne zevk alıyorlar? Üstelik dışarıda bekleyenlere duyuracak kadar yüksek sesle, içeridekini azarlamanın mantığı ne? Hele hele misafirini baş keserek karşılamak... Zorbalık ancak bu kadar olur. Beni korkutmak için ölümü hak etmemiş birini infaz etmek... Bana zindanı hatırlatmak için burada tutmak..."

Aykırı düşüncelere dalmışken, arkasından birinin "selamun aleyke" diye seslendiğini duydu. Köşkte böyle içten bir selam duyulmazdı. Hiç beklemeden bu tanıdık sesin geldiği yöne döndü.

"Şerik!" dedi, "sen de mi buradasın?"

"Evet" dedi Şerik bin Aver. İbn-i Ziyad'la beraber Basra'dan geldim.

Şerik, yakında İbn-i Ziyad'ın adamlarının olmamasından aldığı cesaretle yüzünü buruşturarak... "Seni o mu çağırdı?" diye ekledi.

“Evet,” dedi Hani. “O çağırıldı.”

“Gel, şöyle oturalım...” dedi sessizce. Uzak bir köşeye çömelen Hani ve Şerik bir süre kuşkulu gözlerle süzdüler birbirlerini. Şerik’in, İbn-i Ziyad’dan ve onun ağalarından hoşlanmadığından emindi Hani. Ne var ki satın alınmış olabileceğini hesaba katmak zorundaydı. Fakat gördüğü manzaralar artık onu hesapsız bir devrimci yapmıştı. Şerik açıldıkça açılmaya karar verdi.

“Basra’da durum nasıl?” diye bir soru yöneltti Şerik’e.

“Buradan farklı değil, zorbalık almış başını gidiyor,” diye fısıldadı Şerik. “Ne var ki Hüseyin bin Ali burayı seçti. Sanırım burası baya karışacak” diye devam etti.

“Sen niye onunlasın?” diye sebebini kendisinin bile bilmediği bir soru daha yöneltti Hani.

Gülerek;

“Çünkü başımı seviyorum” dedi Şerik. Sonra daha belirgin bir tebessümle;

“Ya sen... Sen niye buradasın? dedi.

Bir müddet sustu Hani. “Bilmem...” diye mırıldandı. Sonra “galiba ben de başımı seviyorum,” dedi gülerek. “Aslında;” diye devam etti iç çekerek. “Sevgi; yöneldiği her nesnenin değerini artırır. Baş hariç. Aksine onun değerini azaltır... Başını sevdin mi, onu değersiz kılarırsın, eğersin, ezdirirsin, ayakaltına atarsın...”

“Haklısın,” dedi Şerik. “Haklısın, çok haklısın!”

İbn-i Ziyad’ın korkusundan, sessizce bağırarak; “Hadi gel, İbn-i Ziyad seni istiyor,” diye seslendi bir muhafız. Açılan kapıdan önce, beli bükülmüş, yürümekten aciz bir ihtiyaç çıktı. Sonunu görmüş gibi rengi atmıştı. Kûfeli bir

kabilenin reisi olan bu ihtiyarın valinin tehditlerini ciddiye aldığı her halinden belli oluyordu.

Ardından Hani odaya girdi sessizce. İbn-i Ziyad etrafı yastıklarla zenginleştirilmiş geniş bir divanın üzerinde oturuyordu. Çok geçmeden ne olduğunu kendisinin bile bilmediği konuya girdi. İstişare adı altında peş peşe üstü kapalı tehditler savurdu. İnsanları nasıl sindireceğini, sindiremediklerini nasıl öldüreceğini danışır gibi anlatırken, ne kadar kararlı olduğunu hissettirmekten başka bir şey yapıyor değildi.

Kûfe halkını iyi tanıdığı hemen belli oluyordu İbn-i Ziyad'ın. Tehdit edip sindireceği insanların tümünü beraber almamıştı. Ayrı ayrı aldığı her insana başka başka tehditler savuruyor, şantajlar yapıyordu. Birine arazilerine, bağına, bahçesine el koymak, yağmalamak gibi imarlarda bulunurken, bir başkasına oğullarını öldürebileceğini, eşini dul bırakabileceğini hatırlatıyordu.

"Nelere düşkün olduğumuzu iyi biliyor hınzır," diye mırıldandı Hani odadan ayrılırken. Vedalaşmak için Şerik'e yaklaştı;

"İstediğin zaman eve, yanıma gel, bahçede oturur sohbet ederiz," deyip merdivenleri inmeye başladı. Dışarı çıktığında adalet taşına bakmamaya özen göstererek, hızlı adımlarla evin yolunu tuttu.

"Adaletsizliğe neyse de, adalet yerine konan zulme asla!" diye hiddetlenerek yürüyordu.

Herkesin diğçerleri için endişelendiğı, başka hayatlar için telaşlandığı cömert zamanlardı. Müslim hem Hani'nin hayatından endişe ediyordu, hem de Ehl-i Beyt bağılılarının tümünün kılıçtan geçirileceğı korkusunu taşıyordu. Hani'nin tek endişesi ise Müslim'di. Evdeki telaşlı bekleyiş Hani'nin döndüğü haberi gelince, kaybedilmemiş bir günün sevincine dönüşmüştü.

İbn-i Ziyad'ı, Şerik'i, kesik başı ve duyup gördüklerini anlattı Hani. Oğlu lafa karışıp; "Bir süre eve halktan kimseyi almasak iyi olur," dedi. Müslim'e bakarak;

"Bu işe Müslim karar verir," dedi Hani, "artık kaybedecek bir şeyimiz yok."

Müslim kararlı bir sesle;

"Halkın biati alınmaya devam edilecek," dedi. Daha sonra Şerik'in durumu etraflıca konuşulup istişare edildi. Eve alınıp kendisinden İbn-i Ziyad hakkında detaylı bilgi alınmasına karar verilince Hani ertesi gün Ulu Camiye gidip Şerik'i buldu.

Bir dostun yemek daveti bahanesiyle kapıya kadar muhafızların korumasında gelmişti Şerik. Kendisini kapıda karşılayan Hani ile kucaklaştıktan sonra, muhafızlara gidebilirsiniz deyip içeri girdi.

Hani ve çocukları ile sohbet eden, bu arada durumu iyice anlaşılсын diye gözlenen Şerik'e, Müslim'in şu anda evde olduğu söylendi. Hayretini gizlemedi Şerik.

"Onunla görüşebilir miyim?" diye çekingen bir soru yöneltti. Hiç tereddütsüz;

"Hadi gel," dedi Hani.

Müslim'in odasına, ellerini yüzüne kapatmış, ağlayarak ve "Allah'ım, Muhammed'e ve onun pak ehline esenlik ver," diye dua ederek girdi Şerik. Yıllardır tanışan iki dost gibi kucaklaştılar. Kısa bir sessizlikten sonra tatlı bir tebessümle "Basra nasıl?" dedi Müslim. İmam'ın mektuplarını anlattı Şerik. Daha sonra Yezid'in İbn-i Ziyad'a yazdığı mektuptan söz etti. Mektubu yüksek sesle okuyan neferin akıbetini anlattı uzun uzun. Kendisine İmam'ın mektubu ulaştığı halde, bunu Ubeydullah İbn-i Ziyad'a iletip ihanet eden Münzir bin Carud'u andı nefretle. Müslim sadece başını sallıyordu. Münzir'den bahsedilince; "Kahrolası insan, kendini ne kadar da ucuza satıyor" dedi hayıflanarak. Sonra tereddütlü bir sesle;

"Peki," dedi. "İmam Hüsey'nin davetine icabet eden olmadı mı?"

Başını öne eğerek konuştu Şerik;

"Sadece Yezid bin Nubayt ve iki oğlu icabet etti!" dedi.

"Ya diğerleri?" diye hayretle bir soru sordu Müslim.

"Bize Muaviye'nin ölüm haberi, ardından İmam'ın mektupları gelmeye başlayınca, Ehl-i Beyt taraftarı dul bir kadının evinde toplandık. Biat işini tartışıyorduk. Daha doğrusu..."

"Daha doğrusu ne?" diye aceleyle sordu Müslim.

"Daha doğrusu... Daha doğrusu, savsaklamaya çalışıyorduk. O gece herkes, hiçbir zaman olmadığı kadar

eline geçirdiği şeyle oyalanıyordu. Hiç birimiz ilk konuşan kişi olmak istemiyorduk. Sessizce birbirimize bakıyor ve bekliyorduk.”

“Neydi beklediğiniz?”

“İkna edilmeyi bekliyorduk... Yani... Yani birinin bu işin... İmam’ın davetine icabet etmenin akıllıca olmadığına bizi ikna etmek için konuşmaya başlamasını bekliyor gibiydik. Ama kimse öyle bir söz söylemediği gibi, kimşenin ağzından diğerlerini yüreklendirecek bir tek söz de çıkmadı. Yezid bin Nubayt dışında.”

“O ne yaptı peki?”

Kimsenin yolculuğa yanaşmadığını görünce üzüldü, hayıflandı. “Özgürlük bir kuştur, yalnız uçmayı sever” diye bir şiir okudu. Ailesine; “hemen atımı hazırlayın, ben gidip İmam Hüseyin’e kavuşacağım” diye haber saldı. Oğullarından Abdullah ve Uzeydullah, “biz de seninle geleceğiz” diye ısrar ettiler. Bize dönüp; ben İmam Hüseyin’in yanına gitmek için acele ediyorum ve gidiyorum dedi.”

“Ona başka katılan olmadı mı?”

“Hayır. Aksine ona Ziyad’ın devriyeleri, daha Basra’dan çıkmadan seni bulur ve öldürür denildi. O ise kararlıydı. Benim istediğim de zaten budur deyip, aynı gece yola koyuldu.”

Acziyetin ete kemiğe bürünmüş haliydi, rengi sararmıştı Şerik’in. Anlattıkça bir suçlu gibi ezilip büzülüyordu.

“Daha fazla kalmam doğru olmayabilir,” dedi. “Tekrar geleceğim” diye ekledikten sonra izin alıp evden ayrıldı.

Hemen her gün Hani'nin evine gelip Müslim'le görüşmelerine devam ediyor, köşkte olup bitenleri haber veriyordu Şerik. Ümmetin geleceği için atılacak en doğru adımın, kimin zihninde gizli olduğunun bilinmemesi bilinen bir gerçektir. Her fırsatta etrafındakilere istişare eden Müslim, köşkte olup bitenleri yakından gözlediği için Şerik'in düşüncelerine sıkça başvuruyor, danışıyor.

Bir sabah erkenden geldiği Hani'nin evinde ağır hastalanmıştı Şerik. Kûfe'nin en iyi doktorlarına haber salındı. Eğer Şerik bu gün iyileşip köşke dönmezse, kıyam için yapılan tüm hazırlıklar suya düşebilirdi. Doktorun bulunabileceği her yere gidiliyor, bulunamayınca, "Hani'nin hastası var" diye haber bırakılıyordu. Haber doktora köşkte ulaşmıştı. İbn-i Ziyad durumdan derhal haberdar edilmek üzere doktoru Hani'nin evine gönderdi.

"Birkaç güne kadar ayağa kalkabilmesi mümkün değil," dedi doktor. Hastaya verilecek ilaçları hazırladıktan sonra köşke gitti. Şerik'in ağır hasta olduğu haberini alan İbn-i Ziyad, Basra'nın bu hatırı sayılır simasını ziyaret edip, kazanmak düşüncesine kapıldı.

İbn-i Ziyad'ın Hani'nin evine gelip, Şerik'i ziyaret edeceği haberi ile birlikte, evde, dinginliğin yerine, ister istemez yerleşen telaş ve aceleyle alınması gereken bir karar vardı. Şerik, daha kendisini danışılmasına bile gerek duymadan Müslim'e dönüp;

"Hem senin, hem de taraftarlarının Kûfe'deki ilk hedefi şu azgın ve belâlı tiranın yok edilmesi değil midir?" diye sordu.

"Evet" dedi Müslim.

"İşte Allah, onu yok etmen için sana fırsat verdi," diye devam etti.

"Birazdan beni ziyarete gelecek. Kalk mahzene gir, yanıma gelip oturduğu anda hemen çık ve şuracıka işini bitir. İbn-i Ziyad öldükten sonra adamlarınla vali köşküne git, orada otur. Kûfelilere gelince; onlardan hiç kimse İbn-i Ziyad için seninle çekişmez. Kimse onun için sana düşmanlık etmez. Ardından ben iyileşir iyileşmez Basra'ya gider, orada senin işlerini düzene koyarım. Basralılar İmam Hüseyin'e biat eder," dedi.

Düşüncesini açıklamak için Şerik'in söyleyeceklerini bitirmesini bekleyen Hani;

"Ben İbn-i Ziyad'ın evimde öldürülmesini hoş bulmuyorum," diye söze karıştı.

"Neden?" dedi Şerik. "Vallahi onu öldürmek Allah'a yakınlıktır, yeryüzünde bu gün yapılabilecek işlerin en güzelidir!" dedi.

Sonra, Müslim'e dönerek;

"En uygun zamanda, "bana su içiriniz" diye seslenirim, sen de o zaman gelir işini bitirirsin!" dedi.

Henüz neler yapılacağı iyice tartışılıp karara bağlanmadan, "Vallahi o kapıdadır!" sesi duyuldu. Müslim aceleyle mahzene inerken, Şerik yorganı üzerine çekip inlemeye başladı.

Hani ve oğullarının kapıda karşıladığı İbn-i Ziyad, Şerik'in dinlendiği odaya alındı. Hasta yatağının yanındaki divana İbn-i Ziyad otururken, kölesi Mihran ayakta, el pençe duruyordu. Basra'nın en zeki adamı olan Mihran;

İbn-i Ziyad'ın hiç yanından ayırmadığı, ama köle olduğu için asla kaftan giydiren danışman yapmadığı, Basralıların "deha" dediği bir adamdı. Daha çocukken, hür bir davranışı yüzünden, babası gözlerinin önünde kılıçtan geçirildiği gün dili tutulmuştu. Uzun süre konuşamayan Mihran daha sonra kekeleyerek de olsa konuşmaya başlamıştı.

İbn-i Ziyad; Şerik'e sağlığının nasıl olduğunu sordu, daha sonra Hani'den hastalıkla ilgili bilgiler aldı. Olduğundan daha beter görünmeye çalışıp inleyerek İbn-i Ziyad'ın etrafa olan ilgisini azaltmaya çalışan Şerik,

"Kendini nasıl buluyorsun, şikâyetin nedir?" diye soran İbn-i Ziyad'ı oyalamak için bir müddet cevap vermedi. Daha sonra inlemelerini arttırıp, Müslim'e mesaj vermek için;

"Ağrıya tahammül edemiyorum, ölüm meleği gel artık! Daha ne duruyorsun, ne bekliyorsun!" diye beyit okumaya başladı. Bir müddet sonra aynı beyti tekrarlayan Şerik, istediğini anlatamamış olduğunu sanarak; "Bana bir su içiriniz!" diye seslenmeye başladı. Mahzen-den çıkmasını beklediği Müslim hâlâ ortada yoktu. İbn-i Ziyad Hani'ye bakıp "neden su vermiyorsunuz?" deyince; "Doktor su vermememizi istedi" deyip geçiştirdi.

Mihran'ın tedirginliğini fark eden Hani de tedirgin oldu. Bir hata yapmamak için karıncalanmış bir sesle; "Bari ıslak bir bez getireyim, başına koyarız," diye söyleyerek dışarı çıktı. Ses tonundaki en ufak bir değişimin bile kendisini ele verebileceğini biliyordu.

Şerik bu kez daha yüksek bir sesle, acı içinde inleyerek; "Yazıklar olsun size, bana su içirin diyorum, sıcak su istiyorum... Ah keşke buna kudretim olsaydı," deyince Mihran işi tamamen sezip, İbn-i Ziyad'a gözleriyle işaret

etti. Yerinden sıçrayarak kalkan İbn-i Ziyad kapıya doğru hızla ilerledi. Ardından Mihran kapıya yöneldi.

"Ey emir, nereye, size vasiyetimi bildirmek istiyorum," diyen Şerik'e, "sonra yine gelirim," diyerek hızla çıktı.

"Vallahi seni öldürmek istediler!" diye kesin bir dille söylendi Mihran.

"Bunu bana nasıl yaparlar" dedi İbn-i Ziyad duvarı yumruklayarak. "Hem de Hani'nin evinde..." Kapıda bekleyen muhafızlarına sığınarak köşke gelinceye kadar köpürüp söylenmeye devam etti. "Peki," dedi sonra Mihran'a;

"Hani'nin gönlü var mıydı bu işte, yoksa kandırılmış veya zorlanmış mıydı?"

"Korkmuştu" dedi Mihran, "ama gönüllüydü" diye ekledi.

"Allah iyiliğini versin," diye hayıflanarak söylendi Şerik, mahzenden ter içinde çıkan Müslim'e. "Onu neden öldürmedin?"

"Vallahi onu öldürmekten beni men eden iki önemli sebepim var," dedi Müslim.

"İlki onu Hani'nin evinde vurmak istemedim. İkincisine gelince; Rasul aleyhisselam'ın; "İman, ansızın adam öldürmek için fırsat kollamayı engeller," emridir. Artık kimse bu konuda benimle çekişmeye kalkışmasın," dedi hiddetle. Sonra Şerik'in yanına oturdu, alnını sildi, kollarını okşadı, su içirdi.

"Sen nasıl istersen öyle olsun" dedi Şerik. "Ama vallahi eğer onu öldürmüş olsaydın bu iş biterdi."

Geleceğe ışık tutan bir gülüşle gülerek, elini gösterdi Müslim;

"Bu eli otuz bin el tuttu Şerik" dedi. "Eğer bu el düşmez, diğer eller kalkmazsa bu iş gene bitecek."

Tiranların en sadık dostları, hiç bir zaman onlara "dostum" demedikleri köleleridir. Onlara en iyi hizmeti, zinciri beyninde köleler sunar. Ama bir şartla; yapmaları gereken iş kendilerine hakaret edilerek, aşağılanarak söylenecek, görev başarıyla tamamlandıktan sonra kendilerine iltifat edilmeyecek ve en önemlisi bu başarı zincirlerine mal olmayacak. Yine köle olarak kalacaklarından emin olmak, her şeyden çok kendilerine aykırı köleler için, hizmeti severek ve eksiksiz yapmanın en önemli şartıdır.

Ölüm korkusu tüm bedenini sarmıştı İbn-i Ziyad'ın. Taşları yerinden oynamaya başlamış bir kalenin içinde, içki içip, kumar oynayarak, şehvetin en iğrencine dalarak oyaladı kendini o gece. Sabaha karşı kölelerini eğlendirmenin zamanı gelmişti. Sesinin olanca alışkanlığı ile "Hayvan!" diye bağırdı, kahkaha atarak. Şaşa gözlerine, içkinin de kattığı aptal bakışlar eklenince, odadaki herkes kendine seslenildiğini sanıp; "emret ya emir," diye cevap verdi. İlkine tebessüm dedirtecek bir kahkaha daha attı İbn-i Ziyad.

"Kullarım eğlendiniz mi?" diye sordu, başını alaylı bir şekilde iki yana sallayarak.

"Sizi neşeli görmek bizi mutlu eder," dedi, ne işe yaradığını çoktan unuttuğu beyninde, en uzun zincirleri taşıyan Amr isimli yaşlı köle.

“Ben neşeli falan değilim!” diye bağırdı İbn-i Ziyad. “Fakat sen bir aptalsın!” diye ekledi dişlerini gıcırdatarak.

İşittiği hakaretten aldığı kişiliksiz bir zevkle sırtı Amr;

“İbn-i Ziyad’ın neşesini kaçırarak bir güç bilmiyorum,” dedi aynı içmiş ses tonu ve aynı soytarı yüzle.

“Var!” diye bağırdı tekrar. Ağzından çıkan köpükleri tavandan sarkan ipek perdelere sildi. “Müslim hâlâ bu şehirde ve ben buna tahammül edemiyorum. Ona tahammül edemiyorum, anlıyor musunuz?”

“O yok olacak!” dedi Mihran.

Hayatında hiç bu kadar uzun bir cümleyi bir seferde telaffuz edememişti.

“O yok olacak!” diye yineledi sözünü.

“Nasıl!” diye hiddetle sordu İbn-i Ziyad.

Etrafına bakıp, nasıl olacağını yalnız konuşmak istediğini anlatmaya çalıştı İbn-i Ziyad’a. Mihran’ın kurnaz bakışlarındaki kötü niyetli parıltı valinin gözünden kaçmamıştı.

“Hepiniz dışarı çıkın!” diye eliyle kapıyı gösterdi. Daha sonra Mihran’ı aldı içeri İbn-i Ziyad.

Bir süre sonra suratında fesatça bir gülümsemeyle dışarı çıkan Mihran, Ma’kıl’ı gönderdi divana. Sıkıntılı olduğu zamanlarda kılıktan kılığa girip soytarılık ederek İbn-i Ziyad’ı eğlendiren Ma’kıl, elinde gecenin zevkten içilecek tek şarap kupasını sundu önce İbn-i Ziyad’a.

Döşeklerin arasına gömülmüş bedenini zorla doğrultup şarap dolu kupayı tuttu iki eliyle. Ağzına götürünceye kadar yarılanan ve ağzının iki yanından akan dışında kalan şarabı içtikten sonra boşluğa bakarak konuşmaya başladı.

“Şu altınları al,” diyerek altın dolu keseyi Ma’kıl’ın göğsüne doğru fırlattı.

“Yarın Müslim’in taraftarlarını araştı. Onlara yapacakları iş için yardımda bulunan bir taraftarları olduğunu söyle. Eğer onların güvenini kazanırsan seni evlerine alırlar. Sonra her şeyi öğrenirsin. Bana onların stratejileri değil, düşünceleri lazım. Eğer ne düşündüklerini çözebilirsek onları bitiririz...”

Şarabın etkisiyle hıçkırıp geçirdikten sonra yüzünü buruşturup, elini midesine giren sancılara bastırdı.

“İşin bitinceye kadar sakın köşke uğrama. Haydi, şimdi git!”

Usta soytarı Ma'kıl'ın yapmakta acemilik çekeceği tek rol, samimi ve hür bir devrimci rolüydü. Tüm çalışmalara rağmen, yıllardır iyi bir köle gibi seğirten Ma'kıl, hür bir devrimci gibi yürüyemiyordu. Onun için, azatlı köle rolünden başka seçenekleri kalmamıştı. Tane tane konuşmasını da tarif ettiler kısaca. Şarap kokusu sinmiş elbiselerini de değiştirdikten sonra, aç bırakılmış bir devenin işkembesinden süzülen suyla yüzünü yıkadılar. Böylelikle yanan yüzü gerilecek, ihaneti ele vermemesini sağlayacaklardı. Her hain yüzde sırtan suçluların telaşını gizleyeceklerdi. Son bir kez daha, bir devrimcinin nasıl düşündüğü, nasıl yürüdüğü ve nasıl davrandığı izah edildi. Ma'kıl da neler yapacağını bir kez daha sıraladıktan sonra akşam saatlerinin karanlığında Kûfe Ulu Camisine doğru yola koyuldu.

Yapay bir takva gösterisiyle uzun uzun namaz kıldı etrafı süzerek. Ehl-i Beyt taraftarlarının böyle namaz kıldığını duymuştu. İki namaz arasında etrafına bakınıp uygun birini arıyordu. Daha ilk günden birini gözüne kestirmişti, ağır adımlarla yanaştı.

"Selamun aleyke," dedi sessizce. Bir süre çekiniyor-muş gibi etrafına bakındı. "Canım sana feda olsun" dedi sonra. Ben Şamlıyım. Zülkela'nın azatlısıyım. Allah bana Ehl-i Beyt'i sevmeyi nasip etti. Onları fazlasıyla sevenlerdenim. Yanımda yıllardır biriktirdiğim üç bin dirhem var."

“Bundan bana ne,” dedi yabancı, “bana neden anlatıyorsun ki?”

“Çünkü ben senin yüzünde, Ehl-i Beyt taraftarlarına has bir güzellik gördüm. Senin Resulullah’ın Ehl-i Beyt’ine taraftar olanlardan olduğunu umarak geldim.”

“Peki, ne istiyorsun?”

“Bu altınları kıyama katkı olarak bir Ehl-i Beyt taraftarına vermek istiyorum.”

Elini çenesine götürüp; oldukça masum bir isteği olan bu adam zulümden bıkmış on binlerce insandan biri olmaz mı? Biat etmek isteyen bir Ehl-i Beyt taraftarı olmaz mı? diye olumlu düşüncelere daldı bir an. Ma’kıl düşüncesini yarıda kesip devam etti;

“Bu altınların İmam Hüseyin’in elçisine ulaşmasına aracı olabilir misin?” dedi. Ma’kıl, ahiret saadetini dünya nimetlerine tercih etmiş biri olarak görünmeyi iyi becermişti.

“Allah sana iyilikler versin,” dedi Müslim tebessüm ederek. İyi bildin kardeşim, ben Ehl-i Beyt taraftarıyım. Adım Müslim bin Avsece. Seninle görüştüğüme sevindim. Şu Allah’ın belası İbn-i Ziyad’ın korkusundan dolayı, bunu bütün halktan gizli tutacağına, Allah’ın adına yemin ederek bana söz ver!” dedi. Ma’kıl, bildiği tüm yeminleri sıralayacaktı, eğer Müslim bin Avsece “yeter inandım,” demeseydi.

“O halde şimdi git, yarın burada buluşur, seni ona, Müslim bin Akil’e götürürüm, parayı kendi elinle verirsin.”

Nerede geceleyeceğini bilmeyen Ma’kıl sabaha kadar Kûfe sokaklarında dolanıp durdu. Dönüp dolaşıp camiye geliyordu. Böylelikle sabahı zor buldu. Öğle namazından önce Müslim bin Avsece’yle buluştular. Hiç duraksamadan, bir sokaktan diğerine geçtiler. Yollarını uzattıkça

t.me/caferilikcom

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

uzatıp, gizlenerek gittiler Hani'nin evine. Büyük bir gizlilik içinde biat eden on binlerce insan gibi biat etti Ma'kıl da. Sonraki günlerde fırsat buldukça, hiçbir engelle karşılaşmadan Hani'nin evine girip çıkmaya devam etti. Sakıncalı sorular sormamaya özen gösteriyor, sonsuz bir değişim geçiriyormuş izlenimi vermek için oturduğu yerde buğulu gözlerle dalıp gidiyordu. Hiç birini kaçırmaksızın, duyduklarından edindiği bilgileri aklına kazıyordu. Yabancı olduğu bir şehirde ezberleyebildiği sadece isimlerdi. Said, Habib, Zeyd, Abdullah, Kays ve diğerleri...

Üçüncü gün akşamı Hani'nin evinde hasta yatan Şerik'in vefat ettiğini duydu. Eğer hasta olmasa kendisini tanıyıp teşhis edebilecek tek Basralıydı. Şansı yaver gitmişti, ama defin esnasında evde bulunacak Basralılar da kendisini tanıyabilirdi. Bir bahaneyle evden ayrılan Ma'kıl, doğruca köşke gitti.

Ma'kıl'ın geldiği haberini alan İbn-i Ziyad, onu hemen çağırttı. Asık surat ve sert bir ifadeyle;

"Altınları harçayabildin mi?" diye sordu.

"Evet," dedi Ma'kıl, İbn-i Ziyad'ın altındaki halıya değdirdiği parmaklarını saygıyla öperken.

"Seni tanıyan olmadı mı?" diye ikinci soruya geçti.

"Eğer Şerik görseydi tanıyacaktı" dedi Ma'kıl.

Bir hamleyle yerinden sıçrayan İbn-i Ziyad, etrafi çinilerle süslenmiş pencereye doğru yürüdü. Ellerini pencerenin pervazlarına dayayıp, öfkeyle şehre hâkim bir tepenin yamacına kurulmuş Hani'nin evini seyretti. Tüm dünyasını yakıp bitirecek kıvılcım orada çakmıştı... İpekli elbiseler, şarap dolu altın kadehler, eski mısırlıların kekikli firavun birası, eğlenceler, genç dansözler... Bütün debdebe bir anda bitiverecekti...

“Demek Müslim Hani’nin evinde, öylemi?” diye söylendi dişlerini gıcırdatarak. Sonra çıkabilirsin demek yerine kullandığı el işareti ile Ma’kıl’ı kovar gibi dışarı çıkardı.

Şerik hastayken, İbn-i Ziyad ziyaretine gelmiş, ama Basra'nın bu etkili siması öldüğünde hiç ilgilenmemişti. Bu tavır Hani'yi kuşkulandırıyor.

"İbn-i Ziyad, kendisini öldürmek istediğimizi anladı galiba," dedi Müslim'e. "Said ve Habib'in evleri basılmış, her yerde aranıyorlar. Şimdi de beni köşke çağırıyor, ne dersin gideyim mi?"

"Seni almaya gelenlere hasta olduğunu, gidecek durumda olmadığını söylesinler, şimdilik gitme," dedi Müslim. "Said ve Habib'e gelince; onlar bu akşamdan tezi yok yola çıksınlar. Artık onlar için Kûfe'yi terk etmenin zamanı geldi!"

Kuşatılmış bir şehirde direnmenin bir tek güzel alternatifi olabilirdi; Kufe'ye doğru yola çıkmış orduya katılmak.

En iyi atlar hazırlandı, bu iki fedakâr Ehl-i Beyt taraftarını bir an önce İmam Hüsey'n'e kavuştursun diye. Hani'nin evinden hızla yola koyulabilirlerdi. Ancak Habib, hasta olan annesini ziyaret edip, hayır dualarını almak için izin istedi Müslim'den.

"Yol azığına ihtiyacım var, annemin elini öpmek istiyorum," dedi.

İki arkadaşı; sabah namazını kılıp, Kûfe'nin dar sokaklarına daldılar. Habib'in evine vardıklarında, yaşlı annesi bahçede ekmek pişirmek için ateş yakmakla meşguldü.

“İyi ki uyanıksın, yoksa seni uyandırmaya kıyamazdık,” dedi Habib annesine.

Usulca atlarından inip elini öptüler yaşlı kadının. Elini uzatırken, var gücüyle doğrulmaya çalışıyordu yaşlı kadın. Hasta ve yorgun olduğu belli olmasın da Habib’in gözü arkada kalmasın istiyordu. Yaşlı bir kadın için daha doğmamış bebeklerin ışığı sönsün istemiyordu. Sanki tek bir askere bile çok iş düşeceği içine doğmuştu. İyice doğrulduktan sonra tüm öfkesini iki kaşı arasına sıkıştırarak;

“Uğurlar olsun!” dedi, “Uğurlar olsun. Yolunuz da, alnınız da açık olsun.”

Bu kez vedalaşmak için öptüler elini yaşlı kadının. Usulca başlarını öperken, yutkundu;

“Haydi, şimdi gidin,” dedi, iki arkadaşı ayrılmak üzere atlarına binerken. Yıllardır büyük bir kırgınlıkla içine gömüldüğü isteklerinin boğuk sesiyle konuşmaya devam etti;

“Haydi, gidin,” dedi tekrar. “Hüseyin’in etrafında iyi kenetlenin! Sakın sayı saymayın, size yenildiğinizi söylemeler sakın inanmayın, siz kazandınız, siz kazandınız, siz kazandınız!”

Daha fazla direnemedi yaşlı kadın. İki eliyle gözyaşlarını silerken uzaklaşan atlılara değil de, Kûfe’ye duyurmak ister gibi seslenmeye başladı, elini yumruk yaparak;

“Artık başlarınızı kaldırın, alnınız görünmeli! Alnınız görünmeli! Alnınız görünmeli!”

Kûfe; çoktan unuttuğu bir duygunun sızısı ile ürpererek dinledi yaşlı kadını duvarların arkasından... Sonra usulca başını eğdi, kapılarının kilidini tekrar kontrol etti ve ağlamamak için yutkunarak o bitmez uykusuna gömülmeye çalıştı.

Sabahın bu vaktinde bir ziyaretçiye alışık olmayan Mucemma, Said'i karşısında görünce heyecanlanıp kupkuru bir ifadeyle sordu;

"Gidiyor musun?"

"Evet gidiyoruz."

Bir an duraksadı, bir iki yutkunup kendini işaret ederek;

"Yani... Ben de geliyor muyum?" dedi, nazik, ama kuşkucu bir ses tonuyla.

"Ona biz değil, ancak sen karar verirsin. Ben ve Habib gidiyoruz. Gitmeden sana haber vermek, seni görmek istedik."

Mucemma; kapının önüne çöküp, başını ellerinin arasına aldı. Yüzü ne düşündüğü hakkında hiçbir bilgi vermeyecek kadar karıştı. Said çömelerek arkadaşının omzuna dokundu.

"Mucemma! Hasta mısın?"

Mucemma ağlamaklı bir sesle;

"Vallahi ben hastalık nedir bilmem!" deyip ayağa kalktı, sesi titrekti. Ellerini böğrüne dayayıp olduğu yerde durdu. Sonra duvara yaslanıp gözlerini kapadı.

"Neyin var öyleyse?"

"Sorumluluğumun farkındayım, bu da asabımı bozuyor."

"....."

Said, arkadaşının ne demek istediğini anlamadığını sessiz kalarak ifade etmeye çalışırken Mucemma içtenlikli ve kesin bir ses tonuyla devam etti konuşmaya;

"Said... Bak kardeşim, eğer kendimi bir yola adayacaksam açık, net ve kararlı olmam gerekiyor. Ben ise korkuyorum! Korktuğum için mi kararsızım, kararsız olduğum için mi korkuyorum, bilmiyorum. Ama korkuyorum..."

Kendisinden başka hiç kimsenin fark etmediği zaafını itiraf etmişti. Bir tek zaafını itiraf etmiş ama her şeyi açıklamıştı Mucemma. Güven verici yüzlü, tatlı sesli, kırk yaşlarındaki Said'in dudaklarında, hazırlıksız bir ruhun taşıyamayacağı kadar ağır bir yükün altına girmek istemeyen arkadaşını hoş gören bir gülümseme belirdi.

"İnsanların utanıp saklamaya çalıştığı korkuyu sen açıkça söyleyebiliyorsun," dedi arkadaşının omzuna dokunarak, "Korkuyorum diyecek kadar cesursun!"

"Karar vermem gerekiyor... Bana biraz zaman verin!"

"Tamam, Mucemma!" dedi gülerek. "Kararlı olmak en güzeli. Ama sadece kendine ait olan zamanı kullanacaksın. Sana kimse zaman veremez, ona göre..."

İki arkadaş gülerek birbirlerine sarıldılar.

"Habib nerede?"

"Sokağın başında bekliyor. Selamı var."

"Benden de ona selam söyle" dedi Mucemma.

Said birkaç adım attıktan sonra döndü, yüzünde derin bir saygı ifadesi vardı;

"Mucemma!"

"Efendim..."

"Herkes er veya geç olması gerektiği yerde olacak!"

Said giderken Mucemma arkasından seyrediyor, hem gülüyor, hem ağlıyordu...

İki arkadaş uzun zamandır her sabah yaptıklarını yapmak ister gibi birbirlerine baktılar. Onca yorgunluğa karşın, garip bir hazla birbirlerine gülümseyerek mezarlığa doğru sapıp yola devam ettiler.

“Selam üzerinize olsun ey mü’minler topluluğu! Allah dilediği zaman biz de size kavuşacağız,” diye selamladılar mezarlıktakileri.

“Yakında, çok yakında inşallah,” diye ekledi Habib gülerek. Mezarlıktan çıktıktan sonra ettikleri fidanlara baktılar. Uzun zamandır sulanmadığı için bazıları sararmak üzereydi. Kuyudan su çekerken dikenleri ve ayrık otlarını temizlediler elleriyle. Ölüme gitmelerine rağmen kendilerini yaşama hazır tutan bu iki insan, “Allah izin verir de eğer yaşarsak burayı yemyeşil yapacağız,” diye sözleşip yola koyuldular.

Ne yapıp edip Hani'yi köşke getirebilmek için türlü hesaplar yapıyor, olmadık entrikalar çeviriyordu İbn-i Ziyad. Hani'nin yakın dostları olan Kûfe eşrafını gönderdi bu kez. İbn-i Eş'as ve İbn-i Harice, Hani'nin yanına geldiler;

"Seni, İbn-i Ziyad'ı ziyaret etmekten alıkoyan nedir?" dediler Hani'ye.

"Ben hastayım," dedi Hani.

"Valinin yanında bulunmak tüm Kûfe eşrafının düşünü kurduğu bir onurdur," dedi hayretle İbn-i Eş'as.

"Buna rağmen sen hastayım diyor, gelmek istemiyorsun..."

"Evet hastayım..."

"Ama seni iyi görüyoruz ve gelmeni istiyoruz," diye devam etti İbn-i Harice. "Seni köşke götürmek için İbn-i Ziyad'a söz verdik. Hadi hazırlan da gidelim."

Hani, daha fazla direnemeyeceğini anlamıştı. Eğer bu sefer de gitmezse, İbn-i Ziyad tamamen şüphelenecek ve başka yollara başvuracaktı. Gönülsüz olmasına rağmen, "nasılsa bana zarar verip tüm aşiretimi karşısına almayı göze alamaz," diye düşündü. Gitmeye karar verdi. İbn-i Eş'as ve İbn-i Harice'yle birlikte köşke doğru yola koyuldu. Köşkün kapısına vardıklarında gözü adalet taşına ilişti, bir an durakladı. Başını zulüm taşının üzerinde, bedenini yerde görür gibi oldu. "Eli kolu bağlı

olarak ölmek hiç de bana göre değil," diye geçirdi içinden, sonra köşke girdi.

Her yanı parlayan giysilerin içinde, yüzünün karası daha bir belirginleşen İbn-i Ziyad, Hani'nin köşke geldiği haberiyle neşelendi. Hâkim olmanın hazzıyla gülmeye ve bilinçsizce göbeğini ovuşturmaya başladı. Oturuşu bile bu sarhoşluğun etkisiyle yayılmaya dönüşmüştü. Gülüşünde, dostlarının bile huzurunu kaçırان bir iğrençlik, bir kalleşlik saklıydı...

Tiranların tebessümü, öfkelerinden daha tehlikeliydi ve dostlukları en az düşmanlıkları kadar riskliydi... Bunu Hani de biliyordu, odaya girer girmez karşılaştığı iğrenç ve acımasız sırtma ile soluğu boğazına kement vurmuş bir tıkanmışlıkla durup kaldı kapı kenarında. Kalbi aklını, aklı kalbini teskin etmeye çalışıyordu.

Yaşlılar, sonu göremezlerse de, sonun başlangıcını iyi görürlerdi. Görmek ise sonuca hazırlanabilmek için vakit var anlamına geliyordu.

"Esselamu aleyke ya emir," diye bir çırpıda söyleyiverdi selamı. Sırtması, katlanarak büyüyen bir kahkaha-ya dönüştü İbn-i Ziyad'ın; "Ve aleyke... Hoş geldin Hani!" deyip, başını sallarken.

"Şuna bakın!" diye sabırsızca konuya girdi sonra.

"Ben onun yaşamasını istiyorum, o ise benim ölmemi..."

Bir an topuklarından başlayarak bütün kanının boyunda bir çizgi gibi biriktiğini hissetti Hani. Onca yılın verdiği tecrübeyle toparlanıp;

"Emir bu sözlerle ne demek istiyor?" diyebilirdi ancak. Aşağılamak gayesiyle künyesini okuyarak devam etti İbn-i Ziyad;

"Ey Urve'nin oğlu... Ey Hani bin Urve! Ümmete ve ümmetin imamına karşı evinde yaptığın bu işler nedir? Müslim bin Akil'i getirip evine soktun. Yetmez gibi, onun için askerler ve silahlar topladın. Dahası beni öldürtmeye kalkıştın... Bütün bunların bana gizli kalacağını mı sanıyordun?"

Hani, başına gelecekleri metanetle karşılayabilmek için dua etmekle uğraşırken;

"Ben böyle bir şey yapmadım!" diyebildi ancak. Sesi ni yükselterek devam etti İbn-i Ziyad;

"Yaptın!"

"Yapmadım."

"Evet yaptın!"

"Hayır yapmadım."

Ansızın yerinden fırlayıp, tıslar gibi bir ses çıkararak yüzüne baktı Hani'nin;

"Seni hain!" dedi. Öfkeden, siyaha yakın bir mor ke-silmişti suratı. Bu haliyle daha korkunç görünüyordu. Ağ-zından çıkan köpükler, her biri bir tarafa bakan gözleri gibi etrafa yayılıyordu. Vücudunun her tarafına hâkim olan çirkinlikleri tamamlayan bir ses tonuyla bağırıp ça-ğırıyor, etrafa saldırıyordu. Dana kuyruğundan yapılmış kamçısını yerden kaldırıp Hani'nin yüzüne indirdiğinde çatallı sesi kısılmıştı. İğdiş öküzler gibi böğürerek;

"Ma'kıl!" diye bağırıldı sonra.

Hani bu ismi duyar duymaz, sanki bir yılan tarafından alçakça ısırılmış gibi acı çekti, usulca döndü, odaya giren Ma'kıl'ı görünce elleri yana düştü; "İnna lillah ve inna ileyhi raciun," diye mırıldandı kendi kendine. Ölümle ya-şam arasındaki baş dönmesiyle; "Ey nefsim!" dedi sonra; "Bana bir gün yardım et, seni de, beni de kurtarayım..."

“Şimdi ne diyeceksin bakalım!” dedi İbn-i Ziyad, Ma’kıl’ı kolundan tutup Hani’nin karşısına getirdiğinde; “Şimdi sana kim şefaathçi olacak bakalım. Ali mi, Hasan mı, Hüseyin mi? Müslim’i bana getirtmezsen sana kim yardımcı olacak?”

“Onu sana getirtmeyeceğim!” diye kararlı bir ses tonuyla bağırdı Hani.

“Getirtmeyeceksin, öyle mi!” diyor ve Hani’yi kırbaçlıyordu İbn-i Ziyad. Müslim’in kendisine teslim edilmesi istendikçe, sert çizgilerle belirlenmiş yüzü daha bir sertleşiyordu Hani’nin;

“Onu sana asla teslim etmeyeceğim!” diye cevap veriyordu.

Aslında yiyip içmeyi, uyumayı, eğlenmeyi seven, kalın dudaklı, obur biriydi İbn-i Ziyad. Kendisine sıkıntı ve stres yapmayacak şiddetten hoşlanırdı, bu yüzden daha çok kimsesizlerin boynunda kılıç parlatarak tatmin ederdi bu duygusunu. Haliyle büyük bir aşirete mensup ve Kûfe’nin hatırı sayılır bu simasına ölçülü davranmak gerektiğinin farkındaydı. Ama geçerli taktiği uygulamaktan başka yol olmadığını hemen anlamıştı. Çünkü hiçbir tutkusu olmayan bu ihtiyar kolay yola geleceğe benzemiyordu.

Her yazgı, ya biraz kan kokardı, ya da yüz suyu. Yüz suyu dökecek kadar aşağılık olmayanların başka seçeneği kalmıyordu. Hani seçeneksiz kalmıştı. Son dönemece girdiğini anlayınca daha bir mert kesilmişti, hem zaten bıçak sırtında ilk duruşu değildi Hani'nin.

"Biz, yaşamı, onuru, direnişi ve özgürlüğü öğreten okul ve öğretmenlerden yoksun kalmadık," diye başladı sözlerine tüm vakarıyla. Yan yana duran Ma'kıl ve İbn-i Ziyad'dan hangisinin yüzüne degeceğini umursamadan kurumuş dudakları arasına topladığı tüm öfkesini tükürdü karşıya. Kudurmuş gibiydi İbn-i Ziyad, hem hakaret ediyor hem de kırbaçlıyordu. Öfkeyle saldırdığı için kırbacı istediği yere isabet ettiremeyince sedef kakmalı çubuğuyla vurmaya başladı sonra. Sopa fazla dayanamayıp kırıldı.

"Bana sopa verin!" diye bağıırır bağıırmaz, alışkanlığın verdiği çeviklikle, elinde üç sopayla içeriye giren muhafız hürmetle eğildi İbn-i Ziyad'ın önünde. En kalınıyla vurulan ilk darbeye sarığı yere düştü Hani'nin. Ardından patlayan kaşı ve dudağından akan kanlarla kızıla boyandı beyaz sarık. İbn-i Ziyad durmadan vuruyor, taşları bile utançtan eritecek, ağza alınmayacak küfürler ediyordu. Hani ise; Resulullah'ı ve Ehl-i Beyt'i öven sözler söylüyor, tekbir getiriyordu. Yüzü kan revan içinde kalmıştı, tanınmayacak haldeydi. Başına yediği sopa darbeleriyle acıyla kıvranan yaşlı bedeni daha fazla dayanamayıp,

baygın yere yığıldı. Muhafızlar Hani'yi yere bırakıp geri çekildiler. Divanda oturan eşraf takımının nefesleri bile duyulmuyordu. İbn-i Ziyad ise hâlâ hıncını alamamış, oda içinde öfkeyle gezinip, gelip gelip Hani'yi tekmeliyordu.

İpek kavuğu, yüzünün tamamını örtecek kadar başını eğmişti kadı Şurayh. Sırma kuşağı ve işlemeli cepkeninin kenarlarıyla oynayıp korkusunu yatıştırmaya çalışıyordu. Üzerine giydiği tüylü kadı cübbesiyle her şeyi andırıyordu. İbn-i Ziyad ona doğru döndüğünde ellerini bağlıyor, edebini gösteriyordu.

"Ne dersin kadı!" diye İbn-i Ziyad'ın seslendiğini duyunca ellerini yere dayayıp, dizleri üzerine doğruldu; gündelik ve basit ilişkilerle tükettiği ağırlığından kurtulmanın verdiği aceleyle, İbn-i Ziyad'ın sözünü bitirmesine fırsat vermeden;

"Hak etmişti ya emir," deyip tekrar oturdu;

"Adalet buyurdunuz!"

"Ya," dedi İbn-i Ziyad; "Bunlar ancak sopadan anlar!"

Kadı, utancından başını önüne eğmişti bu kez. Hocasının sözlerini hatırlamıştı...

"Eğer insanın hayatından daha değerli bir şeyi yoksa cehaletin karşısında susar, zorbalığın önünde eğilir, iki büklüm olur," demişti hocası. Ama o, başka bir nasihati yeğ tutmuştu; "Herkesin seninle aynı fikirde olduğundan kesinlikle emin olmadan asla fikrini söyleme, gerekirse icraata uygun görüş beyan et!"

Çok geçmeden Hani'nin doğrulmaya başladığını görünce, "kaldırın ayağa," dedi. İbn-i Ziyad'ın has adamlarından Amr Bahili;

"Emir izin verirse bununla ben konuşayım," diye söze karıştı.

Öfkesinden soluk alamayan İbn-i Ziyad, başıyla odanın bir köşesini işaret ederek onayladı Amr Bahili'nin isteğini. İbn-i Ziyad'ın duyabileceği bir ses tonuyla konuşmaya başladı Amr.

"Ey Hani! Allah aşkına kendini öldürterek, oğullarının ve aşiretinin başını belaya sokma!" diye söze başladı. "Şu Müslim denen adamı İbn-i Ziyad'a teslim et. Böyle yaparsan ne kınanır, ne de yadırganırsın. Eninde sonunda onu sultanın adaletli ellerine teslim etmiş olacaksın!"

En duru sesi ve tüm kararlılığıyla;

"Hayır, Vallahi bu olacak şey değil!" dedi Hani. "Bunu yapmam hayatımdaki en büyük utanç olacaktır. Biraz daha yaşamak için himayem altındaki bir misafiri ölüme teslim edeceğim öyle mi!" diye devam etti, İbn-i Ziyad'ın duyacağı ve anlayacağı kadar yüksek sesle ve tane tane konuşarak.

"Daha şimdiden yüzün parça parça olmuş, sen ne yapabileceğini sanıyorsun ki Hani," dedi Amr.

"Vücudumun parçalanması, ancak yüreğimin acısını dindirir. Yüreğimde yıllar öncesinin acısı var!" diye cevap verdi Hani.

"İnan bana, ne oğulların ne de aşiretin sana sahip çıkmaz!" dedi Amr. "Bırak da o çok sevdiğin ölüm biraz geciksin!"

"Aşkımдан uzun sürecek ömre lânet olsun!" dedi dişlerini gıcırdatarak. "Kaldı ki sen ölümü geciktirebilir misin Amr?" diye devam etti. "Baksana, nasıl da dökülüyor bir ömür boyu biriktirdiğin etler. Şu bedenine baksana, yarım saat sonra kokuşmayacağını nereden biliyorsun. Buna rağmen geleceği düşünüyorsun. Oysa bir yaşlının geleceği, geçmişin vicdan azabından başka nedir ki?"

Sesini biraz daha yükselterek devam etti Hani;

“Vallahi, tek başıma da kalsam, hiçbir yardımcım da olmasa, yine onun yanında ölürüm de onu teslim etmem! Vallahi onu hiçbir zaman İbn-i Ziyad’a teslim edecek değilim.”

İbn-i Ziyad bu sözleri işitince, içindeki hayvanın diliyle;

“Onu yanıma yaklaştırın!” diye bağırdı.

Dev yapılı iki muhafız, ellerini sırtına kadar çevirerek Hani’yi iki büküm bir halde İbn-i Ziyad’ın yanına yaklaştırdılar.

“Vallahi, ya onu bana getirtirsin, ya da boynunu vurdurturum!” diye bağırdı sopasını sallayarak.

“Ya benim boynumu vuracaksın, ya da onunkini öyle mi?” dedi Hani.

“Vallahi onu sana getirtmeyeceğim. Birinin boynu vurulacaksa eğer, bu benim boynum olacak. Ama vallahi bana dokunacak olursan, daha kanım kurumadan köşkünün çevresinde kılıçlarımız şakırdayacak.”

“Sen beni kılıçlarla korkutuyorsun, öyle mi,” dedi İbn-i Ziyad çatlak ve kuru bir sesle. “EğİN şunun başını!” diye bağırdı. Değnek kırılıncaya kadar Hani’nin başına, yüzüne ve boynuna vurdu. Burnu parçalanıp, dişleri kırılan Hani, “Vallahi onu sana teslim etmem!” diye haykırıyordu.

Hani’nin omuzlarını dikip sertçe konuşması İbn-i Ziyad’ı çileden çıkarmıştı. “Sana karşı dik duranlardan gelir ne zarar gelirse,” demişti babası ona. “Onları eğmelisin... Rüzgâr başakları nasıl eğip bükerse öyle eğilmeliler... Bunun için halkın sırtından kamçı eksik olmamalı!” Hep korku içinde, omuzları çökük yaşamaları gerek!”

Bu nasihatleri hatırlayınca, daha bir şiddetli vurmaya başladı. Hani, alnından ve yanağından sarkan etlerle, ta-nınmayacak hale gelene kadar vurmaya devam etti. Yere yığılınca;

“Şunu zindana atın,” diye bağırdı. “Sen kanını bize helalleştirdin, artık senin kanını dökmek bize meşru oldu!” diye devam etti bağırmağa. Zulmün, adalet adına lime lime doğrayıp, yarı cansız yere serdiği Hani’yi, el-lerinden ve ayaklarından tutan muhafızlar sürükleyerek zindana attılar.

Dünyayı kocaman bir sofraya gibi görüyordu İbn-i Ziyad... Zaten günde beş altı öğün yemek yiyorken stresli günlerde daha fazla yemek ihtiyacı duyuyordu.

Bir işareti, mutfağın odaya taşınmasına yetmişti. En çok sevdiği yemeklerle donatılmış, kuş sütü eksik sofranın başına çöreklemiş gibi kuruldu. Diliyle, oburluğun kalın dudaklarını ıslattı. Sonra, ağzının iki yanından akmasını diye özellikle seçtiği dar ağızlı testiye dikti ağzına. Şarapla dolan elbisesini sildi elinin tersiyle. Kana batırılmış yağlı ekmekleri, kızartılmış sığır etiyle doldurduğunda köşkün etrafından gelen seslerle irkildi bir an. Koridorda telaşlı ayak sesleri duyuldu. Kapıyı çaldığı gibi odaya dalan muhafız başı panik içinde bekliyordu...

Dışarıdan gelen gürültüler, kulağından geçip, beynini kemiriyordu İbn-i Ziyad'ın. Lokmayı elinden atar gibi bırakıp pencereye koştu. Yağlı ellerini tavandan sarkan kadife perdelerle sildi önce. Sonra ipek entarisine sürdü iyice, neden sonra iki elini bilinçsizce başına götürüp sarığını tuttu. Gözleri fal taşı gibi açılmıştı. Panik içinde aşağıya bakmaya başladı. Korktuğu başına gelmiş, Hani'nin hayatından endişe etmeye başlayan aşireti toparlanıp köşkü kuşatmıştı.

Gümüş bir tabak içinde sunulan soslu keklik etini elinin tersiyle itti. Kalabalık iştahını kaçırmıştı.

“Kim bu kapıya yığılanlar?” diye bakındı etrafına korkuyla.

“Mezhicliler!” dedi muhafız başı panik içinde, “Hani’nin aşireti!”

İbn-i Ziyad’ın ne istiyorlar demesine fırsat vermeden;

“Onun hayatından endişe ediyorlar, bu yüzden toplanmışlar,” diye devam etti.

Her telaşlandığında yaptığı gibi, öfkeli görünüp, korkusunu gizlemek yoluna gitti İbn-i Ziyad. Ama kendine fazla hâkim olamadı. Sevgisizliğin ve doyumсуuzluğun kalınlaştırdığı sesiyle bağıra çağıra odada dolaşmaya başladı. Yeri kırbaçlıyor, minderleri tekmeliyor, küfür ediyordu. Kaplan taklidi yapan bir kedi yavrusu gibiydi. İki küfrün arasına ustalıkla; “Kapıları kilitleyin, panjurları kapatın!” türünden emirler sıkıştırıyordu. Sonra, zimmetine geçirdiği ulemayı hatırladı. Hayatında bir gün olsun kadılık yapmamış Şureyh divanda oturuyordu.

“Kalk kadı efendi... Şu adamın yanına gir. Onu gör. Sonrada şu aşağıdaki serserilere git. Adamınız sağdır, öldürülmemiş de!” diye bağırды öfkeyle.

Kadı Şureyh verilen emri yerine getirmek için ayağa kalkıp kapıya yöneldi. İbn-i Ziyad, muhafız başına kadıyla beraber gitmesini işaret ettikten sonra önünden geçen kadıyı eliyle durdurdu. Hafifçe öne eğilip, tehdidin ne kadar ciddi olduğunu bildiren kısık bir sesle konuşmaya devam etti:

“Bana ihanet edersen seni öldürürüm!”

Kadı Şureyh, zindana girdiğinde, başını kaldırıp baksa bile, yüzü gözü kan içinde kalmış ihtiyar bir adamdan başka bir şey göremezdi. Aşağı, kalabalığın yanına indi.

İbn-i Ziyad pencereye dikilmiş, bir kefesinde tüm şehveti ve cinnetiyle iktidar, diğerinde acı bir ayrılık ve ölüm olan terazinin bir o yana bir bu yana salınan okunu izler gibi, gözlerini alabildiğine açıp bir dışarıdaki kalabalığa bir muhafızlarına bakıyordu. Çok geçmeden kadıyı gördü kalabalığın önünde.

“Duyduklarınız yanlıştır, Hani, sağ ve esendir. Onun yanından geliyorum,” dedi sadece kadı Şurayh. Daha neler söylesem diye düşünürken;

“Hani öldürülmemiş, Allah’a şükür” dediğini duydu, en önde duran kısa boylu tıknaz bir adamın. Aynı söz girdiği her kulaktan, hemen dile ulaşıyor, tekrarlanıp duruyordu.

“Hani öldürülmemiş, Allah’a şükür...”

“Haydi öyleyse, dağılalım,” dedi içlerinde biri. Salgın bir hastalık gibi, “doğru, dağılalım,” sözünü tekrarlamaya başladılar. Her biri bir başka tarafa doğru yönelip dağıldılar. Kalabalık dağılmaya başlayınca İbn-i Ziyad’ın yüzünün rengi yerine gelmeye başladı. Mısırlı kölelerin yaptığı firavun birası dolu kupayı boşaltınca neşesi de yerine gelmişti...

Tellallar yollara düşüp, Kûfe halkını camide toplanmaya çağırırken, İbn-i Ziyad, üzerine şarap kokusu sinmiş elbiselerini değiştirmekle meşguldü. Giyindi, soyundu tekrar. Pis kokuların hâlâ etrafa yayılışından, sadece elbiselerinin değil, bedeninin bile iğrenç bir şekilde koktuğunu anlamıştı. İtır esansı katılmış sularla yıkanırken, suyu kirlettiğinin farkına bile varmıyordu. Bir an önce başındaki belayı savuşturup, Rey bölgesindeki sorunların üzerine eğilmek istiyordu. Uzun zamandır sorunlu olan Rey bölgesini de hizaya getirdikten sonra sorunsuz bir valilikte, stresten, sıkıntıdan uzakta, şarap ve çalgı eşliğinde genç kapatmalarıyla geçireceği gecelerin hayalini kuruyordu. Kaybedeceği valiliğin kendisine sağladığı en önemli ayrıcalık eğlenceydi çünkü ve eğlencelerin en güzeli baş ağrıtabilecek bir sesin duyulmadığı iktidar günlerinde tertiplenenlerdi. İktidar bu yüzden çok önemliydi.

Suyun iyice kirlendiğine kanaat getirdiğinde tekrar giyindi. Banyodan çıkıp aynanın karşısına geçti. Kaşlarını çattı, ağzını gerdi. Kendi aynasında güzel görünen her canavar gibi dönüp bir o yandan, bir bu yandan aynaya baktı. Kimi zaman bir tapınağın kapısı gibi duran gümüş çerçeveli aynanın önünde hayranlıkla seyretti kendini. Altın işlemeli cepkeninin üzerine kolsuz ipek cübbesini giyindikten sonra, omzundan beline çapraz inen kalın, iş-

lemeli kemerini taktı. Sarığını sıkıca sardı başına. Böyle sıkınca yüzü şişiyor, patlak gözleri yuvalarına biraz olsun giriyordu. Sonra çözdü, gözleri daha fazla dışarı fırlasın, daha öfkeli görünsün diye sarığının ucuyla boynunu bağladı. Böylelikle yüzüne, istediği zaman kullanabileceği korkunç bir ifade verebiliyordu.

Kûfe ve Basra eşrafına, Şam'dan ve civar illerden gelen tanınmış tüccarları da katarak, muhafızlar arasında ulu camiye vardığında, Kûfeliler çoktan yerlerini almış onu bekliyorlardı. Her zamanki gibi, valilere mahsus ön kapıdan camiye girip doğru minbere çıktı. Önce şiddetle etrafı süzdü. İçinden bütün kalabalığa tükürmek geçtiyse de kendine hâkim oldu. Tırmalanmış bir cellât kadar öfkeliydi. Hiddetle ayağa kalktı. Kılıcını iki eliyle kaldırıp burnunun hizasında havaya dikti. Bu duruş cellâtları hatırlatmak ve herkesin beynindeki cellâdı uyandırmak içindi.

“Ey insanlar!” diye bağırđı, hakaret eder gibi yüzünü buruşturarak.

“Şimdi size derim ki!” diye devam etti hutbesine.

“Allah'a, imam ve önderinize itaate sarılınız. İhtilaf ve tefrika çıkararlara uymayınız. Yoksa helak olur, zelil bir şekilde öldürölürsünüz. Bilesiniz ki, uyarılan kimse için mazeret yoktur!” dedi ve minberden inip bir an önce köşke varmak için hızla kapıya yöneldi.

İbn-i Ziyad daha camiden çıkmamıştı ki, halk arasında “Müslim bin Akil geldi!” sesleri yükselmeye başladı. Etrafına korkuyla bakındı. Panik içerisinde köşke varıp kapıları kilitletti. Birer rehine gibi yanında tuttuğu Kûfe'nin ileri gelenlerini bir odaya kapattıktan sonra deliler gibi köşkün her bir penceresine koşup etrafı gözlemeye başladı.

Müslim, Kûfe'nin hatırı sayılır kabilelerini bölüklere ayırarak, yağız delikanlıların ellerine tutuşturduğu sancaklarla düzenli ordu oluşturmuştu.

"Zalimlerin canı cehenneme" parolasıyla bir araya gelen insanlar teçhizatına göre sınıflandırılmış, bölükler oluşturulmuştu. Her bölük aynı vakitte yola koyulup caminin ve köşkün çevresini sarmıştı bile.

"Ey yardım olunmuş... Öldür!" nidaları arasında coşan kalabalık her geçen an biraz daha büyüyordu. Akşam olmadan cami etrafındaki sokaklar Müslim'e biat eden Kûfelilerle dolmuştu.

Artık, kapana kısıldığından kesinlikle emin olan İbn-i Ziyad, elindeki rehineleri kullanmaktan başka, Hani'yi yaralama diyetini ödeyerek iade etmenin yanı sıra, adamlarıyla birlikte Kûfe'yi derhal boşaltmayı teklif etmeyi bile düşündü. Dışarıdaki kalabalığı gördükçe gitmekten başka çaresi olmadığını anlamıştı. Kaldı ki; Kûfe'den ayrılmasına izin verileceğinden bile emin değildi. Muhafızlar, köşkün damından kalabalığa ok atmaya başlar başlamaz, en üst katın penceresinden bağıra çağıra asıp kesmekten bahsetmeye, tehditler savurmaya başladı. Ama kendisine yetişmeyeceğini bile bile taş atanları görünce vazgeçip pencereyi kapattı. Sonra, zaten birçoğu gönülden bağlı oldukları halde odaya kapattığı rehineleri bir bir çıkarttı. Eğer aşiretlerini geri çeviremezlerse başlarını uçurmakla tehdit etmeye başladı. Köşkün dışına Kesir bin Şihab çıktı önce. Yüreğini saran korkuyu halka bulaştırabilmek için olduğundan daha tedirgin görünmeye çalışıyordu.

"Ey insanlar! Buradan dağılıp ailelerinize kavuşunuz!" dedi heyecanla. "Ayrılıkta aceleci olmayınız, ateşi körüklemeyiniz. Kendinizi öldürtmeyiniz. Bakın! Mü'min'lerin emiri Yezid'in askerleri geliyor. Eğer ona boyun eğerseniz

dirlik düzenlik sağlanır. Eğer yatsıdan önce evlerinize gitmeyip, İbn-i Ziyad'la çarpışacak olursanız, o, çocuklara ve süt bebeklerine bile hayatı haram eder, yaşınıza bakmazsınız hepinizi kılıçtan geçirir. Şerefimiz yerlerde sürünür. Kûfe harabeye döner.”

Korku dinleyenlerin içine iyice sinsin diye bir an sustu, başını kaldırıp ürkek gözlerle İbn-i Ziyad'ın penceresine kaçamak bir bakış fırlattı. Kimsenin soluğunu işitmeyince devam etti konuşmasına;

“Şamlılar gelir gelmez hepinizi cezalandırmaya yemin etmiştir... Dilerim ki Kûfeliler şeriatın dışına çıkmasınlar. Haydi, durmayın dağılın. Canını seven evine dönsün...”

Sözlerini bitirdikten sonra İbn-i Ziyad'ı teskin etmek bahanesiyle tekrar içeri girmek için köşk kapısına yöneldi. Kapının eşiğinde durup halka bir daha döndü; bir hayali daha canlandıracaktı;

“Şamlıların keskin kılıçları karşısında boyunlarınız çok incedir!”

Bundan daha kötü etki yapabilecek bir cümle düşünülemezdi... Kesir bin Şihab, Kûfelileri en kritik noktadan, zihninden vurmuş bir kese altın kapmak için korkunun tellallığını yapmıştı. İnsanların zihnine bir kez varıldı mı, kılıç kullanmadan yenilgiye uğratabileceklerini biliyordu. Kalabalığın gözündeki endişeyi okuduktan sonra kapıdan içeri girdi.

“Asıl benim dilimin keskinliği karşısında boyunlarınız çok incedir!” diye mırıldanıp sırtarak İbn-i Ziyad'ın huzuruna çıktı.

Ardından Kûfe'nin diğer tanınmış simaları; Eş'as, Şevr, Şimr, Şebes ve Haccar çıktılar sırayla. Hepsi Şam tarafını işaret edip oradan gelecek orduyla kalabalığı kor-

kutmaya çalışıyor, "yenilecek ve şerefınızı kaybedeceksiniz," tehdidini defalarca tekrarlıyor, "dağılıp evlerinize gidin, ümmeti bölmeyin," türünden telkinlerde bulunarak içeri giriyorlardı.

Kesir bin Şihab'ın konuşmasıyla iyiden iyiye gevşemişti Kûfeliler. Nedense insanlar en çok daha önce atlattıkları tehlikelerden korkarlar ya... "Siz bunu yıllar öncede denemiştiniz!" demişti onlara. Kûfe karakterini hatırlatmıştı... Geçmişe olan saplantı geleceği kurma güçlerini bitirmişti ve saplanılan mazi geleceği kirlletmeye yetmişti.

Ardından peş peşe gelen tehditlerle dağılmaya yüz tuttu Kûfeliler. Coşku ve hareket yerini koyu gölgelere bırakıyordu...

Başlamış hikâyelerle, yarım kalmış hikâyeler arasındaki sayı, yüreksiz insanların sayısı kadardır. Yarım kalmış aşklar, yarım kalmış kavgalar, yarım kalmış öyküler... Yarım kalmış ne varsa, yarım yamalak insanların eseridir. Gelecek nesillerin tamamlaması mümkün olmayan, zaten tamamlanması da gerekmeyen eserlerin sahipleri sinsi genlerle girmeyeceklerdi başkalarının hayatına ve asırlar sonra tekrar hayat bulmayacaklardı; eğer başlaması gereken her kavga ve onu gerekli kılan sevda, başladığı günkü yüreklilik ve aşkla yaşanmaya devam etseydi... kaybeden kim olursa olsun, kazanan insanlık olacaktı!

Kıyam başlamasına başlamıştı Kufe'de, ama hedefe bir adım bile kalsa yarım kalacaktı. Çünkü Kufeliler dağılmaya başlamıştı...

Az öncesine kadar halkın galeyana gelip köşke saldırmasıyla masum bir insana zarar gelmesinden korkarak topluluğu dizginlemeye çalışan Müslim, şimdi dağılmalarını için uğraşiyor, dil döküyordu.

"Şam'dan yola çıksa bile bir ordu buraya bir haftada gelir. Bize bir gecelik direniş yeter!" diyerek halkı dağılmaktan vazgeçirmeye çalışıyordu. Ne var ki düşünme ve muhakeme gücü felce uğramış insanlar için dönüş yolu açılmıştı artık. Çünkü Kûfe beyninde mağlup olmuştu. Birkaç sözcük Kûfelilerin bilinçaltını harekete geçirmeye

yetmişti. Kûfeliler önce birbirlerine kaçamak bakışlarla bakındılar. Ne kimse diğèrinin gözünün içine bakabiliyordu, ne de gözünün içini gösteriyordu kimseye. Sonra yere baktılar bir süre, daha sonra etrafı izlemeye koyuldular.

Her söz, zehirli dikenler gibi dolanmıştı halkın ruhuna... Korku kızıl bir küheylan gibi ortalıkta dolaşıyordu... Bir müddet yüzleri köşke dönük olduğı halde yavaşça geri çekilmeye başladılar. Kısa sürede duvar diplerinde kümelenmeye başlamışlardı bile.

"Yazık size!" diye hayıflanarak konuşmaya devam etti Müslim; "İzzet ve şerefin ancak Allah'ın, Resulü'nün ve mü'minlerin olduğunu size kimse öğretmedi mi? Hiçbir zaman ne olacağını asla bilmediğiniz yarın uğruna, elinize geçmiş bu şerefli günü bunca aşağılamanız, ihanetle lekelemeniz, aşkı korkuyla boğmanız ne kadar acı ve aptalca..."

Kalabalık gittikçe seyrekleşiyordu. Artık dağılan kitleyi tutabilmek mümkün değildi, ümidini kesen Müslim, "yazık size!" dedi tekrar.

"Eğer inanç yüreklerinize yerleşmiş olsaydı, onu söküp atmak bu kadar kolay olmazdı!"

Her iki tarafta olup biteni bilmek isteyen meraklı kadınlar ve onların getirdiklerini sokak aralarında başkalarına aktaran erkekler, kulaktan kulağa taşınan sırlar, yırtılan örtüler, abartılan tehditler... Ve başlayan endişe, derken samimiyetsizliğin soru işaretleriyle doldurduğu yürekler ve duvar arkalarına doğru çekilmeye başlayan söz sahipleri.

"Bir kocakarının dedikodusuna nasıl inanırsınız?" diye hayıflanıyordu Müslim.

"Basit bir hayatta kalma arzusu uğruna verdiğiniz sözler çiğneyerek nasıl geri çekiliyorsunuz."

Müslim halkı ikna etmek için çırpınıyordu ama söyledikleri kimsenin umurunda değildi. İlk çekilenler geri dönüp yakınlarını ikna etmeye çalışıyorlardı. Geri çekilmek için bir bahane arayanlar bulmakta gecikmediler. Oğlunu ikna eden analar, babasını ikna eden çocuklar, derken toplandığından daha kısa bir sürede dağılan Kûfeliler...

Özgürlük talepleri bir temenniden öteye geçmeyen insanlar, yeryüzüne utanç çizgileri çekerek duvarların arkasına sığınmışlardı. Duygularıyla kabarttıkları nehirde, kaygılarıyla boğuluyorlardı...

Etrafına baktıkça kalabalığın eriyip, ara sokaklarda yittiğini görüyordu Müslim. Beş yüz kişi, üç yüz kişi, derken akşam namazını sadece otuz kişi ile kıldı. Namazdan sonra, Kindelilerin mahallesine doğru yürümeye başladı. Amacı Kindelilerle konuşup, onları tekrar toparlamaktı. Ama daha mahallenin girişinde yapayalnız kaldığını fark etti. Etrafında bir Allah'ın kulu yoktu. Yalnızdı, yapayalnızdı. Hem de bir saat öncesine kadar etrafında kenetlenmiş on sekiz bin insan varken.

On sekiz bin insan, on sekiz bin kuş olmuş, bir an da uçup kaybolmuştu sanki. İhaneti hiç bu kadar yakın ve yoğun yaşamamıştı. Etrafına bile bakınmadan amaçsızca yürüyordu artık.

Nereye gitse, hangi sokağa girse, hangi alana çıksa, yolları düğümlemiş, kocaman duvarları kol kola girmiş de, geçit vermeyen mermerden bir kent kesilmişti Kûfe. Herkes, ama herkes, verdiği sözleri, ettiği yeminleri bu duvarların ardına çekmişti. Önünden geçtiği evlerin ışıkları sönüyordu bir bir. Bütün pencereler bencillikle perde- li, bahçe kapıları duyarsızlıkla kilitliydi... Ölümlerle diriler arasındaki ayrımın giderek silindiği şehirde, seçeneksizliğin ve umutsuzluğun tüyler ürperten bu görüntüsünden gözlerini kaçırdı bir an. Mezarlığa dönüp bir taşın üstüne çöktü. Mağlup, mağdur, mahzun ve ısrarla tekrarlanan bir tarihin koynunda ısıttı, temmuz sıcağında, acıyla üşü-

yen gövdesini. Boşluğa fırlatılmış bir taş gibi, hasretin bahçesinde düşeceği yeri görür gibi oldu. Amcaoğlunun atalarının yanını. Yapayalnızların yanı başını.

Yürekte zifiri bir acıydı yalnızlık, bu bilinen bir şeydi. Peki ya yapayalnızlık! Bilmiyordu, ama o da öğrenilirdi...

Belki içeri girmemekte diretmiş, belki de bahçe duvarının üzerinde unutulmuş bir çocuk binlerce yıl öncesinden kalma ayaklanmış sıla türküleri okuyordu; bencilliği ve kaygısı olmayan insan sesinin olanca gizi ve güzelliğiyle ve henüz et kemirmemiş süt dişleriyle.

"Ay doğdu üzerimize veda tepelerinden... Ey elçi! Sen itaat edilmesi gereken bir davetle geldin..."

Bu kör, bu sağır, bu dilsiz şehirde yaşam adına duyduğu tek sesteki bu ses. Onunla avundu bir süre. Ona eşlik ederek yürümeye devam etti. Ve bir çocuğun türküsüne eşlik ederek, ne kadar yatıştırılırsa, o kadar yatıştırıp çaresizliğini, alanların ağır yalnızlığından ara sokaklara geçerek soluk almaya çalıştı.

Gideceği bir yeri olmayan insanların tıkanmış dehşetiyle geçiyordu sokakları, nihayet kapısının önüne oturmuş, iki eli iki yanağında, merakla, birini bekler gibi etrafı bakıp duran yaşlı bir kadın gördü.

"Esselamu aleyke" diye selamladı kadını.

"Aleyna ve aleyke" diye cevap verdi kadın.

Müslim, başını yerden kaldırmadan;

"Ey Allah'ın kulu bana bir su içir," dedi.

Başörtüsünü düzeltmekle uğraşan kadın yaşlı Tav'a idi. Sessizce "olur" deyip içeri girdi. Az sonra elinde su dolu bir tasla dışarı çıktı. Müslim'e uzak bir yere su tasını koyup geri çekildi. Yanaşıp tası kaldırdı Müslim. Yavaşça ağzına götürdüğü tası yudumlamaya başladı. Sonra tası

gene aynı yere koyup az uzağa çöktü. Yaşlı Tav'a boş tası eve götürdükten sonra tekrar dışarı çıkıp diğer köşeye çöktü. Göz ucuyla süzmeye çalışıyordu bu yabancıyı. Bir müddet su isteyen adamın kalkıp gitmesini bekledi. Yabancı kalkmak bilmiyordu. Dayanamayıp, kendi kendiyile konuşuyormuş gibi karşıya bakarak sordu sonunda;

"Ey Allah'ın kulu suyunu içmedin mi?"

"Evet... İçtim."

"Öyleyse neden gitmiyorsun?"

"....."

"Kalk ailenin yanına git," dedi yaşlı kadın.

Müslim gene sessizliğini sürdürdü.

"Suphanallah," diye söylenmeye başladı yaşlı Tav'a. "Ey Allah'ın kulu kalkıp ailenin yanına, evine gitsene" diye sesini yükselterek konuşmaya devam etti.

"Allah seni affetsin, burada oturmak sana helal değil, üstelik senin için iyi de olmaz."

Müslim ayağa kalktı, gidecek gibi olduysa da, nereye gideceğini bilmemenin ağırlığıyla olduğu yerde kala kaldı.

"Ey Allah'ın kulu kadın... Benim bu şehirde ne bir evim, ne aşiretim, hatta ne de bir dostum var... Sana gelince... Ahiretine yetecek bir iyilikte bulunmak istemez misin?" dedi yaşlı kadına.

Tav'a merakla;

"Nedir o iyilik?" diye sordu.

Mahzun bir edayla, hatta biraz da utana sıkıla;

"Ben Müslim bin Akil'im!" dedi. "Şu Kûfeliler var ya... Bana yalan söylediler ve beni aldattılar."

"Demek Müslim sensin!" dedi kadın... Bilinçsizce "Ha!" diye ekledi. Sevinçli bir telaş kapladı tüm bedenini, titriyordu.

“Evet” dedi, “Ben Müslim’im. Hüseyin’in elçisiyim.”

Telaşla;

“İçeri gir hadi,” dedi yaşlı Tav’a.

Hızla içeri girdi önce ve kiler olarak kullandığı odaya döşek getirdi yan odadan. Bir yandan odanın temizliğiyle uğraşüyor, bir yandan da misafirine ikram etmek için akşam yemeği hazırlamaya çalışıyordu. Odaya her girip çıktığında soru soruyor, ama cevabını beklemeden misafirini rahat ettirecek bir şeyler getirmek için odadan hemen ayrılıyordu.

“Ne oldu bu gün Allah aşkına?” dedi Müslim’e. Müslim önüne getirilen yemeği seyrederek olan biteni anlatmaya başladı kısaca. Müslim’in ıstırabını hafifletmek ister gibi; “Biz bunu hep yaparız!” dedi hayıflanarak. Sonra sözünü düzeltilti; “Kûfeliler bunu hep yapar” dedi. “Sen başını dik tut, onurunu koru, gerisi emanettir,” diye devam etti. Başını öne eğmiş, olan biteni düşünüyor, göz yaşlarını tutmaya çalışıyordu. Müslim. Gülümseyip;

“Sağ ol ey Allah’ın kulu” dedi. “Ne güzel söyledin... Ama benim asıl derdim Rasulullah’ın ailesidir. Ya onlar ne olacak?”

Sıkılmasın, kendini yabancı hissetmesin diye Tav’a hâlâ konuşuyor, aklına geleni anlatıyordu Müslim’e.

“Oğlum Bilâl,” dedi. “O da insanlarla beraber köşke yürüdü. Ben de herkesin döndüğünü gördükten sonra onu beklemeye başladım. Biz annelerin ilk derdi çocuklarıdır. Annelik işte... Meraktan dışarı çıkmıştım...”

Gözlerini tavana dikip bir an daldı Müslim.

“Birazdan gelir” dedi başını sallayarak... “O da birazdan gelir.”

Tav’a bir an durakladı;

“Umarım gelmez,” dedi; “Bilâl pek tekin bir insan değil.”

Müslim biraz durakladı, sonra; “Bilâl gelince, benim burada olduğumu bilmemesi daha mı iyi olur sence? Burada olduğumu bilmesinin bir sakıncası var mı?”

“Evet” dedi Tav’a. “Bilmemesi daha iyi.”

“O halde Bilâl burada olduğumu fark etmedikçe söyleme.”

“Sen nasıl istersen” diye cevap verdi Tav’a. Kararlılığını ifade etmek için kelimelere basarak yineledi sözünü; “Sen nasıl istersen.”

Çok geçmeden; “İşte, Bilâl geldi” dedi Tav’a. “Ben şimdi çıkayım. Arada bir gelir ihtiyacına bakarım.”

Hızla odadan çıktı, “hoş geldin Bilâl” dedi kapıyı açarken. Bilâl hiç konuşmadan odaya girdi. Her zamanki haliyle annesine; “Hadi bana yiyecek bir şeyler hazırla!” dedi sertçe. Bilâl yemeğini yerken Müslim’in yanına birkaç kez girdi Tav’a. Su kabını aldı oğluna su içirmek için, ihtiyacı olup olmadığını sordu. Haftalarca girilmeyen kilere annesinin telaşlı bir halde iki kez girdiğini gören Bilâl şüphelenmekte gecikmemişti.

“Bu gece sende bir iş var” dedi annesine.

“Neden? Ne gibi bir iş?” dedi annesi.

“O odaya çok girip çıkıyorsun” dedi Bilâl.

“Kilere girmemden mi şüpheleniyorsun yavrucuğum?” diye gülümseyerek geçiştirmeye çalıştı Tav’a.

“Evet, oradan şüpheleniyorum. Vallahi oraya giriş sebebini bana anlatacaksın!”

Kaşlarını çatarak;

“Benle uğraşma ve bana bir şey sorma” dedi Tav’a.

Kilere doğru gitmek için Bilâl'in kalktuğunu görünce elinden tuttu;

"Peki," dedi mecburen, "söyleyeceğim. Ama sana söyleyeceğim bir sırdır, önce bu sırrı halktan hiç kimseye söylemeyeceğine dair bana söz verip yemin etmelisin."

"Peki," dedi Bilâl, yemin edip söz verdi.

"İçeride Müslim var... Bize sığındı... Ben de onu içeri aldım," dedi. Bilâl'i yüreklendirmek için elleri böğründe ve çatık kaşlarla konuşuyordu. "Sakın korkma," diye devam etti; "hiç kimse bilmeyecek, kaldı ki bilseler bile, bizden alabilecekleri tek şey, o kubat yüzlerine fırlatacağımız tükürük olacak."

Hayatın en kolay ayarttığı bir fırsat avcısıydı Bilâl... Önüne açılan her kapının eşiğinde ayrı bir kimliğe bürünüyordu. Hiç konuşmadan yatağa girdi. Müslim'in başına konan ödülü düşünüyor ve bu fırsat için gerekli kimliğe uygun gerekçeleri düşünüyordu.

Tav'a kandili Müslim'in kapısına bırakıp, usulca kapıya dokundu.

"Bilâl öğrendi" dedi, "ona dua et!"

İbn-i Ziyad; panik içinde köşkün bir ucundan diğer ucuna hızlı adımlarla yürüyordu. Yezid'ten işiteceği hareketler umurunda değildi, buna zaten alışkındı. Ama kaybedeceği valilik! İşte bu İbn-i Ziyad için dünyanın sonu demekti. Şuursuzca tekrar pencereye doğru yürüdü. Karanlık sokakta hiçbir şey görünmüyordu. Ne ki ölüm korkusuyla hızla çarpan kalbinin sesini ayırdettiğinde dışarıdan gelen gürültünün kesildiğini fark etti. Pencereye yaklaşp kulak kabarttı. Ses yoktu.

"Ne oldu, gittiler mi?" diye sordu muhafızlara. Kimse cevap vermeyince; "Aşağı inip bir bakın" dedi. Az sonra sokağı kolaçan eden muhafızlar etrafta kimsenin bulunmadığını söylediler.

"Onlar mutlaka pusuya yatmışlar. Etrafı iyice kontrol edin," diye tekrar gönderdi muhafızları. Ateşler yakılarak sokak aydınlatıldı. Mescit arandı, sokaklar, yakın bahçeler, derken ağaçların tepelerine bile bakıldı. Etrafta kimsecikler yoktu.

İbn-i Ziyad gene rahatlamamıştı. İçini kemiren şüpheyi gidermek için Kûfe'nin ileri gelenlerini aşiretleri ile ilgili bilgi toplayıp rapor etmeleri ile görevlendirdi.

"Bir tek Kûfeli sokakta değil, hepsi Müslim'i terk etmiş!" haberi gelince yüzü güldü İbn-i Ziyad'ın. Köşkün kapıları açıldı. Yemekler geldi, ardından şarap ve eğlence başladı. Hem obur bir açgözlülükle tıkınıyor, hem içip

eğleniyor, hem de her mahalleden, her aşiretten gelen raporları değerlendiriyordu İbn-i Ziyad.

Sabah erkenden "Kûfe'yi yıkmanız bile gerekse Müslim'i bulup bana getirin!" diye görevlendirdiği muhafızlar daha şehre dağılmadan "Müslim'i bulduk" dedi İbn-i Eş'as. Zaten şarabın etkisiyle patlayacak kadar açılmış gözleri daha bir açıldı İbn-i Ziyad'ın.

Sevinçle;

"Nerede?" dedi.

"Aşiretimizden Tav'a isimli dul bir kadının evinde."

"Peki, bu müjdeyi getirip dostluğumuzu hak eden kim?"

"Bilâl isminde bir genç," dedi Eş'as. "Tav'a'nın oğlu."

"Güzel" dedi İbn-i Ziyad sırtarak. "O halde Müslim'i bize getirmek sana düşer. "Hadi kalk, bugün bize sen kan ikram et!" dedi ve kahkaha atmaya başladı;

"Müfreze komutanı sensin!"

Yanına kendi kabilesinden adamlar eklediği muhafızlarla birlikte, yüz kişiyle yola çıktı İbn-i Eş'as. O sırada Müslim Tav'a'nın evinde, kendisine ayrılan odada, bedenindeki kanları temizleyip abdest almış, dua etmekle meşguldü.

"Ey Allâh'ın kulu, dünden beri açsın," dedi Tav'a; "Bir şeyler yesen..."

Sonra bir sessizlik oldu. Tav'a duyduğu nal sesleri üzerine bahçeye koşarken, Müslim çabucak kılıcını kuşanmaya başladı.

"Öleydin Bilâl!" diye başına vurarak içeri girdi Tav'a. Kapıyı içeriden sürgüleyip, var gücüyle kapıya dayandı. "Öleydin Bilâl!" diye ağlayarak beddua ediyor, bir eliyle kapıyı tutuyor, diğer elini dizine vuruyordu.

Yüz kadar muhafız, Tav'a'nın evinin etrafına mevzilendi. Okçular bahçeyi gören ağaçlara tırmandılar, bir kısmı civar evlerin damlarına çıkarken gerisi bahçeden içeri girip kapıya dayandı.

Bahçe kapısından içeri giren muhafızlar kapıyı tekmelemeye başladıklarında Müslim kapıya yaslanıp; "Sen odaya gir" dedi Tav'a'ya. Var gücüyle kapıya yüklendikten sonra odaya girmemekte direnen Tav'a'yı içeri doğru iteledi. Muhafızlar tekmeleyerek açamadıkları kapıya kılıçlarla vurmaya başladılar. Çürük kapıya saplanan mızraklarla omzundan yaralanan Müslim, kapıyı açıp vuruşuktan başka seçeneği kalmadığını anlayınca geriye doğru sıçrayarak kılıcını sıyırdı. Kapının açılması ile birlikte eve doluşan muhafızlarla çetin bir mücadeleye girişti. Aldığı ilk darbeyle dudağı parçalanmıştı. Var gücüyle kılıç sallayıp, İbn-i Ziyad'ın askerlerini evin dışına kadar kovaladı. Geriye çekilenler iki misliyle geri geliyorlardı. Müslim bir şahan kadar çevik davranıyor, içeri girenleri kısa sürede geri püskürtüyordu.

İhtiyar Tav'a ise bir yandan ağlıyor, bir yandan beddua ediyor, beri yandan eline geçirdiği sopayla muhafızlara saldırıyordu. Yaşlı kolları ile canını sıktığı muhafızın sert yumruğu yüzünde patlayıp yere serilene kadar bir onur türküsü gibi pisliğin üzerine akmaya devam etti. Başını çarptığı duvarın dibinde yarı baygın oturmuşken düşen başörtüsünü düzeltmeye çalışıyor ve hâlâ hıçkırarak ağlayıp beddua ediyordu.

Eve ikinci kez giren askerleri dışarı püskürttükten sonra, Tav'a'nın emniyeti için kapıyı kapatıp dışarıda çarpışmaya başladı Müslim. Etraftaki damlara çıkan muhafızlar Müslim'e taş atmaya başladılar. Müslim evi kuşatanların sayısını görünce "Allahu ekber!" diye haykırdı;

“Bütün bu insanlar Müslim bin Akil için mi geldiler? Öyleyse ey nefsim kaçınılmaz ölüme gülümse... İnnâ lillah ve innâ ileyhi raciûn” deyip saldırmaya başladı.

Muhammed bin Eş’as kılıçların menzili dışından durmuştu. Çarpışma uzamasın diye Müslim’e; “Biz seni öldürmeye gelmedik, amanımız altındasın” diye bağıyordu. Sesini duyurmak için birkaç kez bağırarak İbn-i Eş’as’la bir an göz göze gelen Müslim;

“Ben asıl şimdi aman altındayım, sizin gibi hainlerin amanına ihtiyacım yok!” diye cevap verdi. Atılan taşlar, kılıç ve mızrak yaraları ile tanınmayacak hale geldiğinde hâlâ çarpışıyordu. Sonunda zaten yaralı olan omzuna isabet eden bir taş ile yere yığıldı. Gücü tükenmişti artık. Muhafızlar uzaktan seyrediyor ne yapacaklarını bilmiyorlardı. Etraftan çıt çıkmıyordu. Sadece Müslim ve Tav’a’nın göğüs kafesinde yankılanan zikirler. Sadece onlar askerlerin kulaklarını rahatsız ediyordu.

“Onu ata bindirin” dedi İbn-i Eş’as.

Müslim, yaklaşan muhafızlara, uzandığı yerden, damarları sarkmış, lifleri kopmuş koluyla birkaç kılıç daha sallamaya çalıştıysa da, dermansız elinden kılıcını alıp, başı ve ayakları iki yandan sarkacak şekilde ata bindirdiler. Müslim’in yakalandığı haberini İbn-i Ziyad’a ulaştıracak nefer, hiç vakit kaybetmeden köşke doğru dörtnala at sürmeye başladı. Bir muhafız Müslim’i taşıyan atın yularını tuttu, diğer muhafızlar ise her iki yana yalın kılıç dizildiler. Ardından muhafız birliği zafer kazanmış bir ordu şımarıklığıyla yola koyuldu...

Huzur sağlanmış, halk sinmiş gibi görünebilirdi. Ama bu görüntüye asla güvenilemezdi. Her an huzursuzluk çıkarabilecek bu insanları sürekli gözetim altında tutmanın

çok önemli bir yolu vardı. Baş kaldıranların nasıl yola getirildiğini tüm insanların görmesi...

Müfreze subayları, aldıkları talimat gereği yollarını uzattıkça uzattılar. Her sokaktan, her meydandan geçip esir edilmiş Müslim'i neredeyse tüm Kûfe'de dolaştırdılar. Arada bir durup, kapı ve pencere aralıklarından gizlice seyredenlere her şeyi görebilmeleri için fırsat tanınıyordu. Bu özel görüntüler, halkın gönlünün bir yerinde saklı olan başkaldırma isteğini yatıştırıyordu. Böylece her an tehdit altında olan iktidarın emniyeti sağlanıyordu.

Sonra köşke yöneldiler. İbn-i Ziyad, at sırtındaki yarı cansız adamı pencereden izleyip, keyifle şarap içiyordu.

"Onları köşke hemen almayın," diye haber salındı kapıdaki nöbetçilere; "Kapıda beklesinler."

Muhammed bin Eş'as dâhil, orada bulunan herkes İbn-i Ziyad'ın safahat sürmekte olduğunu, böyle zamanlarda içeri kimseyi almadığını biliyorlardı. Kaldı ki akşamdan beri içen İbn-i Ziyad, Müslim'i o halde görmenin sevinciyle tamamen dağıtmış, Kûfe'nin yüzüne tükürürcesine tüm pisliğini pencereden göstermişti. Gizli saklı hiçbir şey yoktu.

Köşkün kapısında bekleme sürerken Müslim ayrılmıştı. Eliyle atın ayağını tutup ağırlığını gövdesine verdi. Düşer gibi attan indi. Omuzlarına yaslanarak, zorla doğrulup kalkabildi yerinden. Kanla dolu cübbesine bulaşan Kûfe toprağını bir haşereden kurtulmaya çalışır gibi silkelemeye başladı yüzünü buruşturarak. Sendeleyerek duvara yaklaştı, yaslanıp yavaşça duvarın dibine çöktü.

Müslim'in yaralı olarak ele geçirildiği haberi köşke ulaşır ulaşmaz şenlik hazırlıkları başlamıştı. Mahzenden çıkarılan yıllanmış şaraplar, sadece en iğrenç ve sapkın eğlencenin başlangıcı içindi. Aceleyle tüketilen şarap dolu testiler kısa sürede eğlenceyi doruğuna taşımıştı bile. Yeni testiler sadece şenliği köşkün dışına taşıyordu. Tarifini Mısırlı Kıptilerden edindiği soğuk biraları içme zamanıydı. Kendi elleriyle hazırladığı biralara anason katarak içen İbn-i Ziyad'ın zafer kutlamaları köşkün pencerelerinden dışarıya taşıyordu. İlk sadece İbn-i Ziyad'ın, biri biterken diğeri başlayan kahkahaları duyuldu. Ardından çalgı sesleri ve İbn-i Ziyad'ın kahkahalarına karışan tiz, genç kız çığlıkları... Bir duyuluyor, bir köşkün diğer ucundan yitiyordu.

İbn-i Eş'as, birbirlerine anlamlı gözlerle bakıp, köşkü işaret eden askerlerin ve valiyle görüşmek için başını öne eğmiş sıra beklerken Kûfelilerin arasında utançla dolu bir tulum gibi gezindi bir süre. İğrenç kahkahaların yankıları arasında Müslim'le yüz yüze gelmemeye gayret ediyordu. Sıkıntıdan ne yapacağını şaşırılmış gibiydi. Bir kolsuz cübbesindeki tozları silkeliyor, bir sakalını karıştırıyordu. Az sonra köşkten geçici bir süre için kovuldukları için yakındaki Ulu Camiye giden Umare bin Ukbe, Amr bin Hureys, Amr Bahili ve Kesir bin Şihab göründü. Ellerini sakalları-

na ve yüzlerine sürerek dualarını tasdik etmekle meşgul, salınarak köşke doğru yürüyorlardı. Bir süre köşke giremeyeceklerini bildikleri için namazlarını uzatabildikleri kadar uzatmış, ama sonunda daralmış, camiden çıkmak zorunda kalmışlardı. Şimdi ise oyalanacak bir şeyler arıyorlardı.

"Demek kahramanımızı gelmeye ikna ettin..." dedi Amr Bahili.

"Hayır, ikna olmadı, dedi İbn-i Eş'as, "bizimle çarpıştı."

"Eee, kahramanlık bunların kanında var..." dedi Amr Bahili küstahça gülerek. İzzetini kaybetmiş Kûfe eşrafı bu iğrenç espriye, köşkten gelen kahkahalarının ritmine uygun tebessümlerle katılıp, çığlıklara kulak tıkadılar.

Müslim duvara yaslanmış beklerken, başı önde, kimseye bakmadan su dolu küpü işaret etti;

"Bana şuradan su içirin."

Amr Bahili hızlı adımlarla yaklaştı Müslim'e;

"O soğuk sudan ha!" dedi öfkeyle, "Vallahi sana bir damla bile su yok! Sen ancak cehennemde kaynamış su içeceksin!" diye devam etti bağırmağa.

"Yazıklar olsun sana, dedi Müslim, "sen kimsin?"

İpi kopmuş bir kukla gibi amaçsızca ellerini açıp kapatarak; "Ben!" diye nutuk çekercesine bağırdı Amr Bahili, sesini köşke kadar duyurmak maksadıyla; "Senin inkâr ettiğin hakkı kabul eden, senin karşı gelip isyan ettiğin emire boyun eğenin oğlu, Amr Bahili'yim."

"Hay anan seni yitirsin!" dedi Müslim ta göğsünden çıkardığı bir sesle. "Seni tanıdım, baban da zorbalara boyun eğmişti, seni hain oğlu hain... Sen de baban da, ikiniz de birbirinizden çirkinsiniz."

Bahili ihanetine, şeref duyar gibi katmıştı babasının ihanetini. Gurur duyuyordu. Bunu duyunca öfkelenen Müslim ona saldırmak için ayağa kalktıysa da sendeleyip oturdu. Olduğu yerde gürlmeye devam etti: "Cehen-nemde ebedi kalmaya ve oradan irin içmeye sen, baban ve tüm hainler daha lâyıktırlar!"

Amr bin Hureys, uşağına su getirmesi için işaret edin-ce, Umare bin Ukbe'de uşağına Müslim'e yardımcı olması için işaret verdi. İki uşak efendilerinin timsah bakışları altında iki kâse su ile Müslim'in önüne geldiler. Müslim aldığı kâseyi ağzına götürdüğünde yarılan dudağından akan kanlar su dolu kâseyi kızıl renge boyadı. İkinci kâse de ilki gibi kanla dolunca;

"Bana zalimlerin suyunu bile içirmeyen Allah'a şükürler olsun," diye dua edip kâseyi iade etti.

Muhammed bin Eş'as, Müslim'e yaklaşp, amanı altında olduğunu, Kûfe'nin ileri gelenleriyle böyle konuş-makla kendi işini zorlaştırdığını hatırlatmaya çalışıp, İbn-i Ziyad'a karşı daha saygılı davranmasını tavsiye etti. Müslim tekrar;

"Hainlere sığınmaktan Allah'a sığınırım," diye cevap verdi. "Ama" diye ekleyip, bir müddet soluklandıktan sonra; "Rasulullah'ın Ehlibeyt'ine, Kûfe'ye gelmemele-ri, Mekke'ye geri dönmeleri için bir elçi gönderebilirsen bunu yap," diye rica edercesine devam etti. İbn-i Eş'as başını sallayıp oradan uzaklaştı.

İbn-i Ziyad, kurtlarını dökmüş, sakinleşmişti. Artık saatlerdir köşkün kapısında bekletilen Müslim'i kabul edebilirdi. Ağzı bir adamı yutmak ister gibi açılmış siyah bir ayı postunun başını kapıya doğru çevirtip oturdu. Nedenini bilmediği bir dürtüyle oturacağı yeri ve oturuş tarzını sürekli değiştiriyordu İbn-i Ziyad. Kâh altın işlemeli tahta oturuyor ama yaslanmadan duruyor, kâh bir bedevi gibi bağdaş kuruyordu. Kimi zaman yerde döşekler arasında otururken, bazen post üstünde yanındaki ve önündeki minderlere yaslanıp, deve çöküşünü andırır bir şekilde oturuyor ve nedense en çok bu oturuşta dinlenebiliyordu. Değişik yerlerde ve değişik şekillerde otursa da oturuşunun değişmeyen tek tarzı küstahlığıydı.

"Önce adamımız gelsin!" dedi kapıdaki muhafıza. Sonra minderleri önüne koyup yaslanarak beklemeye başladı. Nedense Müslim'i bir deve gibi karşılama gereği duymuştu. İçeri alınan Müslim odanın tam orta yerinde birazdan düelloya girişecek bir savaşçı edasıyla durmuştu. Başı dik, kaşları çatık, gözleri yerde öylece beklemeye başladı. Köşkün güvenliğinden sorumlu muhafız, bu duruşun İbn-i Ziyad'ı rahatsız ettiğini fark edince hışımına omzundan tutup silkelemeye başladı;

"Valiye selam vermeyecek misin?"

Gayesi selamdan çok, sadece köşklere has cahili bir adet olan eğilerek selam vermesini sağlamak ve daha ilk

andan başlayarak Müslim'e boyun eğdirmektir. Muhafız yılların tecrübesiyle, bir kez boyun eğenin bir daha başını kaldıramayacağını biliyordu. Ama bunu bilen sadece o değildi. Ani bir hareketle omzunu muhafızın elinden kurtaran Müslim;

"Beni öldürmek isteyen adama ben neden selam verecekmişim!" dedi, çatık kaşlarıyla İbn-i Ziyad'a bakarak.

"Vallahi sen selam versen de, vermesen de öldürüleceksin!" diye söze katıldı İbn-i Ziyad. Şefkatli bir ses tonunu taklit ederek, "Yoksa yaşamayı mı umuyordun?" diye küstahça bir soru yöneltti Müslim'e.

"Hayır!" diye kısa bir cevapla yetindi Müslim. Biraz durakladıktan sonra; "Burada akrabalarım var, vasiyetimi yapmak istiyorum," diye devam etti.

İçî hâlâ korkuyla dolu olduğu halde, "vasiyet" lafını duyunca biraz daha rahatlamıştı İbn-i Ziyad. Çünkü bu söz, Müslim'in bile ümidini yitirdiği anlamına geliyordu. Bir lütufta bulunur gibi, pişkince sırtarak; "vasiyetini yap!" dedi. Sonra yana dönüp, mindere yaslanarak köşkte beslediği maymuna muz soymaya başladı.

Müslim, amcazadesi Ömer bin Sa'd'la göz göze gelince, Ömer, İbn-i Ziyad'a bakmaya başladı. İbn-i Ziyad'dan serbest olduğuna dair bir el hareketi aldığı anda yerinden kalkıp Müslim'in yanına yaklaştı. Müslim oldukça geniş olan odanın en uzak köşesine götürdü Ömer'i.

"Yapacağım vasiyeti yerine getirmeyi kabul ediyor musun?" dedi.

Başa geldi bir kere der gibi bir hareketle "evet" dedi Ömer bin Sa'd.

"İyi öyleyse" dedi Müslim.

"Öncelikle senden Hüseyin bin Ali'ye bir elçi göndermeni istiyorum. Elçi ona Kûfelilerin ihanetini anlatsın.

Ben ona on binlerce Kûfeliden aldığım destek mesajlarını iletmiştim. Eminim şimdi yola çıkmış geliyordur. Ona biat eden on binlerce Kûfelinin neler yaptıklarını öğrensin de, bari Hüseyin bin Ali, Mekke'ye, Allah'ın haremine gitsin. Kûfelilerin sözlerine aldanıp buralara kadar gelmesin."

"Hepsi bu kadar mı?"

"Evet, bu. Bunu yerine getirmen yeter..."

Müslim'in yanından ayrılan Ömer bin Sa'd, İbn-i Ziyad'ın yanına geldi, hürmetle eğildikten sonra Müslim'in vasiyetini anlattı. Hüseyin bin Ali'den kurtulmak için iyi bir sebepti, çıkarına uygun düşen bu vasiyete sinsice gülererek; "amcaoğlunun vasiyetini yerine getir" dedi, "hem de beklemeden..." Sonra tavandan sarkan kadife perdelerle tutunup zorlukla doğruldu. Bir müddet pencereden Kufe'yi seyrettikten sonra Müslim'e döndü;

"Eee, Akil'in oğlu," dedi, gittikçe küstahlaşan bir üslupla. "Yaşamak istemiyor gibi bir halin var. Ne o, canını bağışlamamı istemeyecek misin?"

Ne isteyebilirdi ki kanadı kırılmış bir güvercin avcısından...

"Hayır! Vallahi sefihlerden yaşam dilenmek bana utanç verir!" diye cevap verdi Müslim.

İbn-i Ziyad, bu cevap karşısında hiddetlenip ayağa kalktı. Elindeki kırbacı havada birkaç kez şaklattıktan sonra, yüzü Müslim'in yüzüne deyecek kadar yaklaştı.

"Sen ne demek istiyorsun? Sefih olan kim?" diye bağırdı öfkeyle.

"Uzak dur benden, leş gibi kokuyorsun" deyip, İbn-i Ziyad'ı iter itmez dört muhafız ellerinden ve boynundan yakalayıp zor zaptettiler Müslim'i.

"Şarap koktuğumu iddia edeceksin şimdi" diye kahkaha attı İbn-i Ziyad.

“Tek şarap mı? Ağzından kan kokusu geliyor!”

“Susturun şunu” diye aciz bir nâra attı İbn-i Ziyad. Eline geçirdiği boş bir testiği hışımla muhafızların arasında hâlâ konuşmaya devam eden Müslim’e doğru fırlattı. Değişik desenler ve kufi yazılarla süslü mavi seramikle kaplanmış duvara çarpıp parçalanan testi kırıkları, duvarın dibindeki döşeklere eğreti oturmuş Kûfe eşrafının üzerine dağıldı. Ardından öfkesine hâkim olamayıp, avını parçalamak için sabırsızlanan bir çakal gibi hırsla üzerine atıldığında Müslim konuşmaya devam ediyordu;

“Yezid ve sen! Hiçbir suçu olmayan masum insanları öldürüyorsunuz, dostlarınızı bile öldürdüğünüzü herkes biliyor!”

“Masum mu? Suçsuz mu? Dost mu? Şunu bil ki Akil’in oğlu; iki sınıf insan vardır Yezid’in dünyasında; uşakları ve düşmanları! Uşakları sadakat gösterdikçe esenliktedirler. Düşman olanın ise öldürülmesi için bir suç işlemesi gerekmez!”

“Siz zalimsiniz!”

“Adil olan Ali’dir, Hasan’dır, Hüseyin’dir!”

Dili sürçmüş hakkı söylemişti İbn-i Ziyad. Hatasını kalın dudaklarını kanatacak kadar şiddetle ısırarak ödetti kendine. Canı yanmış bir engerek gibi tıslayarak saldırdı... Dört muhafızın güç belâ zapt ettiği Müslim’e eliyle, ayağıyla, kamçısıyla, sopasıyla vuruyor, aşağılık küfürler ediyordu. Ortalıkta panik içinde dolaşan evcil maymun da bir kamçı yedikten sonra;

“Bunun yaraladığı muhafız gelsin!” diye bağırdı.

İçeriye giren yaralı muhafıza;

“Bu adamın boynunu vurmak senin hakkın!” dedi.

“Dama çıkarın... Kûfeliler de meydana toplansın.”

Bir saat geçmemişti ki meydan Kúfelilerle dolmuştu. Herkes ne göreceğini bildiği halde merakla beklerken önce belden yukarısı çıplak cellât göründü damda. Ardından muhafızlar arasında, elleri arkadan bağlı Müslim vakarından hiçbir şey kaybetmeden idam kulesine kadar yürüdü.

Gökyüzü açık, gün batmak üzereydi. İkinci sonrası rüzgârının serinliğini göğsünde hissetti. Saatlerdir dilinden düşmeyen tövbe ayetleriyle, güneşin; bir bulutun ardına gizlendiği gökyüzünü izledi;

“Suphanallah” dedi...

“Gökyüzü ne kadar da güzelmiş...”

Uzaklıkların, hiç erişilmeyecek gibi duran uzaklıkların bir adımlık mesafeye indiği anın hazzını duydu. Gülümsüyordu. Ardına kadar açılmış bir kapının eşiğinde, dönüp her şeye gülümseyerek bakılırdı yalnızca, öyle yaptı.

Yakası yırtılmış gömleğinden tutup yere çökerttiler Müslim’i. İlk darbe indiğinde Müslim’in “Allahuekber!” nidasından başka ses duyulmadı. Köşkün damına kurulmuş idam kulesinden küçük, küçücük görünen aşağıdaki insanlar elleriyle gözlerini kapamışlardı.

Cellâdına;

“Beni kılıcınla tırmalayıp durma... Hadi şiddetlice vur soysuz herif!” diye bağırdı.

Tekrar öfkeyle havaya kalkan kılıç indiğinde, Müslim’in başı süzülür gibi yere düşüyordu.

Başı şam’a gönderildi. Bedeni ise Kufe’nin delileri ve çocuklarına birkaç halkalı şeker karşılığında dolaştırıldı. Ayaklarından bağlanan iplerle ve tüm şehirde sürüklenerek...

Yıllardır tiranca bir yönetim hüküm sürüyordu... Bir zamanlar, bir adalet çağı yaşanmışsa da bunu hatırlayan kalmamıştı. Yönetimin değişmesi insanların değişmesine yetmişti. İnsanlar; kendilerine acımasızca davrananların ahlâkını benimsemişlerdi.

Müslim'in başına gelenlere seyirci bile olamayan Kûfeliler, Hani daha zindandayken Muhtar'ın da gözaltına alınmasına hayıflanma cesareti bile gösteremiyorlardı.

Muhtar, İbn-i Ziyad'ın bizzat katıldığı işkence seanslarından sonra zindana atılırken Hani başı vurulmak için aynı yerden çıkarılıyordu.

İbn-i Eş'as, Hani'yi köşke gelmeye kendisinin ikna ettiğini herkesin bildiğinin farkındaydı. Eğer Hani'nin başı vurulursa rahatı kaçabilirdi. Müslim'den kurtulmuş olmanın verdiği neşeyle rahatlamış görünen valiye yanaştı, yalvaran bakışlarla;

"Eğer onun başını vurursanız, benim başım ağrır..." dedi mırıldanarak. İbn-i Ziyad'ın cevap vermemesinden aldığı cesaretle devam etti.

"Hani'ye bağlı Mezhic kabilesine mensup otuz bin adam var. Bunların dört bin tanesi silahlı. Ayrıca Yemenli müttefikleri de var."

"Daha ne! Otuz bin insanı başsız bırakmak için elimize bahane geçmişken neden bekleyelim ki?"

İbn-i Eş'as'ın karnına sancılar girmişti. Ne gün olsa bunun hesabının kendisinden sorulacağını biliyordu. Ne yapıp edip valiyi ikna etmek istiyordu. Ama konuşması engellenmiş, üstelik Hani'nin koyun pazarına götürülüp daha büyük bir kalabalığın karşısında boynunun vurulması için emir verilmişti.

Hani, boynunun her iki tarafına mızrağını dayamış muhafızlar arasında köşkten çıkarıldı. Daha hızlı yürümesi için mızrakların sivri ucuyla, sırtından itelenerek koyun pazarına götürülen Hani yol boyunca kendi kabilesine mensup insanları arıyor, ama göremeyince kahroluyordu.

"Mezhic oğulları nerede?" diye bağırdıkça, öfkelenen askerlerin hakaretlerini işitiyor, daha sert mızrak darbeleriyle canı yanıyordu. Üç beş muhafıza karşı kendisine hiç kimsenin yardım etmeyeceğini anlayınca bir hareketle aradan sıyrıldı,

"Bana hiç değilse kendimi koruyacağım bir kılıç veya bir sopa veren de mi yok?" diye bağırılmaya başladı. Yol boyunca dizilen kalabalıktan çit çıkmıyordu. Hani, o an yaşlı ellerinden başka hiçbir gücünün olmadığını anladı. Etrafa bakınıp kendisini savunacağı bir şeyler ararken az ötede kurumuş küçük bir su yatağı gördü. Burası taşlarla doluydu ve Hani avucuna sığabilecek taşlarla çok iyi dövüştü. Muhafızların arasından büyük bir çeviklikle sıyrılıp dere yatağına doğru koştu. İlk eline geçirdiği taşı dönüp fırlatmasıyla muhafızlardan birinin boylu boyunca yere serilmesi bir oldu. İkinci taşı almak için eğildiğinde kalkmaya fırsat bulamadı. Üzerine yığılan muhafızlar ellerini bağladılar. Ve hemen oracıkta;

"Uzat boynunu!" dediler.

"Ben o kadar cömert değilim!" diye haykırırken hâlâ direniyordu. Zorla yere yatırıldı. Kafasına vurulan tekme-

lerle yarı baygın hale getirildikten sonra iki hamlede başını gövdesinden ayırdılar.

Onca kalabalığa rağmen, kan görünce fenalaşan birkaç kadın ve nedensiz ağlayan çocuklardan başka kimse- nin sesi duyulmuyordu. Kuru dere yatağında küçük bir akıntı oluşmuştu. Hani'nin kanı bir müddet daha aktı. Hani Rabbine kavuştuğunda avucunun içinde hâlâ sıkı sıkıya tuttuğu bir taş duruyordu.

Kesik baş köşke götürülecek, oradan Şam'a gönderilecekti. Hâlâ çırpınan gövdenin hemen yanındaki başı kaldırmak için eğilen muhafız önce saçından tutmak istedi. Ama bu yaşlı başı kaldıracak bir tutam saç bulamadı. Ölmeden önce; "Hani sana geliyor. Allah'ım rahmetine sığındım!" diyen başın ağzı açıktı. Tırnaklarının dibine birikmiş yağ ve kir dolu iki parmağını Hani'nin ağzına daldıran muhafız böylelikle kesik başı kaldırıp köşke götürdü.

Köşkü kuşatan Mezhiclileri dağıtmak için olağanüstü çaba harcamıştı Kesir bin Şihab. Ama işi bu kadarla bitmiyordu. Şimdi de olay çıkarabilecek insanları bir inci ustası gibi kalabalığın arasından seçip İbn-i Ziyad'a teslim etmek için halkın arasında dolaşmaya başlamıştı. Sadece gözlerinden veya ses tonundan değil, soluk alıp vermesinden, hatta kokusundan bile bir insanın hür veya köle olduğunu, hatta neler düşündüğünü bilecek kadar zeki olduğu söyleniyordu.

Hiçbir kanıt olmadan, sadece duygulara dayanan bir seçimle birini gösterip "bunu götürün" diye bir işaret vermesi, yanındaki muhafızların gösterilen şahsı bir suçlu gibi işkence yaparak köşke götürmesine yetiyordu. İbn-i Şihab, iki saattir çakıl taşlarının arasından incileri ayıklar gibi büyük bir kolaylıkla insan seçip köşke gönderiyor, gönderilenler istisnasız idam ediliyordu.

Herkesin panik içinde hızla uzaklaşıp boşalttığı bir meydanda tek başına kalmıştı. Az öncesine kadar burada, verdiği sözün gerektirdiği yerde olan onca erkek, onca kadın, onca insana rağmen yapayalnızdı. Umutsuz bakışlarla bir daha, bir daha bakındı etrafına. Yoktu. Evet, hiç kimse yoktu. Duvarlar bir sünger gibi emmişti kalabalığı sokaklardan...

Kirpiklerin nemlendiği tanidik bir zamandı. Yıllardır tekrarlanan bildik bir zaman. İnsanların, zarara uğrama tehlikesiyle yüzleştikleri veya kendi çıkarları söz konusu olduğu zaman utanma duygusunu nasıl çıkarıp attıklarına şahit olan bir zaman...

Rüzgârın uğultusunu duyuyordu. Başu döner gibi oldu, yutkundu. Dibe doğru yuvarlandığı bir uçurumdan duyar gibi oldu kendi sesini. "Kûfe kaybetti!" diye fer-yat ediyor, ağlıyordu. Elleriyle kulaklarını kapatmasına rağmen ses beyninin içinden geliyordu sanki. Umutsuz-luğun, ihanete dönüşünün tüyler ürperten bu görüntüsü karşısında, gözünden akan iki damla düş kırıklığını avu-cunun içiyle sildi.

"Güzellik kaybetti, güzellik kaybetti!" diye mırıldanı-yordu.

Başlarında tanidik bir sima olan muhafızların yaklaştı-đını gördü sonra. Biri soluk, biri parlak iki gözü olan müfreze başu, elindeki kamçısını sallayarak öfke dolu bir sesle bağırıyordu;

"Hey sen!"

O ân eline bir kağıt bir de kalem verilmişti sanki. Ka-lemnin sıcaklığını hissetti avucunun içinde.

'İşte şimdi yazma zamanı!' diyordu ona kalem. 'Kendi yazđını yaz! İstedidini seç. Diledidğin kadar yaz!'

Etrafını saran muhafızların mızrakları kalemi unu-turacak gibi oldu bir an. Daha sivri ve ürkütücüydüler. Üstelik biraz kımıldasa göğsüne saplanacak kadar karar-lıydılar. Avuçlarını yumruk yaptı. Sımsıkı sarıldı kağıt ve kaleme. 'Allah'ım bana güç ver' diye dua etti sessizce. En güzel rengi gölgelerin rengiyle değişmeye hiç, ama hiç niyeti yoktu.

Artık ellerini açabilirdi, çünkü yazacağını yazmış, kâğıt ve kalem avuçlarının içinden sıyrılıp gitmişti. Göğsü, boşalan meydanı dolduracak kadar genişti artık.

"Hey sen!" diye tekrar bağırdı müfreze başı parmağını delikanlının gözüne sokarcasına sallayarak,

"Adın ne senin?"

"Adım... Abdul Alâ"

"Buralarda ne arıyorsun?"

"Dolaşıyorum!"

"Dolaşıyormuş! Götürün bunu!"

Elleri arkadan kelepçelenince aşığılayan bir gülümseme ile bakıyordu müfreze başına. Sirtında mızrakların sivri ucunu hissettiğinde dişlerini gıcırdatarak yürümeye başladı.

Sevginin ölümle kuşatıldığı bir şehirde, hafif bir bahar yağmuru altında, yalınayak kırlarda dolaşır gibi yürüyordu, muhafızların tüm acelesine rağmen. Zorbalık adına; sevgi, onur, özgürlük gibi tüm insani değerler bir ihanet saplantısı, bir isyan paranoyası ile yaşamın dışına itiliyorken, o yaşamın ta içine yürüyor gibiydi. Dingin ve kararlıydı.

Köşkün kapısından geçerken, ilk kez vali olarak atanarlardan daha sevinçli bir heyecan içindeydi. Kazanmıştı çünkü... "Güzellik kazanmıştı!"

Kelepçeyi bozmak, açılmamasını sağlamak amacıyla, bileklerini kanatmak pahasına bir elini diğerinin etrafında çevirmeye başladı. Çünkü iki elindeki halkaları birbirine bağlayan mil kilit görevi görüyordu ve biraz zorlansa bir daha açılmamak üzere kilitli kalabilirdi...

Valinin odasının önüne gelindiğinde kelepçeyi açmak isteyen muhafızlar başarısız olunca bir tebessüm belirdi dudaklarında. Fazla uğraşmadan ite kaka valinin karşısı-

na çıkardılar. Elleri arkada olduğu halde salonun ortasında dimdik duruyordu.

Bu yüzden, İbn-i Ziyad'ın karşısına çıkarıldığında kelepçelerin açılmamasına sevinmişti. Böylelikle daha dik durabilecekti.

Vakarı ikinci bir elbise gibi giyinmiş genci bir süre süzen İbn-i Ziyad;

"Bize işinden haber ver bakalım!" dedi.

"Halk ne yapıyor bir bakayım diye çıkmıştım. İbn-i Şihab beni yakaladı. Başka bir işim yok," demekle yetindi.

"Peki, başka bir niyetle, mesela Hüseyin bin Ali'ye yardım etmek niyetiyle evden çıkmadığına yemin eder misin?"

"....."

Belki de Kûfe halkından umut kesmişti Abdul Alâ. Sahtelikten, ikiyüzlülükten, ihanetten ve böylece yaşamaktan tiksiniyordu. Bir yalanla kurtulabileceği halde işkencelere göğüs gerip ölümle temizlenmek, bir şehrin kirini üzerinden atmak istemişti kısa bir süre dayanarak. Kimine göre çok uzun; ama aslında utanç içinde geçecek koca bir ömürle kıyaslandığında çok kısa sürecek bir acıya dayanarak...

Yüzlerce sözden daha anlamlı bir suskunluğa büründü. Yemin etmekten kaçındı. Bu cesaret karşısında hayrete kapılan İbn-i Ziyad, korku içinde yaşamayı seçmesi için bu gence biraz daha süre tanıdı. Ama Abdul Alâ gözlerini valinin gözlerine dikmiş ağzını açmıyordu.

Herkesin iki büklüm olduğu bir mecliste dimdik durma cüretini gösteren bir genç... Vali şaşırılmıştı, 'başına gelecekleri tahmin edebiliyor mu acaba?' diye bir soru geçirdi içinden. Böylesine dik durmak, böyle aldırışsız

susmak, bir barbarın gözünün içine içine bakmak, böyle onurlu davranmak ölümü seçmekten başka bir şey değildi. Üstelik gencin duruşu ve gözlerindeki kararlılık, başına geleceklere bilen ve kabullenen bir insanın duruşu ve bakışıydı. Herkes şaşırmakta haklıydı.

Neredeyse saygıyla ürpererek ayağa kalkacaktı İbn-i Ziyad.

“Bunu namazgâha götürün!” dedi ve biraz daha süzdü dimdik duran bu delikanlıyı.

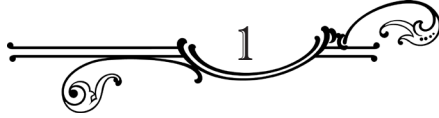
“Orada boynunu vurun!”

Daha lafını bitirmeden Abdul Alâ'nın tükürüğünü çöpür suratında buldu. Muhafızlar arasında köşkten çıkarılmaya zorlanan Abdul Alâ ayağının uzanabildiği yerleri tekmelemeye başladı. İki muhafız arasında, ulaşabildiği bir vazoyu kırabildi ancak. İbn-i Ziyad'a hakaretler yağdırıyordu. Köşkten çıkarılıp namazgâha götürüldüğünde, kurak bir mevsimde yağmuru sezmiş çiçeklerin duruluğu ile gülümsüyordu.

Cellâdı korkusunu gizlemeye çalışırken muhafızların arasında kaygısızca namazgâha kadar yürüdü. İçine garip bir neşe yayılmış, aklına kaçmak bile gelmemişti. Çok geçmeden, defalarca alnını yere dayayıp secde ettiği yerde alnı bir daha yere yapıştı. Başını keserken gözlerini kaçırdılar. Ölmek üzere olan bu gencin gül rengi yüzü insanı öylesine etkiliyordu ki...

BÖLÜM

Müslim'den gelen mektup oldukça kısıydı ve anlaşılır ifadeler taşıyordu. Kûfe tavrını koymuş, dört bini silahlı süvari olmak üzere on sekiz bin Kûfeli biat etmişti. Çalışmalar aralıksız devam ediyordu. Mektubu getiren elçinin anlattıklarından Müslim'in elinden gelen gayreti gösterdiği ve başarılı çalışmalar yaptığı anlaşılıyordu. Ayrıca hiçbir olumsuz olaydan söz edilmemişti.

İşe girişmeden önce, onun en iyi şekilde yapılabilmesi için gerekli tüm koşullar oluşturulmuştu. Artık bir yolculuk kaçınılmazdı ve yol hazırlığının başlaması için gereken talimatlar verilmişti.

İmam Hüseyin, Mekke'de geçici olarak tek katlı mütevazı bir eve yerleşmişti. Bahçeden ayrı bir girişi de olan geniş bir oda çalışma odası olarak hazırlanmıştı. İmam konuklarını bu odada kabul ediyor, harekât ile ilgili stratejisini bu odada hazırlıyor ve taraftarlarını harekâttan haberdar etmek için yazdığı mektupları bu odada kaleme alıyordu.

Mümkün oldukça ilgili herkesin bu yolculuktan haberdar edilmesi için hummalı bir çalışmaya girişilmişti. Bunun için dört bir yana sadece hatırlatıcı bilgiler içeren mektuplar yazılıyor, elçiler gönderiliyordu. Zira sorun sadece Kûfelilerin sorunu değildi. Yezid'in hükümdarlığının etkili olduğu tüm coğrafyada aynı zulüm yaşan-

yordu çünkü. Hatta tiranlar, adet olduğu üzere ellerinin geç ulaşacağı uzak yörelere daha şiddetli zulümlerle önceden ulaşıyorlardı. Saraydan uzaklaştıkça Yezid daha da korkunç oluyordu. Bu bilinen bir şeydi. İşte bu yüzden harekâtın uzak ve yakın herkes haberdar edilmeliydi ki katılmak isteyenlerin duymamış olmak gibi bir mazeretleri olmamalıydı...

İstenen zoraki birliktelik değildi elbette. Çünkü bu çileli yolculuğa ancak, her adımını yürekte atacak insanlar katlanabilirdi. Bu yüzden sadece gönüllülerin katılacağı bir harekât olacaktı.

Geniş ve yere yakın iki penceresi vardı çalışma odasının. Tabanı eski ama tertemiz hasırlarla kaplanmıştı. Kapının hemen sağındaki duvara asılı yağ lambasının dışında bütün duvarlar çıplaktı. Daha serin olsun diye karşılıklı pencerelerin arasına konukları ağırlamak için ince döşekler serilmişti. Kibleye bakan duvarın önünde kamıştan yapılmış bir rahle ve rahlenin hemen yanında üzerine deri gerilmiş yine kamıştan ve hurma dallarından yapılmış bir sehpa vardı. Sehpanın alt rafında yazı takımı bulunuyordu.

Bahçe girişinden başlayarak eve gelecek konukların ağırlanmasıyla İmam Hüseyin'in oğulları Abdullah ve Ali ile yeğenleri Abdullah ve Kasım ilgileniyordu.

Yoğun bir gün daha bitmek üzereydi. O gün Medine, Yemen ve Hayber başta olmak üzere civar şehirlerde yaşayan Ehl-i Beyt taraftarı kabilelere mektuplar yazılmıştı. Mektuplar, daha çok bu harekâtın kaçınılmaz olduğunu anlatan ifadeler taşıyordu. Bu kaçınılmazlığın dayanakları kısaca sıralandıktan sonra, harekâta katılmak isteyenle-

rin bir an önce hazırlanmaları isteniyordu. Bunun yanı sıra Mekke'nin ileri gelenlerinin görüşleri alınıyor, olası bir savaş için stratejiler hazırlanıyordu.

Amcaoğlu Abdullah bin Abbas'ın görüşmek istediği haberi verildiğinde İmam, çalışma odasını aydınlatan iki pencereden sızan akşam güneşinin ışınları altında mektup yazıyordu. Abdullah bin Abbas'ı kapıda karşılamak için usulca yerinden doğrulup kapıya yöneldi. Misafirini büyük bir içtenlikle kucaklayıp, "hoş geldin" dedikten sonra, elinden tutup konukların ağırlandığı ince yün döşeğin üzerine oturttu. İmam henüz oturmamıştı ki Abdullah söze başladı...

"İşittim ki, Irak'a gitmek için hazırlık yapıyormuşsun. Doğrumu bu? Böyle bir niyetin var mı?"

"Evet, öyle bir niyetim vardı... Şimdi ise öyle bir kararım var. Bunun hazırlıklarını yapıyorum. İnşallah birkaç gün içinde gideceğim."

"Bak amcaoğlum," dedi Abdullah yutkunarak, "senin için korkuyorum!"

"Endişelenmene gerek yok. Ben gitmeye karar verdim... Oraya mutlaka gideceğim."

Abdullah biraz düşünüp, birkaç kez içini çektikten sonra,

"Peki" dedi, "yanlarına gideceğin insanların, babanı ve kardeşini bıraktıkları gibi seni de yüzüstü bırakıp terk etmeyeceklerinden emin misin?"

İmam, kederli bir tavır takınarak gelen diğerleri gibi İbn-i Abbas'ın da maksadını biliyordu. Bu yüzden tebesüm edip dinliyor, arada bir kısa cümlelerle cevap vermekle yetiniyordu. İbn-i Abbas ise tüm endişelerini bir

çarpıda söylemek ister gibi sözlerine ara vermeden devam ediyordu...

“Ben gerçekten onların seni aldatmayacaklarından, sana yalan söylemeyeceklerinden emin değilim...” diye konuşmaya devam etti Abdullah İbn-i Abbas.

“Onların sana muhalefet edeceklerini, ürküp başından dağılacaklarını, biraz daha ürkerlerse sana karşı çıkacaklarını ve kimseye göstermedikleri şiddeti sana göstereceklerini sanıyorum.”

İmam, oğlu Ali ile göz göze gelip, Müslim’in gönderdiği mektubu getirmesini istedi. Müslim’den gelen mektubu Abdullah İbn-i Abbas’a uzattı;

“Al oku istersen,” dedi. “İşte Müslim’in Kûfe’den gönderdiği mektup...”

Mektubu eline alan Abdullah, bir müddet sustu, tekrar içini çekerek Ali’ye uzattı,

“Ali okusun...”

Ali, mektubu açıp yüksek olmayan bir sesle okumaya başladı.

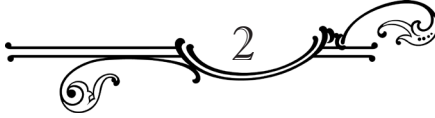
“Bismillahirrahmanirrahim...”

Verilen talimatları harfiyen yerine getirdikten sonra... Kûfelilerden on sekiz bin kişinin biatını aldım. Şunu kesinlikle söyleyebilirim ki Kûfelilerin Ebu Süfyan hanedanlığına meyilleri yoktur. Mektup sana ulaşınca vakit geçirmeden yola çık. Çünkü bütün halk seninledir. Vesselam...”

Bir müddet sustu. Sonra; “Ama yine de kuşkuluyum...” dedi Abdullah bin Abbas. Oldukça endişeli olduğu her halinden belli oluyordu. Onun bu tedirginliğinin aksine İmam tüm sakinliğiyle tebessüm ediyordu. Çünkü bir göreve girişmişti ve yapmak zorunda olduğu bir göreve giriştiği zaman artık bu kuşklar onu tedirgin etmezdi...

Ali, misafire sunmak için küçük bir tabak içinde kuru üzüm getirdiğinde Abdullah İbn-i Abbas ayağa kalkmış, gitmek için izin istiyordu. İmam Hüseyin, aceleyle gitmek isteyen konuğunu kapıya geçirdiğinde, onu rahatlatmak, bu kuşkularını geçiştirmek için şefkatle tebessüm ederek elini sırtına götürdü.

“Söylediklerini göz önünde bulunduracağım,” dedi. “Sen müsterih ol. Ama ben Allah’tan hayırlısını diliyor ve onun takdirini bekliyorum.”

Her kelimesi doğru olan bir cümle kurmak gerekiyordu İmam'ı kararından vazgeçirmek için. Oysa Kûfe'ye gitmemesi gerektiğini anlatacak ne bir ayet okuyabiliyordu kimse, ne de Allah Rasulü'nün hayatından bir örnek gösterebiliyordu. Böyle olunca sarf edilen sözlerin İmam'ın yanında hiçbir değeri olmayacağı da biliniyordu. Buna rağmen onu bu tehlikeli yolculuktan vazgeçirmeye çalışanlar boş durmuyor, dilleri döndüğünce bir şeyler anlatıp onu Mekke'de kalmaya ikna etmek için uğraşıyorlardı.

Hiç kimse İmam Hüsey'n'e, Mekke'nin huzurlu ve dingin havasında, oğulları ve kızları ile beraber, kılıç şakırtılarından uzakta bir hayat yaşaması gerektiğini söyleme cesareti gösteremiyordu. Herkes biliyordu ki bu görev kişisel arzuların çok ötesindeydi ve yine herkes biliyordu ki İmam'ın bir tek kişisel arzusu yoktu. Herkesin, her şeyi sorgusuz sualsiz kabul ettiği bir dünyada, kendini sorgulayıp gitmeye karar vermişti. Çünkü hayatının sırf kendine ait olmadığını biliyordu ve bu kararından dönmeyecekti... Bir sorumluluğu vardı, bir kılıcı, bir de atı. Yola çıkmak için gereken her şey... Ve ne pahasına olursa olsun son nefesine kadar bu görevini sürdürecekti.

Onu yakından tanıyanların tümü İmam'ın güçlü kişiliğini biliyordu. Bu yüzden; "Ebu Abdullah kararından vazgeçmeyecektir! Bunu biliyorum, ama..." diye söze

başlıyorlardı. Sonra, eğreti bir şefkat ifadesini yüzlerine çekip, onun mutlaka Mekke’de kalmasını gerektiren kanaatlerini tekrar söylemek için İmam’a gidiyorlardı.

Tüm düşünceleri son on yıllık geçmişle şekillenen insanlar ardarda gelmeye devam ediyordu. Uzun veya kısa konuşanların tümü aynı gerekçeleri sıralıyorlardı. İmam ise artık yanında yer alacaklarından umut kestiği bu insanlarla uzun uzun konuşmaktansa kısa cevaplar veriyordu...

“Haklısın... Ama tek başınasın... Seni öldürecekler!” diyenlere sadece sitem dolu bir tebessümle bakıyor, “hasbunallah ve ni’mel vekil” diyordu. “Aile efradın öldürülür!” diyenlere ise yine kısa ve öz bir cümleyle karşılık veriyordu... “İnna lillah ve inna ileyhi raciun.”

Kimi zaman, anlamını kendilerinin bile bilmediği sorular yöneltenler de oluyordu;

“Peki, sonuç ne olacak?”

İmam sadece mezarlığı göstermekle yetiniyordu. “İşte hepimizin sonu...” Bu cevap, göğsünde yürek taşıyan herkesin gözlerini yaşartıyordu. Kendini hakka adayan bir insanın hiçbir zaman sonuçları önemsemeyeceğini bilen de, bilmeyenin de göğsünü daraltıyordu.

Birkaç gün içinde, İmam’ı bu yolculuktan vazgeçirmek isteyen onlarca kişi mektup göndererek veya bizzat gelerek Kûfelilerin güvenilmez olduğunu anlatmaya devam etti. Hazır, ihanet ve ikiyüzlülük gibi bir kalıp varken ve Kûfeliler bu kalıba her fırsatta giriyorken onlara asla güvenilmezdi... Ama zan üzerine yapılan bu değerlendirmeden yola çıkarak yapılacak seçimde on binlerce insanı zulmün pençeleri altında bırakmak hiç de adil görünmüyordu...

Üstelik böyle durumlarda hiç kimsenin kendisinin veya ailesinin huzurunu düşünme lüksüne kapılmaya hakkı yokken, bunu İmam'dan istemeye hakları olmadığını biliyorlardı. Ve biliyorlardı ki, İmam, hayatı pahasına da olsa kötülüğün önlenmesi, iyiliğin hâkim kılınması için mücadele edecek, hiçbir zaman eline geçmeyen ve zaten aramadığı huzuru düşünmeyecekti... Çünkü böyle gerekiyordu! Çünkü kendi ışığını söndürmek pahasına, geleceği ısıtmak gerektiğini öğreten bir okulun ilk öğrencilerindendi...

Tüm hazırlıklar tamamlanmış, harekâta katılacak bir avuç insan İmam'ın evinde toplanmıştı. Başka kimse beklenmiyordu artık. Mademki karar verilmişti, öyleyse neden daha fazla beklenecekti ki? Yatsı namazı kılındıktan sonra İmam bir avuç yaranına yöneldi;

“Yarın doğan güneşle birlikte yola çıkılacak” dedi. Ardından, mümkün oldukça aksatmadığı kısa ve öz nasihatlerine başladı. Oturduğu yerde, yumuşak ama buyurgan bir ses tonuyla konuşurken, ashabı, İmam'ın söylediklerini susuz kalmış çiçek gibi tüm hücrelerine emmeye çalışırcasına can kulağıyla dinliyordu.

“Allah-u Teâlâ buyuruyor ki; Mü'min erkekler ve mü'min kadınlar birbirlerinin velileridir, iyiliği emreder, kötülükten men ederler... Allah-u Teâlâ'nın mü'min kullarına ilk olarak bu görevi vermesinin sebebi şudur; iyiliği emretme ve kötülükten sakındırma görevi gereği gibi ifa edilirse, kolayı ve zoruyla İslam'ın diğer emirleri yerine getirilir. Çünkü bu görev, davetin yanı sıra gasp edilmiş hakları almak ve mazlumun yanında, zalime karşı direnmeyi gerektirir...”

Erzak ve cephaneye yüklenmiş at ve develer tek katlı mütevazı evin karşısındaki boş alanda bekletiliyordu. İmam Hüseyin ve yanındaki gençler Kâbe'ye gitmişlerdi.

Kadınlar ise yolculuğun son hazırlıkları ile meşguldü. Birazdan Ebu Abdullah gelecek ve yolculuk başlayacaktı.

Meydanın her iki tarafında kervanın güvenliğini sağlamak için nöbet tutan iki delikanlı, yüklü hayvanlara yaklaşmaya çalışan bir karaltı gördüklerinde, alacakaranlıktan yararlanıp usulca ilerleyen yabancıyı kim olduğunu anlamak için yaklaştılar. Ağır adımlarla yürüyen yabancı, bir kadındı ve yaşlılığın bitkinliğiyle bir eli böğründe ilerlemeye çalışıyordu. Cafer yaşlı kadına yaklaştı;

“Selamun aleyki... Ey Allah’ın kulu burada ne arıyorsun?”

Yaşlı kadın uzun müddet Cafer’i süzdü;

“Ebu Abdullah’ın hazırlıkları bunlar mı?” dedi.

“Neden soruyorsun ki?”

O sırada Kâbe’den dönüp meydana doğru ilerleyen topluluk konuşulanları duymuştu. İmam;

“Ben Ebu Abdullah’ım... Buyur,” dedi yumuşak bir sesle. Yaşlı kadın sıcak ve mahcup bakışlarını kaçırarak;

“Sana feda olayım, hazırlıkların bunlar mı?” diye yineledi sorusunu.

“Evet, bunlar...” dedi İmam.

“Evde yalnızca üç tane vardı,” dedi yaşlı kadın elindeki okları göstererek. “Sivri uçları pirinçten, gövdeleri zeytin dalından. Oldukça hafif. Hedefi şaşmayan, asla bir taşa isabet etmeyen yeleği ise güvercin tüyünden. Sonra... Biraz da buğday getirdim...” dedi, eliyle birkaç heybeyi işaret ederek...

Her şeyin alışverişe döndüğü bir pazarda, yürekli bir hesapsızlık örneği gösteren yaşlı kadın gözündeki yaşla-

rı elinin içiyle silmeye çalışarak okları en yakındaki atın sadağına yerleştirdi. Yarı açık duran bir heybeye de vergilerden artırarak biriktirdiği içi buğday dolu küçük heybeleri koyacakken Cafer yaklaştı:

“İmam buğdayı kendine ayırmanı istiyor, bu hurmalar da senin...” dedi, gözlerinin nemini gömleğinin koluyla silerek.

Yaşlı kadın hiçbir Şey konuşmadı. Sessiz ve ağırbaşlı bir tavır takınarak uzaklaştı. Sokağın tam köşesinde durup arkaya baktı, sonra bir daha, bir daha bakıp duvar dibine çöktü. Elleriyle yavaşça başına vurup ağlamaya, karıncalanmış sesi ve dilim dilim ettiği çığlığıyla bir Şeyler söylenmeye başladı...

Bir duanın bitip, bir başkasının başladığı seher vaktiydi. Kavrulmuş avuçlar gece boyunca göğe çevrilmiş, istenen istenmiş ve gece bitmişti. Mademki dua yaşamaktı ve mademki yaşamak bir işe girişmekti... İşte şafak sökmüş, adım atacak gündüz başlamıştı. Zaten başlamak da bir dua değil miydi? Dua, istenen şeye başlamaktan başka bir şey miydi? Yolculuk başlıyordu artık; çünkü eller yüze sürülmüş, "âmin" denmişti.

Evden çıktığında bir an durakladı İmam. Kâbe'ye döndü, gözlerini yumup ellerini açtı.

"Allah'ım" diye iç geçirdi önce, biraz durup kabile fertlerinin duyabileceği bir sesle devam etti;

"Sen biliyorsun ki; bizim kıyamımız ne saltanat ne de dünya malından bir şeye ulaşmak için değil. Bizim kıyamımız, senin dininin gerçek nişanelerini ortaya koymak, beldelerinde ıslahat yapmak, mazlum kullarını kurtarmak ve senin hükümlerini hâkim kılmak içindir. Ancak senin uğruna yapılan bir harekettir."

Dudaklarında tatlı bir gülümseme belirdi sözlerini bitirdiğinde. Atının yularını tutup yürümeye başladı.

Şehirden çıkana kadar, kadın, çocuk, hasta... kabiledeki her fert yayaydı. Kimse bineğe binmemişti. Başlarını öne eymiş, Mekke'nin havasını çekebildiği kadar ciğerlerine çekip ağır ağır soluyarak yürüyorlardı.

Sadece bir avuç insan ayrılmak üzereydi. Buna rağmen Mekke, terk edilmiş bir kent kadar ıssızdı. Oysa hac mevsimiydi ve bu mevsimde, her yerinden bitiveren çimenleri ve çiçekleriyle yeni bir bahar günü gibi coşkun olurdu bu şehir. Ama evler, mescitler, dükkanlar, çarşı, pazar, bağlar, bahçeler... Her yer bomboştu. Çocuk gürültüsüyle şenlenen sokaklarda bile hayat belirtisi yoktu. Bütün kadınlar gizlice bir araya gelmiş de sözleşmişler gibi, bir tek tandırdan duman yükselmüyordu. Tüm şehir insana hüznün veren sonsuz bir sessizliğe gömülmüş gibiydi. Bu yollar hiçbir zaman hayatın bu kadar dışında durmamıştı. Bu hava bir şehrin insanların eylem karşısındaki küçüklüğüne, anlamsızlığına, duyarsızlığına, umarsızlığına hiçbir zaman bu günkü denli tanık olmamıştı.

Uzlaşarak mutlu olmuş bir toplumun gizli pazarlığı mıydı, yoksa hıçkırıklarla düğümlemiş boğazların feriyat etmeden önceki sessizliği miydi? Kimse bilmiyordu... Gene de o günü yaşamaya kimsenin niyeti yok gibiydi. Çünkü herkese ait olmayan bir gündü bu gün. Ne kimse "gitmeyin" diyebilirdi artık, acı ve gözyaşının mescitlerden meydanlara çektiği bu küçük topluluğa, ne de "bekleyin" diye çağırabiliyordu.

Seçkin bir topluluk, ağır ve dingin adımlar atarak yola çıkmıştı. Her biri, bastığı yere bir başka müjde veren adımlar atarak... Sokaklar bir bir geçiliyordu. Birazdan şehrin en son evleri de geçilecek, uzun bir çöl yolculuğu başlayacaktı. Kafilenin geçtiği sokaklarda her zaman neşe içinde koşuşturmak için bir bahanesi olan çocuklar dâhil, hiç kimse yoktu.

Boş sokakların boğazına düğümler attığı bir genç, siyemle çarpınan bir sesle mırıldanmaktan kendini alamadı;

“Ticaret kervanlarını bile büyük bir coşku ile uğurlayıp karşılayan bu insanlar nerede?”

Kenar mahalleye yaklaştıkça artan çocuk gürültüsü kafilenin yüzüne tatlı bir tebessüm yerleştirmişti. Gül yüzlü çocukların hiçbiri, ne kafileyi, ne de kafilenin önünde yürüyen ve bir tekini bile ihmal etmeksizin başlarını okşayan siyah sarıklı yolcuğu tanımıyorlardı. Geçici bir süre için onlarla oyuna katılan Ehl-i Beyt kafilesinin çocukları, daha oyunun ne olduğunu anlamadan, uzaklaşan kafileye yetişmek için koşuyor, kafileye yetişir yetişmez daha ilerde oynayan çocukları görüp, biraz daha oynayabilmek için tekrar koşmaya başlıyorlardı.

Son evler de geçilmişti, tarlada çapa yapan ve kafileyi görmezden gelen birkaç çiftçiye selam verilip geçilen bahçelerden sonra çorak arazide yürüyüş başlamıştı. Kafile, emin adımlarla yürüyen ve izleyeceği yol hakkında hiçbir kuşkusu olmayan İmam Hüseyin’in peşinden sakin adımlarla gidiyordu. Kafilenin en arkasında yürüyen genç Cafer dönüp geriye baktığında gördüğü toz bulutundan bir süvari birliğinin yaklaşmakta olduğunu anlayınca atına binip ileriye sürdü. İmam’a yaklaşıp;

“Arkadan gelen atlılar var,” diye haber verdikten sonra atını arkaya, görev yerine doğru hızla sürmeye başladı.

Tek sıra halinde ilerleyen kafileyi kadın ve çocukları çember içine alacak şekilde düzene sokan İmam, yanına aldığı iki genç ile açığa doğru ilerleyip gelenleri beklemeye başladı. Dost olmadıkları her hallerinden belli olan süvariler atlarını İmam’a doğru çevirdiler. İmam ata binip hızla yaklaşan süvarilere elini kaldırıp durmaları için işaret verdi. Atlılar kendi komutanlarından emir almışçasına dizginlere yapışıp atlarını durdurdular. Müfreze komutanı kendini toparlayıp atını dizginleyince diğer as-

kerler de yaklaşmaya başladı. Ehl-i Beyt gençleri atlarını araya sürerek gelenlerin daha fazla yaklaşmasına izin vermedi. Müfreze, çıkan itiş kakışta daha fazla ilerleyemeyeceğini anlayınca yerinde durduktan sonra İmam'ın gür sesi duyuldu;

"Kimsiniz ve ne istiyorsunuz?"

"Ben Yahya bin Said. Mekke valisi Amr'ın kardeşi ve elçisiyim."

"Ne istiyorsunuz?"

"Mekke valisi geri dönmenizi istiyor. Eğer dönmezseniz sizi zorla geri çeviririz."

"Asla! Asla dönecek değiliz!"

On iki kişilik müfrezeyi sadece on iki kişi karşılamıştı. Her askerin başında durmuş bir Ehl-i Beyt taraftarı, gelenleri öfke dolu bakışlarla kontrol altında tutmaya çalışıyordu. Hiçbir asker öne doğru adım atacak yol bulamıyordu. İtiş kakış devam ediyordu. İmam taraftarlarına bakıp, "sakın ilk kanı akıtanlar siz olmayın," emrini verdi. Müfreze komutanı eliyle Mekke'yi göstererek;

"Mekke'ye döneceksiniz, bu bir emirdir!" deyince gençler yumruklarını sıkarak;

"Biz ne zamandan beri sizden emir alıyoruz!" diye söze karıştı. Müfreze çember içine alınmış, Yahya bin Said bu kararlı toplulukla baş edemeyeceğini anlamıştı. Cevap alamayacağı birkaç söz söyleyip geri dönmek istercesine, atını Mekke'ye doğru çevirdi;

"Cemaatten ayrılıp, ümmet arasına tefrika sokuyorsunuz... Allah'tan korkmuyor musunuz?" diye bağırmağa başladı.

Bu sözü söyler söylemez yüzünün ortasına yediği kamçıyla göz kapakları titreyen Yahya, attan düşmemek için

mahmuzlara yapıştı. İmam'ın büyük oğlu Ali Ekber "seni fasık!" diye vurmaya devam ediyordu. Ortalık karışınca herkes önündeki atlıyı bineğinden düşürünceye kadar eli veya kamçısıyla vurmaya başladı. İmam'ın müdahalesiyle ortalık yatışıp gelenler geri dönmek için atlarına binmeye başladığında, İmam müfreze komutanına yaklaştı. Tüm askerlerin duyabilecekleri bir sesle;

"Valinize söyleyin; benim işim bana, sizin de işiniz size aittir. Benim yaptığımdan siz uzaksınız, sizin yapmakta olduğunuzdan da ben uzağım..."

Valinin askerleri homurdanarak geldikleri yöne doğru hızla at sürerken, özgürlük kervanı tekrar ipliğe dizilmiş inci taneleri gibi yürüyüş düzenine geçti. Gözlerini ufka dikip yola devam ettiler.

İmam; Mekke'den çıkıp Kûfe'ye doğru yola koyulduğunda, yolculuğunun başladığını haber vermek için Müslim'e mektup yazdı. Mektubu Kûfe'ye ulaştırmak için Kays bin Mushir'i görevlendirdi. Kays'a verdiği mektupta Müslim'e, taraftarlarıyla beraber işe ciddiyetle sarılmalarını ve ortamı iyice hazırlamalarını tavsiye ediyordu.

Kays henüz oldukça genç olmasına rağmen cesareti ve isabetli görüşleri ile tanınıyordu. Önden gidip, birkaç günlüğüne de olsa İmam'ı yalnız bırakmak istememesine rağmen verilen görevi yerine getirmek için vakit kaybetmeden yola koyuldu. Tek başına, bir an önce Kûfe'ye ulaşmak ve aynı hızla geri dönüp İmam'a eşlik etmek için namaz vakitleri dışında mola vermeden dörtnala at sürüyordu.

İbn-i Ziyad, Husayn bin Numeyr komutasında bir müfrezeyi Mekke-Kûfe güzergâhını gözetim altında tutmakla görevlendirmişti. Husayn bin Numeyr civar köylere ve kuyu başlarına adamlar salmış, kendisinde otuz kadar adamıyla Kadisiye yakınlarında pusuya yatmıştı. Mekke'den gelecek kafilenin muhtemel geçiş noktalarından biri burasıydı.

Kays Kadisiye'ye vardığında aniden etrafının atlılar tarafından sarıldığını gördüğünde işlerin ters gittiğini anlamıştı. Hırçınlaşan atı kendi etrafında bir kaç kez döndü. Ne geriye gidebiliyor, ne de ilerleyebiliyordu. Koynundan

usulca çıkardığı mektubu avuçlarının içinde sıkarak etrafını çevirenleri öfkeyle süzmeye başladı.

“Kimsin ve nereye gidiyorsun?” diye bağırdı Husayn bin Numeyr.

Kays, atını hışımla sesin geldiği tarafa çevirdi,

“Asıl sen kimsin ve ne istiyorsun?” diye karşılık verdi.

Husayn, sorusunun cevabını almıştı. Yapayalnız ve etrafını saran onca insana karşı böyle bir tavır takınan başka kim olabilirdi ki?

“Sen Hüseyin bin Ali’nin adamısın!” dedi, vahşi bir hayvanın dişlerini göstermesi gibi bir gülümsemeyle.

“Ben kimsenin adamı değilim. Allah’ın hür bir kuluyum!” diye sertçe cevap verdi Kays.

“Evet... Ebu Abdullah’ın adamısın... Onlardan başka kim böyle konuşabilir ki? Şimdi nereye gittiğini de anlamış oldum. İstersen beni uğraştırma da ver şu mektubu!”

Kays, mektubu çiğneyip yutmaya çalışırken, kılıcını çekip saldırmaya başlamıştı bile. Atı vurulup yere düşünceye kadar kılıç sallamaya devam etti.

Husayn bin Numeyr, yaptığı tüm işkencelere rağmen, Kays’ın ağzından tek kelime alamayınca onu Kûfe’ye, İbn-i Ziyad’a gönderdi.

İbn-i Ziyad, çölde görevlendirdiği polislerin şefinden haber geldiğini duyduğunda yemek yemekle meşguldü. Ağzına bir lokma daha atarak hızla köşkün alt katına indi.

“Beni Husayn bin Numeyr gönderdi” dedi elçi. “Şu mektubu size vermeme istedi.”

İbn-i Ziyad, mektupta “Ebu Abdullah’ın Kûfe’ye gönderdiği bir elçi olduğundan şüphelendiğimiz birini yakaladık. Ne yaptıksa suçunu itiraf etmedi. Vesselam...” diyordu.

Mektubu okuyunca "aptallar..." diye mırıldandı. "Bir insanın Hüseyin bin Ali'nin elçisi olup olmadığını anlamaktan aciz adamlarım var!" diye söylendi öfkeyle. Mektubu buruşturup yere attıktan sonra;

"Nerede bu adam!" diye öfkeyle sordu.

Muhafızbaşı kekeleyerek cevap verdi;

"Zindanda bekliyor..."

"Hemen çıkarıp yanıma getirin!"

Kays'ın elleri çözümlenerek dört muhafız arasında valinin konuklarını kabul ettiği geniş odaya alındı. İbn-i Ziyad sol kolunu üst üste konmuş iki yastığa dayamış, bir ayağının üzerine oturup diğerini uzatmış bir halde uzun süre tutukluyla süzdü. Bir süre sonra döşeyin altından tutuklunun bir an önce karar vermesine yardımcı olsun diye, ne kılıç ne de bıçak denebilecek uzunca bir hançer çıkardı. Hançeri sağa sola çevirmeye başladı. Ucunu pencereden sızan ışığa doğru tutarak parlattı. Tutuklu olduğu yerde gözünü ayırmadan valiyi izliyordu.

Bu tutuklunun başını uçurmak için yeteri kadar sebebi vardı İbn-i Ziyad'ın, çünkü hiçbir korku belirtisi göstermiyor, olduğu yerde dimdik duruyordu. Herkes gibi o da bu zayıf insanın, burada, böylesine dik durmak için gerekli cesareti nereden bulduğuna bir türlü akıl erdiremiyordu. Hem nereden bilecekti ki; hilesiz, hesapsız bir sevginin en ağır korkuları bile yenebileceğini!

"Adın ne senin?" diye sıradan bir soru yöneltti tutukluyla,

"Kays bin Mushir... Saydavi'yim."

"Ali ve Hüseyin'i duydun mu?"

"Duydum."

"Onlara lânet oku!"

Muhafızlar simsiyah gözleri yerinden fırlayacak kadar öfkelenen tutukluyu hemen zapt ettiler. Kays sırtına batan mızraklara rağmen var gücüyle bağıyordu.

“Onun atı bile senden daha asil, daha soyludur, soy-suz herif... Lânete ancak sen ve baban layıksınız!”

Kudurmuş gibi öfkelenen İbn-i Ziyad yerinden fırladığı gibi eline tutuşturulan sopayla Kays'ın üzerine atılıp başına vurmaya başladı. Yüzü gözü kan içinde kalan Kays bağırmaya devam ediyordu.

“Allah'ın selamı Rasul'üne ve onun pak ehline olsun. Ziyad'a ve onun oğluna da Allah lânet etsin!”

İbn-i Ziyad, Kays'a ağza alınmayacak küfürler ettikten sonra köşkün damına çıkarılmasını emretti. Köşkün önündeki meydanda toplanan insanları gören Kays, bu zavallı kalabalığa çığlığı ile bir duyarlılık kazandırmak için, cesaretini hayranlıkla seyreden muhafızların arasında var gücüyle konuşmaya başladı.

“Ey Kûfeliler. Yanınıza gelmekte olan Hüseyin bin Ali, halkın hayırlısı, Rasulullah'ın kızı Fatıma'nın oğludur. Ben de size onun elçisiyim. Kendisinden Hacur mevkiinde ayrıldım. Onun çağrısına uyunuz. Allah'ın selamı onun üzerine, lâneti de Ziyad isimli ite ve onun oğluna olsun!”

Muhafızlar daha fazla konuşmasına izin vermeden onu damdan aşağı attılar. Yere düşmeye başladığında en güzel kelimeleri okuyacak kadar bol vakti vardı.

Güneşin çölde doğup çölde battığı bir gün daha bitmek üzereydi. Nedense huzursuz bir sarıya kesilen çölde akşam oluyordu. Güneş turuncu bir renge bürünmüştü. Kûfe'ye varmak için önlerinde hâlâ uzun bir yol vardı. Kadın ve çocuklar çembere alınmış, gençler kabileyi her türlü tehditten korumak için olabildiğince açıklara kadar gidip etrafı gözetliyorlardı. Kaç gündür boş bakışlarla kervanı izleyen birkaç bedviden başkasına selam vermemiş, o selamların da cevabını alamamışlardı. Uzakta, vadiye hâkim bir tepede bekleyen iki süvari gördüğü haberi verildiğinde, İmam kim olduklarını ve niyetlerinin ne olduğunu öğrenmek için üç atlı gönderdi.

İki süvari, yalnızca gözlerini açıkta bırakacak kadar başlarını sarıklarıyla örtmüş, kabileyle ilgilenmiyormuş gibi yan dönmüşlerdi. Ama at üstünde duruşları tam bir savaşçı duruşuydu. Gelen üç atlıyı yan gözlerle süzüyor, yerlerinden kımıldamıyorlardı.

Ali ve Abdullah, birilerini beklediklerinden emin oldukları bu iki atlıya yol sormak bahanesiyle biraz daha yanaştılar. Özgürlükleri duruşlarından belli olan iki süvari hâlâ oldukları yerde kımıldamadan öylece duruyorlardı. Ali söze başladı;

"Selamun aleykum..."

"Ve aleykum selam..."

“Biz Hüseyin bin Ali’nin ailesi ve arkadaşlarıyız.”

İki atlı birbirlerine bakarak tebessüm ettiler. Tahminlerinde yanılmamışlardı. Onur ve özgürlük kokusu kafilerden önce varmıştı durdukları tepeye. Yüreklere sevinç, minnet ve umut dolmuştu.

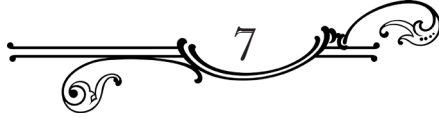
“Biz de Hüseyin bin Ali’ye gidiyorduk,” diye cevap verdiler.

Ali, aynı incelik ve içtenlikle gülümsedi.

“Tahmin etmiştim” dedi, “hoş geldiniz, hadi buyurun sizi Ebu Abdullah’a götürelim.”

Kan ter içinde gece gündüz dinlenmeden at sürerek geldikleri yolu tekrar dönecek iki yorgun yolcuydu gelenler. Said ve Habib’ti. Kim olduklarını bilmedikleri bu kabileye karşı tüm bitkinliklerine rağmen at üstünde dimdik durmaya artık gerek kalmamıştı. Yavaşça indiler atlarından ve bitkin ama umut dolu adımlar atarak kabileye doğru yürümeye başladılar. Bir çocuk kadar heyecanlıydılar. İmam’ı ilk kez görecek, dahası yoldaşı olacaklardı. Gözlerinden akan yaşları tutmaya çalışmadan, ay ışığı gibi parlayan tebessümlerle yürüdüler.

Kısa bir moladan sonra yürüyüş düzenine geçildi. Habib, başka zaman kıyısından, kenarından bile geçemeyeceği bu zorlu yolun tam ortasındaydı artık, gözcüydü. Belâlı bir çölü en önde yürüyordu, sorgusuz, sualsiz.

Bir avuç insandılar... Ama hayatları; kendilerinden asırlar sonra yaşayacak insanların hayatına örnek ve rehber olacak, milyonlarca kadın ve erkeğe ilham verecek, kutlu bir mesajı iklimden iklime, çağdan çağa, gönülden gönüle taşıyacak bir avuç insan! Bir avuç insandılar, ama yıllardır ilk kez bu kadar çoktular. Sayıları ancak öldüklerinde bilinecek kadardılar... "Ne gerek var on binlere, bırak saymayı artık!" demişti Abbas bin Ali, kabileyi saymaya kalkışan kardeşi Cafer'e... Bir avuç insandılar; çoklukları, başsız bedenler sayıldığında ortaya çıkacak bir avuç insan...

İnsanlık tarihinin şahit olduğu en büyük iman hamlelerinden biri daha başlamış, kavurucu çölde iki gün iki gece geçmişti. Yolculuğun üçüncü günüydü. Yürüyüşün yorgunluğu kendini yavaş yavaş hissettirmeye başlamıştı. Tüm kabile bitkindi. Ama kafilenin her ferdi dinlenecek kadar vakitlerinin olmadığına bilincindeydi. Çünkü inanıyorlardı ve şimdi, inanmış bir insanın engin bir sorumluluk şuuru içinde görevini yapmasının tam zamanıydı. Çok az mola veriliyordu; istirahat esnasında da ya Kur'an okunuyor ya da namaz kılınıyordu.

İmam, herkesten sonra uyuyor, buna rağmen herkesten önce uyanıyordu. Bitmek nedir bilmeyen bir dinçliği vardı. Aile fertleri ve yârenleriyle ilgileniyor, her fırsatta

nasihat edip moral veriyordu. Tevhid mücadelesinin bu zor günlerinde, etrafındaki insanları motive ediyor, onların umut, aşk ve coşkularını diri tutmalarını sağlıyor, zorluklara katlanabilmeleri için direnç aktarıyordu.

Yolu tarif ediyordu; çilelerini, acılarını, zorluklarını... Çünkü biliyordu ki, insanlar bilmeden, anlamadan gidecekleri bir yolun sonuçlarına katlanamayabilirdi...

Yorgunluğun en doğal belirtilerini arkadaşlarının çehresinde fark etmişti. Çadırlar kurulmaya başlandığında yine kısa ve öz nasihatlerine başladı.

“İnsanların çoğu dünya kuludur, din ise dillerinde doluşır. Dinin sayesinde geçimlerini sağladıkları müddetçe onu savunurlar. Zorluklarla imtihan edildiklerinde dindarlar azalır!”

İmam, harekât ile ilgili son stratejileri içeren bir mektubu sütkardeşi Abdullah bin Baktur’a verip Kûfe’ye yolladı. Dört nala at sürerek uzaklaşan Abdullah’ın ardından tebessümle bakıp dua ettikten sonra dönüp, mola yerini akşamın alacakaranlığı içinde denetlemeye başladı. Kafilesinin konak yerinden oldukça uzağa kurulmuş siyah kıl çadır bir kez daha gözüne ilişti. Yolculuğun başından beri bir geri kalan bir ileri giden bir kervana aitti. İmam bu çadırla ilgili bilgi almak için Sa’d bin Abdullah’ı yanına çağırdı;

“Bu siyah çadır kimin?”

“Kûfeli Züheyr bin Kayn’ın çadırıdır. Akrabalarıyla beraber Mekke’den Kûfe’ye dönüyor. İki gündür bizden uzak duruyor, muhtemelen karşı karşıya gelmemeye özen gösteriyorlar. Ama bu akşam civarda mola verecek başka yer olmadığı için mecburen buraya konakladılar.”

“Bunlar senin tahminlerin mi?”

“Hayır. Çevreyi kontrol ederken onların kılavuzluğunu yapan bir Mekkeliye rastladım. Onunla konuştum.

Bunları bana o anlattı.”

İmam'ın dudaklarında yumuşak ve hüzünlü bir gülümseme daha belirdi. Başını hafifçe sallayarak iç çekti. Ona öğüt verip hatırlatmamız lazım diye düşünüyordu. Ashabına döndü.

“Züheyr'e kendisiyle görüşmek istediğimi haber verin.”

Elçi izin isteyerek çadıra girdiğinde akşam yemeği için sofranın başına geçilmişti. Züheyr ve arkadaşları karınlarını doyurmaya çalışırken bir yabancı'nın çadıra girmek için izin istediği bildirilince kim olduğunu ve ne istediğini herkes tahmin etmişti. Elçi nezaketle söze başladı;

“Selamun aleykum. Ebu Abdullah'tan Züheyr'e haber getirdim... Züheyr bin Kayn hanginiz?”

“Benim. Ne istiyorsun?”

“Hüseyn bin Ali beni size gönderdi. Sizinle görüşmek istiyor...”

Tahta kaşıklar usulca sofranın kenarına düştü. Kim-seden çıt çıkmıyordu. Bir anda herkesin keyfi kaçmıştı. Korkulan buydu ve başa gelmişti. Uzun bir sessizlikten sonra Züheyr güçlükle anlaşılabilir bir şeyler mırıldandı. Elçi; tamam, geleceğim anlamına gelen el işaretinden başka hiçbir şey anlamamıştı. Mesajı alan elçi gitmişti, buna rağmen çadırı dolduran sessizlik bozulmamıştı. Herkes birbirine bakıyordu. Ta ki hışımla örtüyü kaldıran bir kadının sesi duyulana kadar...

“Züheyr! Utanmıyor musun? Sana ne oluyor ki Rasulullah'ın torunu seni çağırdığı halde olduğun yere yapışmış gibi duruyorsun!”

“Züheyr'in eşi doğru söyledi” demekle yetindi Züheyr. Boynuna tonlarca taş asılıymış gibi ağır ağır doğ-

rulup yerinden kalkabildi. Başı önünde, İmam'ın çadırına doğru yürümeye başladı.

Kısa bir süre baş başa kaldılar çadırda. Züheyr çıktığında girdiğinden başka bir simayla coşku içinde çıkmıştı. Öteden beri bilmekte olduğu bir şeyleri hatırlamış gibiydi. Akşam karanlığında gülen yüzü mutluluktan ışık saçıyordu. Hızla kafilesine döndü. Çadırının kaldırılıp, İmam Hüsey'nin çadırının hemen yanına kurulması için yardım istedi arkadaşlarından. Bir daha dönmeyecekmiş gibi vasiyetini yapmaya başladı.

"Bilin ki ben kendimi Hüsey'nin ile ölmeğe adadım. İçinizden şehid olmak isteyenler benimle kalsın, arzu etmeyen gitsin!"

Yol arkadaşları kararlarını açıklamak yerine sadece onun çadırını sökmekle yetindiler.

Yalnız kaldığı anlamına gelen bu davranışa rağmen, sesinde en ufak bir burukluğun izi olmadan vedalaştı arkadaşlarıyla. Herkes başı önünde uğurlarken eşi;

"Züheyr! Sen yüce makamlara, ulaşman gereken yerlere ulaştın" dedi ona metanetle. "Ben inanıyorum ki sen Fatıma'nın çocuğunun hemen yanı başında şehid olacaksın!"

"Öleceğimi biliyorum," dedi Züheyr, "Çünkü insan, gerçekleri görüp haykırmaya başladı mı ölüm yanı başında bitiveriyor. Ama biliyorum ki; onun yanında öleceğim gün yaşadığım günlerin en güzeli olacak. Şu var ki; ben öldüğümde Ebu Abdullah yaşıyor olmalı!"

Ertesi gün, güneş ufuktan yükselmeye başladığında özgürlük kervanı bir hayli mesafe katetmişti. Henüz yürünecek uzunca bir yol vardı önlerinde. Ama yürüyüp gittikleri uzaklık, nesilden nesile aktarılacak sevgi, onur, aşk, iffet ve özgürlük olunca daha bir kısalıyordu yollar. Sıcak, açlık, susuzluk, yorgunluk katlanılır oluyordu. Asırlar sonrasına devredilecek bir emanet vardı ellerinde. Bir peygamber mirasıydı taşıdıkları. Milyonlarca insanın sofrasında ekmeği, tarlasında burçağı, gözünde ışığı, bileğinde haklı gücü, hür düşüncesiydi taşıdıkları emanet. Ve bu emaneti sahiplerine aktarabilecek emin ellere teslim etmek için gözü hedeften ayırmadan ilerliyorlardı.

Öğlen namazı için iki eğreti gölgelik yapılmıştı. Bir kenarı kazıklarla yere sabitlenmiş çadır bezlerinin diğer ucu yünden eğirilmiş halatlarla direklere gerilmişti. Böylelikle sağlanan gölgeyle, güneşin yakıcı sıcaklığı bir nebze olsun engelleniyordu.

Çölde geniş halkalar çizerek kabileyi korumakla görevli nöbetçiler İmamla görüşmek istediğini söyleyen iki yabancı getirdiklerinde, İmam namaza başlamak üzereydi. Birlikte kılınan namazdan sonra konuklarını sözlerin en güzeliyle karşıladı Ebu Abdullah. İki yabancı ilk kez gördükleri İmam'ın karşısında başlarını öne eğmek isteği hissettiler. O ise yaklaşmış omuzlarına dokundu.

“Uzun bir yolculuğun izlerini taşıyorsunuz... Aç değil misiniz?”

“Hayır... Ama size bir haberimiz var,” diye söze başladı yaşlı yabancı. “Kûfe’den” diye devam etti. Etraftaki insanlara bakarak, “istersen açıktan söyleyelim istersen gizlice,” diye devam etti sözlerine.

İmam ince bir tebessümle etrafına bakınarak cevap verdi;

“Bunların yanında gizli konuşmak yaraşmaz.”

“Bugün Kûfe’den dönen bir atlı ile karşılaştık,” diye başladı konuşmaya yabancı. “Ona Kûfe’de neler olup bittiğini sorduk,” dedi. Bir iki içini çektikten sonra boğazı dolan yolcu artık konuşamayacağını anlayınca arkasına devam etmesi için işaret verdi.

“O bize, Kûfe’den çıkmadan önce Müslim bin Akil ile Hani bin Urve’nin idam edildiğini ve başsız bedenlerinin Kûfe sokaklarında çocuklar tarafından sürüklenerek dolaştırıldığını gördüğünü söyledi...”

“**İnna lillah ve inna ileyhi raciun**” deyip acı çeker gibi yüzünü buruşturdu İmam. Kara gözleri hüznü, ıssız çöller gibiydi. Sonra bir daha, bir daha tekrarladı aynı sözü, yüzünde aynı acı çeken ifade, gözlerinde aynı ıssızlıkla.

Uzun bir sessizlik oldu. Kimi yere çömeldi, kimi çadır direğine başını yaslayarak ağlamaya başladı. Kimi elleriyle yüzünü kapatıp yanık yanık dua etmeye koyuldu. Nöbetçilerin mızrakları ellerinden düştü. Said çömeldiği yerden avuçladığı kumun parmakları arasından yere dökülüşünü izliyordu nemli gözlerle. Ağlaşan kadınların sesinin duyulmasıyla, engellenen feryatlara dönüşmesi bir oldu.

Yolcular suçluymuşlar gibi, bu acı haberi vermiş olmanın utancıyla başlarını öne eğdiler. Biri ağır adım-

larla topluluğun içinden çıktı. Biraz uzaklaştıktan sonra İmam'a dönüp;

"Allah adına sana and veriyoruz... Bulunduğun yerden bir adım ileriye gitme. Geri dön. Senin için Kûfe'de ne bir yardımcı, ne de bir taraftar var... Onların yardımını bir yana, sana karşı olacaklarından bile korkuyorum!" dedi.

Daha sözlerini bitirmeden Müslim'in kardeşleri çömeldikleri yerden sıçramış, ayağa kalkmıştılar.

"Hayır! Vallahi öcümüzü almadıkça veya Müslim'in başına gelenleri tatmadıkça bize dönüş yoktur!" diye yemin ettiler.

"Kardeşimiz Müslim'den sonra bize yaşamak gerekmez!"

"Ölmedikçe geri dönecek değiliz!"

Müslim'in kardeşleri peş peşe ayağa kalkıp görüş bildirirken kafilenin diğer fertleri İmam'a bakıp vereceği kararı bekliyordardı.

"Şu Akil oğulları da ölecek olduktan sonra yaşamakta hayır yoktur," dedi İmam iki yolcuya bakarak. Sonra çadırın toplanması için direklerin ipini çözmeye başladı. Kafile fazla gecikmeden yola koyuldu.

Said ve Habib şaşkındı. Gözyaşlarını birbirlerinden gizlemeye çalışarak yürüyorlardı. Nasıl olmuştu da o kadar coşkulu insanların arasından bir elçi, hem de davet edilmiş bir elçi alınıp idam edilmişti. "Olamaz" diyordu Habib, "bu haber yanlış olmalı..."

Kafilenin her ferdi on sekiz bin insanın biat ettiğine dair mektubu düşünüyordu. Dört bini silahlı, her an ölmeye hazır on sekiz bin insan. Ve bütün bunlara rağmen idam edilen iki kişi...

Herkes düşünceye dalmıştı. Bu haber doğru muydu? Eğer doğruysa Müslim'e ve Hani'ye sahip çıkmayanlar Hüseyin bin Ali'ye sahip çıkarlar mıydı?

Cevabını düşünmek bile istemedikleri sorular geliyordu akıllarına.

"Bir elçi geldi, Kûfe'den mektup getirmiş" haberi ulaştı hemen sonra. Kafile olduğu yerde durmuştu. Kimse bir tek adım atamıyordu. Mektup İmam'a verildiğinde herkes gözlerine bakıp mektubun içeriğini anlamaya, deri parçasını İmam'ın gözlerinden okumaya çalışıyordu.

Dudaklarının ve gözlerinin kenarlarına düşen incecik gölgelerden kimsenin anlamak istemediği tuhaf bir hüznün okunuyordu. Çok geçmeden, İmam'ın gözlerinden yanağını yakarak çenesine kadar süzülen iki damla yaş aktı. İki damla yaş, Müslim ve Hani'nin başından geçenleri herkese anlatmaya yetmişti. Onlar da sessizce iç çekip ağlamaya başladılar. Çölün susuzluğunu giderecek kadar ağladılar. Öyle ki, sıcak kumlara dökülen her damla gözyaşı neredeyse bir lâle olup bitiverecekti...

"Allah'ın takdir ettiği her şey başa gelir. Biz kendimiz için O'nun katındaki mükâfatı dileriz" dedi İmam usulca. Ardından bir sitem, bir güceniklik gibi çöle çevirdi bakışlarını. Kûfe'ye doğru düşüncelere daldı.

Elçi; Kays bin Mushir'in de öldürüldüğünü başını önüne eğerek haber verdikten sonra hızla geldiği yöne doğru at sürmeye başladı. Kimse soru sormadı.

Aslında soracak bir şey de kalmamıştı ya, bu kısa moladan sonra kervan kaldığı yerden yola devam etti.

Abdullah bin Baktur Kadisiye'ye geldiğinde mola vermeden yola devam etmek niyetindeydi. Yapması gereken işe kendini o kadar vermişti ki dörtnala at sürerken kendisine "dur!" diye bağırانları duymamıştı bile. İki yanı çalılıklarla kaplı yoldan geçerken kişneyip tökezleyen atıyla birlikte yere yuvarlandı. Acı içinde doğruldu, atını yularından tutup kaldırmak istediğinde atın boynuna saplanmış oku ve yaradan sızan kanları gördü. Düşerken kırılan elini kıpırdatamıyordu. Kırık elinin bir gömlek kolu gibi yanında sallanmasını umursamadan acı çeken atı okşamaya başladı.

Çevresi mızraklı askerlerle kuşatıldığında gelenlerin sadece gölgesine bakmakla yetindi. Başını kaldırıp onlara bakmadı bile. Neler olduğunu anlamıştı. Atın eyerine gizlediği mesajı alıp yok etmeye ne gücü vardı ne de zamanı. Mektubu yerinde bırakmak onun düşman eline geçmemesinin en emin yoluuydu. Abdullah'ta öyle yaptı.

Husayn bin Numeyr belindeki kılıcı eliyle kavramış, bu aceleci yabancıнын boynunu vurmaya hazırlanıyor gibi durmuştu.

"Adın ne?" diye sorulduğunda atının boynunu okşamaya devam ederek;

"Atımı neden vurdunuz?" dedi Abdullah başını kaldırmadan.

"Sana adını sordum!" diye bağırdı Husayn. "Ayağa kalk ve yüzüme bakarak cevap ver!"

Yerinden kalkmaya niyeti olmayan Abdullah mızraklarla dürtülerek kalkmak zorunda bırakıldı. Eli oldukça ağrıyordu. Ayakta durmakta zorlanıyordu. Başu dönüyor, midesi bulanıyordu. Benzi sapsarı kesilmişti. Acıdan düşüp bayılacak gibiydi.

"Atımı neden vurdunuz?" diye yineledi sorusunu.

Husayn'ın şiddetli tekmesi karnının altına indiğinde yere yuvarlandı.

Husayn bin Numeyr, bir av köpeğinin sezgisiyle yakaladığı bu insanın kim olduğunu biliyordu, ama onca uğraşıya rağmen bunu da konuşturamamıştı. Bu yüzden Kûfe'ye gönderecekti...

Ellerini arkadan bağladıklarında acı içinde kıvranıyordu. Bir devenin sırtına atılarak Kûfe'ye gönderildi. Bir gün sonra Kûfe'ye varıp İbn-i Ziyad'ın köşküne getirildiğinde henüz kendine gelmemişti.

Ayakta durmakta zorlanan Abdullah'ı gören İbn-i Ziyad fazla söz etmeden bir teklifte bulundu.

"Haydi, fazla oyalanmadan köşkün tepesine çık ve lânet oku" dedi sinsice gülerek. "Sonra senin hakkındaki görüşümü bildireyim," diye devam etti, eliyle salıverilme anlamına gelen bir işaret yaparak. Abdullah muhafızlar arasında hiç konuşmadan köşkün damına çıktı. İbn-i Ziyad söylediklerini yerine getirecek bir insanın sesini duymanın vereceği zevki tatmak için idam kulelerini gören yan pencereden damı seyretmeye koyuldu. Biraz sonra Abdullah köşkün damında görüldüğünde hâlâ zevkle sırtıyordu.

Abdullah meydandaki insanlara; "Ey Kûfeliler!" diye seslenerek konuşmaya başladı,

“Ebu Abdullah... Hüseyin bin Ali... Rasulullah’ın torunu buraya geliyor. Onu yalnız bırakmayın. Allah’ın selamı Rasulullah’ın ve onun Ehl-i Beyt’inin, lâneti de şu zalim valinizin ve onun babasının üzerine olsun!”

İbn-i Ziyad, beyni burnundan çekiliyor gibi acı içinde solumaya başladı.

“Atın onu aşağı!” diye bağırabildi ancak. Sonra duvardaki fayansları tokatlayarak öfkesini yatıştırmaya çalıştı. Yıllardır kulelerden atılan yüzlerce insanın yere çakıldıkça biraz daha sertleştirdikleri zemine düşen Abdullah’ın yere çarptığında çıkardığı ses ve hâlâ teprenen bedeni öfkesini tamamen yatıştırdı. İbn-i Ziyad, aşağıyı seyrederken yine sırtıtmaya başlamıştı.

Abdullah, öteleri seyreden gözlerle etrafa bakınıyordu. Elini ağır ve rahat hareketlerle bir göğsüne bir başına sürüyordu. Kansız bir ölümden hiç hoşlanmıyor olmasına rağmen oldukça rahattı; çünkü tüm kemiklerinin ağrımalarına karşı gözbebekleri henüz ağrımıyordu. Onu rahatlatmak gayesiyle elinde kılıçla başına dikilen yaratığı görmüyordu bile -o yaratık öyle demişti-

Kılıç nasıl kimsesizin boynuna daha bir cesaretle inerse, öyle cesurca ve sadece bir kez indi can çekişen Abdullah’ın yere yapışık boynuna. “Artık rahatladı!” diye sözler yükselmeye başladı kalabalıktan. Abdullah, aynı gözlerle öteleri seyretmeye devam ediyordu. Oldukça rahattı. Çünkü kanı da akmıştı!

Kervan ilerledikçe civar kabile ve köylerden kafileye katılanlar olmuştu. Genç veya yaşlı her katılan, ilk günden itibaren hürriyet mektebinin bir öğrencisi oluyor, sürekli gelişim dersleri almaya başlıyordu. Günün iki ucunda ve her namazdan sonra İmam'ın düzenli hatırlatmalarının yanı sıra Ali Ekber, Abdullah, Said, Habib ve diğer Ehl-i Beyt taraftarları her fırsatta hem birbirlerine hem de yeni katılanlara destek oluyor, öğretiyor, hatırlatıyorlardı.

Sefer bir ölüm yolculuğuna dönüşmüştü. Bu kimsenin gözünden kaçmıyordu. Çünkü Abdullah bin Baktur'un şehadet haberi de çok geçmeden kafileye ulaşmıştı.

İmam, son gelişmelerin ardından beklenenlerin özellikle yeni katılanlara anlatılması gereğini duydu. İkinci namazından sonra ayağa kalkarak tüm cemaate hitap etmeye başladı.

“Müslim bin Akil, Hani bin Urve, Kays bin Mushir ve Abdullah bin Baktur şehid edildi. Taraftarlarımız bizden ayrılıp, ilgilerini ve yardımlarını kestiler. Sizlerden dönüp gitmek isteyenler dönsünler. Dönenlerin bizden yana hiçbir sorumlulukları yoktur ve onları kınayacak da değiliz.”

İmam böyle yapmakla, yanı başında sadece kendisine dert ortağı olacak, kendisiyle beraber ölümü göze alacak ve gerektiğinde ölebilecek olanlardan başkasının kalma-

masını istemişti. Çünkü yeni katılanların tümü, Kûfe'de kendilerini güçlü bir taraftar kitlesinin beklediğini bilerek katılmışlardı... Ki İmam, daha sözlerini bitirmeden yeni katılanlar kaçamak bakışlarla birbirlerine bakınmaya başlamışlardı bile.

İmam, ikinci namazıyla ilgili tüm dua ve namazlarını bitirmiş olmasına rağmen bir kez daha namaz kılmaya başladı. Gayesi gitmek isteyenlerin kendisiyle yüz yüze gelip utanmalarını önlemektir. Namaza durduğu gibi sonradan katılanların tümü dağılıp gitmeye başladı. İki rekatlık namazını bitirip kısa bir duadan sonra cemaate doğru döndüğünde arkasında kendisiyle beraber Medine'den gelenlerden başka kimsenin kalmadığını gördü. Tüm ashabı oturuyordu. Ancak biri ayağa kalkmış ne gidiyor, ne de yola devam edecekler gibi oturuyordu.

İmam bir an ayakta öylece bekleyen adamla göz göze geldi. Bir şeyler anlatmak istediğini sezmişti. Gülümseyerek onu cesaretlendirdikten sonra yanına çağırdı.

"Yaklaş kardeşim."

Önünde oturanların arasından yavaşça süzülerek İmam'a yaklaşmaya başladı. Bir an durdu, her tarafını ter basmıştı. Utanıyor gibiydi. Büyük bir sıkıntıyla parmaklarını birbirine geçirip dudaklarını kemiriyorken İmam gülümseyerek onu sakinleştirmeye çalışıyordu.

"Adım Dahhak bin Abdullah" diye söze başladı. "İzinle bir şey söylemek istiyorum"

"Konuşmak için izin alman gerekmez," dedi İmam gülerek; "Seni dinliyorum."

"Ey Rasulullah'ın oğlu! Gitmek isteyen gitsin dedin. Birçok insan gitti," dedi eliyle uzaklaşanları göstererek. "Ben seni daha şimdiden yalnız bırakmak istemiyorum.

Seninle geleceğim. Çevrende çarpışanlar buldukça bende çarpışacağım. Ama... Ama Yanında çarpışan kimse kalmayınca ayrılıp gideceğim. Bu konuda serbest isem devam etmek istiyorum.”

“Olur, istediğin zaman gitmekte serbestsin,” diye cevap verdi İmam. Dahhak’ın sırtını okşadı hüzünlü bir gülümseyişle. “Yalnız kaldığım zaman sen de git...”

Bu sözleri duyan Ali Ekber’in gözleri yaşarmıştı. Yolucağın başlangıcından beri ilk kez babasına yaklaştı. Telaşlıydı.

“Babacığım! Sen de geri dön!” dedi ağlamaklı bir sesle. “Çünkü gideceğimiz yerin halkı gaddardır. Vefaları yoktur. Sözlerinde durmazlar.”

Müslim’in kardeşleri, ağabeylerinin ölüm haberi geldiğinde gösterdikleri tepkiyi tekrarlayarak söze girdiler;

“Biz geri dönmeyeceğiz!”

Ve yola devam etmekte direnmeye başladılar.

Hüzünlü iç çekişler gittikçe sıklaşıyor, umutla solunan her nefes tüm kederleri dışarı atmak istercesine yürekten üfleniyordu. Kimse hislerini belli etmek istemiyordu ama gökyüzü her adımda biraz daha kıızıla çalıyordu. Sıra sıra katarlar, ince, silik birer çizgi gibi kıyıdan kenardan geçerken, özgürlük kervanı yağmur suyundan oluşmuş masmavi bir ırmak gibi akmaya devam ediyordu.

Öğlene doğruydı, hava iyice ısınmıştı. Coşkulu bir nida duyuldu;

“Allahuekber!”

“Allahuekber!” diyerek cevap verdi İmam.

“Hurma ağaçları!” diye bir bağırış duyuldu ardından.

Herkes terini silecek serin bir gölge görmek için ufka bakarken bölgeyi iyi bilen Esed bölgesine mensup iki kişi söze karıştı.

“Bu bölgede bir tek hurma ağacı yoktur!”

“Peki, bunlar ne. Atlılar mı?” dedi İmam ufukta görünen karaltıyı işaret ederek.

“Evet. Vallahi bu karaltı bize doğru gelen atlılardan başka bir şey değil.”

“Evet. Bunlar atlılar!” dedi İmam etrafına bakınarak. “Sırtımızı dayayacağımız bir yer olsaydı da keşke, şu gelenlere tek yönden yönelebilsaydık.”

“Öyle bir yer var ey Ebu Abdullah” dedi Esedli kılavuz. Sol yanını göstererek;

“İşte Husum tepeleri” diye devam etti. “Şayet gelen askerlerden önce oraya varabilirsek çok önemli bir bölgeyi ele geçirmiş olacağız.”

Tozun dumana katılabileceği an gelmişti. İmam kafiye yüzlerini sarıklarıyla bağlamalarını ve kılıçlarını boyunlarına asmalarını söyledi. Kafiye hızla Husum tepelerine doğru yürüyüşe geçtiğinde. İmam'ın yol değiştirdiğini fark eden Kûfe ordusu da yolunu değiştirerek Husum tepelerine yöneldi. İmam ve taraftarları tepeye sırtlarını verdikten sonra bin kişilik ordu yaklaşıp tam karşılarında dizildi.

Husayn bin Numeyr'in Kadisiye'den gönderdiği bin kişilik ordunun başında Hür vardı. Kenarları yıldız işlemeli, parıltılı, renkli elbiselerle en önde duran Hür, henüz kırk yaşına varmamış, uzun boylu, kalın karakaşlıydı. Gücü, yiğitliği ve askeri dehasıyla tanınıyordu. Askerlerine fazla yanaşmamaları ve Rasulullah'ın torunlarına karşı en ufak bir edepsizlik yapmamalarını uzun uzun öğütlemişti.

İmam Hüseyin kafilenin gençlerine insanlara ve atlara su vermelerini söyledi. Tüm kervan su içtikten sonra savaş düzenine girip, kafiye yarım ay şeklinde kuşatmış askerlere de su ikram edildi.

İki ordu karşı karşıya dizilip öylece beklediler öğlene kadar. Namaz için ezan okunduktan sonra İmam kafilesini kuşatanlara yöneldi.

“Ey insanlar!” diye söze başladı. “Şu içinde bulunduğumuz durum Allah'a ve sizlere karşı bir özürdür. Ben sizin elçileriniz aracılığı ile gönderdiğiniz mektuplar üze-

rine buraya kadar gelmiş bulunuyorum. Şayet davetiniz geçerliyse şehrinize gelirim. Yok, eğer fikir değiştirmişseniz sizi terk eder geldiğim yere giderim.”

Ezan okunup namaz için kamet getirildiğinde İmam, Hür’e dönüp yumuşak fakat otoriter bir ifadeyle seslendi;

“Kendi arkadaşlarınla mı namaz kılmak istersin?”

“Hayır, biz de size uyarız,” diye cevap verdi Hür ve İmam’ın arkasına geçip namaza durdu.

Hür, hiç bitmesin istediği namaz bittikten sonra olduğu yerde bir müddet oturdu. Serin bir esinti her tarafı kaplamıştı. Bu kızıl kumlarla kaplı çölün ortasında, serinliği sağlayacak bir ırmağı veya ormanı hayal etmek bile güçtü... Nereden estiğini tahmin ettiği serin havayı birkaç kez içine çekti. Kimseden çıt çıkmıyordu. Yaptığının yanlış olduğunu, düşman ordusunun safları arasında oturduğunu Husayn bin Numeyr duyarsa azledilebileceğini düşününce yerinden kalktı. Ağır ve düşünceli adımlarla ordusunun başına geçti.

Yerine geçtiğinde terlemişti... Tıpkı az önceki serin esinti gibi, her yanını basan, alnından damla damla akan bu terin, çölün yakıcı sıcağından kaynaklanmadığını da hemen anlamıştı. Üstüne güneş doğmuş bir başka güneşti onu terleten. Ve öğle namazı... Şimdiye kadar kıldığı namazları yenilemek isteği duyuran bu namazın farklılığını hissetmişti. His bile değildi, tatmıştı. Gözleri dolu dolu “herkes atının gölgesine otursun” diye haber saldı ordusuna. Kendiside atının yanına serilen döşeğin üzerine oturdu. Gözlerini yumup düşünmeye başladı.

Karşısında bambaşka bir dünya vardı... Yezid’in, İbn-i Ziyad’ın, Husayn bin Numeyr’in bu dünyayı yok etmek isteyecek kadar öfkeyle dolu olduklarını biliyordu. Oysa

karşısındaki dünya herkes için yaşam doluydu. Yumduğu gözlerini aralayıp karşı dünyaya bir daha baktı.

İmam'ın üzerinde sıradan bir kumaştan yapılmış uzun kollu bir gömlek vardı. Bu haliyle çadırının önünde oturmuş bir çocuğa okuma öğretiyorken herhangi bir insandan hiçbir farkı yoktu. Başka bir dünyaya ait olan bu insanlara hayran olmamak elde değildi.

Sonra kendine bakındı Hür. İnce ve yumuşak ayaklıklarına, parıltılı elbiselerine, işlemeli kuşağına... Atının eğeri bile neredeyse bir servet değerindeydi. Doyumsuz ve yetinmez bir dünyaya dalmıştı. Elde ettiği sıfatlar aklına gelince, daldığı düşüncenin onları birkaç gün içinde tüketebileceğinden korktu. Karşı dünyaya sırtını dönüp ordunun orta saflarına kadar yürüdü. Mutfak çadırının önüne bağdaş kurup yemek yemeye koyuldu. Hâlâ İmam'la kıldığı öğle namazının etkisi altında olan Hür, lokmaları zorlukla yutabiliyordu.

İkinci namazının vakti gelmişti. Habib kafilenin önüne çıkıp bir müddet ayakta öylece durup gökyüzünü izledi. Sonra bir elini başının yanına dayayarak ezan okumaya başladı. Hüzünlü sesi, göğsündeki görünmez kuyulardan çıkıyormuşçasına derinden geliyordu.

Karşı dünyada herkes soluğunu tutmuş onu dinliyordu. Çıktığı yürek kadar yanmış ve içinde umut saklı bir hazla süslenmiş bu ses, bir bıçak gibi girmişti dünyanın pisliğiyle insanların arasına. "Başka ne olabilirdi ki çölde yağmurun anlamı..."

Hür; bu ezan sesiyle bir kez daha yıpranan, değerini yitiren sıfatlarını, donuklaşan parıltılı dünyasını unutup ayağa kalktı. Anlamı; sahibinin duruşundan bile belli olan sesin geldiği yöne doğru yönelip düşüncelere daldı. Dünyayı ve dünyadan payına düşeni bu sözlerin süzgecinden geçiriyordu... İçinden bir ses; "başkomutanlığı, sarayı, entrikaları unut, kendine gel ve hür ol!" demeye başlamıştı bile...

Kafasında bu düşüncelerle, ikinci namazını kılmak için İmam'ın arkasındaki yerine doğru ağır adımlarla yürümeye başladı.

Bir hürriyet namazı daha bitmişti. İmam usulca yana dönüp herkesin duyabileceği kadar yükselttiği yumuşak bir sesle konuşmaya başladı.

"Ey insanlar! Sizi Allah'tan korkmaya ve onu hoşnut edecek bir yol tutmaya çağırıyorum. Biz Ehl-i Beyt'iz. Bizim mücadelemiz, iktidarı gasp edip insanlar arasında zulümle iş görenlerledir, sizinle değil! Şayet siz bizim burada bulunmamızdan hoşlanmıyor, hakkımızı inkâr ediyorsanız... şayet siz bize gönderdiğiniz elçilerin getirdikleri mektuplarda verdiğiniz sözlerden vazgeçiyorsanız... döner gideriz!"

Hür, başı önünde dinlerken ikinci kez mektuplardan bahsedildiğini duyunca merakla sordu;

"Allah'a yemin ederim sen mektup ve elçilerden bahsederken ne demek istediğini anlamıyorum!"

İmam Hüseyin Kûfelilerin gönderdiği mektuplarla dolu heybelerin getirilmesini istedi. İç mektuplarla dolu heybeler hainlerin arşivi gibi Hür'ün önüne boşaltıldı. İmam'a bir de önüne serilen mektup yığınının bakıyordu. Birini açıp okuduğunda hayretini gizleyemedi. Daha geçen hafta İbn-i Ziyad'ın yanında gördüğü ve yalakağından hiç hoşlanmadığı Azre'nin mektubuydu.

"Aşağılık, ikiyüzlü herif" diye mırıldandı. "Bir insan bu kadar dönecek, bu kadar düzenbaz olabilir mi?"

Sonra mektup sahiplerine hırçınlaşarak heybeyi boşalttı. Birini daha okudu. Sonra birini daha, birini daha. Tüm mektuplar aynı cümleleri tekrarlıyordu:

"Bizim önderimiz yok! Derhal gel! Senin uğrunda ölürüz!"

Hür, öfkeyle yerinden sıçradı. Safların arasından çıkıp ordusunun başına geçecekti ki bir an durup İmam'a döndü. Göz göze geldiklerinde başını yere eğip konuşmaya başladı;

"Biz sana bu mektupları yazan kimseler değiliz. Ye-

min ederim ki seni davet ettiği halde karşına dikilen birini görürsem yüzünü ikiye bölmeden durmam!”

“O halde hemen başla!” diye söze girdi Said. “Çünkü askerlerinin çoğunu kılıçtan geçirmen gerekecek!”

Hür hiç cevap vermedi. Ordusunun başına dönerken utanç içinde başlarını öne eğmiş askerlerine öfkeyle bakıyordu. Sonra hırçın bir ses tonuyla devam etti;

“Bizim görevimiz sadece sizi Kûfe’ye, İbn-i Ziyad’ın yanına götürmektir,” dedi.

Bunun üzerine hiddetlenen İmam kararlı bir sesle;

“Ölüm bize bundan daha sevimlidir!” diyerek Kûfe’ye, İbn-i Ziyad’ın yanına gitmemeye kesin kararlı olduğunu anlattı. İbn-i Ziyad’ın komutanına biraz daha yaklaştı,

“Adın ne senin?”

“Adım Hür!”

“İnşallah bir gün hür olursun!” dedi. Sesinde komutana acıyan bir ton vardı.

İmam daha sonra kafilesine dönerek çadırların sökülmesi ve atların yola hazırlanmasında acele edilmesi için emir verdi.

“Nereye gideceksiniz?” diye hışımla sordu Hür.

“Ona biz karar veririz!”

“Buna izin veremem!”

“Neden?”

“Çünkü İbn-i Ziyad böyle istiyor!”

“Senin karar verme özgürlüğün yok mu?”

“.....”

Ali Ekber heybelerden boşaltılan mektupları toplarken, diğerleri çadırları söküyor, atların ve develerin yü-

<https://t.me/caferilikcom>

www.caferilik.com

künü yerleştirmeye çalışıyorlardı. Tereddütsüz yol hazırlığının başladığını fark eden Hür, adamlarını toplayarak ata bindi ve beklemeye başladı. Başını iki yana sallayıp hayıflanmanın dışında ne yapacağını bilmiyordu. Bir yanında dünyanın tüm güzellikleri, diğer yanda hayalindeki başkomutanlık! Bu gidişle düşlerinden vazgeçmek zorunda kalacaktı. Elbette küçük bir seriyyeye karşı tavır takınamazsa başkomutan olamazdı. Ama bu seriyyenin başında gözlerini kamaştırarak kadar parlak alınlı biri vardı. Ve bu güne kadar kendisine paye veren asık suratlılardan çok farklıydı. Hem de çok.

İmam toparlanan kfilesi ile beraber batıya doğru yola koyuldu. Güneş batmak üzere olmasına rağmen bu seçkin topluluğa öykünmüş gibi parladıkça parlıyordu. Hava oldukça sıcaktı. Çöl nefes aldıkça bir alev kumları yalayıp geçiyordu sanki.

İmam'ın ağır ve kararlı adımlarını izleyen kfileye Hür biraz mesafeli durmayı tercih etmişti. Tam karşıda batmaya yüz tutmuş güneşe bakıyor, sonra dönüp Ebu Abdullah'ı seyrediyordu. Hür, bedeniyle yüreği arasındaki orantıya benzetti nedense ordusuyla az ötede güneşe doğru yürüyen kfileyi. Onları birkaç lokmada yutabilirdi bin kişilik ordusuyla. Ama yüreğini ısırır gibi acı duydu bu düşünceden. Tekrar güneşe ve İmam'a baktı sırayla. "Onları izlemek başımı döndürüyor," diye mırıldandı ve yüzünü başka yöne çevirdi.

İçinde hiç susmayan bir ses öğlenden beri konuşuyor, ona yanlış yaptığını tekrarlayıp duruyordu. Daha da ileri gidiyor "duygusal davranırsan neler kaybedeceğini bir düşünsene!" diyordu. "Bu gidişle başkomutan olmayı... Bizans'ı fethetmeyi... Hele hele tarihe geçmeyi unutmalsın!" diye devam ediyordu. İçinden değil de

çalıların arasına sıkışmış yırtıcı bir hayvan yavrusundan geliyor gibiydi sesler. Bu sesi ne susturmak istiyordu, ne de dinlemek...

Ani bir hareketle atını mahmuzlayıp uzaktan seyreden kabileye doğru sürmeye başladı. Hışımla gelişini gören Ehl-i Beyt gençleri atlarıyla yolunu keserek fazla yanaşmasına izin vermek istemedilerse de İmam'ın "bırakın gelsin" demesi üzerine açılan yoldan İmam'ın yanına biraz daha yaklaştı. Gençler kenara çekilmişti, buna rağmen daha fazla yanaşamadı,

"Ebu Abdullah... Seninle konuşmam gerek!"

İmam "yaklaş" deyip kendiside Hür'e doğru birkaç adım attı.

"Allah aşkına sen ne yapmak istiyorsun! Nereye gidiyorsun?"

"Ya sen ne yapmak istiyorsun?"

"Ben sizi İbn-i Ziyad'a götürmek istiyorum!"

"İyi bil ki ben sana uyup İbn-i Ziyada gelecek değilim!"

"Vallahi ben de sizi bırakmam!"

"Vallahi biz de seninle gelmeyiz!"

İmam, kararlı bir ses tonuyla sözünden dönmeyeceğine dair ısrarlı sözler söyledi. Hür ise aldığı emirleri uygulamaya azimli görünüyorduyse da sesi gevşek ve kararsızdı. İmam'ın bakışlarından gözlerini kaçırarak;

"Peki öyleyse! Ne Kûfe'ye nede Medine'ye gitmeyen bir yol tutun. Biz de sizi izleyelim. Bu arada ben İbn-i Ziyad'a bir mektup yazıp durumu bildireyim. Umarım Allah bana bu belâlı işten bir çıkış yolu açar," dedi. Sesinde bir yumuşaklık vardı.

"İyi öyleyse" dedi İmam hafif sola dönerek, "Şu tarafa, Uzeyb yoluna gidelim."

İki orduydü artık, karşı karşıya gelmişti. Birinin önünde Ebu Abdullah, diğerinin önünde Hür bulunan bu iki ordu hafif sola saparak yollarına devam etmeye başladılar. Kısa bir süre sonra bir tepenin gölgesine eriştiklerinde iki ordu da bir müddet mola verip güneşin kavurucu sıcağının dinmesini beklemeye başladılar. Herkes atından inmiş oturuyorken İmam ayağa kalkıp Kadisiye ordusuna doğru yöneldi. Biraz yaklaştıktan sonra herkesin duyabileceği bir ses tonuyla;

“Ey insanlar!” diye söze başladı. “Rasulullah şöyle buyurdu: Sizden her kim Allah’ın haram kıldıklarını helal kabul eden, Allah’ın ahdini bozup Rasulullah’ın sünnetine aykırı davranan, Allah’ın kulları arasında adaletsizce iş gören bir yönetici görür de onun bu zulmünü ortadan kaldırmaya çabalamazsa, Allah’ın, onu zalim yöneticiyi koyduğu cehenneme koyması haktır!” diye devam etti.

Sonra eliyle Şam tarafını işaret ederek konuşmasını sürdürdü; “Haberiniz olsun ki bunlar şeytana itaate koyulup Rahman’a itaati bıraktılar. Yeryüzünde fesat çıkartıp, Allah’ın hadlerini unuttular. Allah’ın haram kıldığını helal, helal kıldığını da haram kıldılar! Ümmetin malını gasp edip zimmetlerine geçirdiler. Ben ise bunu değiştirmek için herkesten daha fazla sorumluluk sahibiyim. Bunu siz de biliyordunuz ki; elçilerinizi bana biat mektuplarıyla gönderdiniz. Siz beni yardımsız bırakmayacağınıza ve asla düşmana teslim etmeyeceğinize dair söz verdiniz. Şayet sizler verdiğiniz söze sadakat gösterecekseniz -ki insana yakışan budur- en doğru yolu bulursunuz. Ben Rasulullah’ın amcasının oğlu Ali’nin ve kızı Fatıma’nın oğlu Hüseyin’im. Ben sizinle birlikteyim. Benim ailem sizin ailenizle birlikte. Sizin için bu çölde bana uymaktan başka doğru yol yoktur...”

İmam bir müddet durakladı, sonra biraz daha yüksek ve azarlayıcı bir ses tonuyla konuşmaya devam etti;

“Şayet bana uymayacak ve verdiğiniz sözün gereklerini yerine getirmeyecekseniz -ki Allah’a yemin ederim bu sizin yapmadığınız bir şey değildir- o zaman sizin ihanet ettiğiniz ilk kişi olmayacağım. Çünkü siz bunu babam Ali’ye, kardeşim Hasan’a ve amcam oğlu Müslim’e de yaptınız. Dikkat edin; sizler kismetini yitirmiş, payını kaybetmiş insanlar olmak üzeresiniz! Bilin ki; yüce Rab-bimiz şöyle emrediyor; ‘Artık kim sözünden cayarsa kendi aleyhine caymış olur!’ Umarım yüce Allah, size ihtiyaç bırakmayacaktır...”

İmam öyle dokunaklı konuşuyordu ki Kadisiye ordusunun o kaba saba, o hoyrat askerleri bile ağlamamak için kendilerini zor tutuyordu. Hür ise sarığını gözlerinin üzerine indirmiş, uzun bir zamandır süre giden susuzluğunu giderir gibi bir istekle dinliyor ve ağlıyordu...

Hür, kendini biraz toparladıktan sonra yerinden kalkıp İmam’a doğru yürümeye başladı. Yanaştığında kısa bir sessizlik oldu;

“Ben sana Allah aşkına söylüyorum, şu bir gerçek ki eğer savaşırsan kesinlikle öldürüleceksin.”

Bunun üzerine İmam, öfkeli bir şaşkınlıkla konuşmaya başladı.

“Sen beni ölümle mi korkutuyorsun ve sizler beni öldürecek kadar ileri gidecek misiniz?”

Hür, İmam’ın bakışlarından kaçındı.

“Sana ne diyeceğimi bilemiyorum” diye devam etti İmam şaşkınlığını gizlemeden. “Ancak sana Evs’li Müslümanın Rasulullah’a yardıma giderken kendisine “öldürüleceksin” diyenlere verdiği cevabı vereyim;

“Yoluma devam edeceğim... Yiğit kimse suçlulara boyun eğmemek için mücadele eder ve öldürülürse bundan dolayı kınanmaz. Şayet yaşarsa, bundan dolayı pişman olmaz. Ömrünün sonuna kadar korkuyu fırlatır, hür ve azâde yaşar.”

Bunun üzerine Hür’ün başı önüne sarktı. Başını hiç kaldırmadan, ağzını açıp tek kelime konuşmadan dönüp gitti. Ordusunun başına geçtiğinde her iki ordu ancak ertesi gün varabilecekleri Uzeyb’e doğru yola devam ettiler.

Birkaç deve otlağının dışında her yanı alabildiğine kumlarla kaplı olan Uzeyb, gelen konuklarına belli belirsiz bir ağıt yakar gibi uğulduyordu. Rüzgâr, kumla oynayan bir çocuk gibi; estikçe tepecikler oluşturuyor, sonra onları bozup yenilerini yapıyordu. Rüzgâr gibi Hür'rün düşüncelerine de tam bir belirsizlik hâkimdi. Zemini sert küçücük taşlık bir alanda bile nereye konaklayacağına karar veremiyordu. İmam kfilesinin konaklayacağı yeri seçtikten sonra Hür tam karşısına çadırların kurulması için talimat verdi.

İki ordu da kararlaştırılan yerdeydi. Kûfe ordusu istirahatata çekilmişti. Ali Ekber, Abdullah, Said, Habib, Züheyr ve diğerleri bitmez tükenmez bir enerjiyle çadırları kuruyor, etraftaki dikenli çalılıarı temizliyor, çevreyi düzenliyorlardı. Her biri amacına ulaşmak için amansız bir gayret gösterecek nitelikte olan bu insanlar, bayan ve çocuklara ayrılan bölümü hasır parçalarıyla çevrildikten sonra bir gölgeliğe geçip dinlenmeye koyuldular.

Daha önce sık sık Mekke'ye yönelip düşüncelere dalan Said bu kez Kûfe'ye doğru dalıp gitmişti. Tozu dumana katarak gelen atlıları görünce dudaklarında belli belirsiz bir gülümseme belirdi. Heyecanla "Habib!" dedi, omzuna vurarak; "Şu gelenlere baksana!"

Herkes ayağa kalkmış, merakla gelenlerin kim olduğunu anlayabilecek kadar yaklaşmalarını bekliyordu. Çok

geçmeden ıssız bucaksız çöl "Allahuekber" nidalarıyla inlemeye başladı. Tekbir çekip beyitler okuyarak yaklaşanları tanımışlardı.

"Bu Mucemmal!" diye coşkuyla bağırdı Sait.

"Evet" dedi Habib sevinçle; "Bu Mucemmal, üstelik yalnız değil!"

Büyük bir özlemle arkadaşlarıyla kucaklaşan Kûfeliler yalnızca üç kişiydiler, buna rağmen gelişleri tüm kabileye moral vermişti.

Mucemmal, Said'in kulağına eğilip herkesin duyabileceği bir sesle;

"Herkes er veya geç olması gerektiği yerde olacak!" dedi, berrak, bal rengi gözlerini kısıp tatlı tatlı gülerek. Sonra sadece Said'in duyabileceği kadar fısıldadı;

"Ömrümde ilk kez olarak yüreklilik gösterdim, bana dua et!"

"Korkunun yanında, her zaman onun üstesinden gelebilecek bir cesaret vardır... Allah yardımcın olsun!" diye cevap verdi Said kısık sesle.

İmam'a önce üç Kûfeliye kılavuzluk eden Tirimmah yaklaştı,

"Ben Rasulullah'ın sahabesi Adîy bin Hatemin oğlum. Allah seni muzaffer etsin!" dedi İmam'ı kucaklarken.

İmam;

"Vallahi ben Allah'tan hayırlısını diliyorum. Allah, bize ister şehadeti, ister zaferi dilesin ikisi de bizim için hayırlıdır," diye cevap verdi. Ardından Mucemmal ve arkadaşları kendilerini İmam'a tanıtıp ölünceye kadar yanından ayrılmayacaklarına dair sözlerini yinelediler.

Tekbir seslerini duyan Hür uyumaya çalıştığı çadırından çıkıp gelenleri görünce atına binip hızla İmam'ın yanına geldi.

“Bunlar Kûfelidirler. Onları götüreceğim!”

“Bunlar benim dostlarımdır ve ben kendimi koruduğum gibi onları da koruyacağım. Asla sana teslim etmeyeceğim!” diye cevap verdi İmam hiddetle.

“Ama seninle beraber gelmediler. Bunları bana teslim etmelisin!”

İmam, saldırganlığa başvurmadan, ama keskin bir kararlılıkla konuşuyordu;

“Onlar benim arkadaşlarımdır ve benimle gelenler gibidirler!”

İçindeki çelişkilerin verdiği huzursuzluğa İmam’ın bakışlarındaki kararlılık da eklenince, Hür dişlerini gıcırdatacak geldiği gibi dönmek zorunda kaldı. En kanlı savaşlarda bile soğukkanlılığını yitirmeyen Hür, neden bu kadar kararsız olduğunu düşünüyor, kendi kendine kızıyordu.

İmam, Hür’ün gidişini bir müddet izledikten sonra Kûfe’den gelenlere döndü;

“Geldiğiniz yerin haberlerini veriniz?” dedi.

Mucemma, başını öne eğerek konuşmaya başladı;

“Halkın ileri gelenleri İbn-i Ziyad’dan aldıkları rüşvetlerle heybelerini doldurdular. Onlar tek bir yumruk olup senin üzerine çullanmakta kararlılar... Bunların dışında kalan halka gelince, kalpleri senin için çırpınsa bile kılıçlarını senin üzerine sıyracaklardır.”

İmam sakalını ovuşturup bir müddet düşündükten sonra,

“Size gönderdiğim elçiler hakkında bir bilginiz var mı? diye bir başka soruya geçti.

“Hangisi?”

“Kays”

“Evet, Husayn bin Numeyr onu Kadisiye’de yakalayıp

İbn-i Ziyad'a göndermiş" dedi. Bir iki kez iç çektikten sonra bakışlarını kaçırıp kesik kesik konuşmaya devam etti;

"İbn-i Ziyad ona, köşkün damına çıkıp sana ve babana lânet okumasını emretmiş. O ise dama çıkarıldığında size esenlik dileyip, İbn-i Ziyad'a ve babasına lânet okudu. Senin yola çıktığını bildirip muzaffer olman için dua etti. İnsanları sana katılmaya teşvik etti."

"Peki, sonra?" dedi İmam. Mucemma hıçkırarak devam etti;

"İbn-i Ziyad onu köşkün damından aşağı attırdı!"

İmam gözyaşları içinde yüksek sesle Kur'an ayetleri okumaya başladı;

"Mü'minler içinde Allah'a verdikleri sözde duran nice erler var. Onlardan kimi verdiği sözü yerine getirip o yolda canını vermiştir; kimi de bu sözü yerine getirmek için beklemektedir. İşte onlar Allah'a verdikleri sözde hiçbir şekilde değişiklik yapmadılar..." Sonra ellerini göğe çevirerek; "Allah'ım bize ve onlara cenneti menzil kıl," diye dua etti.

Hüzün dolu kısa bir sessizlikten sonra,

"Sen Adiy bin Hatem'in oğluydun değil mi?" diye sordu Tirimmah'a gülümseyerek. Tirimmah gözyaşlarını silerek,

"Evet, ey Rasulullah'ın oğlu" diye cevap verdi.

"Gerçek bir önder karşısındaki kalabalığa bakarak karar değiştirmez, biliyorum ama..." diye devam etti hiç duraksamadan.

"Yola çıkmadan bir gün önce Kûfe'nin dışında toplanmış büyük bir kalabalık gördüm. Bunlar kimdir ve ne için toplanmışlar diye sordum. Rey vilayetine gönderilecek ordu olduğu, ama önce senin üzerine yürüyeceklerini öğrendim. Eğer onların yanına bir karış yaklaşmamak elinde

ise yaklaşma. İstersen işlerini göreceğin, ordunu kuracağın başka yere gidelim. Dağlarımıza gel! Orada, Tay kabilesinden verdikleri söz uğruna ölüme gitmekle meşhur yirmi bin atlıyı etrafında toplamaya kefilim. Onların son ferdi sağ kaldıkça sana hiç kimse dokunamaz.”

“Allah seni ve kavmini en güzel şekilde ödüllendirsin” diye dua etti İmam. Sonra karşıyı göstererek, “Bizimle şunlar arasında verilmiş bir söz vardır. Biz onlardan ayrılırsak da peşimizden gelecekler...”

“Gelirken az ötede yalnız başına kurduğu çadırda oturan Ubeydullah’ı gördük” diye söze katıldı Mucemma.

“O kim?” diye sordu İmam.

“Kûfeli, hatırı sayılır biri.”

“Orada ne yapıyor?”

“Sorularımıza cevap vermedi, beni yalnız bırakın dedi, biz de üstelemedik.”

Züheyr bin Kayn, yalnızlığı seçiş sebebi herkes tarafından tahmin edilen Ubeydullah’a elçi olarak gönderildi. Kûfe ordusuna görünmemek için akşam ve yatsı arasının alacakaranlığından faydalanarak yola çıktı Züheyr. At üstünde kısa bir yolculuktan sonra çadıra vardı. Ubeydullah yalnız başınaydı ve yere serdiği bir keçe parçasının üzerinde namaz kılıyordu. Züheyr selam verdikten sonra Ubeydullah’ın yanına oturdu,

“Hüseyn bin Ali seninle görüşmek istiyor.”

Ubeydullah şaşkın bir ifadeyle karşılık verdi,

“Züheyr... Sen ne zaman onun taraftarı oldun?”

“Ben yıllardır onun taraftarıyım. Ama ancak dün onun tarafına geçtim... Haydi, şimdi hazırlan da gidelim.”

“Ben gelemeyeceğim!”

“Neden?”

“Bak Züheyr... Kûfe’deki bütün taraftarları Hüseyin bin Ali’yi terk etti. O yalnızdır ve büyük bir toplulukla çarpışacak. Ben... Ben onun öldürüleceğinden eminim...”

“Neden gelmeyeceğini söyle!”

“Çünkü ona yardımcı olamayacağım!” Bunun için ne onu görmeyi, ne de onun beni görmesini istemiyorum... Onun öldürülüşünü görmek istemiyorum. İna lillah ve inna ileyhi raciun...”

“Son sözün bu mu?”

“Binlerce insan İbn-i Ziyad’ın tarafına geçti. Ben iyilerle beraber olmadım gerçi ama kötülerle de beraber değilim.”

“Ama sen de biliyorsun ki kötülüğün karşısında aciz kalan iyilik kötülüğün ta kendisidir, öyle değil mi?”

“Git artık! Yalnız kalmak istiyorum.”

Züheyr, İmam’a Ubeydullah’ın sözlerini üzüntü içinde nakletti. İmam; “onunla ben konuşacağım” diyerek atına binip Ubeydullah’ın çadır kurduğu yere doğru sürmeye başladı. Ubeydullah namazını bitirmişti. Kendi içine yutulmuş, duyulabilen bir sesle Kur’an okuyordu.

“İman ettiği doğru değerleri bütün insanlara götürmek maksadıyla atına binmiş bir muharip savaşçının atının burnundan çıkan soluklara, hızından ötürü nalından çıkan kıvılcımlara, seher vaktinde düşman birliklerine baskın veren savaşçılara, savaşırken hızlarından her tarafı toz duman içinde bırakanlara, hiç korku duymadan düşman saflarının içlerine dalanlara yemin ederim ki...”

İmam, okunan ayetler bitinceye kadar bekledikten sonra selam verip yanına oturdu. Ubeydullah, İmam henüz konuşmaya başlamadan Züheyr’e söylediklerini bir çarpıda tekrarlayıverdi ve başını yana çevirerek tarafsız kalmaya karar verdiğini ekledi.

Hayatta kalmak için hayata sırtını dönmüştü!

“Tarafsız kalmakla bize karşı çarpışan kişilerden olursun. Sana Allah’ı hatırlatırım! Bize yardım etmelisin. Vallahi, yanımıza gelmeyen ve bize yardım etmeyen kim-seler helak olacaklardır!”

“Bunu biliyorum. Ve biliyorum ki senin yanında olan-lar her iki cihanda bahtiyar olacaklar... Fakat sana yardım edemem... Allah aşkına beni bu yolda atıma bindirme!”

“Biz sadece hatırlatırız, kimseyi zorlamayız!”

İmam ayrılmak için ayağa kalktığında Ubeydullah ça-dır direğine bağlı atını gösterdi;

“Çölde bu atı geçecek at yoktur. Al senin olsun, onun üstüneyken dilediğine yetişir, dilediğinden kurtulur-sun” deyip atın yularını çözmeye yeltenince İmam elini tutarak,

“Biz seni arzulamıştık, atın bize gerekmez!” deyip atına bindi...

İbn-i Ziyad seni istiyor diyen elçiye gülümseyerek karşılık verdi Ömer bin Sa'd. Rey bölgesinde sükûneti sağlamak için hazırlanan dört bin kişilik ordunun başına getirilmişti. Kurulan ordunun düzeni ve eğitimiyle bizzat ilgileniyordu. Bir gün önceki tatbikattan sonra ordunun hazır olduğuna kanaat getirmiş, ama henüz yola çıkmaya hazır olduğuna dair raporunu sunmamıştı. Bu gün zaten İbn-i Ziyad'a son raporunu verip yola çıkmak için izin isteyecekti.

"Vali hazırlıklarımızın tamamlandığını anladı," demek diye geçirdi içinden; pala bıyıklı, meymenetsiz suratlı Ömer. Mutluydu, çünkü Rey valisi olacaktı. Zengin ve gösterişli Rey valiliği her komutanın hayalini süsleyen önemli bir aşamaydı ve Ömer'in avucundaydı artık...

Köşke gitmek için evden çıktığında daha şimdiden Rey valisi gibi yürümeye başlamıştı. Büyük ve yapmacık bir vakarla geçti Kûfe sokaklarını. Muhafızlarla göz göze gelmemeye özen gösterip köşkün merdivenlerini ağır adımlarla çıkarken bir eliyle yere sürtmesin diye uzun eteklerini tutmuş, diğer eliyle sakalını sıvazlıyordu. Fazla bekletilmeden valinin odasına alındığında kendisine "Rey valisi" diye hitap edileceğini umuyordu.

Selam verip otur denmesini beklemeye başladığında İbn-i Ziyad hiç beklemeden söze başladı;

“Hazır mısınız?”

“Evet, dün tüm hazırlıklarımızı tamamladık, dört bin kişilik bir ordu şehrin hemen çıkışında, Nuhayla’da bekliyor. Her an yola çıkabiliriz.”

“İyi...” dedi İbn-i Ziyad zevkle sırtarak.

“Ne zaman yola çıkmamızı istersiniz?”

İbn-i Ziyad, ayağa kalkıp odanın içinde bir müddet gezindi.

“Sen iyi bir komutansın!” diye söze başladı tekrar.

Ömer bin Sa'd bu sözden ne kadar keyiflendiğini belli etmemeye çalışıyordu. Bir an tevazu göstermek istediysede yıllardır bu günü bekleyen bir insanın tevazusunun zorlama ve sahte olduğu izlenimi bırakmasından korkarak vazgeçti.

“İyi bir komutanın vasıflarını biliyorsun değil mi?” diye devam etti İbn-i Ziyad.

Ömer’in düşünmesine bile fırsat vermeden sıralamaya başladı iyi bir komutanın özelliklerini;

“İyi bir komutan; üstlerinin emrini hiç düşünmeden ve tereddüt göstermeden yerine getirir. Duyduk ve itaat ettik der. Bu; iyi bir asker, iyi bir komutanın en önemli vasfıdır!”

İbn-i Ziyad konuşurken Ömer’in gözlerinin içine bakarak ona baskı kurmaya çalışıyordu. Bazen gülerek bazen de çatık kaşlarının altında bir çift öfkeli göz göstererek iki bakıştan birini seçmek zorunda kalacağını hissettiriyordu. Ömer neler olduğunu anlamaya çalışırken İbn-i Ziyad gezinerek konuşmayı sürdürdü;

“Ebu Abdullah...” dedi. “Hüseyn bin Ali... Kûfe’ye gelmek üzere yola çıkmış. Onu durdurmak için emir mü’minin Yezid’in kesin emri var...”

Ömer ânında karnına sancılar girdiğini fark etti. Kendisinden neler isteneceğini anlamıştı,

“Ben Rey’deki huzursuzluğu gidermek için stratejiler hazırladım. Askerlerim buna hazır,” diye mırıldandı telaşla.

“Yolun fazla uzamayacak, Ebu Abdullah yakınlarda, önce Fırat kıyısına gider, onun işini bitirirsin. Sonra da Rey’e devam edersin.”

“Ama o benim akrabam!” diye söylendi Ömer.

“Sen benim adamımsın!” diye çıktı İbn-i Ziyad. İyi komutansın, seni severiz. Ama Rey valiliği için bulunmaz biri değilsin... Başkaları da var!” dedi, pencereden Kûfe’yi göstererek.

Köşke geldiği zaman takındığı tavırlardan eser kalmamıştı Ömer’in. Kendini acınacak durumda hissediyordu.

Arkadaşlık, kardeşlik, dostluk... Bütün bunlar küçüklüğünden beri bildiği kavramlardı, uğruna fedakârlık yapılabilecek değerlerdi. Şimdi ise “adamlık” çıkmıştı. Ve adamlık için bir şeyler yapmaya mecbur hissediyordu kendini.

“Düşünmek için biraz zamana ihtiyacım olacak...”

“Sadece bir gün!” dedi kesin bir ifadeyle İbn-i Ziyad. “Yarına bu vakte kadar kararını vermiş olarak yanıma gel. Ama akrabalarını değil, Rey valiliğini düşün! Ancak böyle düşünürsen sağlıklı karar verebilirsin!”

Ömer bin Sa'd, neye uğradığını şaşırmıştı. Rey valisi olma karşılığında ömrünün sonuna kadar lânetleneceği bir iş yapması isteniyordu. Bunu yaptığı takdirde düşleri gerçek olacaktı. Çünkü bir komutanın yükselişinin ancak bir valinin hizmetine girip kendisini beğendirebilmek için çabalamasıyla mümkün olduğunu biliyordu. Bütün sır,

doğru mu, yanlış mı diye düşünmeden "işittim ve itaat ettim" diyebilmekteydi. Kısacası bir insanın itaat etme yeteneği onu vali yapardı.

İbn-i Ziyad bunu açıkça söylemişti zaten.

"İyi bir komutan üstlerinin emrini hiç düşünmeden ve tereddüt göstermeden yerine getirir. Bu; iyi bir askerin, iyi bir komutanın en önemli vasfıdır!"

İsteneni yaparsa valiliği ele geçirebilecek ve böylece komutanlıktan devlet adamlığına giden yol açılmış olacaktı. Üstelik Rey bölgesi öylesine zengin ve öylesine etkili bir ekonomik güç oluşturunuyordu ki, Rey valiliği koltuğuna oturmak isteyen bir aday bu uğurda hiçbir fedakârlıktan kaçınmazdı.

Biraz üzgün, biraz şaşkın, biraz öfkeli, eve doğru yürürken Kesir bin Şihab ve Amr Bahili ile karşılaştı. Kufe'nin eşrafından olan bu iki insan Ömer'e ellerinden geldiğince saygı göstermişlerdi. Oysa ikisi de İbn-i Ziyad'ın yanında çok değerli insanlardır diye düşündü Ömer. Kendisine gösterilen bu saygı hoşuna gitmiş, ruhunu okşamıştı ama sebebini anlayamamıştı. Kesir bin Şihab, hal hatır sorarken Ömer'i hayranlıkla süzüyordu. Ayrılırken;

"Herkes sana gıpta ediyor... Doğrusu ben de gıpta ediyorum ve seninle gurur duyuyorum," dedi. "Bir gün Rey'e gelirim. Orası, bir kere göreni hayran bırakacak kadar çok güzel ve güzel olduğu kadar da önemli bir şehir."

Gözlerini kısıp ellerini büyük bir maharetle kullanarak büyük bir özlem duyuyormuş gibi anlatmaya devam etti;

"Evleri sırlı tuğlalardan yapılmış, bütün sokağa gölge yapacak kadar yüksek, renkli ve desenli fayanslarla süslenmiş odaları, saçaklı ipek perdelerle örtülü geniş pen-

cereleri, iki pencerenin ortasında işlemeli tuğlalardan yapılmış şömineleri, ılıman havası, görkemli sayfiyeleri, av köşkleri, kaplıcaları...”

Sonra Ömer’in kulağına eğildi. Elleri havada daireler çizerken erkek erkeğe sinsice sırtarak bir şeyler fısıldadı...

Bu kez Amr Bahili söze karıştı:

“Evet, oraya; dünyanın en iyi tabiplerinin, bilim adamlarının ve sanatçılarının şehrine vali olmak için atan o kadar insan var ki... Bu kadar vali adayının arasından oraya lâıyk görülmen gerçekten gurur verici!”

“Başka aday derken kimi kastediyorsunuz?” diye sesi titreyerek sordu Ömer.

“Bilmiyor musun? Mesela Hür!”

“Ömer yürümeye devam ederken, Hür’ün İmam Hüseyin’i kuşatmada tuttuğunu hatırladı. Devlet kuşu başının üzerinden uçmak üzereydi sanki.

Amr bir an durdu. Dönüp gitmekte olan Ömer’e baktıktan sonra; Kesir bin Şihab’ın koluna girdi,

“Biz bunları neden söyledik biliyor musun?” dedi.

Kesir bin Şihab sinsice sırtarak;

“İbn-i Ziyad öyle istedi. Ben de bilmiyorum ama...” dedi, “rolünü baya iyi yaptın!”

“Peki, sen Rey’i gördün mü?”

Bu soru üzerine oldukça keyiflenen Kesir’in çarpık sırtması kahkahaya dönüştü.

“Hayır! Sadece rol yaptım... Gerçekçi oldu mu bari?”

Ömer bin Sa'd, İbn-i Ziyad için vazgeçilmez biri değildi. Onun düşlerini süsleyen Rey valiliği karşılığında her

şeyini verebilecek onlarca insan vardı Kûfe'de. Zaten isteklisi çok olan makamlardı ki saltanatı ayakta tutuyordu. Böylece bütün talipler itaat yarışına giriyorlar ve işler yolunda gidiyordu. Buna rağmen Rey valiliği için en iyi aday iyi bir komutan ve itaatkâr bir köle olan Ömer'di.

Ömer düşünce dursun, Nuhayla'da toplanan orduya Hüseyin bin Ali'nin üzerine yürüyecekleri haberi verilmişti. Ordu önce Ehl-i Beyt taraftarlarının on binlerce fedai topladıklarını sanıp ürkmüştü. Ama çok geçmeden yüz kişi bile olmayan bir toplulukla karşılaşacaklarını, oradan zengin Rey bölgesine yürüyüp gönülleriince eğleneceklerini öğrenmişlerdi. Kendi aralarında Hüseyin bin Ali'nin kendilerini görünce nasıl teslim olacağını, taraftarlarının kılıçtan geçirilince nasıl yalvarıp af dileyeceğini konuşup gülüşüyor, harekât emrini bekliyorlardı.

Beşer, onar kişilik gruplar halinde savaş üzerine yorumlar yapıyorlar kendilerine iyice süzerek selam veren atlı da cevaplıyorlardı.

Elli yaşlarındaydı atlı. Adı Abdullah bin Umeyr'di. Aslen Kûfeli değildi Abdullah. Eşi ve çocuklarıyla birlikte birkaç yıl önce Kûfe'ye yerleşmişti, insanlarla fazla görüşmez, kendi dünyasında yaşardı. Gençliğini savaşmakla geçirmişti, orta yaşa geldiğinde savaştan el etek çekmişti. Çünkü birilerinin saltanatı güçlensin, sömürü alanları genişlesin diye savaşmak değildi onun gençliğindeki savaşlar. Bu gün ise öyle bir şey için asla savaşmazdı.

Kûfe'nin kible tarafına düşen düzlük Nuhayla bölgesinde toplanan askerleri gördüğünde "gene zengin bir bölge talan edilecek galiba" diye düşündü. Birilerini zengin

etmek için belki de canlarını verecek askerleri süzüyor, selam verip geçiyordu her grubun önünden. Bir müddet gittikten sonra askerlere şerbet satan bir satıcıyla karşılaştı. Eski bir asker olmasından kaynaklanan merakla yaklaştı şerbetçiye;

“Bu insanlar nereye gidecek?”

“Hüseyin bin Ali’nin üzerine gönderilecekler!” diye cevap verdi şerbetçi hafif hayranlıkla titreyen bir ses tonuyla.

Belki de yüzlerce Hüseyin bin Ali vardı İslam topraklarında. Ama ismini anan insanın ses tonunu değiştiren bir tek Hüseyin bin Ali vardı ve üzerine bu kadar kalabalık bir ordu gönderilecek olan Hüseyin bin Ali düşündüğünden başkası olamazdı.

“Hangi Hüseyin bin Ali?” diye değiştirdi sorusunu.

Şerbetçi bir tas şerbet doldurup uzattı,

“Uzun yoldan geliyorsun galiba, iç şunu iyi gelir,” dedi.

Abdullah elinin tersiyle tası iterek sert bir ses tonuyla yineledi sorusunu,

“Hangi Hüseyin bin Ali?”

“Rasulullah’ın kızı Fatıma’nın oğlu Hüseyin bin Ali!” dedi şerbetçi tane tane konuşarak.

Öfkeden rengi atmıştı Abdullah’ın.

“Ve sen bunlara şerbet içiriyorsun öyle mi?” dedi öfkeyle. Atını geldiği yöne çevirdi. Hızla ilerleyip durdu.

“Ey Kûfeliler!” diye bağırdı önce. Atıyla birkaç kez olduğu yerde döndükten sonra devam etti;

“Duydum ki Rasulullah’ın kızı Fatıma’nın oğlu Hüseyin bin Ali’nin üzerine gidecekmisiniz? Vallahi bunu öğrendikten sonra size verdiğim selamları geri almadan

gitmek bana zor geldi. Siz! Benden sakın emin olmayın! Gideceğiniz yerde karşınıza çıkacağım. Ve Allah'a yemin ederim gücüm yettiğince kanlarınızı dökeceğim!”

Atının terkesine eliyle vurup “haydi!” diye bağırdı.

“Adın ne senin?” diye birinin seslendiğini duyunca durdu.

“Adım Abdullah bin Umeyr” diye cevap verdi ve hızla Kûfe'ye doğru at sürmeye başladı.

Uzun yoldan öfkeyle gelen eşini güler yüzle karşıladı Ümmü Vehb. Öfkesinin sebebini soracaktı ki Abdullah sinirli bir şekilde konuşmaya başladı;

“Ben gideceğim, atımı hazırlayın.”

“Yolun açık olsun, ama anlat, ne oldu!” diye üsteledi Ümmü Vehb.

“Peygamber'in kızının oğluna karşı çarpışmaya gidecek binlerce insan gördüm,” diye söze başladı Abdullah. “Vallahi Hüseyin bin Ali'nin yanında, onların karşısında olmaktan daha önemli bir şey bilmiyorum. Onlardan önce oraya gideceğim!”

“İsabet etmişsin. Allah senden razı olsun. Ama beni de götürmelisin!”

“O halde hazırlan, bu gece yola çıkacağız. Savaşmadan, tutuklanmak istemiyorum. Çünkü onlara kim olduğumu söyledim, birazdan beni aramaya başlarlar.”

Abdullah ve eşi bol ücretle çocuklarına bakacak bir aile bulduktan sonra aynı akşam havanın kararmasıyla beraber, “Ya Rabbi! Bizi halkı zalim olan bu şehirden kurtar!” diye dua ederek yola koyuldular.

Çölde akşam olunca her taraf sessizleşmişti. Ötede beride gecenin ayazına karşı sırtlarına birer kumaş parçası atmış, yakılan küçük ateşlerin etrafında üçer beşer kişilik gruplar halinde oturup birbirlerine fısıldayarak bilgi aktaranlardan başka kimsenin çıtı çıkmıyordu. Herkes böyle bir savaşta çöle düşen yağmur kadar kısa ömürlü olacağını biliyor, arkadaşını biraz daha özgür, biraz daha cesur kılabilmek için sessizce bilgi, umut ve yürek aktarmaya çalışıyordu. Birinin enerjisi diğerinin enerjisini artırıyor.

Hür, ordusunun önünde, yere serilmiş bir döşeğe oturmuştu. Elleriyle ayaklarını kavramış, karşı dünyayı; oranın dingin, huzurlu ve barış dolu insanlarını hayranlığını gizlemeye çaba göstermeden derin bir hazla seyre koyulmuştu. Onlar sıradan insanlar değildiler, farklıydılar; ama onları farklı kılan şey neydi? Karşı dünyadaki insanların yüzlerini seyretti, yüzlerinden bir kargaşayı çözecek ipuçları aradı. Gördüğü, ama görmezden geldiği bir sırrı arar gibi tekrar seyre daldı. Onları seyrettikçe içindeki huzursuzluk daha bir belirginleşiyordu. Bir an kendini onların arasında dolaşırken hayal etti.

"Hainlerin komutanı olmaktansa, asillerin hizmetçisi olmayı yeğlerdim," diye geçirdi içinden. "Sarayın entrikalarından, soysuzluğundan, yalandan, rüşvetten, ihanetten

kaçıp, soylu bir kafileye iltica edebilmek, işte onları farklı kılan şey bu olmalıydı...”

Karşıdaki herkes öyle veya böyle kendi saltanatını feshetmiş, kendi sarayını kendi elleriyle yakmış ve buraya iltica etmişti. Bitmez tükenmez beklentilerin katmerleştirdiği korkuları cesaretle terk edip hiç bilmediği, hiç gelmediği bu çöle peşin bir zaferle gelmişti her biri. Günlük hayatın basitliğini terk etmek ilk ve en büyük zaferdi onlar için... Nesilden nesile devredilecek bir gelenek ise cabası...

Evet, onları farklı kılan bu olmalıydı...

Sonra yüzünü buruşturdu, kendine kızdı. Yerinden kalkıp karargâhtaki çadırına geçti. Yatağına uzandığında içinden gelen ve birbirini yalanlayan seslere rağmen uyumaya çalıştı. Bir sağa bir sola dönüyordu, ama ne yana dönse sesleri yine duyuyordu.

Bu güne kadar hiç bu kadar terlememiş, sıcaktan boğulacak gibi olmamış, geceleri uykusuz kalmamıştı. En önemlisi hiçbir şeyden kaçmamıştı. Uyuyarak bile olsa ilk kez bir şeylerden kaçmaya çalışıyordu...

Züheyr siyah kıl çadırını İmam'ın çadırına bağlamıştı. Çadırının önünde sabaha kadar sönmeyecek bir ateş yakacaktı. Omzuna ince bir şal atıp yakacak diken çalılarını toplamak için yürüyüp kafileden uzaklaştı.

Kalın bir diken çalısını koparmak için eğildiğinde hemen yanında iki kişinin durduğunu fark etti. Başını kaldırıp baktığında gece karanlığında bile fark edilecek kadar sırtarak yaklaşan iki Kûfeli askeri gördü. Yaklaşan askerler elleri böğründe Züheyr'in önünde durdular.

"Sen ne yapıyorsun?"

Gelenlere, 'umurumda değilsiniz' der gibi, diken toplamaya devam edip, aldırışsız cevap verdi:

"Diken topluyorum!"

"Ne yapacaksın o dikenleri?"

"Ateş yakacağım!"

"Gece karanlığında buralar pek tekin değil," dedi Kûfeli sırtarak.

Züheyr, diken toplamaya ara vermeden cevap verdi.

"Sizden korkmuyorum!"

"Yine de dikkatli ol! Biz yapmasak bile arkadaşların bizimle konuştuğunu görürlerse casus sanıp başını uçururlar!"

"Sahi mi?" diye cevap verdi Züheyr alaycı bir ses tonuyla. İki Kûfeli gülererek birbirleriyle el şakası yapmaya başladılar.

"Ama ben bunlara isteyerek katıldım," dedi Ehl-i Beyt çadırlarını göstererek, "siz ise İbn-i Ziyad'ın korkusundan katıldınız. Asıl sizin başınız uçmasın?" diye devam etti.

"Biz de isteyerek katıldık."

"Emin misiniz?"

"Evet!"

"Öyleyse denemeye ne dersiniz?"

"Neyi ve nasıl deneyeceğiz?"

"Herkes komutanına gidip, düşünüp taşındığını ve kendi iradesiyle karşı tarafa geçmek istediğini söyleyecek... Var mısınız?"

"Ne demek bu?"

"Bu şu demek! Ben üç dakika sonra atımı ve kılıcımı alıp sizin tarafa geçeceğim. Ama siz, böyle bir sözü söyler söylemez kellenizden olacaksınız!"

Kûfelinin sırtması suratında donup kalmıştı. Arkadaşının kolundan tutarak çekmeye başladı.

"Hadi gidelim... İhtiyar sen de işine git!"

Sabah namazı için ezan okunduğunda Hür ve beraberindekiler kendi başlarına namaz kıldılar. İmam namaza başlamadan kafilenin gençlerine çadırları söküp develere yüklemelerini, yola çıkmaya hazır olmalarını söyledi. Namazdan sonra yapılan kısa bir sohbetin ardından Kûfe'ye doğru harekete geçildi.

Şafak sökmüş ortalığı tatlı bir aydınlık sarmıştı. Kafiye Kufe'ye doğru ilerlemeye başladı. Hür, askerlerinin bir kısmını çadırları sökmekle görevlendirip kafilenin ardından yola koyuldu. Kafile Kûfe'ye yöneldiğinde Hür yollarını kesiyor, onları engelliyordu. İmam bir çatışmaya fırsat vermemek için doğuya, Fırat nehrine doğru yöneldi. Nihayet Neyneva'ya varıldığında kafilenin ihtiyaçlarının karşılanması için istirahat verildi. Yükler indirilmeden herkes atının ve devesinin gölgesinde dinlenmeye koyuldu.

Hür, bu moladan yararlanıp ordusunu yarım ay düzenine soktu ve kafiye kuşattı. Açık bırakılan tek yön Fırat nehrine doğru giden yoldu. İki ordu böylece tekrar beklemeye başladı.

Gün yarılanmıştı ki hızla yaklaşan bir süvari her iki ordunun dikkatini çekti. İmam'ın önünden geçerken durakladığı halde selam vermeden geçen atlı, Hürr'e yaklaşınca yüksek sesle selam verip atından indi.

Herkesin görebileceği bir uzaklıktan koynundan çıkardığı bir mektubu Hürr'e uzattı. Hür, bir an belki de

bu zor durumdan kurtulduğuna dair beklediği mektup gelmiştir diye sevindi. Bir süre gözlerini yumup dua mı rıldandı. İmam'ın bakışları altında mektubu okuduktan sonra yıkılacak gibi oldu.

Uzaktan kendisini izleyen İmam'la göz göze geldiğinde hüznü gözlerinden okunuyordu. Mektubu tekrar okumaya başladı;

"Bu mektup sana ulaştığında Hüseyin bin Ali'yi ve beraberindekileri dar, sarp, sığınaksız, susuz, ağaçsız, otsuz ve geniş bir bozkıra sıkıştır. Onu ve beraberindekileri açıklıkla ve susuzlukla karşı karşıya getir. Kendini savunacak mecali kalmamalı. Orada onları beklet ve sakın kımıldanmalarına izin verme..."

Bu mektubu sana getiren elçi, senin bu emirleri yerine getirip getirmediğini görmedikçe yanından ayrılmayacaktır!"

Hür, bu kez ata binmişti, elleri arasına aldığı mektubu okumak için İmam'ın yanına yürüyerek geldi. Bitkin görünüyordu. İmam'ın önünde İbn-i Ziyad'ın mektubunu açtı, titrek bir sesle okuduktan sonra:

"İbn-i Ziyad'ın emri böyle. Buradan ayrılmanıza izin veremem..." deyip ayrılmak istedi.

"Burada ne bir yudum su ne de bir karış gölgelik var, aralarında çocuk ve hastaların da bulunduğu bir cemaati burada tutamam!" diye cevap verdi İmam.

"Daha uygun bir yere gideceğiz!"

"Hayır! Vallahi buna izin vermem mümkün değil. Hem şu adam benim hareketlerimi gözetleyip İbn-i Ziyad'a bildirecekken sizin istediklerinizi yerine getiremeyeceğim!"

"Çok uzaklara gitmek istemiyoruz. Sadece en yakın köyün koruluğuna konaklayalım."

“İbn-i Ziyad’ın emrinin yerine getirilmesi zaruridir. Buraya konaklayın. Başka türlü hareket ederek beni güç duruma düşürmeyin.”

Yaşadığı çelişkilerle asabi bir tavır sergileyen Hürr’ün ses tonundaki sertlik, pek gizlenemeyen bir tehdit taşıyordu, ama ağlamamak için kendini zorluyordu...

İmam ellerini böğrüne dayayıp durmuştu Hürr’ün karşısında. Bu duruş ona yenilmek nedir bilmeyen bir savaşçı görünümünü veriyordu... İmam’ın sert ve kararlı bakışları Hürr’ü isteğinde inat etmekten caydırdı. Pişman adımlarla ordusuna doğru ilerlerken, İmam yanındakilerle göz göze geldi. Tüm kabile fertlerinde aynı kararlılığı görünce yasaklanmış bir yolda, özgürlüğün ağır ve vakur adımlarını atarak yürümeye başladı. Kimse bineğine binmemişti. At ve develerin yularından tutup yürüyerek fazla uzaklaşmaya niyetli olmadıklarını anlatmak istiyordular.

Züheyr bin Kayn, İmam’a yaklaşarak konuşmaya başladı.

“Sana feda olayım ey Rasulullah’ın oğlu. Galiba savaş kaçınılmaz görünüyor.”

“Evet, galiba...”

“Biz de buna hazırız. Eğer bunlardan başka gelen olmazsa hepsinin hakkından geliriz... Karşıda bin kişi ya var ya yok, saldırırsak onları kolayca mağlup edebiliriz.”

İmam, savaşı başlatan taraf olmaktansa, savaşı kaybeden taraf olmayı tercih edercesine başını sallayarak “hayır,” dedi.

“Ben savaşı başlatan taraf olmak istemiyorum.”

“Nasıl uygun görülüyorsa öyle olsun.”

“Bu kıyam bana ait değil, bize aittir. Kararı hep birlikte vereceğiz!”

“Peki... Ne yapacağız?”

“Fırat nehrine doğru gidelim mi? Ne dersin?”

Her işi Allah adına yapmak, onun isteği doğrultusunda yaşamak duygusu ve arzusu içinde uyanmıştı Hür. Ama çok geçmeden başkomutan olma tutkusu yine tüm benliğini sarmıştı. Bu tutkudan kurtulup ‘hür’ olmak için tüm gücünü sarf etmesine karşın aynı tutku bir dalga gibi gidip gidip geliyordu.

İmam kafilesiyle birlikte yürüyor, Hür atına binmiş büyük bir kararsızlıkla onları takip ediyordu. İbn-i Ziyad’ın elçisi neler olacağını merakla beklerken Hür onunla göz göze gelmemeye gayret gösteriyordu.

Birkaç saatlik bir yürüyüşten sonra Hür atıyla İmam’ın önüne çıktı.

“Artık yeter, burada durun. Az ilerisi Fırat nehri, zaten daha öteye geçemezsiniz!”

Hava dayanılmaz derecede sıcaktı. Günlerdir bu sıcak havada ilerleyen kabile, bu uzun çöl yolculuğunun yorunluğuna birkaç saatlik yürüyüş eklenince adım atmakta güçlük çeker hale gelmişti. İmam elini hafifçe havaya kaldırıncaya kabile olduğu yerde durdu. Hür uzaklaştıktan sonra İmam yanındakilere döndü,

“Bu bölgenin adı ne?”

“Kerbelâ!”

“Üzüntülü, tasalı ve belâlı yer” dedi, içini çekip başını sallayarak. “Allah’ım sana sığınırız...”

Yükleri indirip konaklamak için develere doğru yürümeye başladı...

“Hadi” dedi, “ağırlıkları indirip çadırları kuralım.”

Sabah namazı kılınmıştı. İmam nöbetçileri değiştirdikten sonra atlara yem hazırlanmasına yardımcı oldu. Boşalan su tulumlarını doldurmakla görevlendirilen gençler yakındaki Fırat nehrinden tüm tulumları doldurup dönmüşlerdi. Gece rüzgârla yerinden oynayan çadır kazıkları sabitleştirilip, çadırların üzerine dolan kumlar temizlendikten sonra herkes günü zikir ve tefekkürle karşılamak için çadırın önüne oturdu. Kimi Kur'an okuyor, kimi arkadaşıyla sohbet ediyor, kimi ise derin düşüncelere dalmıştı.

Gün doğuyordu. İmam yeni doğan günün dingin aydınlığı altında yeryüzündeki tüm karanlıkları silmek istercesine çatık kaşlarla bakındı etrafındaki kirli kuşatmaya. Yeryüzünün tüm kirine aynı anda bakıyormuş gibi zorlanıyordu. Neden sonra göklerin engin maviliğine çevirdi yüzünü. İlahi vahyin inişine şahit olmuş gök, onun harfiyen yaşanmasına da şahit olmanın sevincini yaşıyor gibiydi. Ağlamakla gülmek arasında kararsızlıkla gidip geliyor, her an akıtılabileceği bir damla yaş gözlerinin kenarında bekletiyorcasına dolu gözlerle etrafa bakıyordu sanki. Kirpiklerinin nemlendiğini hissettiğinde başını indirdi. Oturduğu yere ayaklarının altındaki toprağa bakmaya başladı. Boynundan sarkan kılıcının ucuyla toprağı eşeleyerek Kur'an okumaya devam etti.

Güneş yükselmeye başladığında ufukta büyük bir toz bulutu görüldü. Kûfe tarafından oldukça kalabalık bir topluluğun geldiği hemen anlaşılmıştı. Habip umutsuzdu, Said'e yaklaştı;

"Bunlar Kûfeliler değil mi?"

"Evet, onlar!"

"Çok kalabalıklar..."

"Doğru... Çok kalabalıklar... En az birkaç bin kişi..."

"Kim için geliyorlar sence?"

"Bizim için!"

"Bizim için mi?"

"Evet, bizim için... Bizi öldürmek için!"

"Ama Kûfeliler savaştan hoşlanmazlar!"

"Hayır... Sadece zayıfın yanında savaşmaktan hoşlanmazlar. Gerektiği anda güçlüden yana olup savaşabilirler!"

Her iki ordunun askerleri çadırlarının önüne çıkmış merakla gelenlere bakıyorken, öncü iki asker Hür'ün çadırına yanaşip onunla konuşmaya başlayınca gelenlerin kimliği ve amacı belli olmuştu. Kûfeli askerler gelen desteği kılıç ve mızraklarını havaya kaldırıp sevinç naraları atarak karşıladılar, Ehl-i Beyt karargâhından ise "Allah bize yeter, o ne güzel vekildir..." nidaları yükselmeye başladı.

Hür, atına binip gelenleri karşılamaya gittiğinde Züheyr kendi şehrinden gelen bu insanlar adına utanırcasına siyah kıl çadırının arkasına geçti. Yere çöküp bıçağını kılıcına sürtmeye başladı... "Size kolay bir zafer tattırma-yacağım!" diye mırıldanıyor, öfkeyle kılıcını biliyordu.

İmam çadırının önünde gelen destek kuvvetlerini izlemeye dalmıştı. Ordu iyice yaklaştıktan sonra Sait ve Habib'i çağırttı yanına.

"Bu gelenleri tanıdınız mı?"

"Evet, çoğunu tanıyoruz..."

"Komutanları kim peki?"

"Ömer'e benziyor... Galiba Ömer bin Sa'd."

İmam'ın dudaklarında acı bir tebessüm belirdi. İki Kûfeli arkadaşa döndü tekrar;

"Emin misiniz?"

"Evet, bu Ömer!"

"Herkes işine koyulsun" dedikten sonra çadırına girdi. "Güç ve kuvvet yalnız Allah'ındır," dedi kendi kendine, "güç ve kuvvet yalnız Allah'ındır!"

Ömer çadırını kurmak isteyen askerlere önce beklemelelerini söylediye de daha sonra çadırının kurulması için yer gösterdi. Çadır Hürri'nin çadırının biraz önüne kurulurken karşı tarafa gönderecek elçi aramaya başladı. Kûfe törelerine göre gönderilecek elçinin eşraf takımından olması gerekiyordu. İlk bakışta Azre'yi görüp yanına çağırdı;

"Şuna git, buraya neden geldiğini ve ne istediğini bir sor bakalım!"

Azre'nin rengi atmıştı. Ben ona mektup yazıp davet edenlerdenim, ona uğruna öleceğine dair söz verenlerdenim, hangi yüzle gideyim diyemedi. Kaşlarını çatarak;

"Bizi bu fitneye düşürdüğü için ona karşı fazlasıyla öfkeliyim, onu gördüğümde sinirime hâkim olamaya bilirim!" diyerek bu işi başkasına vermesini istedi.

Ömer bin Sa'd, Azre'nin söylediklerine inanmadıysa da çaresizce başını salladı,

"Sen yap şu işi!" diyerek gizlenmeye çalışan Yezid bin Haris'e seslendi.

Yezid bin Haris, İmam'a yazdığı davet mektuplarını hatırladıktan sonra neden utandığını anladı.

"Benim hafızam iyi değil, şimdi o bir şeyler söyler de ben unuttur, aktaramam..." diyerek geriye doğru birkaç adım attı.

Az önceye kadar etrafını kuşatan Kûfeli eşraf takımı oturduğu yerde suçluların telaşıyla gizlenmeye çalışırken, Ömer hayretle etrafına bakınıyordu.

"Haccar! Kays! Ne oluyor size? Şebes sen de mi gitmeyeceksin?"

Şebes, hayır gidemem der gibi başını sallamakla yetindi.

Kûfe'nin sefihlerinden Kesir bin Abdullah ayağa kalktı. Şans yüzüne gülüyor gibiydi. Bu fırsatı değerlendirip devlet adamı dirayeti gösterebilirse tüm hayatı değişebilecekti. Ellerini böğrüne koydu. Eşraf tavırları takınarak konuşmaya başladı;

"Ben giderim! Söylediklerinizi aktarmanın yanı sıra ona istediğinizi yapabilirim, hatta onu öldürebilirim de!"

"Hayır, sadece niye geldiğini ve ne istediğini sor, bu yeter."

Yalın kılıç ve şımarık adımlar atarak yaklaşan birinin geldiği haberi verildiğinde İmam çadırından çıktı. Tanınabilecek kadar yaklaştığında Ebu Sumame'nin benzi attı. Heyecanla İmam'a yaklaştı.

"Ey Ebu Abdullah... Bu gelen adamı tanyorum. Adı Kesir'dir. Vallahi o yeryüzünün en şerlisi, kan dökmek ve kötülük yapmakta en cüretlisi olarak nam yapmış biridir..."

Ebu Sumame kılıcını çekip öne doğru atıldı. Kesir bin Abdullah'a birkaç adım yaklaştı, tam karşısında durup yolunu kesti. İki eliyle kılıcını kavramıştı;

“Kesir! Olduğun yerde dur ve kılıcını yere bırak!”

“Kılıcımı bırakacak değilim! Çünkü vallahi sizin hakkınızda iyilik düşünmüyorum!”

“Öyleyse sakın yaklaşma! Bir adım daha atacak olursan seni gebertirim, bilmiş ol!”

Kesir böyle bir tepkiyle karşılaşacağını ummamıştı, ses tonunu yumuşatarak konuşmaya başladı;

“Ben sadece bir elçiyim, eğer dinlerseniz söyleyeceklerimi iletirim, aksi takdirde çeker giderim.”

“Seni bir adım daha yaklaştırmayacağım. Söyleyeceklerini bana söyle ben Ebu Abdullah’a iletirim. Seni asla ona yaklaştırmam!”

Kesir bin Abdullah yaklaşamayacağını anlayınca küfürler ederek uzaklaştı.

Ömer, Kesir’in başarısız olduğunu görünce etrafına bakınarak elçi olarak göndereceği başka bir Kûfeli aramaya başladı.

“Kurre, sen git!”

Bir başkasının yaklaşmakta olduğunu gören İmam, “bu geleni tanıyan var mı?” diye sorunca Züheyr başını eğerek cevap verdi;

“Evet, ben onu tanıyorum,” dedi, içini çekerek; “tanımaz olaydım” diye devam etti, “Saldırgan biri değil...”

Kurre ürkek adımlarla yaklaştı. İmam’a Ömer’in sorusunu iletirken mahcup gibiydi...

“Ömer bin Sa’d, buraya neden geldiğinizi ve ne istediğinizi soruyor.”

İmam, aynı soruya defalarca cevap vermekten duyduğu sıkıntıdan kaynaklanan bir tebessümle söze başladı;

“Ömer bin Sa’d’a de ki; Kûfeliler bana yüzlerce mektup yazdılar. Mektuplarında, bizim İmam ve önderimiz

yok, yanımıza gel dediler... Bana yardım edeceklerine kesin söz verdiler. Ama onlardan on sekiz bin kişi biat ettikten sonra verdikleri sözden döndü. Ben ise Allah'ın hareminden çıkıp yolu yarıladıktan sonra aldatıldığımı anladım. Bunun üzerine geldiğim yere dönmek istedimse de Hür bin Yezid bana mani oldu ve buraya gelmekten başka yol bırakmadı. Şimdi, ehlimi ve arkadaşlarımı alıp gitmek istiyorum..."

Kurre başını hiç kaldırmadan söylenenleri dinledi. Ne İmam'a ne de yanındakilere bakmamaya gayret ediyordu. İmam'ın söyleyecekleri bittikten sonra gitmeye hazırlanırken Habib yanına yaklaştı. Dönüş yolunda bir müddet onunla yürüyüp ağır ve tane tane konuşmaya başladı.

"Kurre... Allah aşkına... Şu zalim topluluğun yanına gittiğinde Ebu Abdullah'a yardım et. Bil ki Allah, hem beni, hem seni, hem de bu gördüğün Kûfelileri onun desesi aracılığıyla İslamla şereflendirmiştir..."

Habib sözlerini bitirdikten sonra Kurre'nin sırtına hafifçe vurdu. "Haydi git..." dedikten sonra geri döndü.

Kurre, "Ebu Abdullah dönmek istiyor" diye söze başladıktan sonra tüm konuşulanları aktardı. Bu haber üzerine Ömer oldukça rahatlamıştı. Böylelikle akraba kanı dökmeden Rey valisi olabilecekti. Hiç vakit kaybetmeden İmam'ın geri dönmek istediğini anlatan bir mektup yazıp İbn-i Ziyad'a gönderdi.

Said, çadırların biraz uzağında oturmuştu. Geven bir deveye yaslanmış, gözlerini Kûfe ordusuna dikmişti, sesiz ve kıpırtısız seyrediyordu. Yanına yaklaşan Habib’i ancak selam verdikten sonra fark edebildi. Arkadaşına dönüp, “dalmışım” diyerek tebessüm etti.

“Yapayalnız ne yapıyorsun burada?” dedi Habib.

Said başını kaldırmadan acı acı gülümseyerek cevap verdi;

“Doğup büyüdüğüm şehri seyrediyorum!”

Elini hafifçe kaldırıp karşıda gidip gelen insanları gösterdi. Çölün sıcak kumlarından yükselen ısı arkasında buharlaşacakmış gibi titrek görünen Kûfelilere tekrar bakıp hayretle söylendi;

“Şuraya baksana! Baya büyük bir şehirmiş Kûfe!”

Habib, ne demek istediğini anlamadım der gibi baktı Said’e. Said içini çekerek devam etti;

“Duvarlar!” dedi, “Kûfe’de daha çok adam boyunu aşan duvarları, duvarların bir köşesine, kalın ve sert ağaçtan yapılmış kapıları görüyordum; her zaman kilitli olan kapıları. Pencerelelere panjur takılmasına ilk orada şahit oldum. Şimdi ise bütün bunlar yok! Tüm çıplaklığıyla Kûfe var karşımda. Doğup büyüdüğüm şehri daha yeni görüyor gibiyim. Meğer o hiç sevmediğim duvarlar ne büyük bir çirkinliği örtüyormuş!”

Habib gülerek omzuna dokundu Said'in. Said ayağa kalkmak için arkadaşının elini tutarken devam etti;

"Artık duvarları seviyorum!"

İkisi de dönüp arkalarına bakmadan karargâha doğru yürümeye başladılar.

İbn-i Ziyad Kerbelâ'dan gönderilen mektubu okuduğunda Şimr onu dikkatle süzüyordu. Mektubu okuyup bir kenara attı. Şimr, İbn-i Ziyad'ın yüzünde aradığı öfkeyi bulamamıştı. Telaşla söze karıştı.

"Ömer'den mi geliyor?"

"Evet... Hüseyin geldiği yere dönmek istiyormuş."

"Onun ne istediği önemli değil. Asıl önemli olan valinin ne düşündüğüdür."

İbn-i Ziyad kafasının başka şeylerle meşgul olduğunu anlatan bir tavırla,

"Şimdilik karar vermiş değilim" dedi.

Şimr, büyük menfaatler beklediği ve önemli bir görev almayı düşlediği iktidarı tehdit edecek en ufak bir güce bile tahammül edemiyordu. İbn-i Ziyad'ın suskunluğuna anlam veremeyince hiç ummadığı bu insanın İmam'ı sağ bırakmak istemiş olacağından korkarak onu kışkırtmaya başladı,

"Eğer onun dönmek isteğini kabul edip, canının istediğini yapmaktan çekinmeyen bu insanı serbest bırakırsan, çok geçmeden onu bir daha sarsamayacak kadar güçlenmiş olarak karşında bulursun. Ve o gün Ebu Abdullah senin hakkında tereddütsüz karar verir, asla sağ bırakmayı düşünmezdi!"

İbn-i Ziyad başını hafifçe yana çevirmiş Şimr'i dinliyordu, biraz düşündükten sonra döşegine iyice yayıldı.

Maymununu okşayarak kendinden emin bir şekilde gülmeye başladı.

“Onu serbest bırakacak değilim. Ama belki emirül mü’minin Yezid’e gönderirim.”

“Allah düşmanımı senin eline düşürüyor ve sen onu Yezid’e gönderiyorsun, öylemi? Bana kalırsa o senin hükümüne boyun eğip sana teslim olmalı. Ondan sonra istersen onu Yezid’e gönderirsin!”

İbn-i Ziyad sakın bir tavırla Şimr’e döndü,

“Ben de aynı fikirdeyim!”

“O Őimdi bizim keskin pençemize, sık ađımıza dűŐműŐ ve kurtulmayı ummaktadır... Hâlbuki vakit, kaçıp kurtulma vakti deđildir! Hüseyñ’e Őu teklifte bulun; Yezid bin Muaviye’ye biat etsin. O ve tüm yanındakiler bunu yaptıkları zaman bana bildir ki, geređini dűŐünűp bu konuda sana görűŐümü bildireyim...”

Ömer bin Sa’d, İbn-i Ziyad’dan gelen bu cevabı okuduğunda çadırının içinde yalnızdı. Olduđu yerde çökűp çadır kazığına yaslandı. Kan dökmeden bitirmeyi umduğu bir harekât sonrasında Rey’e gidecek, oradaki huzursuzluğu çözüp Rey valisi olacaktı... Ama bu mektup işlerin sarpa saracağını gösteriyordu. Zira İmam’ın asla Yezid’e biat etmeyeceğinden emindi. Yezid ve İbn-i Ziyad’ın da onu serbest bırakacaklarına ihtimal vermiyordu, çünkü onların Ehl-i Beyt’e olan öfkelerini herkes gibi o da çok iyi biliyordu.

Hür çadıra girdiğinde ayağa kalkıp mektubu gösterdi, “Ben zaten İbn-i Ziyad’ın barıŐı kabul etmeyeceğini tahmin ediyordum...” diyerek çadırdan çıktı.

İbn-i Ziyad, sıkıntılı bir halde maymunun sırtını kaşıyordu. “Ebu Abdullah Yezid’e biat etmeyi kesinlikle kabul etmeyecek, bunu biliyorum,” dedi Şimr’e. “Ama bu Őartımdan asla vazgeçmeyeceğim ve onu buna zorlayacağım!”

Şimr, vali hakkında yanıldığını anlamıştı. İbn-i Ziyad asla yumuşak davranacak, hoşgörü gösterecek biri değildi.

“Bundan sonra ne yapmayı düşünüyorsun?” diye aceleci bir tavırla sorduğunda, valinin kafasında cinnet çözümlü hazırdu;

“Onları susuz bırakacağım!”

O ân için rahatlık duygusu kapladı Şimr’in, açıklanamaz bir neşeye boğuldu,

“Harika bir fikir!” dedi hayranlıkla İbn-i Ziyad’ı süzerek... “Harika bir fikir.”

Ömer gece boyunca uyuyamamış, küçük çadırının içinde bir aşağı bir yukarı gidip gelmişti. Düşleri ona acı-mıyordu. Ne onur, ne özgürlük, ne şeref mazeret olarak kabul edilmemişti düşlerinin yanında. Ne yapıyorsa içine işlemiş Rey valiliği makamını düşlerinden silip atamıyordu. Gece boyu düşünüp kararını yinelemişti; ne pahasına olursa olsun Rey valisi olacaktı! Buna rağmen içinin kemiren bir sıkıntıya kulak vermeden edemiyordu. Huzursuzdu; çünkü İmam, İbn-i Ziyad’ın Yezid’e biat teklifini kabul etmemişti. Bu durumu Kûfe’ye bildirince ne gibi bir çözüm geleceğini tahmin edebiliyordu; şiddetin dozu arttırılacaktı ve bunu yapmak kendisine düşecekti.

Vakit öğlen olmadan Kûfe’den bir elçi geldiği haberini aldı. İbn-i Ziyad bir mektup göndermişti. Görevden alınmış olabileceği korkusu ile karnına sancılar girerek açtı mektubu. Bu kez korktuğu başına gelmemişti. Hatta biraz umutlanmıştı; çünkü İbn-i Ziyad su yolunun tutulması ve Ebu Abdullah’la beraberindekilerin susuz bırakılmalarını istemişti. Bu durumda belki İmam’ın ve yanındakilerin direnci kırılır, Yezid’e biat etmeyi kabul ede-

bilirlerdi. İmam'ın biatını almış bir halifenin valisi olmak Ömer için daha anlamlı bir görev olacaktı...

Bu stratejik görevin mükemmel yapılması için göreve uygun adam bulmakta zorlanmadı Ömer bin Sa'd. Hayatı boyunca merhamet nedir bilmemiş Amr bin Haccac bu görev için biçilmiş kaftandı. Hiç itiraz etmeden görevi kabul ettiğinde küçük siyah gözleri öfkeden parıldıyordu.

Seçilmiş beş yüz adamla birlikte Fırat nehri ile Ehl-i Beyt çadırları arasındaki üç yüz metrelik alana yığılan Amr, geleceğin Rey valisinin gözüne girebilmek için elinden gelen gayreti göstermeye başlamıştı bile.

Fırat yolunu kesen Kûfeliler Ehl-i Beyt karargâhından öfkeyle karışık bir şaşkınlıkla izleniyordu. Herkes yapılanlara insanların su ihtiyacının karşılanmasını engellemek dışında bir anlam vermeye çalışıyordu. Ama ne kadar zorlansalar da bu insanlık dışı davranışı başka türlü yorumlama imkânı yok gibiydi.

Yedekteki su tulumları boşalmıştı Ehl-i Beyt karargâhında. Susuzluk hissedilir dereceye ulaştığında Fırat'a gitmekten başka çare kalmamıştı.

Kardeşi Abbas elinde boş bir tulumla İmam'a yaklaştı. Dibinden tutup baş aşağı ettiği tulumdan akan iki damlayı gösterdi;

"Karargâhta su sıkıntısı başladı. Hastalar ve çocuklar su istiyor!"

İmam bakışlarını boş tulumdan ırmağa çevirdi. İrmakla aralarına giren Kûfeliler değil su içmek neredeyse Fırat'ı görmeyi engelleyecek kadar kalabalıktılar... Kardeşi Abbas'a yanına yeterince arkadaş alıp tulumları doldurmak için Fırat'a gidip su getirmesini söyledi. Nafi bin Hilal en önde elinde sancakla ilerlemeye başladı. Abbas onun

arkasından yirmi kırba ve yeteri kadar asker alarak Fırat ırmağına yöneldi. Suyu yaklaştıklarında Amr bin Haccac öne çıktı. Ellerini böğrüne koymuştu. Gelenleri öfkeyle süzüp Nafi bin Hilâl'e yaklaştı, sesi sert, suratı asıktı.

"Ne istiyorsun?"

"Senden bir şey istediğimiz yok, su içmeye geldik!"

"Git afiyetle iç!"

"Çocuklar ve hastalar içmeden ağzıma bir damla su koymayacağım... Tulumları doldurup götüreceğim!"

"Bu sudan istediğin kadar içebilirsin, ama yalnız sen... Onlara bir damla su götürmek yok! Biz buraya kimseye su içirmemek için geldik!"

Nafi ve Amr bakışlarıyla birbirlerine meydan okudular. Keskin ve parlak bıçaklar gibi, en derine saplanan bir çift gözle karşılaşan Amr'ın direnci kırılıp bakışlarını kaçırdığında Nafi bin Hilal arkadaşlarına döndü;

"Tulumları su ile doldurun!"

Ehl-i Beyt taraftarları tulumları su doldurmak için ırmağa yürüdüklerinde Amr bin Haccac ve adamları saldırıya geçtiler. Abbas bin Ali ve Nafi bin Hilâl Kûfe askerlerine olanca güçleriyle karşı koydular. İtiş kakış bir süre sonra kılıçların çekildiği bir kavgaya dönüştü. Kısa bir sürede doldurulan tulumlarla karargâha geri dönen askerler herkese su dağıttıktan sonra sıra kendilerine gelmişti, onlarda doya doya içmeye başladılar.

Rahmet peygamberinin torunu ve varisiydi. Sorumluluk sahibiydi ve bunun farkındaydı. Bu büyük sorumluluk ateşe giden yolda durup insanları geri çevirmekle bitmiyor; onlara, sonsuz nimetlerin bulunduğu adalara kadar rehberlik etmeyi gerektiriyordu. Hüzünlü siyah gözlerini

bir an olsun karşıda saf bağlamış bekleyen beş bin insanın üzerinden ayıramıyordu. Bu gün, olmadı yarın en büyük zulme bulaşacak beş bin insan... Birkaç insandan korkmuştu. O kadar çok korkmuştu ki bu kadar zalim kesilmiştiler. Taş kesilmiş gibi kasılmaları, tehditler savurup ağza alınmayacak küfürler etmeleri ne kadar korktuklarının en açık belirtisiydi. Elini çenesinin altına dayadı, sakalının üstünde gezindirdi bir süre, düşünceliydi.

"Ömer bin Sa'd'a git," dedi yanındaki yoldaşına; "Ona görüşmek istediğimi bildir."

Karanlık iyice bastırınca Ömer yirmi atlının arasında kararlaştırılan yere doğru at sürdü. İki karargâha eşit uzaklıkta durup beklemeye başladı. Az sonra İmam yanında arkadaşlarıyla görüşme yerine geldi. Arkadaşlarına uzaklaşmalarını söyleyip Ömer'i yanına çağırdı. Ömer yapmacık bir tebessümle selam verip İmam'a yaklaştı.

İmam, su içmelerine engel olan Ömer'in selamına başını yukarıdan aşağıya sallayarak cevap verdi. Ardından tane tane konuşmaya başladı;

"Seni Allah ve Rasul'nün emirlerine uymaya çağırıyorum!"

"Benden ne istiyorsun?"

"Geri dönmemiz için yolu aç!"

Ömer buluşmaya resmi bir görüşme havası vermek istediye de başarılı olamamıştı. Hava kararmış olmasına rağmen İmam'la göz göze gelmemeye özen gösteriyordu. Başını kaldırıp karşıda bir kandil gibi parlayan aya baktı, sonra İmam'a baktı. Ay ışığı İmam'ın bakışlarına başka bir derinlik katıyordu. Ufuk gibi ışılan yüzü çevresini aydınlatıyordu... Kaynağını sezemediği bir aydınlıkta başını öne eğdi... Yıllarca karanlıkta kaldıktan sonra ışığı gör-

müş bir çift kamaşmış göz, kirpiklerin ardına sığınmış, İmam'ın gölgesini izleyip sessizce dinliyordu. Kendisine böyle bir teklifte bulunulduğunu muhafızlarının duymasından rahatsız olmuş gibi bir hali vardı. Dönüp adamlarına baktı. Muhafızların duymamaları için sesini biraz daha kısarak konuşmaya başladı;

"Böyle yaparsam evim yıkılır!"

"Ben sana ev yaparım."

"Bütün mülküm elimden alınır!"

"Sana onlardan daha hayırlısını veririm."

Ömer, Rey valiliği ile ilgili düşlerini ağzına almadan tüm risklerini soğuk terler dökerek peş peşe sıraladıkça İmam, tüm bunları telafi edeceğine dair söz veriyor, buna rağmen Ömer ikna olmuyordu.

"La havle..." diye mırıldandı, "Sen neden onların teklifini kabul etmiyorsun ki?"

İmam son olarak önerisini yineledi;

"Bırakınız ehlimi ve arkadaşlarımı alıp döneyim. İsterseniz Mekke dışında bir yere gideyim, isterseniz Allah yolunda savaşmak için en uzak bölgeye çekileyim. Ama yolu açın!"

Ömer, İmam'ın bu tekliflerini vali İbn-i Ziyad'a yazacağı söyleyerek ayrıldı. Ayrıldığında son sözünü gevelerle söyleyerek söyledi;

"Umarım vali bu teklifi kabul eder!" dedi. "Ayrıca umarım İbn-i Ziyad bu görüşmelerden haberdar olmaz!"

Ömer aynı gece karargâhındaki çadıra girip İmam'ın teklifini İbn-i Ziyad'a yazdı. Mektubu taşıyan elçi hızla yola koyulduğunda Ömer huzursuzluk içinde kıvranıyor-

du. "İbn-i Ziyad bu teklifi kabul etmeyecek... Hüseyin bin Ali de Yezid'e biat etmeyi kabul etmeyecek..." diye düşünürken sırtüstü uzandığı yerden sıçrayarak kalktı; "Ben de Rey valiliğine başkasını asla kabul etmeyeceğim!" diye söylendi dişlerini gıcırdatıp yumruklarını sıkarak. Sonra tekrar uzandı. Bir sağa bir sola dönerek uyumaya çalıştı.

İbn-i Ziyad Kûfe eşrafına sunduğu akşam yemeği ziyafetinde midesini doldurmakla meşgulken yaveri içeri girip Ömer'den mektup geldiği haberini verdi. Parmaklarını yalayarak temizledikten sonra eline aldığı mektubu sallayarak Şimr'e gösterdi;

"İşte," dedi "kavmine şefkatli olan birinin mektubu, kim bilir belki de Ömer bize öğüt veriyordur."

Şimr, lokmasını zorla yutmaya çalışarak mektuba bakıyordu. Ya işler yolunda giderse, ya İbn-i Ziyad barışa yanaşırsa korkusu Şimr'in boğazını bir yumruk gibi sıkıştırmıştı. Sonunda mektup açıldı. İbn-i Ziyad sessizce okuduktan sonra sırtmaya başladı. Şimr, gittikçe artan bir merakla valiye bakıyordu. Mektubun içeriğini öğrendiğinde aceleyle söze karıştı;

"Bu önerilerden birini kabul edecek misin?"

İbn-i Ziyad düşünüyor gibi yaptı. Dişlerinin arasından tırnağıyla çıkardığı et artığını gözüne yaklaştırıp inceledikten sonra gelişigüzel fırlatıp parmağını altındaki döşeğe sildi. Başını kaşırken sessizliğini sürdürüyordu. Onun sessizliği Şimr'i ürkütmüştü, ölçülü bir ses tonuyla valiye uyardı;

"Hüseyin bin Ali iki saatlik mesafeye konmuş iken... avucunun içinden uçup gitmesine izin verecek misin? Vallahi İbn-i Ali elini senin eline koyup biat etmeden ay-

rılıp gidecek olursa, onlar insanların en kudretlisi, sen ise en acizi olursun. Onu, bu gün zayıftır diye küçümseme. Bil ki devlet anlayışımız küçük olsun büyük olsun her başkaldırıcıyı tehlikeli görmeyi öngörür. Eline düştükten sonra sakın ona fırsat verme!”

İbn-i Ziyad’ın düşünceli olduğunu görünce konuşmaya devam etti,

“Hüseyin bin Ali şimdi ümitsizlik içindedir. O ve arkadaşları senin hükmüne boyun eğmelidir. Onlar boyun eğdikten sonra ister adaleti yerine getirir onları cezalandırırsın ister ihsanda bulunur affedersin!”

İbn-i Ziyad ağızına kocaman bir lokma daha attıktan sonra tekrar arkasına yaslandı. Şimr, söyleyeceklerinin önemini hissettirmek ve etkisini arttırmak için valiye doğru eğilip konuşmasına hafif fısıldayarak devam etti,

“Duyduğuma göre Ömer, Hüseyin bin Ali ile iki karargâhın arasında buluşup bütün gece konuşuyormuş!”

İbn-i Ziyad’ın gözbebekleri ânında büyüdü. Şimr’in olduğu yöne başını çevirip ona bakmadan bir süre sustu. Sofraya eğilip eline bir lokma daha aldı, Şimr’e dönüp cevap verdi;

“Ben de seninle aynı fikirdeyim!”

Şimr, kuşkusuz İmam Hüseyin ve beraberindeki bir avuç yâranının saltanat için kısa vadede tehlike oluşturmadığını biliyordu. Ama uzun vadedeki düşleri her seferinde Ehl-i Beyt kâbusuyla noktalanıyordu. İleride itaatinin ve desteğinin karşılığını göreceği sırada bir direnişle karşılaşmayacağından emin olmuş, rahatlamıştı. İçten bir “oh” çekerek tekrar sofraya yöneldi. Yemekten sonra yazılan cevap Şimr’in memnuniyetini bir kat daha arttırdı.

Herkes diğzerinin ayağını kaydırmak için birbirini karalayıp duruyorken Şimr de boş durmuyordu. İstediiğine ulaşana kadar... Hileyle, yalanla, ihanetle, olmadı zorla, kılıçla, dövüşle... Ama Őimdiki stratejisi, ileriye yönelik entrikalar çevirmenin tam zamanı olduğunu gösteriyordu...

"Şu Ömer," dedi yüzünü buruşturarak. Çok iyi bir savaşçı, iyi bir komutan, ama baya kararsız ve duygusal biri galiba."

"Evet, doğru" dedi İbn-i Ziyad. Ama savaşcının hayatında duygulara yer yoktur!"

Şimr, onaylanmış olmanın verdiği keyifle Şöyle bir kasılarak devam etti;

"Duyduğuma göre Rey valiliği için düşünülüyor."

"O asla Rey valisi olmayacak!"

"Ama valinin ona verilmiş sözü var," dedi Şimr.

İbn-i Ziyad kakhaha atarak cevap verdi;

"Bazen insan söz vermek zorunda kalır... Fakat İbn-i Ziyad için verilmiş sözlerin hiçbir değeri yoktur!"

Şimr, "o halde bu sözün ne değeri var," diye geçirdi içinden. Ama yine de umutlanmıştı. İri kemikli ve küt eklemli ellerini ovuşturdu çarpık bir gülümsemeyle... Lehi- ne gelişen durumu daha da sağlama bağlamak için memnuniyetini İbn-i Ziyad'ın kakhahasına katılarak ifade etti,

"Devlet adamlığı bunu gerektirir!"

Bu, sırf laf olsun diye söylenmiş bir söz değildi. Ne bir ilke, ne bir yasa, ne de verdiği sözü tutmayı gerektirecek bir meziyet. Devlet adamlığı bunu gerektirir!

Şimr'in yanında yazılıp Hürr'ün yanında okunan mektuplar birbiri ardınca gidip geliyordu. Sabaha karşı gelen cevap ne Hür için ne de Ömer için heyecan vericiydi. İkisi de valinin görüşlerinde herhangi bir yumuşama olacağını beklemiyordu. Ömer mektubu açıp yüksek sesle okumaya başladı;

"Bil ki seni Hüseyin bin Ali'ye ne onunla çarpışmaktan kaçınasın, ne de onun işini uzattıkça uzatıp selameti ni dileyessin diye gönderdim. Yanımda ona şefaathçi olmak ise sana düşmez!

Duygularla ne komutanlık yapılır, ne savaş yönetilir. Unutma ki bazen suçsuzları bile öldürmemiz gerekebilir! Yapacağımı bil! Eğer Hüseyin bin Ali ve yanındakiler hüküme tabi olup boyun eğerlerse ne âlâ, o durumda onu ve yanındakileri derhal bana gönder. Yok, eğer bunu kabul etmeye yanaşmazlarsa üzerlerine yürü! Onları öldür, ölülerini kes, biç! Çünkü onlar bunu hak etmişler.

Hüseyin bin Ali teslim olmaz öldürülürse atları onun göğsünün ve sırtının üzerinde gezdir. Çünkü o asi ve şakidir!

Onu öldürmekle çok zarar edeceğimi biliyorum, fakat onu öldürmeye verilmiş bir sözüm var ve o sözü yerine getireceğim.

Eğer bu sözümü yerine getirmeme yardımcı olursan

mükâfatını çok bil. Eğer bunu yapmaktan kaçınırsan ordunun başından ayrıl ve derhal Kûfe'ye gel. Şımr gerekeni yapmakta tereddüt etmeyecektir!"

Ertesi gün ikindiye kadar Kerbelâ'dan gelecek cevap beklendiyse de ne Ehl-i Beyt'in cesetleri ne de Ömer'in bu işi yapmaktan vazgeçtiğine dair bir haber alınamadı. Şımr, valinin gözüne girebilmek için aradığı fırsatı yakalamıştı. Valinin gözlerine bakıyor, onun niyetini anlamaya çalışıyordu. İbn-i Ziyad yazı takımını istediğinde Şımr zamanın geldiğini anladı. Mektup oldukça kısaydı;

"Eğer işini yapamayacaksan Şımr ile ordu arasından çekil!"

İbn-i Ziyad Şımr'ı yanına çağırıp mektubu verdikten sonra sert ifadelerle tavsiyede bulunmaya başladı;

"Bu yazıyı Ömer'e götür. Hüseyin bin Ali'ye hükmüme boyun eğip teslim olmayı teklif etsin. Eğer İbn-i Ali bu teklifi kabul ederse onu ve arkadaşlarını hor ve hakir olarak bana getirin. Eğer teslim olmaya yanaşmazsa onunla çarpışın.

Ömer emirlerimi yerine getirdiği müddetçe ona bağlı ve yardımcı ol. Yok, eğer gevşeklik gösterecek olursa İbn-i Ali ile sen çarpış, komutan sensin!"

Şımr, içinden; "Rey valisi de sensin," diye tamamladı valinin sözlerini. Mutluluktan neredeyse uçarak gidecekti Kerbelâ'ya. Hem en büyük öfkesini dindirecek, hem de vali olacaktı. Zaten her komutan bir gün devlet adamı olmak için zafer kazanmıyor muydu? Bu büyük zaferin karşılığı Rey valiliği olacaksa fazla sayılmazdı! Şımr hiç tereddütsüz mektubu alıp gidiyordu ki vali omzuna dokunup onu durdurdu.

“Eğer komutan olursan Ömer’in başını da bana gönder!”

Büyük bir saygıyla başını eğdi Şimr;

“Biliyorsunuz,” dedi valiye, “bu güne kadar emirleri yerine getirmekte tereddüt ettiğim görülmemiş. Her şey valinin istediği gibi olacak!”

Şimr, Emirü'l-Mü'minin Ali'nin eşi olan kız kardeşinin çocuklarını anarak konuşmasına devam etti;

“Ama eğer izin verirseniz, Hüseyin bin Ali'nin yanında olan yeğenlerime şefaet edip onlara dayılığın gerektirdiği muameleyi yapabilir miyim?”

“Serbestsin,” demekle yetindi İbn-i Ziyad. “Haydi, şimdi fazla vakit kaybetmeden yola çık!”

Şimr tozu dumana katarak teptiği yolu gayet ağır ve sınırlı adımlar atarak tamamladı. İki ordu görüldüğünde ahenkli bir tempo tutturup yan yan yürüyüşüyle övündüğü atının üzerinde zevkle sırtarak yaklaştı Ömer'e.

Şimr'in gelişiyile beraber Kûfeliler kılıçlarını bilemeye başlamışlardı. Çünkü Şimr demek kan demektir...

Ömer, İbn-i Ziyad'ın yazdığı son mektubu Şimr'den alıp okuduğunda gönlündeki kuşun uçup kaçmak için kanat çırpmaya başladığını hissetti. İçi burkuldu. Yutkundu, tekrar okudu. Rey geldi aklına; kenarları sırlı tuğlalardan yapılmış vali köşkünü, işlemeli fayanslarla döşenmiş, duvarlarından ipek perdeler sarkan odalarını, sıcak kaplıcalarını, av köşkerlerini, valilik mührünü düşündü.

Hür ve Şimr merakla ne yapacağını beklerken mektubu katlayıp yanına birkaç muhafız aldı. Kararlı adımlarla Ehl-i Beyt karargâhına doğru yürümeye başladı. Birkaç adım attıktan sonra tereddüt edip durdu. Çaresizlikten

başını ellerinin arasına alıp olduğu yere çökecekti neredeyse. Bir müddet olduğu yerde muhasebeye daldı. Elinde Rasulullah'ın evlatlarının kanıyla Rey valiliğine gitmek istemiyordu. Kararsızlık içinde birkaç adım daha attıktan sonra duraklayıp geri döndü. Çadırına girdiğinde Şimr ve Hür'de ardından içeri girdiler. Elinde tuttuğu mektubu Şimr'e göstererek söylenmeye başladı;

"Allah senin cezanı versin! Bana ne kötü haber getirdin!"

Ömer'in acizliğini görünce Şimr'in yüzüne renk geldi. Gözlerinde sinsice bir gülümseme belirdi. Hem rakibinden, hem de düşmanından kurtulacağını işaret ediyordu bu serzeniş. Ömer'e daha fazla düşünme payı vermezcesine bu bedduayı söz konusu etmeden lafa girişti;

"Sen şimdi ne yapacağını bana haber ver, valinin emrini yerine getirip onun düşmanını öldürecek misin? Bunu yapacak yüreğin yoksa benimle ordu arasından çekil!"

Ömer'in gözleri dehşetle açıldı;

"Çekilmek mi? Hayır, vallahi çekilip yerimi sana ikram etmeyeceğim! Emri ben yerine getireceğim. Sen piyadelerin başına geç!"

Mektupta yazılanları İmam'a kendisi bildirmekten vazgeçip bir askerle İbn-i Ziyad'ın isteklerini ilettiler. Şartları İmam'a bildirmekle görevli asker karşı karargâha doğru yola koyulduğunda Ömer ne cevap geleceğini çok iyi biliyor gibi başını sallamaya başladı;

"Kişi babasına çeker, vallahi Ali'nin oğlu teslim olup boyun eğmeyecek!"

"Ben mi Mercane'nin oğluna teslim olup onun hükümüne boyun eğeceğim! Vallahi ben bunu hiçbir durumda yapmam ve onun bu teklifini asla kabul etmem. Ne teslim olurum ne de boyun eğirim! Şunu bilin ki zillet bizden uzaktır! Bu yolda şu ölümden ötesi mi var? O da hoş gelir safa gelir!"

Çok geçmeden İmam'ın bu sözlerini Ömer'e ileten nefer İmam'ın konuştuğu anki kararlılığını da hayranlıkla aktarmaya başladı. Şimr'in "çık dışarı!" diye bağırmasıyla ruhunu Ehl-i Beyt karargâhının havasından kurtarabildi. Ancak bir azarlamayla kendine gelebildikten sonra çadır-
dan çıktı.

Ömer, Şimr ve Hür. Hiçbiri için sürpriz olmamıştı bu cevap. Aksine İmam teslim olsa, boyun eğse şaşıracaklardı...

Hür, oturduğu yerden çadırın kenarını kaldırıp çocuksu bir heyecanla karşıya bakmaya başladı. Gözlerinde tuhaf bir ışık belirmiştiyse de onun bundan haberi yoktu. Ama kalbinin tatlı bir şekilde çarpmasını fark etmişti. "Ne teslim olurum ne de boyun eğirim..." diye mırıldandı kendi kendine, "ölüm; hoş gelir, safa gelir," diye devam etti. Çadırı yavaşça indirdiğinde hürriyet ile kölelik arasındaki yolun ancak birkaç adım olduğunu anlamıştı.

Daha sonra Şimr oturduğu yerden eğilip çadırın kapısından dışarıya, karşıya bakındı. Hince sırtıyordu. Eğilmeyen boyunların çok kısa bir süre bedenleri üzerinde durduğu bir çağda yaşıyordu. Kılıcına bakınıp doğruldu.

Şimdilik rakibinden kurtulmuyordu belki ama en azından düşmanından kurtulacaktı. İleride bir yolunu bulur rakibinden de kurtulurdu nasılsa. Ne de olsa kuralları olmayan bir mücadele yetiyordu ve Şimr, ahlâksızlıkta rakip tanımaz biriydi...

Ömer az önce gösterdiği kararsızlığın ileride aleyhine kullanılabilecek bir leke olmasından korkmuştu. Kararlılığını ve valinin emirlerine bağlılığını göstermek ister gibi sert ve kendinden emin bakışlarla konuşmaya başladı;

"Ne dersiniz? İşini hemen mi bitirelim, yoksa durumu valiye bildirip yarımı mı bekleyelim?"

Ömer bin Sa'd ordunun başına geçtiği günden beri sessizliğe bürünen Hür aniden parladı ve öfkeli bir sesle söze girdi.

"Şunların size yaptıkları teklifi siz neden kabul etmiyorsunuz ki? Vallahi çekip gitmeyi müşrikler size teklif etselerdi bunu reddetmez onlara yol açar, serbest bırakırdınız. Söz konusu Allah Rasulü'nün Ehl-i Beyt'i iken niye bu kadar acımasız davranıyorsunuz?"

"Valinin bu konuda açık emri var!" diye çıkıştı Şimr. "O da halifenin iradesini yansıtıyor! Emir kesin; ya teslim olacaklar, ya da..."

"Ya da ne?" dedi Hür, "Yoksa onları öldürecek misiniz?"

"Evet," dedi Ömer, "vallahi" diye yemin ederek devam etti, "Onların başlarını kolayca önlerine düşürecek bir çarpışma olacak!"

"Onların kim olduğunu biliyor musunuz?"

Ömer ve Şimr bu soruya hiç cevap vermeden İbn-i Ziyad'a mektup yazmaya başladılar.

"O asla teslim olacağına benzemiyor!" diye başlayan mektuba İmam'ın sözlerini peş peşe sıralayıp Kûfe'ye gönderdiler.

İbn-i Ziyad, İmam'ın son sözlerini aktaran mektubu okuduğunda öfkesinden köpürmeye başladı. Artık insanları korkutamıyordu. Oysa o, insanları öldürünce aldığı zevkten fazlasını, onlar korkup boyun eğdiklerinde alırdı. Ama bir süredir ölüm pahasına baş kaldıran insanlarla karşılaşılıyordu ve bu asabını bozuyordu. Çünkü korku gibi cesaret de bulaşıcıydı, bunu biliyordu! Hem, nasıl olurdu da bir avuç insan dört bir yana dehşet saçan bir iktidara karşı bu kadar cüretli sözler söyleyip direnirlerdi.

"Kûfe'de bir Allah'ın kulu kalmayacak, eli kılıç tutan herkes derhal Kerbelâ'ya, savaş meydanına gidip asilerle savaştacak, Kûfe'de kalanın boynu vurulacak!" diye bağırarak münadiler sokaklarda gezinmeye başladığında Kûfe halkı neye uğradığını şaşırmişti. Tüm halk olan biteni anlamak için yatsı namazında Ulu Camide toplandı.

"Sabah namazından sonra yola çıkılacak!" emri ile dağılan topluluk geceyi birbirleriyle danışarak uykusuz geçirdi.

"Rasulullah'ın evladına nasıl kılıç çekeceğiz!" dedi biri, öfke değil, çaresizlik kokan bir sesle.

"Başka çaremiz yok! Gideceğiz, ne yapalım, ama olmadı savaşmayız..." diye yol gösterdi bir başkası.

"Doğru, en azından kaçamak savaşırız..." diye onayladı diğeri.

Derken sitemlerin yönü birden değişiverdi,

“Neden halifeye teslim olmadı ki?” dedi biri, başı ağrımamasın diye başkaları başını ikram etsin istercesine.

“Başımıza bunlar da mı gelecekti!”

Sonra, ciddiye alınan tehditler sıralandı iktidarın ağzıyla.

“Burada kalanın boynu vurulacaktı!”

“Evet! Burada kalanın boynu vurulacaktı!”

“Ben de duydum, gitmeyenin boynu vurulacaktı!”

Kûfeliler, arka ayaklarıyla, ön ayaklarına köstek olan serkeş develer gibi aktardılar tehditleri birbirlerine. Düşmesin diye başlarını tutarak sabahladılar. Sabah namazına kadar İbn-i Ziyad'ın öfkesi geçecek diye teselli buluyordu bazıları. Zaman zaman böyle feveranları olmuyor değildi. Tıpkı babası gibi... Sarhoşken veya sinirlenip kendini kaybettiğinde, belki Asya'dan belki de Uzakdoğu'dan yeni getirilmiş bir cariyeye hava atmak istediğinde böyle palavralar atar, tüm şehri kılıçtan geçirmekten söz eder sonra unuttur giderdi. Bu kez de böyle olacak umudu ve ya olmazsa korkusuyla camiye doluştular. Ne ki namazdan sonra köşkün ajanları tarafından çarşıda yakalanan bir yabancıнын boynunun vurulması ile valinin ciddi olduğunu anlaşılmıştı.

Putların yarıştığı bir arena olmuştu Kûfe; şehvet putu, makam putu, para putu, şöhret putu... Bu arenada görülmüştü ki; korkudan daha heybetli put yoktur! Ve bu putu kıramayanlar, ruhlarını ve bedenlerini ona satanlar, ellerinde kılıçları, mızrakları ve kargalarıyla deve sürüsü gibi, ölümden beter bir ölüm korkusu içinde, birkaç askerinin önünde Kerbelâ'ya doğru yol almaya başladılar. Hastalığını bahane edip geri kalmak isteyen eşraf takımı ise

"itaatinizi ispatlamak için bile olsa gidin!" emri üzerine yola düştüler.

"İki ordu birbirine denk olsa hiç değilse," diye mırıldandı biri, "Hüseyin bin Ali'nin safında savaşırdık. Madem illaki savaşacağız!"

"He ya," dedi yanındaki. "Hüseyin bin Ali şuraya yirmi bin askerle gelmiş olsa ne güzel olurdu!"

"Belki yüz kişi bile yoklar."

"Kadın ve çocuklarla beraber."

"Yüz kişi az mı!" diye lânet okuyarak konuşmaya başladı, mızrağına baston niyetine yaslanan yaşlı bir Kûfeli, "Etrafa bir baksanıza. Şurada binlerce insanı kuzu gibi gitmeye zorlayan kaç asker var? Ya kırk, ya elli!"

Kûfeliler, dönecliğin ve zillate rızanın onlara kazandırdığı bir tür pişkinlikle sırtmaya başladılar bu espriye... İkiyüzlülüklerinden belirli bir zevk almayı öğrenmişlerdi artık...

Güneş yeterince yükselip, “eğer bilerseniz cehennem ateşi daha sıcaktır!” dedirtecek kadar kavurmaya başladığında Kerbelâ çölü görünmüştü. Kûfelileri getiren manganın başındaki çavuş Ömer bin Sa'd'a gelip İbn-i Ziyad'ın son emrini bildirdi ve yanındaki yarı çıplak, iriyarı ve elinde geniş bir pala ile duran adamı göstererek ekledi;

“Şu gördüğün adam, eğer yarına kadar bu işi bitirmesen senin başını İbn-i Ziyad'a götürecektir!”

Ömer'in rengi atmıştı. Kellesini uçurmak için kılıca bile gerek görmeyecek, bir kuşun kafasını koparır gibi elleriyle koparabilecek bu dev cüsseli cellâdı görünce panik içinde silahını kuşanmaya başladı. Kuşağını sararken cellâdının gözlerine bakıyordu. Orduyu savaş düzenine sokmak için bölük komutanlarına emir gönderdikten sonra atına atladığı gibi kılıcını çekip Kûfelilere doğru sürdü. Canı yanmış gibi haykırmaya başladı;

“Ey Allah'ın süvarileri! Atlarınıza bininiz!”

Ancak ikindiye doğru savaş düzenine girebilen ordu sancakları açıp Ömer'in arkasına dizildikten sonra Ehl-i Beyt karargâhına doğru yürüyüşe geçildi. Bir cellâdın, beyazını kan bürümüş gözleri Ömer'e her şeyi unutturmuştu. Rey valiliği bile umurunda değildi artık. Kelle korkusu yüzünden neredeyse akşam karanlığı bastıracaktan çarpışma başlayacaktı.

Şimr savaş elbiselerini giymişti. Aman vermek için İbn-i Ziyad'dan izin aldığı yeğenleri için karşıya geçmesi gerekiyordu. Bunun için Ehl-i Beyt karargâhına gitti. Fazla yaklaşmadı. Haberci göndererek Abbas, Cafer ve Osman ile görüşmek isteğini bildirdi.

"Bu hayvanın adı Şimr!" dedi Züheyr heyecanla; "Ne istiyor?"

"O bizim dayımız," diye cevap verdi Abbas. Daha sonra İmam'a gidip Şimr'in görüşme istediğini bildirdi. İzin aldıktan sonra kardeşlerini yanına çağırdı;

"Hadi gidip bir bakalım, ne istiyormuş."

Şimr, az ötede durup sırtını kabileye dönmüştü. Ayaklarını açıp ellerini göğsünün üstünde kavuşturmuş kibirli bir eda ile bekliyordu. Arkadan gelenleri fark etmesine rağmen olduğu yerden kıınılamadan bekledi. Abbas fazla yaklaşmadan seslendi;

"Ne istiyorsun? Bizi neden çağırdın?"

Şimr, birazdan üç taraftarını ayıracağından emin olduğu İmam'ın çadırına doğru bakıp küstahça sırtarak döndü yeğenlerine;

"Ey kız kardeşimin oğulları! Sizler dayınızın amanı altındasınız, haydi hazırlanın da gidelim."

"Aman mı?" diye söylenip birbirlerine bakiştılar. Abbas, dişlerini gıcırdatarak Şimr'i baştan aşağı süzdü. Ellerini böğrüne koyup alaycı ve aşağılayıcı bir ses tonuyla;

"Senin amanının altına mı gireceğiz?" deyip dudaklarını büktükten sonra "Sana da, senin amanına da Allah lânet etsin!" diye devam etti. Şimr'in suratı asılmıştı. Eliyle Kûfe ordusunu gösterdi, ama daha konuşmasına başlamadan Cafer söze karıştı;

"Senin himayeni reddediyoruz, sen bizim dayımız falan değil, yol kesen eşkıyanın birisin. Allah sana da tabi

olduğun tağutlara da lânet etsin. Bizim yerimiz Rasu-
lullah'ın evladı Hüseyin'in yanındır! Allah'tan başkasının
himayesini de kabul etmiyoruz!”

Şımr kırılan gururunun çatallaştırdığı sesiyle Kûfe or-
dusunu göstererek konuşmaya devam etti;

“Şu insanları görüyor musunuz? Bunların her biri sizi
öldürmek için buradalar! Neden yaşamı değil de ölümü
seçiyorsunuz?”

“Kişiler ölür, ama düşünceler ölmez!” dedi Cafer.
“Bizim ölümümüz, ardımızda bırakacağımız direniş ge-
leneğiyle yüzyılları aşacak ve böylece ölümsüzlüğümüz
olacak... O da ancak yaşamı kutsamadan elde edilecek
bir olanaktır. Aslında biz ölümü değil, yaşamı seçtik! Bir
bilseniz...”

Şımr, hiç beklemediği sözler işitince neye uğradığını
şaşırmıştı. Ama hiç renk vermemeye çalışarak üstelemeye
devam etti. Derdi, yeğenlerinin hayatından çok, İmam'a
en yakınlarının ihanetini tattırmak, Ehl-i Beyt saflarında
moralleri bozmaktı.

“Ben size ölümsüzlüğü teklif etmiyorum, ancak bu
gün ve burada değil de başka bir gün başka bir şekilde
ölmek sizin elinizde. Elbette herkes ölecek, ama sonra,
çok sonra ölmenizi istiyorum. Sizi buradan götürmek is-
tememin sebebi budur!”

O âna kadar sessiz kalan Osman söze karıştı;

“Bizim hayatımız ölümü erteleyecek kadar değerli
değil. Hayatımızdan daha önemli olan özgürlüğümüz
var bizim!”

“Hıh!”

“Ve onu asla utançla geçecek bir ömür karşılığında
pazarlık konusu yapmayız!”

“Hadiiii...” diye devam etti Şimr, fazla naz yapmayın dercesine, “kendinizi öldürterek beni üzmeyin...”

“Üzölmek mi? Siz, küçöök, zararsız karıncaları bile öldürmekten haz alıyorken, bizi öldürmekten alacağınız zevki görür gibiyim.”

Şimr, muhafızlarının yanında daha fazla küçöök düşürölmemek için,

“Eh, siz bilirsiniz!” dedi, ellerini iki yana açarak. Dönüp birkaç adım yürüdükten sonra durup arkaya bakmadan seslendi;

“Himayem her zaman geçerlidir. İyi düşünün, istediğiniz zaman bana bir haber göndermeniz yeterli, gelir sizi alırım,” diyerek yoluna devam etti. Gençler karargâhlarına doğru yürürken Abbas başını iki yana sallayıp mırıldanarak cevap verdi;

“Allah belanı versin!”

İmam ikinci namazından sonra çadırının gölge düşen yan tarafında dizlerini dikmiş, kılıcını dizlerinin altından geçirip her iki eliyle kavrayıp oturmuştu. Her zaman oyalanacak bir şeyler bulabilen çocukların çadırın etrafında sevinçle koşturarak oynamalarını tebessümle seyrediyor, çocuklar önünden geçtikçe onlarla şakalaşıyordu. Bir başkasını zor durumda bırakmış olmaktan kaynaklanmayan saf ve temiz bir sevinçle uzaklaşan çocukları izlediğinde, Kûfe ordusunun akşamki sevinçlerini ve onları sevindiren sebepleri hatırladı. Gözlerini sonsuza dikip bir müddet düşündükten sonra olduğu yerde uykuya dalmıştı. Zeyneb duyduğu nal seslerine kulağını çevirip bir müddet dinledikten sonra heyecanla İmam'ın omzunu dürtmeye başladı,

“Kardeşim! Sesleri işitmiyor musun?”

İmam gözlerini açıp başını kaldırdığında yüzünde mutlu bir ifade vardı. Dönüp Zeyneb'e gülümsedikten sonra hâlâ omzunu dürtmekte olan elini tuttu,

“Rasulullah'ı rüyamda gördüm.”

“Hayırdır inşallah” dedi Zeyneb, yüzünde endişeli bir tebessüm ile.

“Rasulullah bana, sen bize geleceksin dedi.”

Zeyneb elleriyle yüzünü kapatarak en derinden “vaaay!” dedi, “vay başımıza gelenler!”

İmam yerinden doğrulup Zeyneb'in başını tuttu.

"Size ah, vah etmek yakışmaz. Sus, Allah seni rahmetiyle esirgesin!"

Zeyneb, "vay, vay" diyerek ağlamaya devam ederken Abbas nefes nefese çadırın önüne geldi.

"Kûfeliler atlarına binmiş yalın kılıç buraya doğru geliyorlar!"

İmam olduğu yerden doğruldu, karşıya baktığında en ön safta kana ve savaşa susamış, tek eğlenceleri zayıf toplulukları yenip talan etmek olan acımasız savaşçıları görünce çadıra bağlı atını çözmeye başladı.

"Bin şu ata, gidip ne yapmak istediklerini sor!"

Abbas İmam'ın atına binip Kûfe ordusuna doğru sürmeye başladığında Züheyr, Said, Habib ve diğer Ehl-i Beyt askerleri gelenleri görüp atlarını hazırlamışlardı. Abbas'ın arkasından yirmi kişi gelenlere doğru at sürmeye başladı. İki grup arasında az bir mesafe kaldığında Abbas birkaç adım öne çıkarak eliyle gelenleri durdurdu.

"Maksadınız nedir? Ne istiyorsunuz?"

"Size valinin son emrini açıklamış, eğer teslim olmazsanız üzerinize yürüyeceğimizi bildirmiştik!"

"Acele etmeyin! Ebu Abdullah'ın yanına varıp maksadınızı kendisine bildireyim."

Ömer bir müddet düşündükten sonra kanatlardan içeri girip çakal ağzı düzeninde ilerleyen ordusunu durdurdu.

"Seni burada bekliyoruz. Acele git ve bize Ebu Abdullah'ın son sözünü bildir."

Abbas aceleyle İmam'ın yanına, karargâha dönerken Habib, Züheyr'e yaklaşp fısıldadı;

"İstersen bu süre zarfında Kûfelilere bir şeyler anlatmaya çalış, belki birileri üzerinde etkili olur."

“Ben de aynı fikirdeyim, ama konuşan sen ol.”

Habip atını bir iki adım öne çıkardı. At kendi etrafında birkaç kez döndükten sonra durduğunda Habib söze başladı;

“Ey Kûfeliler! Vallahi bu gün Allah katında insanların en şerlisi, Rasulullah’ın zürriyetini, torunlarını ve amca çocuklarını öldüren ordu ve o ordunun askerleridir!”

Habib’in konuşmaya başladığını gören Azre, Kûfe ordusunun yan kanadından ortalara doğru at sürmeye başladı. Habib bir an Azre ile göz göze geldikten sonra ibadetine düşkünlüğü ile tanınan mektup sahiplerinden Azre’yi kastederek konuşmaya devam etti;

“Halbuki benim bildiğim Kûfe halkı seherlerde uyanık bulunur, ibadete koyulur, Allah’ı çok zikrederdi.”

Azre kendisine laf atıldığını anlamıştı, söze karıştı;

“Nefsini yeterince övdün, yeterince temize çıkardın, sus artık!”

“Ben nefsimi temize çıkarmaktan Allah’a sığınırım. Ama şundan kesinlikle eminim ki Allah Hüseyin bin Ali’yi temizlemiş ve doğru yola erdirmiştir. Sana Ehl-i Beyt hakkında Allah’ı hatırlatırım ey Azre!”

Azre sinirlerine hâkim olamayıp atına bir kamçı indirdi,

“Allah hatırımdan hiç çıkmadı ki!”

“Öyleyse, hatırımdan hiç çıkmadığımı söylediğin Allah aşkına ey Azre; temiz, pak canların öldürülmesinde haddi aşanlara bari sen yardımcı olma! Allah’tan kork!”

“Ben ancak mü’minlerin emirine itaat ediyorum, sen ise biatini bozduğun için suçlusun, asıl sen Allah’tan kork!”

“Eğer yaptığım suçsa, benim suçum sizin insafsızlığınızdan doğmuştur. Masum insanları öldürmek için üzer-

lerine sürdüğünüz şu dağ gibi orduya baksana! Hiçbirinizin yüzünde düşmanlıktan başka bir şey görmüyorum. Oysa Rasulullah öldürmek istediğiniz şahsı gördükçe tebessüm ederdi.”

“Ben masumları öldürmekten Allah’a sığınırım Habib! Üstelik sen kırk yıllık Ehl-i Beyt taraftarı gibi konuşma, seni en son gördüğümde başka türlü düşünüyordun!”

“Ben rüzgâra göre yer ve renk değiştirmiyorum. Güçlünün değil, haklının yanındayım. Haksızlar tarafından kuşatıldığında haklının yanında bulunmak yetmez mi? Benim kimin taraftarı olduğum hiçbir zaman halka gizli kalmadı... Hem şu an kimin taraftarı olduğum anlaşılmıyor mu? Üstelik ben ne senin gibi Ebu Abdullah’a gel diye mektup yazdım, ne de ona yardımcı olacağıma dair söz veren bir elçi gönderdim. Fakat hak aramızı birleştirdi, bizi bir araya getirdi. Onu görünce Rasulullah’ı ve Hüseyin bin Ali’nin onun yanındaki mevkiini düşündüm. Onun ve ehlinin üzerine vahşi bir orduyla geldiğinizde onun yanında bulunmayı uygun gördüm. Özgürlüğümün alevini, zalimlerin ateşi tutuşturdu!”

Abbas’ın geldiğini gören Habib konuşmasını son bir cümle ile tamamladı;

“Kaybedilmiş ve gasp edilmiş hakları geri alıp sahibine iade etmek için!”

“Ebu Abdullah Hüseyin bin Ali bu işi yarına bırakmanızı istiyor,” diye seslendi Abbas.

Savaşın bu geceliğine bile olsa ertelenmesiyle herkesin vasiyetini yapmasına imkân sağlamak istemişti. Ama getirdiği haberin Kûfe ordusunun ileri gelenlerini, özellikle Azre ve Şimr’i hoşnut etmediğini anlayınca teslim olmayı asla kabul etmeyeceklerini anlatmak ister gibi kılıcının kabzasını öfkeyle kavrayıp devam etti;

“İstediklerinizi kabul de etsek red de etsek yarın sabah size haber vereceğim.”

Şımr, Ömer’e yaklaştı,

“Görüşün nedir?”

Ömer çevresine doluşan Kûfe eşrafı ve komutanlarına görüşlerini sorarken, İbn-i Ziyad’ın gönderdiği cellâdın gözlerine bakıyor, aslında onun görüşünü öğrenmeye çalışıyordu.

“Bekledikleri bir yardım olmadığına göre yarına kadar onlara mühlet vermekte bir sakınca yok!” diye görüş bildiren Kûfelilere rağmen Ömer cellâdın duyabileceği bir sesle konuşmaya başladı,

“Vallahi valinin teklifini kabul etmeyeceklerinden kesinlikle emin olsam onları yarına bırakmaz bu akşam işlerini bitirirdim. Ama sabaha kadar doğruyu bulmalarını ümit ediyorum!”

Kûfe ordusu konak yerine doğru geri döndü. Ehl-i Beyt askerleri onları bir süre izledikten sonra durumu İmam’a haber vermek için karargâha yöneldiler. İmam’a konuşulanları anlatacaklardı ki çıkagelen bir Kûfeli bir ok atımı mesafede durup Ömer’in görüşünü yüksek sesle bildirdi;

“Sizi yarın sabaha bıraktık. Eğer teslim olur, İbn-i Ziyad’a boyun eğerseniz sizi alıp Kûfe’ye götüreceğiz. Yok, eğer teslim olmazsanız sizi bırakacak değiliz... Bilmiş olun!”

İmam, akşam namazından önce tüm akraba ve arkadaşlarının toplanmasını istedi. Oğlu Zeynel Abidin hasta olduğu halde yakın bir çadıra getirildi. Kılıçlarını önlerine koyarak yere oturan topluluğun karşısına geçen İmam, bollukta ve darlıkta Allah'a senada bulunduktan sonra sözlerine başladı;

"Bu gün yeryüzünde benim ehlinden ve dostlarımdan daha hayırlı insanlar bilmiyorum! Allah hepinizi hayırla mükâfatlandırısın.

Azgın ve döneeklerden oluşmuş bu topluluğun yarım muhakkak bize saldıracaklarını biliyorum. Çünkü ben teslim olamayacağım gibi onların da azgınlıklarını bırakacaklarını sanmıyorum. Bu durumda size zarar gelmesini istemiyorum. Zaten bu güne kadar bu insanlarla işi uzatmamın tek sebebi size zarar gelmesini önlemenin bir çaresini araştırmaktan başka bir şey değildi.

Şimdi; sizin hakkınızdaki görüş ve kararım şudur;

Hava karardıktan sonra hepiniz beni bırakıp gidiniz. Şu azgınlar ancak beni istiyorlar. Beni yakalayıp öldürdükten sonra sizin peşinize düşeceklerini sanmıyorum. Gidiniz, benden yana sizi bağlayan hiçbir söz yoktur..."

Tüm kafilenin üstüne bir keder dağı yıkılmıştı sanki. Hüzm dolu bir sessizlik çöktü karargâha... Zifiri karanlıkları aydınlatan bir yıldızın, bir rehberin kanı akıtılacaktı.

Ölümün kuşatması altında başkalarının hayatını düşünen bir rehberin.

“Suphanallah!” diye bir söz işitildi önce.

“Biz senden sonra yaşayıp da ne yapacağız...” dedi bir başkası şaşkınlıkla.

“Allah bunu bize hiçbir zaman göstermesin!” dedi bir diğeri yanık yanık.

“Canımız sana feda olsun ey Rasulallah’ın oğlu!”

İmam, yüzünü bulutsuz gökyüzüne çevirmiş, göklerin en uzak noktasına büyük bir yalnızlıkla akıp gitmişti. Başını indirip en ön safta oturan Akil oğulları'na baktı, onların ağladığını görünce kirpikleri nemlendi; kendi içine akan bir şelale gibi, gözyaşı dökmeden ağlıyordu.

“Ey Akil oğulları! Size Müslim’in öldürülmesi yeter. Gidiniz, size izin verdim,” dedi.

“Biz seni bırakıp da gittikten sonra soranlara ne diyeceğiz? Efendimizi, hayırlımızı bırakıp geldik mi diyeceğiz! Onunla birlikte ok atmadık, mızrak saplamadık, kılıç sallamadık, ona ne olduğunu bilmiyoruz mu diyeceğiz! Hayır! Vallahi bunu yapmayız... Bize düşen canlarımızı, mallarımızı, ailelerimizi sana feda etmek, senin yanında ölünceye kadar çarpışmak veya seni sağ salım geldiğin yere götürmektir. Senden sonra yaşamın Allah belasını versin...”

Akil oğulları'nın konuşmasından sonra yerinden sıçrayarak kalkan Müslim bin Avsece ağlayarak konuşmaya başladı; gözyaşları bir sicim gibi kesilmeden iniyordu kirpiklerinden yanaklarına.

“Biz mi seni bırakıp gideceğiz!” dedi kesik kesik. Titreyen dudaklarıyla devam etti konuşmaya; “Senin yanında çarpışmadıktan sonra Allah katında bizi temize çıkara-

cak ne özür beyan edeceğiz? Vallahi ben mızrağımı onların göğsünde kırmadıkça, kılıcım eğri büğrü olana kadar sallamadıkça senden ayrılmam. Silahım olmasa onlara taş atarak senin önünde çarpışırım!”

İstenmediği halde birbiri ardına ayağa kalkarak sadakat yemini etmeye başlayan taraftarlara Sa'd bin Abdullah katıldı,

“Vallahi gaipten “biz onu koruduk!” diye bir ses gelmedikçe senin yanından ayrılmayız!”

Oturuşu ile kalkışı bir oldu Sa'd'ın, çömeldiği gibi tekrar hışımla ayağa kalkarak, zifir bir acıyla dizmeye devam etti kelimelerini,

“Vallahi diri diri yakılıp eritilerek öldürüleceğimi, sonra diriltileceğimi ve bunun bana yetmiş kere yapılacağımlı bilsen gene de senden ayrılmam. Hem bunu neden yapayım ki... Ölüm sadece bir kez gelecek. Ve o, yüce bir uğurda olursa güzel olacak. Senin yanında ölmekte de bitmez tükenmez bir şeref vardır!”

Başından beri en son safta ayakta gözcülük yaparak konuşulanları dinleyen Züheyr, hıçkırıklarla sesi kesilerek konuşmaya başladı.

“Ey Peygamber'in torunu! Allah yardımcın olsun. Konuşmalarını dinledim. Dünya sonsuz bile olsa, sonsuza dek bu dünyada kalacak olsak bile vallahi sana yardım etmek için bu hayatı terk etmeğe hazırız. Sonsuz bir hayat yaşamaktan çok, seninle ölmek istiyoruz... Vallahi burada bulunan her insanın yerine öldürülmeyi arzu ederdim,” dedi ve sözünü bitirmeden çömelip önünde oturan Habib'in arkasına yaslanarak çocuklar gibi ağlamaya başladı.

Rüzgâr uzun soluklu ısıklar alıyor, çöl büyük bir ısısızlıkla içini çekiyordu. Derin bir iç çekişle yumduğu gözlerini aralayıp Kûfe ordusuna baktı İmam. Hepsi birbirine benziyordu. Renksiz, kokusuz, nemsiz, sıradan... Bu kadar bayağı insanı etrafında toplayanların, bununla neden öğündüklerine anlam veremedi. Olduğu yerde çöküp çirkin bir kuşatmanın tam ortasında, etrafında kenetlenen bu kadar güzel insanla akşam sohbeti yapmaya başladı.

Yatsı namazı kılınmıştı. Özgürlük dersini Ebu Zer'den alan Huvey, İmam'ın çadırında tüm kılıçları toplamış, eğrisini düzeltip kenarlarını biliyordu. Hüzün, yerini çocukların bayram sevincine bırakmıştı. Herkes sabaha giyeceği elbiseleri temizlemek, daha beyaz, bembeyaz yapmak için uğraşıyordu. Coşku, arada bir kadınların çadırından gelen âni feryatlarla bölünüyordu. İmam ayağa kalktı;

"Ey zaman!" diye seslendi elini boşluğa uzatarak. "Bıktım senin arkadaşılığundan! Sonsuza kadar seninle olmak isteyen niceleri ölüp gitti. Zaten sen öylesin... İyileri tüketmeğe doymazsın!"

Sonra kadınların çadırına yöneldi. Zeyneb'in feryadına bir son vermek ister gibi;

"Kardeşim," dedi şefkat dolu bir sesle.

"Allah aşkına... Sakın usluluğun gitmesin. Musibetleri Rasulullah'ın karşıladığı gibi karşıla; İna lillah ve inna ileyhi raciun, de..."

Zeyneb, sesini kıstı, ama ağlamaya devam etti, böyle sessiz ağlayış daha bir parçalıyordu yürekleri.

"Allah'ım, önce beni öldür, benim canımı al!" diye söylendi ileri geri sallanarak.

İmam, Zeyneb'in yanına yaklaşıp başını göğsüne dayadı.

"Babam da, anam da, kardeşim de benden hayırlı idi. Bak! Onlar Rablerine kavuştular. Onlar Rasulullah'ı kendilerine örnek almışlardı. Bize düşen de onu kendimize

örnek almaktır. Haydi, bağırıp çağırmayı bırak da biraz yatıp uyu...”

Hıçkırıkları yüreğine gömülen Zeyneb, başını İmam’ın dizlerinden kaldırmak hasta yatağındaki Zeynel Abidin’i sarıp ağlamaya devam etti.

İmam tekrar çadıra arkadaşlarının yanına döndü. Aralıklı dizilmiş çadırların birbirine yaklaştırılmalarını, aralarında adam geçmeyecek şekilde dizilmelerini istedi. Huvey, kılıçları bilemeye devam ederken diğerleri işe koyuldular. Bir daire şeklinde tekrar kurulan çadırların Kûfe ordusunu gören yanı kapı gibi kullanılmak üzere açık bırakıldı. Daha sonra Azre komutasındaki Kûfeli devriyelerin öfke dolu bakışları altında ön taraf hariç, üç taraftan çadırların ötesine hendekler kazıldı. Hendeklerin içi gerektiğinde tutuşturulacak çalı çırpı ile dolduruldu.

İmam hem hendek kazıyor hem de yüksek sesle Kur’an ayetleri okuyordu;

“İnkâr edenler sanmasınlar ki, kendilerine mühlet vermemiz onlar için daha hayırlıdır. Onlara ancak günahlarını artırmaları için fırsat veriyoruz. Onlar için alçaltıcı bir azap vardır. Allah mü’minleri bu durumda bırakacak değildir. Sonunda murdarı temizden ayıracaktır...”

Kafileyi gözetleyen bir Kûfeli karanlıktan bağırırmaya başladı;

“Kâbe’nin Rabbine yemin ederim ki, bizler o ayette söz edilen temizlerdeniz ve sizden bu yüzden ayrıldık!”

Büreyr bu küstahça feveran üzerine dayanamadı, “seni tanıdım soysuz!” diye mırıldanarak söze karıştı;

“Temiz olan sen misin, pis hayvan!” diyerek usulca yayını omzundan aşağıya kaydırıldı. Yay eline kadar indiğinde diğer elini sadağına uzattı. Bir ok çıkaracaktı ki Züheyr kolundan tuttu;

“Sakin yapma!”

Tüm hazırlıklar tamamlandıktan sonra her bir Ehl-i Beyt taraftarı bir köşede gece namazı kılıp dua etmeye başlamıştı. Savaş gibi büyük bir ibadet için gerekmeseydi hiç uyumadan Kur'an okuyup ibadet edeceklerdi. Fakat ertesi gün dinç olabilmek için gecenin bir kısmında sırayla uyuyup dinlendiler...

Sabaha kadar kılıç bileyen Huvey, çadırlar arasında ezan okuduğunda "birazdan cennetin kapıları açılacak" diye birbirlerini uyandırmaya başladılar. Teyemmümden sonra çadırların önüne geçip namaz için İmam'ı beklemeye koyuldular. Herkes belki de İmam'ın arkasında kılacağım son namazdır diye düşünürken yanındakine tebesüm ediyordu.

Namazdan sonra karşı tarafta başlayan hareketlilik dikkatlerden kaçmadı. İmam, topu topu otuz iki atlı ve kırk piyadeden oluşan bir avuç askeri üç ayrı bölüğe ayırarak bölük komutanlarına strateji konusunda talimatlar verdikten sonra çadırına girdi. Yanında getirdiği miski süründüğünde Büreyr ve Abdurrahman çadırın önünde nöbet tutuyorlardı.

"Akşam olmadan cennette olacağız galiba," dedi Abdurrahman Kûfe ordusuna bakarak. "Ve sanırım ilk giden ben olacağım" diye devam etti gülerek.

"Neden sen?"

“Çünkü en güçsüzünüz benim.”

Büreyr, oldukça neşeliydi. Her şeye gülümseyerek bakılacak bir zamanın sırtındaydı çünkü. Şakalaşıyordu.

“Yanıyorsun. Cennete önce güçsüz olan değil, en yakışıklı olan girecekmiş,” dedi, “bu demek oluyor ki ben senden önce gireceğim.”

Abdurrahman ise neşeli olmasına rağmen şakalacak halde olmadığını dudak bükerek anlattı;

“Şakayı bırakalım,” dedi kısık sesle. “Vallahi bu saatte şaka boş bir şeydir... En azından hoş değil.”

Büreyr neşesinden hiçbir şey kaybetmemişti.

“Vallahi ben gençliğimde bile boş şeylerden hoşlanmazdım... Şimdi de hoşlanmam. Ama birazdan kavuşacağım şeyler beni o kadar mutlu ediyor ki...” dedi, “belki bu yüzden biraz fazla neşeliyim.”

Abdurrahman arkadaşını itham etmiş olmaktan biraz da utanarak başını öne eğdi. Büreyr iç çekerek devam etti;

“Bizimle cennet nimetleri arasında yalnızca bu zalimlerin kılıcının kını kadar uzaklık vardır,” dedi Kûfelileri göstererek. “O kılıçlar kınından bir çekildi mi tamamdır. Onları yakından görmeyi o kadar özlüyorum ki...”

“Sen delisin,” dedi Abdurrahman gülererek. “Cennete ilk olarak en güçsüz olan girmese de en akıllı olan girecek... Bu demek oluyor ki ben oraya senden önce gireceğim.”

İki arkadaş şakalaşıp gülüşerek İmam'ı beklediler. İmam çıktıktan sonra tebessüm ederek onları çadıra gönderdi.

“Şişede biraz misk var,” dedi. “Siz de sürünün.”

Rasulullah'ın Medine'ye hicretinin altmış birinci yılının birinci ayının onuncu günü, Ebu Abdullah Hüseyin bin Ali komutasındaki yetmiş küsur fedai, Kûfe'nin seksen kilometre kuzeyinde, Fırat nehrinin üç yüz metre batısında, ıssız Kerbelâ çölünün kavurucu sıcaklığı altında, savaş düzenine girmiş binlerce Kûfeli askerden oluşan dev gibi bir ordunun önünde, mızrakları eğri gösterecek kadar dimdik durmuş bekliyorlardı. Güce meydan okurcasına, dimdik ve kararlı...

İmam Hüseyin, üzerinde yakasız beyaz gömleği ve siyah sarığı vardı. Yalınayaktı. Çadırdan çıkıp savaş meydanına doğru yürümeye başladı. Gözünü hedeften ayırmadan ağır adımlarla en öne geçti. Hâlâ ileriye doğru baktığı halde elini kaldırıp hemen yanındaki oğluna seslendi,

"Atımı getirin!"

Ali, atı getirip beklemeye başladı. Kûfeli süvariler öne doğru ilerlemeye başlayınca bir elinde Kur'an olduğu halde ellerini göğe doğru kaldırdı;

"Allah'ım!" dedi, tüyleri diken diken eden bir içtenlikle.

"Her üzüntüde, her sıkıntıda, her darlıkta tek güvençim, tek ümidim sensin! Her işimde tek dayanağım yine yalnız sensin. Senin indirdiğin musibetlerden; dostları ürkütüp ayıracak, düşmanları sevindirecek, kalbe ağır gelecek ne kadar keder varsa hepsini yalnız

sana arz ederim. Senden başkasından yüz çevirip seni ister, sana yönelirim. Darlığı genişletecek, tasaları kaldıracak ancak sensin. Dileğim ve isteğim sendendir, şikayetim yalnız sanadır!”

İmam duasını bitirmemişti ki Kufe saflarında hareketlilik başladı. Umut tarlasına dadanmış çekirge sürüsü gibiydi Kûfe süvarileri. Nâralar atarak yaklaşıyor, çadırların etrafında gelişigüzel at sürerek bağırıyorlardı.

İmam, bulutlarını en kurak araziye boşaltmış bir gökyüzünün duruluğu ile gülümsüyordu, çokluğun o her şeyi kirleten şımarıklığına karşı.

Çadırların arkasındaki hendeklerin tutuşturulduğunu görünce küstahça bağırdı bir Kûfeli süvari.

“Ebu Abdullah! Kıyamet gününden önce dünyada cehennem ateşini istemekte acele ettin,” dedi iğrenç bir kahkaha atarak.

“Kim bu adam!” dedi İmam, Kûfe’den yanına gelen arkadaşlarına, “Şimr’e benziyor.”

“Evet, bu odur” diye cevap verdi Müslim bin Avsece.

“Cehennem ateşine sen daha lâyıksın,” diye söylendi İmam öfkeyle.

Herkes “saldırın” emrini bekler gibi bir ayağını öne doğru uzatmışken Müslim bin Avsece İmam’a doğru birkaç adım yaklaştı;

“Canım sana feda olsun ey Rasulullah’ın oğlu! ” dedi, “izin ver de şunu bir ok ile susturayım. Korkarım bir daha bu zorbaya ok atma fırsatını bulamam.”

“Hayır, atma!” diye engelledi İmam bir elini Müslim’e doğru uzatarak, “çarpışmayı başlatan taraf olmayı istemiyorum.”

Ali’nin dizginlerinden tuttuğu ata yaklaştı. Bir hamlede ata bindikten sonra bir baştan bir başa sürüp komutanlarına son talimatlarını verdi.

İki ordu arasında sözlü sataşmalar başlamıştı. Savaş kaçınılmazdı. Beş bin kişiye karşı yetmiş küsur insanın vereceği mücadelenin sonucunu kestiren Kûfeli cellâtlar bir ân önce zafer nâraları atabilmek için yerlerinde duramıyor, şımarık çocuklar gibi itişip kakışıyorlardı.

İmam'ın kardeşleri, kuzenleri, yeğenleri ve sadık dostlarından oluşan bir avuç yârını ise, artık kaçınılmaz olan savaşın sonunda değil en başında şehadete ulaşmak ister gibi öne atılmak için fırsat bekliyor, sonra İmam'ı yalnız bırakmak korkusuyla şehid olacak en son insan olmak isteğine kapılıyorlardı.

İmam, bir avucunda tuttuğu Kur'an ayetlerini cübbesinin içinden göğsüne bastırmıştı. Sağ eline aldığı kılıcını kınına koyup avuç içini bir ayna gibi havaya kaldırdıktan sonra Ömer bin Sa'd ve Kûfeli askerlere döndü.

"Acele etmeyin!"

Beş bin Kûfelinin duyabilmesi için sesini olanca gücüyle yükseltmişti. Kûfeliler Kerbelâ çölünü sarsan bu sesin etkisiyle oldukları yerde durup, kuşun sesini duymuş avcı refleksiyle sesin sahibini aramaya başladılar. İki ordunun ortasında bir ufuk gibi duran insana bakıyorlardı... İmam, yerinde duramayan atının üzerinde ayrı ayrı herkesin gözlerine bakıyormuş gibi tüm orduya bakarak konuşmaya devam etti;

“Ey insanlar! Beni dinleyin! Allah’a yemin ederim ki, sizin bana gönderdiğiniz mektuplar olmasaydı ben asla buraya gelecek değildim. Mektuplarınızda Allah Rasulü’nün sünnetinin ortadan kaldırıldığını, her tarafı nifakın kapladığını, İslam şariatının neredeyse uygulanmadığını söyleyip durdunuz. Israrla; “Derhal buraya gel! Umulur ki Allah bu ümmeti senin gelmenle tekrar eski izzetli günlerine kavuşturur,” diye yazdığınız mektuplar üzerine buraya geldim. Eğer bu gelişimden hoşlanmıyorsanız bırakın geldiğim yere döneyim...”

Hava durgundu, gök mavi olmayan ve hiç görülmemiş bir renge bürünüyordu. İçi öfkeyle dolu olan Şimr, atların bile kişnemeyi kestiği bu kısa zaman diliminden, bu konuşmadan son derece rahatsız olmuştu. Kûfe ordusunu süzüyor, sesi iyice duyduğu halde İmam’ı seyretmek için atının üzerinde yükselip ona bakmak isteyen askerleri görünce dişlerini gıcırdatıyordu. En son safta olduğu halde İmam’ın gözlerinin içine bakan askerlerin arasında bir baştan bir başa at sürüyor, sükûneti bozup konuşmanın etkisini kırmaya çalışıyordu.

“Bu adam ne dediğini bilmiyor!” diye bağırarak Ömer’in yanına kadar at sürdü.

“Ömer! Unutma ki daha Rey’e kadar at sürecek uzun bir yolumuz var. Şu işi bitir artık!”

“Akşama kadar konuşacak hali yok nasılsa” dedi Ömer, “bırakalım konuşsun...”

Şimr’in öfkeli bakışlarını ve öfkeden gözleri kadar açılmış burun deliklerini gördüğünde onu hoşnut edecek bir cümle ekledi;

“Nasılsa yeryüzündeki son konuşması değil mi?”

Şimr ordu içinde dolaşırken durumunu beğenmediği

Hürri'ün yanından geçti. Atına binmemişti Hür. Derinden derine bir huzursuzluk duyduğu, oldukça gergin olduğu her halinden belli oluyordu. Bir sağa bir sola bakıyor, dudaklarını kemiriyor, hızlı hızlı soluyordu. Olduğu yerde titriyor, atının yelesini koparacakmış gibi şuarsuzca çekiştiriyordu. Yaşamla ölüm arasında gidip geliyor gibi bir hali vardı. Şimr'in başına dikildiğini görünce iteleyip atının terkisine vurarak "git başımdan," diye çıktı. Şimr ne olduğuna anlam veremediği bu hareketi görmezden gelerek Hürri'ün yanından uzaklaştı.

İmam, şaha kalkıp, ileriye atılmak isteyen atını mahmuzlayarak konuşmaya devam etti; sesinde sitemin titrekliği ve öfkenin şiddeti vardı.

"Biraz olsun kendinize gelip neler yaptığınızı bir düşünsenize! Bizi öldürerek geçilmesi yasak olan bir hududu çiğnemeniz size helal olabilir mi? Ben Peygamber'in kızı Fatıma ile amcasının çocuğu Ali'nin oğlu değil miyim? Ben mü'minlerin arasında Allah'ı ve Rasulünü en çok tanıyan, onları en fazla tasdik eden değil miyim? Şehidlerin efendisi Hamza'nın yeğeninin oğlu değil miyim? Cennette meleklerin kendisine taktığı kanatlarla uçup duran büyük şehid Cafer benim amcam değil mi? Siz Rasulullah'ın benim ve kardeşim hakkında söylediklerini duymadınız mı? "Bunlar cennet gençlerinin efendileridir, Bunlar sünnetime uyanların gözbebekleridir," derken kimi kastettiğini bilmiyor musunuz? Vallahi Allah'ın yalancıya gazaplandığını bildim bileli yalan söylemiş değilim. Benim Rasulullah'tan naklettiğim bu sözleri tasdik ediyorsanız -ki bunlar gerçeğin ta kendisidir- ne âlâ. Ama siz bana inanmıyor ve okuduğum hadisleri yalanlıyorsanız, bu sözleri Rasulullah'tan duyup da hâlâ yaşayanlara sorunuz. Onlar benim söylediklerimin aynısını size aktaracaklar-

dır. Bütün bunlarda kanımı akıtmanıza engel olacak bir delil yok mudur?”

Şimr hâlâ atını ordunun bir ucundan bir ucuna koşturuyor, Hürri'ü uzaktan süzerek dönüp Ömer'e geliyor, onun konuşmadan etkilenmediğinden emin olunca tekrar Kûfeli askerlerin arasına dalıyordu. Daha sonra İmam'ın konuşmasına bir anlık ara vermesinden faydalanarak dönüp söze girişti;

“Vallahi bu adam Kur'an okuyup namaz kılmak dışında hiçbir şey bilmez. Ne söylediğini de bilmiyor!”

Habib, Said'in kolundan tutup şiddetle sarstı:

“Allah aşkına şunun dilini koparmama izin ver!”

“Sakin ha!” diye şiddetle karşı çıktı Said. “İmam savaşı başlatan taraf olmamızı istemiyor! Sabret...”

İnce ve zayıf bir bünyeye sahip olan Habib, savaşçı bir aileye mensup olmamasına ve o güne kadar hiç savaşmamış olmasına rağmen nitelikleri sayesinde çöl şartlarına kolayca uyum sağlamıştı. Yerinde duramıyordu. Said kendisini bile zor zaptediyorken Habib'in atının mahmuzlarını da tutmak zorunda kalmıştı. Habib olduğu yerden öfkeyle Şimr'e bağırdı;

“Seni küstah serseri! O diye söz ettiğin şahıs nefes alıp verenlerin en bilgisi, en alimidir. Ama sen onun dediklerini anlamamakta mazursun. Çünkü sen kıt akıllı bir budalasın!”

İmam, Kûfe ordusunu bir müddet süzdükten sonra aynı ses tonuyla sözlerine devam etti;

“Eğer siz bu söylediklerim hususunda bana inanmıyor veya şüphe içindeyseniz yahut da benim Rasulullah'ın torunu olduğum hususunda tereddüdünüz varsa Allah'a yemin ederim ki yeryüzünde Rasulullah'ın torunu olarak

benden başka kimse yoktur. Şimdi söyleyin bakalım; sizden birini öldürdüm, ya da mallarınıza zarar verdim diye mi beni öldüreceksiniz? Ben böyle bir davranışta bulundum da bana kısas mı uygulayacaksınız?”

İmam daha sonra kendisine mektup yazıp davet ettiği halde Kûfe ordusunun en ön saflarında yer alanları isimlerini anarak konuşmaya devam etti;

“Ey Şebes! Ey Haccar! Ey Kays! Ey Azre! Ey Yezid bin Haris! Sizler bana, senin için askerler ve yardımcıları hazırlandı, hemen gel diye yazmadınız mı?”

“Ey insanlar! Eğer siz bu söylediklerimi anlayıp bana hak verdiyseniz bırakın da ehlimi güvenli bir yere götürüyüm.”

İmam, Kûfelilerin yaşadıkları ama yaşadıklarının farkında olmadıkları bir ilişkiyi bilinç düzeyine çıkarabilmek için uğraşıyordu. Kalabalık içinde kaybolmuş fertleri kurtarmak, onlara kendi kimliklerini yaşatmak için... Yıllardır yaptığı buydu; insanların, kendinden emin bir kimliğe ulaşmaları için çabalamak. İster dost olsunlar ister düşman fark etmezdi, ama özgürce bir seçim yaparak taraflarını belirlesinler istiyordu. Yaşayan bile bile yaşasın, helak olan bile bile helak olsun diye... Bunun için Kûfelilerin gerçeklerle yüzleşmeleri gerekiyordu. Gerçeklerle yüzleşmek yeterliydi; böylelikle insanlar ya yalancı olurlardı ya da devrimci...

Her yönüyle birbirine benzeyen, aynı içgüdüler, aynı ihtiraslar ve aynı duygularla karşısına dikilen bu insanları düşündürmeye yetecek kadar konuştuğuna kanaat getirince sözlerine son verdi. Eliyle kılıcının kabzasını sıkıp ordusunun başına geçti.

Züheyr, İmam sözlerini bitirdiğinde Kûfelilere hitap etmek için onun hemen yanında bekliyordu. İmam'ın son

sözlerinden sonra bir an göz göze gelip konuşmak için izin istedi, İmam'dan izin alınca atını öne doğru sürdü. İki ordunun arasındaki alana, güzellikle çirkinliğin sınırına kadar ilerledi.

"Ey Kûfe halkı!" diye söze başladı.

"Allah'tan ve onun şiddetli azabından korkun... Müslümanın Müslüman üzerinde hakları vardır. Bunlardan biri ona bazı hususları hatırlatmaktır. Aramızda kılıç çekilmemesini gerektirecek sebeplerimiz vardır. Aynı dinin mensupları olan kardeşleriz. Ama aramıza kılıç girdiği anda kardeşlik biter. O zaman biz ayrı bir ümmet, siz apayrı bir ümmet olursunuz. Gerçek şu ki, Allah, Rasulunun Ehl-i Beyt'i ile sizi imtihan ediyor. Dünyaya gözünü Peygamber'in evinde açmış Ebu Abdullah'la sizi imtihan ediyor. Bu imtihan neticesinde nasıl davranacağınızı Allah müşahede edecektir. Allah size bir seçim hakkı verdi. Hakkı seçin! Ben sizi onun safında yer almaya çağırıyor ve şu azgın oğlu azgın Ubeydullah bin Ziyad'a yardım etmemeniz hususunda sizi uyarıyorum..."

Züheyr, onu boğmak istercesine Kûfe ordusunun saflarından yükselen uğultular yüzünden konuşmasına bir süre ara vermek zorunda kaldı.

"Allah belanı versin, ey vali düşmanı!"

"Şunu bil ki ey Züheyr; ya Hüsey'n'i öldüreceğiz, ya da bize teslim olacak biz de onu İbn-i Ziyad'a götüreceğiz. Bundan başka bir yol bilmiyoruz..."

Yükselen bu sesler üzerine Züheyr tekrar ileri atılarak konuşmasına devam etti;

"Siz Ziyad'dan da, oğlundan da kötülükten başka bir şey görmediniz. Ziyad da oğlu Ubeydullah da ancak sizin ileri gelenlerinizin gözlerine mil çeker, ellerinizi ayakla-

rınızı keser, kulak ve burunlarınızı koparır, sizleri hurma ağaçlarının dallarına asarlar. Sizin ileri gelenlerinizi ve Kur'an'a vakıf olanlarınızı öldürürler. Hucr bin Adiy ve arkadaşlarına, ardından Hani bin Urve ve arkadaşlarına neler yaptığını görmediniz mi?"

Şimr'in askerlerin arasında dolaşmaya devam ediyordu. Önünden geçtiği askerler Şimr'in korkusundan vali lehine bağıyorlardı.

"İbn-i Ziyad ancak hak edeni cezalandırır!"

"Ey Kûfeliler! Şunu bilin ki Fatıma'nın oğlunu sevmek ve ona yardım etmek Ziyad'ın oğlunun yanında yer almaktan daha sevimli ve güzeldir... Ölüm korkusu ile elinize geçmiş biricik fırsata sırt çevirmeyin," diye konuşmaya devam etti Züheyr.

Şimr, işin daha fazla uzamaması için sadağından çıkardığı bir oku yaya yerleştirdi. Yayı gerip Züheyr'e doğru fırlatırken bağıyor, ağzından köpükler sığıyordu;

"Sus! Allah seni sustursun. Uzun sözlerinle bizi bıktırdın!"

Züheyr ise atılan irili ufaklı taşlara rağmen konuşmasına devam etti;

"Benim sana söyleyecek bir sözüm yok, ben akrabalarıma sesleniyorum. Sen ise benim akrabam değilsin, çünkü sen bir hayvansın ve benim hayvanlara söyleyecek sözüm yok... Şimr! Sen hayvandan başka bir şey değilsin! Buna rağmen seni aşağılayıcı bir azap ile müjdelerim!"

"Züheyr!" diye bağırdı tekrar Şimr, ardından sadağından bir ok daha çıkarıp yayına yerleştirerek devam etti;

"Allah seni de adamını da kahretsin!"

Züheyr Şimr'in attığı oku yerinden kıılmadan karşıladı.

“Sen beni ölümle mi korkutuyorsun? Vallahi ölmek sizin gibi kaypaklarla beraber ebediyete kadar yaşamaktan daha sevimlidir...” Daha sonra atının üzerinde doğrulup Kûfelilere seslendi;

“Ey Allah’ın kulları... Şu gördüğünüz şeytan... Şu değersiz herif ve benzerleri sakın sizi dininizde aldatmasın... Vallahi Rasulullah'ın Ehl-i Beyt'inin kanını döken, onların haremine saldıran bir topluluk onun şefaatine eremez!”

İmam, Züheyr’e seslenip;

“Gel artık! Sen şunlara öğüt verdin ve gerçekleri anlattın. Öğüt fayda verirse, verir...” deyince Züheyr İmam’ın yanına döndü.

Güneş göğün tepesinde olanca gücüyle parlıyordu. Günlerdir içindeki savaşı seyreden Hür, yol ayırımına gelmişti. Sabah erkenden çadırından çıktığından beri her şeyin değiştiğini hissetmişti. Çöl aynı çöldü, kum aynı kum. Güneş yine yakıyor, rüzgâr kavuruyordu. Atı aynıydı, çadırı, parıltılı elbiseleri, yumuşak terlikleri, ordusu, askerleri değişmemişti. Karşı dünya aynı dinginlik ve huzur içinde aynı gizemli ihtişamını koruyordu. Ama her şey değişmiş gibiydi... Bir daha bakındı etrafına, her şey kesinlikle eskisi gibiydi, ama her şey değişmişti. Daha doğrusu bir şeyler değişmişti ve her şey değişik görünmeye başlamıştı.

Tüm benliğini bir ateş sarmıştı. Sıtmaya yakalanmış gibi parmak uçlarına kadar tır tır titriyordu. İmam'ın konuşmasını can kulağıyla dinledikten sonra tekrar içine yönelip içindeki savaş meydanını seyre koyuldu. Meydan bomboştu, savaş bitmişti. Sert bir rüzgârın ardından yağın yağmur savaş alanını pırl pırl yapmıştı adeta.

Hemen yanında savaş alanının ortasındaki gelişmeleri izleyen arkadaşı Muhacir'in gözünden kaçmadı Hür'ün bu hali. Hayretler içinde onu bir süre izledi. "Eğer Kûfe'nin en cesuru, en gözü pek olanı, en atılganı kimdir diye sorulsa hiç tereddütsüz Hür'dür diyebilirdim" diye geçirdi içinden. "Ama Hür'e ne oluyor? Yoksa? Yoksa ölümün

yakınında dolaşmaktan zevk alan bu adam şimdi korkuyor mu?" diye düşünerek Hür'r'ün omzuna dokundu;

"Yoksa korkuyor musun?"

Başını hafifçe kaldırdı Hür. Günlerdir ilk kez tebesüm ediyordu. Otuz yıl biriktirdiği bütün yanlışları silmiş, içindeki bütün setleri yıkmıştı. Bu mücadelede bedeni de ruhu da yorgun düşmüştü, Muhacir'e yaslanarak ayağa kalktı. Ağır ve dingin adımlarla çadırına girdi. Şık gömleğini, işlemeli kuşağını çıkarıp yere fırlattı. Daha önceki savaşlarda aldığı yaraların izine hafifçe dokunarak tekrar gülümsedi. Ucuz, siyah bir kumaştan yapılmış gömleğini giyininip çadırdan çıktığında hâlâ tebesüm ediyordu.

İçindeki külü üförececek bir soluk bulmuştu İmam'ın konuşmasını dinlediğinde, çok iyi bildiği bir şeyi yeniden öğrenmişti. Sahip oldukları ve olmayı düşledikleri bir yana, varlığının bile geçici olduğunu ilk kez anlamış gibiydi. Bu karardan sonra çöle düşen yağmur kadar kısa ömürlü olacağını biliyordu. Ama hayatından, ailesinden, geleceğinden, tüm hayallerinden, üzölmek şöyle dursun sevinçle vazgeçti... Kendini köle eden düşlere değer veren tutkuları yüreğinden koparıp attı... Bir söz, bir bakış her şeyin önem sırasını değiştirmiş, tüm değerleri allak bullak etmişti. Kaybetme duygusunun kısa süreli burukluğu, yerini yeni ve daha önemli şeyler bulmuş olmanın sevincine bırakmıştı. Çadırdan çıkıp atına bindiğinde bir güneş gibi ışayan İmam'ı seyreliyordu.

Eşsiz bir serinkanlılık içinde atını sürüp yavaş yavaş İmam'ın karargâhına doğru ilerlemeye başladı. Gülen gözlerini İmam'dan ayırmıyordu.

Muhacir atının dizginlerini tuttu,

"Nereye gidiyorsun!"

"Vallahi kendimi cennetle cehennem arasında farz edip, ikisinden birini seçmekte serbest bırakıyorum!"

Panik içinde atın diğer yanına geçti Muhacir,

"Seni öldürürler!"

"Kalbim ne yöne meylederse etsin, onu izleyecek cesaretim var! İster kesilip biçileyim, ister yarılıp bölüneyim! Cennete hiçbir şeyi tercih etmiyorum... Bir daha elim geçmeyecek bu fırsatı kaçırmak istemiyorum."

Muhacir, Hür'ü ikna etmek için nefesine hitap etmeyi denedi bu kez,

"Çok parlak bir geleceğin var, bunu reddetmek hiçte akıllıca bir şey değil!"

"Benim olmayan bir geleceği bu güzel güne değişiyorum."

"Güzel mi! Bunun neresi güzel?"

Hür, İmam'a bakarak konuşuyordu;

"Bu da güzel değilse hiçbir şey güzel değil!"

Muhacir'le bir an göz göze gelip karşı tarafı gösterecek konuşmaya devam etti Hür;

"Aslında bu güzel geleceği reddetmek aptalca olur!"

Muhacir telaşla Kûfe ordusunun komutanı Ömer'e koştu;

"Hür saf değiştiriyor galiba!"

Ömer kendinden emin bir şekilde sırttı. Muhacir'in yüzüne bile bakmadı. Buna rağmen Muhacir ısrarla sokuldu Ömer'e;

"Hür bize ihanet edecek!"

"Denizle çöllerin yer değiştirmesi mümkünse eğer, Hür'ün saf değiştirmesi de mümkün, ihanet etmesi de..." diye cevap verdi Ömer, hâlâ Muhacir'in yüzüne bakmadan konuşuyordu.

Hür, Muhacir'in yere bıraktığı dizginleri eline alarak atının boynunu okşamaya başladı. Günlerdir kesintisiz süren bir savaştan çıkmış gibi bitkindi. Ama oldukça heyecanlıydı, daha fazla oyalanmaya tahammülü yoktu. Atını mahmuzladığı gibi dörtnala sürmeye başladı. İmam'a yaklaştığında atından indi.

"Sana feda olayım ey Rasulullah'ın oğlu!" diye bağırdı olanca gücüyle. Kerbelâ çölüne yıldırım düşmüş gibi yankılandı sesi. Kûfe ordusu Ehl-i Beyt karargâhından yükselen tekbir seslerini şaşkınlıkla izliyordu. Atından inip yürüyerek yaklaşmaya başladı İmam'a.

"Yolunuza düğümler atan, sizi geri dönmekten alıko-yan ve buraya inmeye zorlayan bedbaht adam benim!" dedi başını öne eğerek. Sonra başını kaldırıp İmam'ın gözlerine baktı, insanı rahatlatan bir tebessüm görmese belki de ağlayıp uzaklara doğru at sürmeye başlayacaktı. Kimsenin kendisini tanımadığı yerlere varana kadar, utancından yüzünü saklayıp ağlayarak kaçacaktı.

"Kendisinden başka ilah olmayan Allah'a yemin ede-rim ki; ben, ne yapmış olduğun teklifi red edeceklerini ne de seni bu kadar müşkül duruma düşüreceklerini san-mıyordum. Vallahi böyle olacağını bilsem bu yolda ata binmez, kılıç kuşanmazdım. Yaptığım bu günahı affetti-rebilmek için senin önünde ölünceye kadar çarpışmaya geldim. Bu benim için bir tövbe olur mu?"

"Evet," diye cevap verdi İmam tebessümle, "Bu şüp-hesiz bir tövbedir!"

İmam'ın tebessüm ederek söylediği, iyimser, dingin ve yalın bir cümle Hürr'ün yüzüne canlılık vermiş, tatlı bir gülücük kondurmuştu.

"Senin adın ne idi?" diye sordu İmam.

"Adım Hür"

"İşte şimdi ananın sana bu ismi verdiği günkü gibi hür oldun. İnşallah dünyada da ahirette de hür olursun! Nasıl çarpışmak istersin?"

"İzin verirsen onlarla atlı olarak çarpışmak isterim."

"Nasıl istersen."

"Şimdi uygun görürsen Kûfelilerle biraz konuşmak istiyorum."

"Olur" dedi İmam, "ama ok menziline girme."

Hür, atını ileri doğru sürüp sesini duyurabilecek kadar yaklaştı Kûfelilere.

"Ey Kûfeliler!" diye başladı sözlerine. Kûfeliler Hür'ün siyah canlı gözlerinde uzun zamandır görmedikleri savaştı öfkesini görmüşlerdi.

"Ebu Abdullah'ın yaptığı tekliflerden birini neden kabul etmiyorsunuz. Öylelikle onun kanına girmek gibi bir zulümden kurtulursunuz!"

"Bunun imkânı yok!" diye bağırdı Ömer bin Sa'd.

Ordudan "hain, döne!" diye bağrışmalar yükselmeye başlayınca sessizlik sağlanana kadar sustu,

"Üstelik senin gibi bir hain bu teklifi yaparsa hiç imkânı yok!" diye devam etti.

"Hay ananız ağlasın! Hain kimmiş? Siz onu davet ettiniz, yanınıza gelince bıraktınız. Onun önünde çarpışacak yerde onu öldürmeye çalışıyorsunuz! Geldiği yere dönüp gitmesine izin vermediğiniz gibi ona ve ehline esir muamelesi yaptınız. Onu ve yanındakileri gece gündüz akıp duran Fırat suyundan mahrum ettiniz. Hâlbuki o sudan Yahudiler de, Hıristiyanlar da, Mecusiler de istedikleri kadar içebiliyorlar. Siz onları susuz bırakmakla Rasulullah'ın evladına karşı ne kadar çirkin davrandınız.

Eğer bu gün bu günahınızdan pişman olup tövbe etmezseniz, kıyamet gününde Allah sizi sulamayacaktır... Gelin, kendinizi daha fazla kirletmeyin!”

Farkına varmadan menzile giren Hür atılan oklardan korunmak için geri döndü. Ok yağmuru devam ederken Kûfe ordusunda karışıklık başlamıştı. Gözü dönmüş bir toplumun suç ortağı olmaktansa ölmek pahasına kendi kimliğini yaşamak isteyen otuz Kûfeli İmam'ın saflarına doğru at sürmeye başladılar.

Özgürlük, Kûfe içinde kişiliğini kaybetmiş bu insanlarını cezbetmişti...

Ömer bin Sa'd, Kûfe ordusundaki kargaşanın büyümemesi için sancağın açılmasını istedi. Sadağından çıkarıldığı bir oku yayına yerleştirdi.

"Ey Kûfeliler!" diye bağırdı, "sizi cennetle müjdeleyorum!" Kûfe saflarında yükselen tekbir seslerini duyunca daha bir coştı Ömer. Elini havaya kaldırıp sessizliği sağladıktan sonra devam etti; "Şahit olunuz ki ilk oku ben atıyorum!"

Var gücüyle gerdiği yayı serbest bıraktığında savaşın başladığını anlatan sembolik ok Ehl-i Beyt karargâhının yakınlarına düştü. Ardından Kûfe saflarından yağmur gibi ok yağmaya başladı. Ömer elini kaldırarak ok atışını durdurdu.

"İki kişi meydana çıkıp dövüşsün!"

Öne çıkan iki Kûfeli barbarlar gibi naralar atarak meydan okumaya başladılar. Habib ve Büreyr onlarla karşılaşmak için izin isterken Abdullah bin Umeyr'de İmam'ın yanına geldi.

"Ey Rasulullah'ın oğlu, benim bunlara verilmiş sözüm var, izin ver ben çıkayım, Allah'ın izniyle ikisinin de hakkından gelirim!"

İmam'ın dudaklarında bir tebessüm belirdi. Abdullah'ın güçlü pazılarından tutarak dua etti,

"Haydi git, sanırım ikisinin de hakkından gelirsin."

Abdullah savaş meydanına çıktığında Kûfeliler onu

tanımadılar, bir Kûfeli aşağılayıcı bir ses tonuyla bağırdı;
"Sen kimsin?"

"Ben Nuhayla'da selamını sizden geri alan Abdullah bin Umeyr'im. Siz ise birbirine benzeyen on binlerce Kûfeliden iki kişisiniz. Siz bir hiçsiniz!"

Kûfeli dövüşçüler karşılarında atletik yapılı, şahin bakışlı bir yabancı görmektense, iyi tanıdıkları iki kişiyi istedikler. Zayıf yapılı üç isim zikredip "Habib, Züheyr veya Büreyr gelsin" diye bağırdılar,

"Sen bizim dengimiz değilsin!"

"Sizi şerefsizler," diye bağırarak ileriye atılmasıyla Kûfelilerden birini biçmesi bir oldu Abdullah'ın. Ardından gelen Kûfelinin kılıç darbesinden korunmak isterken parmakları kesildi. Toparlanıp ikinci Kûfeliyi de kanlar içinde atından aşağıya indirdi. Şiirler okuyarak geri döndüğünde eşi Ümmü Vehb eline geçirdiği değnekle savaş meydanına doğru koşuyordu. Elinden tutup karargâha çevirdiğinde Ümmü Vehb "beni bırak" diye bağıriyordu.

"Ölmedikçe senin yanında savaşmayı bırakmayacağım!"

Abdullah eşini zaptetmekte güçlük çekince İmam Ümmü Vehb'e seslendi,

"Sen Ehl-i Beyt'e destek vererek yapacağını yaptın. Allah seni rahmetiyle esirgesin. Şimdi kadınların yanına dön, onlarla birlikte otur. Çünkü savaş kadınlar üzerine bir borç değil!"

Ümmü Vehb kadınların çadırına giderken Abdullah'a döndü,

"Anam babam sana feda olsun. Muhammed aleyhisselam'ın temiz, pak zürriyeti uğrunda en önde çarpış!"

Abdullah kesilen parmaklarını bağlarken eşine gülüyordu...

Kûfe ordusunun sağ kanat komutanı Amr bin Haccac, Ömer bin Sa'd ile bir an göz göze geldi. Ömer'in saldırının emrini alır almaz tüm birliklerini harekete geçirdi. Abdullah'ın iki Kûfeli leşkери tepelemesinin verdiği moral ile saldırıyı karşılamak için ileriye atıldı Ehl-i Beyt askerleri. Mızraklarıyla atların üzerine giderek ilerlemelerini engellediler. Mızrakların sivri uçlarından ürküp şaha kalkan atların binicileri peş peşe yere düşüyordu. Yere düşenler ise aldıkları kılıç darbeleriyle bir daha kalkamayacak derecede yaralanıyorlardı. Böylelikle Amr'ın ilk saldırısı başarısızlıkla sonuçlandı. Geri çekilen Kûfe bölüğü Ehl-i Beyt askerlerinin ok atışı ile yeterince kayıp verdikten sonra yerlerine ulaşabildiler.

Omzundan ve sırtından yara almış iki asker çadırların önüne taşınırken kargaşada bozulan düzen tekrar sağlandı. Her asker İmam'ın belirlediği yere geçip soluklanarak beklemeye başladı. Kufe ordusunun saflarından ileri atılan bir süvari ok menziline dışında kalacak kadar yaklaştı,

"Hüseyin içinizde mi!" diye bağırdı.

Kimse cevap vermeyince sorusunu üç kez tekrarladı.

"Evet, Hüseyin aramızda, ne istiyorsun!" diye bir ses yükseldi Ehl-i Beyt saflarından.

İmam yaralı iki askerinin tedavisiyle ilgileniyordu. Bu ses üzerine ordunun önüne geçti.

“Ey Hüseyin Seni cehennemle müjdelerim!”

“Sen yalan söyledin! Ben Rabbimin rahmetiyle cenneti umuyorum!” dedikten sonra ellerini havaya kaldırıp en içten sesiyle dua etmeye başladı İmam,

“Allah’ım onu cehenneme at!”

Kûfeli bu bedduadan öfkelenerek atını aniden İmam’ın üzerine sürmeye başladı. İmam’ın etrafındaki askerlerin tümü kılıçlarını kaldırıp atının yolunu kestiler. Ürken at birden geri dönmek isteyince Kûfeli üzerinden düştü. Sol ayağı üzengide takılı kalmıştı, sürükleniyordu. Daha da ürken at çıldırması gibi savaş meydanında dönmeye devam etti. Bir müddet sonra yavaşladı. Ehl-i Beyt karargâhının önünde durduğunda binicisinin her yanı kan revan içindeydi. Ayağı hâlâ üzengiye bağlıydı. Sırtı yerde, hareketsiz yatıyordu.

Kûfe leşkerleri İmam Hüseyin'e duydukları öfkeden aşağı kalmayacak kadar öfkeliydiler Kûfe'den Ehl-i Beyt saflarına katılanlara. Öfkesine hâkim olamayan bir Kûfeli daha meydana atıldı,

"Büreyr!" diye bir nâra attıktan sonra bağırmaya devam etti.

"Sen doğru yoldan saptın!"

"Yalancı, ben asıl şimdi doğru yoldayım," diye cevap verdi Büreyr.

"Sen ömrün boyunca bir gün olsun doğru olmadın!"

"Öyleyse gel! Yalancıya lânet etmesi ve bu meydanda cansız yere sermesi için dua edip çarpışalım!"

Büreyr yalın kılıç meydana çıkıp Kûfelinin karşısına geçti. Ellerini iki yan açıp havaya kaldırarak yüksek sesle dua etti;

"Allah'ım, haksızı ve yalancıyı mağlup et!"

Kûfelinin ilk hamlesini yana çekilerek savuşturan Büreyr, dönerek vurduğu tek kılıç darbesiyle Kûfelinin miğferini başından uçurdu. Bu zayıf askerin dış görünümüne karşın bir hamlede iddialı rakibini devirmesi Kûfe saflarından küfürler yükselmesine neden oldu.

Büreyr üzerine atılan bir diğer Kûfeliyle boğuşmaya başladı. Kısa sürede ikincisini de yere yatırıp göğsüne oturdu. Kılıcı indireceği anda arkadan saldıran üçüncü

Kûfelinin mızrağı Büreyr'in zarif vücudunu saplandı. Mızrak Büreyr'in göğsünden dışarı çıktığında Ehl-i Beyt ilk şehidini vermişti.

Büreyr, çöle düşen ilk yağmur damlasıydı. Baş İmam'ın olduğu yana dönmüş yerde yatarken tebessüm ediyor gibiydi.

Amr bin Karaza, İmam'ın safında, kardeşi Ali bin Karaza ise İbn-i Ziyad'ın emrindeydi. Amr, bir Kûfeli ile yaptığı dövüşte şehid düşünce kardeşi Ali hiddetlenerek ön safa çıktı.

"Ey Hüseyin!" diye bağırarak hakaretler etmeye başladı.

"Kardeşimi aldatıp doğru yoldan saptırdığın yetmişmiş gibi onun ölümüne de sebep oldun!"

İmam Kerbelâ gününe kadar bu tür cahilce sözlere sonsuz bir sabır gösterip kulak asmazken savaşta her kelimeyi, her hareketi karşılamak istercesine tek bir sözü karşılıksız bırakmıyordu. Ali bin Karaza'ya kısa bir cevap verdi;

"Amr hidayet üzerine şehid oldu, asıl sapıtan ve de-lalette olan sensin!"

Ali bin Karaza büsbütün hiddetlenerek devam etti;

"Eğer ben seni öldürmezsem bana da Ali demesinler!"

Atını hışımla mahmuzladı. Kılıcın yanıyla ata vuruyor hızla İmam'ın üzerine sürüyordu. Nafi bin Hilâl koşarak öne çıkıp saldırıyı karşıladı. Uzun mızrağıyla dayandığı çenesinden kaldırıp Ali bin Karaza'yı atın üstünden yere düşürdü.

Kûfe ordusunda düşenler oldukça, Hür, Ehl-i Beyt saflarından yüksek sesle beyitler okuyordu. Ali bin Karaza'nın mağlup olması üzerine yine yüksek sesle beyitler okuyan Hür'e Kûfe saflarından fiyakalı bir yürüyüşle öne çıkan Yezid seslenmeye başladı;

"Ey Hür! Seninle çarpışalım mı?"

Hür, hiç cevap vermeden beyitler okuyarak Yezid'in üzerine at sürmeye başladı. Bir şimşek gibi gelen atlıyı seyretmekten başka yapacak bir şeyi yoktu Yezid'in. Elini bile kaldıramadan aldığı darbeye yere çakıldı. Hür serinkanlı bir şekilde yerine geri dönerken hâlâ Ehl-i Beyt'i metheden beyitler okuyordu.

Bir başka Kûfeli öne çıktı,

"Ben Osman'ın dinindenim, benimle kim dövüşür!"

Nafi bin Hilâl, tıpkı Hür gibi hiç konuşmadan atını sürerek öne çıktı.

"Sen ancak şeytanın dinindensin!" demesiyle beraber Kûfeliyi yere indirmesi bir oldu. Nafi'de beyitler okuyarak yerine döndü.

Bütün teke tek çarpışmalarda Ehl-i Beyt ordusu iki şehit vermişken, Kûfeliler on ikinci leşlerini meydandan çekmek için iki köle gönderdiler. Amr bin Haccac öfkeden terlemiş bir şekilde, cırtlak sesiyle Kûfelilere bağırmağa başladı,

"Ahmaklar! Şehirli askerler! Kimlerle çarpıştığınızı biliyor musunuz? Onlar ölmeyi isteyen ve özleyen bir topluluktur! Hiç biriniz onlarla teke tek çarpışmasın. Vallahi şimdiye kadar her biriniz birer taş atmış olsaydınız işleri çoktan bitmişti."

Dikkatle dinleyen Ömer bin Sa'd, Amr bin Haccac'ı onayladı,

"Amr doğru söylüyor. Teke tek dövüşmek yerine hep beraber saldırın!"

Amr öne çıkıp Kûfelilere döndü,

"Ey Kûfeliler! Sakın ola dinden çıkan, İmam'a itaatsizlik eden insanları öldürmede tereddüt etmeyin!"

Amr'ın bu konuşmasını duyan İmam oldukça öfkelen-di. Askerlerine dönerek söylenmeye başladı;

"Şuna bakın! Halkı bizim üzerimize saldırtmak için kışkırtıyor!"

Daha sonra Kûfelilere dönerek devam etti;

"Vallahi canlarınızın alınacağı ve amellerinize göre öleceğiniz sırada, hangimizin dinden çıktığını, cehenne-me atılmaya ve orada yanmaya kimin daha lâıyk olduğunuzu öğreneceksiniz!"

Ömer bin Sa'd sağ kanattan, Amr bin Haccac sol kanattan binlerce askeri hücumla kaldırdılar. İmam Kûfelileri çadırların uzağında karşılamak için yalın kılıç ilerleyip öne çıktı. Tüm Ehl-i Beyt fedailerini onu korumak için etrafında topladılar.

İmam topluluğun tam ortasındaydı. Bu haliyle çevresinde etten ve kemikten zırh oluşan bir yüreği andırıyordu. Bu imtiyazı kabul etmedi. Herkese yerine gitmesini ve kendisini korumak için kimsenin yerinden ayrılmamasını tavsiye etti. Birileri tehlikede-yken, kendini güvende hissetmeye dayanamayacak kadar ilgiliydi başkalarının hayatıyla...

Herkes görev yerine gittiğinde Hür, Ömer'in kanadına mı, Amr'ın kanadına mı saldırıyım diye kararsızlık içinde karşıya bakınıyordu. İmam ona daha güçlü görünen sağ taraftaki saldırıya karşı koyma görevini verince yerini alıp beklemeye başladı.

Tekbir sesleri ve kahramanlık şiirlerine karışan at kişnemeleri ve kılıç şakırdamaları arasında dakikalarca göğüs göğüse ve yaya olarak çarpıştılar. İmam, bir elinde kalkanı bir elinde kılıcı olduğu halde bembeyaz bir kağıdın üzerinde dolaşan bir kalem gibi dolaşıyordu savaş meydanında. Okçular bir dizlerini yere dayamış peş peşe ok atıyorlarken elinde kılıç ve mızraklarla diğer askerler Kûfelilere yerinde durmadan, oradan oraya sıçrayarak saldırıyorlardı. Sonunda Ömer sol kanattan, Amr sağ kanattan dönerek karargâhlarına çekildiler.

İmam kayıp var mı diye etrafına bakındığında Müslim bin Avsece'nin vurulduğu haberi geldi. İmam yanına vardığında Müslim son nefesini vermek üzereydi. Bir elini yarasına basıp diğer elini başının altına koydu, yarasını şefkatle okşayarak seslendi;

"Ey Müslim! Rabbin sana rahmet etsin!" deyip Kur'an ayetleri okumaya başladı;

"Mü'minler içinde Allah'a verdikleri sözde duran nice erler var. İşte onlardan kimi, sözünü yerine getirip o yolda canını vermiştir; kimi de beklemektedir. Onlar hiçbir şekilde sözlerini değiştirmemişlerdir..."

İmam'ın hemen yanında olan Habib, yorgunluktan seri nefes alarak Müslim'in alnına koydu elini;

"Ey Müslim! Senin için taziyede bulunmadan önce, sana cenneti müjdelerim!"

Müslim kendini tebessüm etmeye zorladı. Acı içinde gülümsedi,

"Allah da seni müjdelesin."

Habib Kûfelileri kontrol etmek için bir an başını kaldırdıktan sonra tekrar devam etti,

"Müslim! Eğer gün bitmeden senin yanına geleceğim-

den emin olmasaydım, bütün arzu ve isteklerini yerine getirmek üzere bana vasiyette bulunmanı isterdim, ama sanırım senden sonra dünyada fazla oyalanmayacağım!”

Bu kez daha içten güldü Müslim;

“Madem öyle, sana bu gün yerine getirebileceğin bir vasiyetim var!”

“Durma, söyle!”

Müslim eliyle İmam’a dokunarak vasiyette bulundu,

“Sana vasiyetim şudur; bunun önünde öl!”

“Kâbe’nin Rabbine yemin ederim ki vasiyetini yerine getireceğim...”

Müslim ruhunu teslim ettikten sonra İmam eğilip alnından öptü, kaldırıp karargâha taşıdılar.

Çok geçmeden Kûfe ordusunu ön saflarından vahşi bir keyifle atılan nârâlar yükselmeye başladı; beş bin kişilik bir ordunun içinde niceliğin kör kuvvetiyle adam büyüklüğü kazanmış Kûfelilerin zafer çığlıkları Ehl-i Beyt karargahından duyuluyordu.

“Müjde! Müslim’i vurmuşuz!”

“Adalet yerini buldu işte!”

Her şey zorba idarecilerin, tağutların tahtları sağlam dursun diye, iktidar sahiplerinin bekası için yapılıyordu ve işin kötüsü tüm bu zulümler, bu cinayetler adalet adına işleniyor ve yadırganmıyordu. Çünkü saltanatın devamı için cinayet işlemek o kadar olağan hale gelmişti ki... Tüm bu çığlıklar arasında arka saflardan vicdan azabına yenik düşen ürkek bir ses sadece etrafındaki arkadaşlarına duyurabilecek bir tonda sitem etmeye başladı;

“Anası ağlayasıcalar! Sizler ancak kendi elinizle kendinizi öldürüyorsunuz, başkaları için kendinizi zillete düşürüyorsunuz. Müslim bin Avsece gibi bir zatın ölümüne

seviniyorsunuz! Allah'a yemin ederim ki, o Müslümanlar içinde pek şerefli bir insandı!”

Yanındakinin dürtmesiyle kendine gelen bu Kûfeli telaşla sözlerini değiştirdi;

“Ama biatini bozmuştu!”

Arada bir ağızdan kaçan ve hemen düzeltilen doğru bir söze rağmen hepsi birbirine benziyordu... Ortak yönleri o kadar çoktu ki; korkuları, sevgileri, bayağılıkları...

Ömer bin Sa'd ve Amr bin Haccac'ın başarısızlıkla sonuçlanan saldırılarından sonra Şimr, bin kişilik birliğiyle sol kanattan yeni bir saldırı başlattı. Çarpışma başladığından beri bir an olsun soluklanmadan her saldırıyı savuşturmak için çaba harcayan Abdullah bin Umeyr bu yeni saldırıyı karşılamak için öne atılmıştı. İki eliyle kavradığı uzun kılıcını çevirdikçe yanına kimse sokulamıyordu. Abdullah, bu saldırıda vurulmasına rağmen yaralı haliyle bir süre daha çarpışmaya devam etti. Yorulmuştu. Atlıların uzaklaştığını gördüğü bir anda ellerini dizlerine dayayarak soluklanmaya başladı. Doğrulduğunda elini başına koydu, başı dönüyor, bulanık görüyordu. Bunu fırsat bilen Kûfeli üç atlı etrafını çevirdiler. Arkasından yaklaşan atlıyı duymadı bile. Sırtından beline kadar inen kılıç darbesi ile acı içinde yüzünü buruşturdu. Diz üstü çöktü, kılıcına yaslanmış, etrafına boş gözlerle bakıp bekliyordu. İkinci kılıç darbesi omzuna indi, üçüncüsünde yere yuvarlandı... Ehl-i Beyt ordusu, üçüncü şehidini vermişti...

Büyüğünden küçüğüne, yaşlısından gencine tüm Ehl-i Beyt fedailerini Şimr cellâdının bu saldırısını savuşturmak için kılıç sallıyor, mızrak saplıyor, yay gerip ok atıyordu. Kûfe ordusu bin kişiyle saldırıya geçmişti ama her Kûfeli savaşacak alan bulamıyordu. Biri vurup çekiliyor, ardından diğeri geliyordu.

Ömer bin Halid, Cabir bin Haris, Sa'd ve Mucemma hiç durmadan kılıç sallayarak bir gurup Kûfeli atlıyı geri çekilmeye zorladılar. Karargâhtan oldukça öteye sürükledikleri Kûfeliler vurmakla bitecek gibi değildiler. Kufelileri kovaladıkça savaş meydanından uzaklaşan bu dört fedai, bir başka Kûfeli birliğin araya girmesine engel olmayınca bir anda çembere alındılar.

Durumu fark eden Abbas bin Ali arkadaşlarına yol açmak için bir avuç insanı saran kirli kuşatmayı kırmaya çalıştıysa da başarılı olamadı. Aynı çemberin içinde dört Ehl-i Beyt fedaisi peş peşe şehit oldular. Her biri, gökten düşüp toprağa gömülen birer yıldız gibiydi... Son nefeslerini vermek üzere kan revan içinde yerde yattıkları halde vücutlarına kılıçlar inmeye devam ediyordu. Kûfe, öfkelerini cansız bedenlere saldırarak yatıştırıyordu.

Abbas bin Ali Ehl-i Beyt süvarilerine seslenerek yerde yatan dört şehidin cesetlerini gösterdi. Hür komutasındaki atlılar çelik gibi bir iradeyle saldırıya geçerek arkadaşlarının bedenlerinin daha fazla parçalanmasına izin vermeden Kûfelileri dağıttı.

Azre bin Kays, çarpışmanın bu kadar uzamasından rahatsız olmuştu. Eli böğründe, kızıl gözlerini sonuna kadar açıp öfkeyle izleyerek Ömer bin Sa'd'a seslendi;

"Neden okçuları ve piyadeleri de göndermiyorsun?"

Ömer bin Sa'd hiddetliydi,

"Yetmiş kişinin bu kadar direnebileceğini tahmin etmiyordum!"

Ömer de endişesini gizleyemiyordu. Yetmiş kişilik bir topluluğun beş bin kişiyi mağlup etmesi akıl almaz gibi görünüyordu gerçi ama bu kadar dayanabilmeleri de akıl

almazdı. Riske girmeye gerek yok diye geçirdi içinden. Etrafına bakınıp okçuların başına geçirecek bir komutan aramaya koyuldu. Aradığını bulamamıştı, telaşlandı,

“Husayn bin Numeyr nerede?” diye bağırdı.

Husayn hemen yanından cevap verdi Ömer’e;

“Burada, yanındayım, ne istiyorsun?”

“Okçuların başına geç ve saldır... Şu işi bitir artık!”

Husayn bin Numeyr beş yüz okçu ile beraber ilerleyince Kûfeli süvariler geri çekilmeye başladı. Bir çakal sürüsü gibi ansızın ve vahşice saldırdılar. Anında yayından boşalan beş yüz ok Ehl-i Beyt saflarına inmişti. Ardından hiç durmadan yaylar gerilip oklar atıldı. Sonunda atların birçoğu vurulunca Ehl-i Beyt askerlerinin tümü yaya kaldı. En son Hürr’ün atı vuruldu. “Sana ihtiyacım yok!” diyerek atından atladığı gibi yaklaşmanın mümkün olmadığı okçulara yerde yatan atını siper edinerek ok yağdırmaya başladı.

Artık yalınayaktılar... Gülün habercisi dikenler ayaklarına battıkça zaferin yaklaştığını anlıyor, tebessüm ediyorlardı. Zafer ise sadece savaşı kazanmak değildi, biliyorlardı...

Vakit öğlen olmuş, Kerbelâ’ya acımasız bir çöl sıcağı çökmüştü. Yorulan Ehl-i Beyt askerleri aralıklarla bir kale gibi dizilmiş çadırlara giriyor nefesleniyorlardı. Said, Mucemma’nın şehadetinden sonra girdi çadıra. Ardından Habib geldi soluklanmak için. Gözyaşlarını birbirlerinden gizlemeye çalışarak başlarını dizlerine dayayıp, doya doya ağladılar...

Habib’in gözyaşları hıçkırıklarla katlandı az sonra, ağlıyor ve “kaybettik!” diye mırıldanıyordu. Said gözlerini silerek dizi üstü yaklaştı arkadaşına;

“Neyi kaybettik!”

“Birazdan savaş bitecek...” dedi Habib meydanı göstererek.

“Bu kavga bizimle başlamadı ve bizimle bitmeyecek!” dedi Said arkadaşının gözlerini elleriyle silerek. “Annemi görmeye gittiğimiz sabahı hatırlasana. Ne demişti... ‘Size yenildiğinizi söyleseler sakın inanmayın, siz kazandınız,’ dememiş miydi? Kazanmak; sadece bunları yenmek anlamına gelmiyor, unutma!”

“Evet, haklısın!” dedi Habib yüzünü silerek, gözyaşıyla alevlenmiş bir güçle tek hamlede yerinden kalktı;

“Hadi kalk da gidelim, tembelliğin sırası değil.”

Ömer bin Sa'd, çarpışma alanının oldukça küçük olmasından yakınıyordu etrafındakilere. Çadırların çevresindeki hendekte yanan ateş her taraftan saldırmalarını engelliyordu çünkü. Çadırları yıkmak için bir birlik görevlendirdi. Etrafı kuşatan birlik içerden atılan oklarla peş peşe avlanıp geri çekilmek zorunda kaldığında Ömer'in aklına daha iyi bir fikir geldi. İktidar hırsıyla vahşi bir hayvana dönüşen insanların çözümüydü bu;

"Çadırları ateşe verin!"

Okların ucuna geçirilen keçeler yakılıp çadırların üzerine fırlatıldı. Kısa bir sürede alev alan çadırlarda bulunan kadın ve çocuklar son anda dışarı alınabildiler. Bir yandan ucu yanan okları atan okçulara saldırılıyor, bir andan alev alan çadırlar söndürülmeye çalışılıyordu. Bir damla su bulunmayan karargâhta ateşi söndürmek için bez parçaları ile çadırların üzerine vuruluyordu. Yangından kurtarılan son çadırın içine ağlaşan çocuk ve kadınlar alındıktan sonra herkes tekrar savaş düzenine girdi.

Savaş meydanına hâkim bir tepeye, derin bir tutkuyla yaşamakta ayak direten yaşlı Kûfeliler toplanmıştı. Her keskin demir parçası bir bedene saplandığında kadınlar saçlarını başlarını yoluyor, erkekler yüzlerine vurup çarpışmayı izliyorlardı. "Allah'ım yardım indir..." diye dua

eden bu küçük ve yaşlı ağıt sürüsü bir şehrin vicdanı gibi sızlıyordu... Çarpışan her iki grubunda hakaretlerine maruz kaldıkları halde...

Ümmü Vehb saldırıyı karşılamak için öne çıkan askerler döndüğünde eşi Abdullah bin Umeyr'i aralarında göremedi. Kûfeliler yeni bir saldırıya hazırlanırken yerde yatan onlarca insan arasında dolaşmaya başladı. Telaşla koşturduğu çarpışma alanında yaralıların iniltileri, Kûfelilerin küstah nârâları ve yakındaki tepeye kurulmuş yaşlıların bağrıışmalarından başka bir şey duyulmuyordu. Abdullah'ı elbisesinden tanıdı. Eşi yerde cansız yatıyordu. Ağlayarak yanına çöktü. Yüzüne bulaşmış tozları siliyor ve ağlıyordu.

"En güzel ölümle öldün, cennet sana kutlu olsun!" diye hıçkırarak söylenmeye başladı. Bir müddet sonra sesini yükselterek beyitler okumaya başlayınca Kûfe saflarından Şimr bu kadının söylediklerini anlayabilmek için kulak kabarttı. Söylenenleri anladığında yanından bir an olsun ayrılmayan kölesi Rüstem'e döndü;

"Git sustur şu kadını! Ama kılıçla vurma sakın! Bir sırıkla vur!"

Rüstem çadırlardan birinden söktüğü sırıkla savaş meydanına koştu. Ümmü Vehb gelen yabancıyı gördüğünde başörtüsünü düzeltmekten başka hiçbir şey yapmadı. Rüstem hem koşuyor hem de iki eliyle kavradığı sopayı kaldırıp hamle alıyordu. Tek vuruş Ümmü Vehb'in başını parçalamaya yetmişti. Ümmü Vehb can çekişerek Abdullah'ın göğsü üzerine düştü. Ağzından fişkırان kanlardan bir şeyler söylendiği belli oluyordu. Bir süre sonra sustu...

Çadırlar hâlâ yanıyordu. Alev almayan tek çadıra kadın ve çocuklar alınmıştı. İmam, çadırda ağlaşan kadın ve çocukları susturmak için içeri girip uğraşiyor, sonra dışarı çıkıp askerlerine talimatlar veriyor, ihanet ağı ören bir örümcek gibi dört yanını kuşatan, yakıp yıkan insanlara kılıç sallıyordu. Ehl-i Beyt saflarındaki kargaşadan haberdar olan Şimr yanına aldığı bir bölük askerle bir saldırı daha başlattı. Çadırların hemen önünde saldırıyı karşılayan Ehl-i Beyt askerleri var güçleriyle Kûfe ordusuna karşı koydular. Şimr çarpışmanın şiddetlenmesinden yararlanarak çadırlara kadar sokuldu. Kalın çadır çuhasına mızrakla vurarak yırtmaya çalışıyordu. Çadır yırtılmayınca Rüstem'i çağırdı;

"Bana ateş getir! Şu çadırı içindekilerle beraber yakacağım!"

Rüstem ateş getirmek için hiç tereddütsüz Kûfe karargâhına doğru at sürerken, Şimr'in sesini duyan kadınlar feryat ederek çadırdan dışarı çıktılar.

İmam hiddetle bağırdı Şimr'e;

"Allah'tan kork! Hiçbir suçu olmayan insanları mı yakacaksın?"

Rüstem ateş getirmeye zaman bulamadan Züheyr yanına aldığı on kadar arkadaşıyla beraber Şimr'e saldırdı. Şimr ve yanındakiler canlarını kurtarmak için çadırların yanından uzaklaştılar.

Kûfe her taraftan saldırıyordu. Saldıran hiçbir bölüğün çarpışması yarım saati geçmeden geri çekiliyor veya çekilmek zorunda kalıyordu. Fakat çarpışan bölük daha yerine varmadan yenisi yola çıkıyor Ehl-i Beyt savaşçılarına nefes alacak zaman kalmıyordu. Ancak üç beş savaşçı takati kesildiği anda çadırların yanına gidip dinlenebiliyordu. Dinlenmeye çekilenler çok kısa bir süre ve bazen

yüzüstü yere uzanarak bazen oturarak bazen de ellerini dizlerine dayayıp rükûdaymış gibi durarak düzenli soluk almaya çalışıyorlardı.

Şimr ve bölüğü geri çekildikten hemen sonra Husayn bin Numeyr komutasında bir grup saldırıya geçti.

Ebu Sumame bu saldırıyı İmam'ın hemen yanında karşıladı. Takati bitmişti. Kılıç sallaması neredeyse kendini korumak içindi. Üzerine inen kılıçları kendi kılıcını kullanarak etkisiz hale getiriyordu. Çarpışma devam ederken bir an İmam'ın omzunu tutarak ona yaslanmak zorunda kaldı. Biraz soluklandıktan sonra konuşabildi;

“Ey Ebu Abdullah! Sana feda olayım. Ben şu zalimlerin gittikçe sana yaklaştıklarını görüyorum. Vallahi inşallah ben senin önünde ölmedikçe sana bir şey olmaz.”

Başını göğe çevirip güneşe baktıktan sonra devam etti;

“Öğle namazının vakti girdi. Ben bu namazı da kıldıktan sonra Rabb'ime kavuşmak isterim.”

İmam da başını kaldırıp semaya baktı.

“Namazı iyi hatırlattın. Fakat bunlar namaz kılmamıza izin verirler mi?”

“Husayn bin Numeyr'i tanırım. Ona sorayım mı?”

Ebu Sumame öne çıktı. Birkaç kez Husayn diye çağırıdıktan sonra Husayn bin Numeyr cevap verdi;

“Ne var, teslim mi oluyorsunuz! Çok geç!” diye cevap verdi sırtarak.

“Hayır, biz namaz kılmak istiyoruz!” diye seslendi Ebu Sumame.

“Namaz mı? Boş versenize! Sizin namazınız kabul olunmaz. Ebu Abdullah'ınki ise hiç kabul olmaz, boşuna uğraşmayın!”

Habib Husayn'ın bu küstahlığı üzerine söze karıştı;

“Rasulullah'ın evladının namazı kabul olmayacak da senin, İbn-i Ziyad'ın, Yezid'in namazı mı kabul olacak... Uyuz it!”

Bu cevap Husayn'ı oldukça hiddetlendirmişti. Habib'e doğru saldırıya geçti. Habib yaya olduğu halde üzerine gelen Husayn'a doğru koşmaya başladı. Karşı karşıya geldikleri anda kılıçtan ürken at önce şaha kalktı sonra Husayn'la birlikte yere yuvarlandı. Habib yerde tepinen attan fırsat bulup Husayn'a kılıcını saplayamadan Kûfeliler etrafını sardı. Habib tüm gücüyle saldırıyordu. Etrafında dört dönen atlara kılıç sallıyor, üzerine inen kılıçlardan korunmak için sağa sola sığıyordu. Bir Kûfeli askerinin ansızın başına indirdiği kılıçla yere yuvarlandıktan sonra ikinci Kûfeli mızrağını Habib'in omzundan göğsüne sapladı. Husayn toparlanmıştı. Yerde can çekişen Habib'in yanına geldiğinde diğer Kûfeliler Habib'i kurtarmak isteyenlere saldırdılar. Husayn yerde yatan Habib'e durmadan kılıç vuruyordu. Bir yırtıcı hayvan gibi kolaylıkla parçaladı yerde yatan Habib'i. Yorulduğunda birkaç adım geri çekildi. Yaklaşan bir Kûfeli koyun keser gibi Habib'in başını kesmeye başladı. Kûfeli kestiği başı saçlarından tutup kaldırarak nârâ atıyordu. Husayn bu ödüllü başı başkasına kaptırmak telaşıyla tuttu Kûfeliyi;

“Onu beraber öldürdük!”

“Hayır!” diye bağırды Kûfeli asker; “Onu benden başkası öldürmedi!”

Husayn bu sert cevap karşısında üstelemeye çekindi. Kûfeli asker kararlıydı. Bu başın ödülünü İbn-i Ziyad'dan alabilmek için Husayn'ı bile öldürebilirdi.

“Peki” dedi Husayn. “O başı bana ver. Atımın boyuna asayım. İnsanlar onu benim öldürdüğümü bilsin-

ler. Sonra sen onu İbn-i Ziyad'a götür. Onun mükafatı senin olsun!"

Kûfeli bu teklife de sıcak bakmayınca araya girenler iki Kûfeliyi uzlaştırdılar. Husayn bin Numeyr Habib'in başını emanet olarak aldı. Kulaklarına açtığı deliklerden ip geçirerek atının boynuna taktı. Habib'in başı atın boynuna asıldığında Kûfe ordusundan vahşi bir nârâ daha yükseldi.

Gücü azaldıkça uzun ve yorucu bir yolculuğun sonuna yaklaştığını seziyormuş gibi seviniyordu Ehl-i Beyt savaşçıları. Kirletilen bir dünya ile aralarında sadece hayatının en seri atışlarını yapan yürekleri vardı. Kala kala son bir adım kalmıştı.

"Gün batmadan bu diyarı terk edeceğim" diyordu Hür. "Çünkü Kûfeliler çok kalabalık ve öfkeliler. Hepsinin öldürmeye gücüm yetmeyeceğine, kaçmayacağıma ve onlardan af dileyip teslim olmayacağıma göre... Akşam olmadan gücüm tükenir ve onlar da beni öldürür!"

Hür ve Züheyr nereye yönelse en şiddetli çarpışmalar orada yaşanıyordu. Biri Kûfelilerin arasına dalıyor bir müddet olgunlaşmış hurma ağacını salları gibi sarsıyordu Kûfelileri. Ardından diğerinin saldırısıyla çember yarılıyor Kûfeliler dağılmak zorunda kalıyorlardı.

Saatlerce durmadan dinlenmeden kılıç sallayan Hür yorulmuş, takati bitmişti. Son bir haftadır yaşadığı içsel savaşın getirdiği uykusuzluk ve iştahsızlık gücünü büyük ölçüde almıştı. Susuzluğu had safhadaydı, buna rağmen dinlenmeye niyeti yoktu, zaten buna vakti de yoktu. Bir an Züheyr'le göz göze geldi,

"Hazır mısın?"

"Evet!"

"Sıra bende, bu kez ben dalıyorum, birkaç dakika sonra saldırırsın!"

"Ben hazırım!"

Hür, dünya gözüyle bir daha görmeyeceğini sezmiş gibi İmam'a döndü, bir müddet seyretti. Vedalaşmak ister gibiydi. Ama saldırıya hazırlanan Kûfelileri görünce vakit kaybetmek istemedi. "Elveda İmam..." diye söylenerek sıcak kumların üzerinde, su gibi akıyormuşçasına kavisler çizerek daldı Kûfelilerin arasına. Havada dönen kılıcının parlaklığından başka bir şey göremiyordu Kûfeliler. Birbiri ardınca önüne düşüyorlar, düşenin yerine yenisi

geliyordu. Etrafında onlarca Kûfeli vardı ve dakikalarca kılıç salladı.

Gücü tükenmişti, indirdiği darbeyi Kufeli kolaylıkla karşıladı, Züheyr'in saldırısına kadar dayanmalıydı... Dayanmalıydı ki; yeryüzünde silebileceği kadar çok lekeyi silmeliydi... Bir kılıç daha salladı, bu kez ilk olarak ıskalamıştı...

Züheyr, bir rekâtlik namaz kadar bekledikten sonra Hür'r'ün daldığı girdaba doğru yöneldi. Kılıcı elinde, başını kaldırmış kalabalığın içinde Hür'r'ü arıyordu. Kûfelilerin leş kargaları gibi üşüştüğü bir noktayı gördü; "işte orada" diye söylenip o tarafa yöneldi.

Bir ıslık sesi duydu önce, sonra sağ omzunu geri iteleyerek bir darbe hissetti. "Eyvah!" dedi omzundaki oku tuttuğunda;

"Eyvah Hür'!"

Kılıcını sol eline alıp saldırmayı denedi. Çok geçmemişti Kûfelilerin çalgınca bağırışlarını duyduğunda. Hür'r'ün olduğu yerde hareketlilik durmuştu. Bir zaferi müjdeler gibi havaya kalkan kılıçları gördü sonra. Omzundaki acıyı unutturacak bir acı hissetti yüreğinde; gözleri doldu,

"İnna lillah ve inna ileyhi raciun..." diyerek karargâha dönerken atılan naraları duyunca arkaya baktı. Hür'r'ün başı havaya kaldırılmıştı. Ağlamaya başladı.

Vakit gittikçe ilerliyor, hava ısındıkça ısınıyordu. Herkes yorgundu, herkes susuz, herkes uykusuzdu Ehl-i Beyt karargâhında. Bedenleri zayıf düşmüştü. Yağı bitmiş de fitili yanan kandil gibi tükeniyorlardı. Ama umut doluydu herkes. Kurak Kerbelâ çölü engin deryalara atlamak için bir rampa gibi duruyordu önlerinde. Sırası gelen tereddütsüz sığıyordu bir başka dünyaya.

İmam ve ehlinin esenliğinden başka hiçbir endişesi yoktu kimsenin. Ve bir tek istekleri; vakti gelen öğlen namazını İmam'ın arkasında kılabilmek.

İkindiye doğru Kûfe, pisliğini asla temizleyemeyecek Fırat ırmağına koşuşmaya başladı. Öğlen namazı için abdest alıyorlardı. Binlerce kirlî el bir batıp bir çıkıyordu Fırat'a. Öğlen namazına durduklarında İmam da namaz için ezan okuttu. Tehlike namazını kıldılar sırayla. Uzun uzun dualar edildi kendilerinden önce gidenlere. Ve onlara kavuşuncaya kadar sebat edeceklerine dair sözler verildi Allah şahit tutularak. Eller yüze sürülüp "amin" dendiğinde herkes savaş düzenine geri dönüyordu.

İmam kuru üzüm dolu heybeyi kendi elleriyle dağıtmaya başladı aklıktan ağzı kurumuş askerlerine. Ardından çocuklara ve kadınlara verildi heybe. Kadınlar hak etmedik diyerek ağızlarına koymadılar. Çocuklar kuru üzümün sevinciyle her şeyi unutup yanmış çadırların, yaralıların ve ölülerin arasında koşuşturmaya başladılar. En

küçükleri İmam'ın henüz bir yaşına bile basmamış oğlu Abdullah'tı. İki, üç, dört... Her yaştan çocuk bir süre daha çocukluklarını yaşayabileceklerdi.

Öğlenden sonra çarpışma bütün şiddetiyle başladı. Savaş başladığından beri Kûfeliler çadırlara hiç bu kadar yaklaşmamışlardı. Direk İmam'ı hedef alan bir saldırıydı.

"Onu ortadan kaldırın ki bir an önce savaş bitsin, develeri kesip ateş yakalım!" demişti Şimr Kûfelilere. Hedefe daha çabuk ulaşılsın diye konan bu ödül Kûfelileri daha bir çıldırtmış, insan kanına bulaşmış kılıçlarını bir an önce develerin boynunda parlatmak için büyük bir istekle saldırıya geçirmeye yetmişti. Bütün korkaklar gibi, büyük bir kitlenin içinde azılı birer haydut kesilen Kûfeliler saldırıya geçtiler.

İmam; bir lokma et hırsının ateşlediği enerjiyle aç kurtlar gibi saldıran Kûfelilere karşı kalkanını siper etmiş korunmaya çalışıyordu. Üç yandan sağanak gibi yağın oklara karşı kalkanın yapacak fazla bir şeyi de yoktu. İmam kalkanını bir o tarafa bir bu tarafa çevirip tekbir getiriyor, hamle yapıp kılıç sallıyor, bir o yana bir bu yana koşup, savaş meydanını adım adım dolaşıyordu.

İki arkadaşını kaybetmişti Said. İki çocukluk arkadaşı. Mucemna ve Habib sırayla vurulup kanlar içinde yere yuvarlanmışlardı. Onların acısına İmam'ın acısı katılmasını istedi. Kılıcı elinde İmam'a yaklaştı. Bedenini siper edip önünde durdu, İmam kalkanını Said'i de koruyacak şekilde öne çıkardı;

"Ne yapıyorsun Said!"

"Vallahi benim ölmemle hayattan hiçbir şey eksilmeyecek!" dedi Said. "Çünkü yaşama katacak hiçbir şeyim yok!"

Daha konuşmasını bitirmemişti ki sağ tarafta İmam'ı hedefleyip yayını geren bir grup Kûfeli gördü. Sağa doğru sıçradı;

“Dikkat et!” diye bağırdı.

İmam gelen oku kalkarıyla karşıladı. Ardından atılan oklardan ikisi kalkana, üçü Said'in bedenine saplandı. Said çocukluk arkadaşlarının yanına gitmişti. Onlar olmadan yiyemediği, ama bunu söylemeye utandığı kuru üzümle avucunun içindeydi...

Bir gurup Kûfeli Ehl-i Beyt askerlerini kılıç ve mızrakla oyalarken diğerleri at üstünden nişan alıp İmam'a ok atıyorlardı. Said düştükten sonra Züheyr tekbir getirerek İmam'ın yanına koşmaya başladı, beyit okuyordu;

"Ey Hüseyin'in babası, sen vuruldun biz öldük!
Mazlumlara kan veren, yürektin bilmiyorduk..."

Kılıcını havaya kaldırıp Kûfelilere doğru döndü;

"Ben Züheyr'im! Ben şerefli Kayn'ın oğluyum! Ebu Abdullah'a bağlıyım! Ben yaşadıkça onun bedenine saplanacak oku göğsümde kırarım!"

İmam'ın önünde durup kendini siper ettiğinde İmam kılıcını alıp saldırıya geçti. Züheyr elinde kılıçla İmam ne-reye gitse yanında bitiyordu.

İmam,

"Züheyr!" diye seslendi.

"Emret! Sana feda olayım" diye cevap verdi Züheyr.

Çarpışmanın kızıştığı sol tarafı göstererek devam etti;

"O tarafa gidelim!"

"Doğru yol gösterilmiş ve doğru yolu gösterici olarak Allah'ın izniyle yürü!"

İmam kılıç sallayarak sol kanada kadar ilerledi. O ne-reye vursa Züheyr tam karşısına vuruyor darbeyi tamam-lıyordu. İki kılıç bir makas gibi sağlı sollu iniyordu Kûfe askerlerinin arasına.

Kendi canından çoktan geçmişti Züheyr. Sevinçliydi, bu cennet kapısından döneceğini bilse üzülür, kahrolurdu. Ama çarpışma bu kadar kızıştıktan sonra İmam'ın da hayatından ümit kesecek gibi oldu. Usulca omzuna dokundu.

"Vallahi sanırım bu gün peygamber dedene, Aliyyu'l-Murtaza babana, çift kanatlı yiğit amcan Cafer'e, Allah'ın aslanı amcan Hamza'ya, kardeşin Hasan'a kavuşacaksınız..." dedi." Ama umarım bunu görmem, umarım senden önce ölürüm!" diye içten bir dua etti.

Çok geçmeden Kesir bin Abdullah ve Muhacir'in saldırısını karşılamaya çalışırken bu iki vahşi Kûfelinin kılıç darbeleriyle yere serildi. Son duası kabul olmuştu. İmam'a katılırken cennet istediği duayı hatırladı. "Allah'ım onu da kabul et," diyerek can verdi.

"Aslında Züheyr'in pek düşmanı yoktu!" diye mırıldandı Sa'd bin Abdullah, onu karargâha, diğer şehitlerin yanına taşırken; "Ama her insan bir gün herkesi şaşirtacak bir hareketle tüm dünyayı karşısına alabilirdi. Eğer bunu göze alabilirse... Züheyr bunu göze almıştı..."

Alnından öpüp usulca yere koydu.

Kûfe karargâhında yaralıları tedavi etmek amacıyla kullanılan çadır günün ilk saatlerinde dolup taşmıştı. Üç çadır daha ilave edilerek büyütülen ana çadır daha öğlen olmadan tekrar tıka basa dolmuştu.

Koluna ok isabet etmiş bir Kûfeli dört asker tarafından kaldırılmış karargâhtaki çadırlara taşınıyordu. Askerler çadırlarda yer kalmadığını öğrendiklerinde oldukları yerde yaralıyı yere koyup ne yapacaklarını düşünmeye başladılar. Kimse ne Şimr'e ne de Ömer'e yaralıları için çadırlarda yer kalmadığını söylemeye cesaret edemiyordu. Yaralı ise yeri göğü inleyen çığlıklar atıyor, can havliyle tir tir titriyordu. Gürültüyü duyan Şimr olay yerine doğru at sürdü. Yerdeki Kûfeliyi göstererek bağırdı;

"Nesi var bu adamın!"

"Yaralıdır, kolundan ok yedi..."

Şimr yerde yatan Kûfelinin kolundan ok yemiş olduğu halde bu kadar bağırdığını öğrendiğinde yaralıyı tekmelemeye başladı,

"İt! Soyтары! Basit bir sıyrık için bu kadar bağırmaya utanmıyor musun?"

Yanıdakiler Şimr'i sakinleştirmeye başladılar;

"O ölecek!"

"Kolundan yaralanıp ölenin canı cehenneme!" diye bağırdı Şimr.

"Evet, o ölecek," diye devam etti bir başka Kûfeli. Yaralının kolunu kaldırıp üzerine bir şeyler çiziktirilmiş oku göstererek devam etti

"Okun üzerindeki yazıya baksana!"

"Ne yazıyor orada?"

"Nafi bin Hilâl yazıyor!"

"O ne demek?"

"Sabahtan beri bu oku yiyen onlarca kişi yarım saat dolmadan can verdi... O da ölecek. Bu oklar zehirli çünkü!"

Yaralı ölüm korkusuyla çığlık üstüne çığlık atarken, Şimr'in beynine zehirli bir ok gibi saplanmıştı Nafi bin Hilâl ismi. Kûfe'de kıl payı elinden kaçırmıştı Nafi'yi. İbn-i Ziyad'ın emriyle onu yakalamaya giderken Nafi'nin yumruğunu suratının ortasına yemiş, olduğu yere çöküp kalmıştı. Nafi olaydan sonra atını bile almaya fırsat bulamamış yaya olduğu halde Kûfe'den çıkıp, çölde İmam'a kavuşmuştu.

"Nafi nerede?" diye hışımla sordu Şimr.

"İşte, orada!" dediler, semerlerden yapılmış bir tepeciğin üzerinden ok atan adamı göstererek.

Yanına üç yüz atlı aldı Şimr. İki yüz elli atlı ne pa-hasına olursa olsun Nafi ile diğer Ehl-i Beyt askerlerinin arasına geçecek diğerleri onun üzerine çullanacaklardı.

Nafi üzerine her yandan akan atlılara fazla dayanamadı. Karargâha ulaşması olanaksızdı. Etrafına son bir kez bakınıp Şimr'i aradı gözleri. Yayını son kez Şimr için germek istiyordu. Ama Şimr ok menziline dışında kalmayı tercih etmişti. En yakın hedefe bir ok saplayıp kılıcına sarıldı. Fakat kullanmaya fırsat bulmadan atların ayakları arasına düştü.

Kimildayacak hali kalmayınca kadar atla geçtiler üzerinden. Yattığı yerde sırtına çıkıp kargıllarla vurarak

kollarını kırdılar. Ayaklarına geçirdikleri ipi atların arkasına bağlayarak sürüklediler Kûfe karargâhına kadar. Kûfe yine zafer çığlıkları atıyordu.

"Yazık ettin kendine Nafi!" dedi Ömer önüne atılan adamın başını kaldırdığında. "Kendine neden kıydın?"

"Rabbim benim ne yapmak istediğimi biliyor, asıl sen kendine yazık ettin Ömer!" diye cevap verdi Nafi.

Ayağa kalktığı anda kırılmış kolları elbisenin bir parçası gibi yanlarına düştü. Yüzünden akan kanlar sakalına kadar inip damla damla çöle düşmeye başladı. Buna rağmen dimdik durmakta zorlanmadı. Sesi sert, kaşları çatıktı.

"Vallahi sizden onlarca adam öldürdüm, bununla gurur duyuyorum, ancak ıskaladıklarım için utaniyor, kendimi kınıyorum."

"Hâlâ konuşuyor musun?" diye çıkıştı Ömer. "Unutma ki şu an esirsin!"

"Eğer benim bir tek kolum sağlam kalsaydı beni kolay kolay esir edemezsiniz ya... Ama Rabbim böyle istedi. Hamdolsun..."

Nafi'nin konuşması Şimr'i çileden çıkarmıştı. Ses tonunu yükselterek konuştu;

"Ne bekliyorsun Ömer! Öldür şunu!"

Ömer bin Sa'd Şimr'e ikramda bulunmak istedi;

"İstersen sen öldür!"

Kan gibi değerli bir ikramı Şimr'in reddettiği görülmemişti. Kılıcını sıyrırken dişlerini gıcırdatıyordu.

"Nafi!" dedi dişlerini birbirinden ayırmadan;

"Eğer sen Müslüman olsaydın bizim kanlarımızı dökmüş olarak öleceğin şu anda Allah korkusundan titrerdin!"

"Allah şahittir ki ben Müslüman'ım ve Allah şahittir ki sen aşağılık bir münafıksın... Ben özgürüm, sen kölesin..."

Nafi hiç susmadan saymaya devam edecekti ki, Őim-
r'in kılıcı havada parladı... Sonra bir daha, sonra bir
daha, sonra bir daha indi kılıç. Her iniŐten sonra biraz
daha parlıyordu sanki. Çünkü Nafi'nin kanına biraz daha
bulaŐıyordu...

Ölüm akşama kadar beklemeyecek gibiydi. Ardı arkası kesilmeyen saldırılar karşısında an meselesiydi yere düşmek. Böyle olduktan sonra ölümlerden ölüm beğenmek kalmıştı. Uyuyacak yer arar gibi bir titizlikle etrafına bakındı Abdullah bin Azre; ölecek yer arıyordu... Hemen yanında çarpışan kardeşi Abdurrahman şaşkınlığını gizlemeden, şakacı bir tebessümle seslendi;

“Ne o kardeşim! Kaçacak yol mu arıyorsun?”

“Kaçmak mı? Hayır, vallahi ben Gıfari’yim... Ebu Zer’in köylüsüyüm... Kaçmak aklıma gelmez, ama ölecek yer arıyorum!”

Abdurrahman rahatlamıştı. Gülümseyerek elini uzattı,

“Daha ne arıyorsun, işte orası... İmam’ın önü ölmek için en güzel yer,” dedi.

“Ben gidiyorum!”

“Ben de geliyorum!”

Kúfelilere arkalarını dönmeden gerisin geri yürüyerek İmam’a yaklaştılar;

“Selam sana ey Ebu Abdullah! Senin önünde ölmeye geldik!” diye seslendiler İmam’a.

“Hoş geldiniz” diye cevap verdi İmam, “Gelin... Yaklaşın.”

İki kardeş düşmana bakan bir çift gözün ucunda beli-

ren tatlı bir gülümsemeden aldıkları güçle kılıç sallamaya başladılar.

Ardından iki kardeş daha geldi, hıçkırıklara boğulmuş ağlıyorlardı. Seyf ve Malik İmam'a yaklaştıklarında İmam kalkınımı kaldırıp onlara döndü;

"Ağlamayın, vallahi biraz sonra sevineceğinizi, gözle-
rinizin aydın olacağını umuyorum."

"Allah bizi sana feda etsin! Vallahi biz kendimize ağ-
lamıyoruz. Senin her yandan kuşatıldığını ve bizim seni
korumaya güç yetiremeyeceğimizi görüyoruz da ona ağ-
lıyoruz..."

"Bana dert ortağı oldunuz ya... Allah sizi mükâfat-
landırsın."

Seyf ve Malik, kendileri gibi ince ve zarif kılıçlarıyla
İmam'ın önünde çarpışmaya başladılar.

Hanzala geldi ardından. İmam'ın önünde kalkansız
durdu. Sesini yükseltebildiği kadar yükseltip seslendi
Kûfelilere;

"Ey Kûfeliler! Size altın yıldızla yazdığınızı fakat unut-
tuğunuz ayetleri hatırlatırım!

"Ey kavmim! O gün zalim kimse ellerini ısırp şöy-
le der; Keşke o peygamberle birlikte bir yol tutsaydım!
Yazık bana! Keşke falancayı dost edinmeseydim! Çünkü
zikir bana gelmişken o, hakikaten beni ondan saptırdı.
Şeytan insanı yüzüstü bırakıp rezil rüsvay eder..."

Bir müddet sustu sonra yine devam etti;

"Ey Kûfeliler! Dost olarak başkalarını değil, Ebu
Abdullah'ı seçin. Gelin, onunla çarpışmayın! Yoksa Allah
kökünüzü kurutur!"

İmam, kavmini uyarın bu elçiyi tebessümle dinledi,
ama onlara elleri boş olduğu halde daha fazla yaklaş-

masına gönlü razı olmadı. "Hanzala!" diye seslenerek yanına çağırıldı;

"Allah seni rahmetiyle esirgesin. Onlar hakkı inkâr ettiler, seni ve arkadaşlarını öldürmeyi mübah saydılar, birçok salih arkadaşını da vurup öldürdüler, bundan sonra senin bu güzel öğütlerini dinlerler mi?"

"Doğru söyledin, sana feda olayım!" diye cevap verdi Hanzala. "Madem söylenecek söz kalmamış artık gidip kardeşlerime kavuşsam olmaz mı?" diye devam etti.

"Git!" diye coşkunun bir sesle cevap verdi İmam. "Dünyadan ve dünyadakilerden hayırlı olan mülke git!"

Hanzala kılıcını havaya kaldırıp selamladı İmam'ı giderken;

"Ebu Abdullah! Sana ve Ehl-i Beyt'ine selam olsun! Allah bizi cennette bir araya getirsin..."

"Âmin" diye cevap vererek uğurladı İmam Hanzala'yı. Hanzala düğüne gider gibi bir neşeyle atıldı çarpışma meydanına. "Âmin, âmin, âmin..." diye bağırarak kılıç sallıyordu. Başına üşüşen Kûfelilerin darbeleriyle son nefesini verirken hâlâ "âmin" diyordu.

"İnna lillah ve inna ileyhi raciun," diye mırıldandı İmam bir kez daha. Sonra sesini yükselterek tekrarladı.

"İnna lillah ve inna ileyhi raciun."

Kaybedecekleri hiçbir şey yoktu Cabirî üç gencin. Ne yirmi beş, otuz yaşlarındaydılar artık, ne tığ gibi delikanlıydılar, ne eşleri, çocukları vardı, ne zengin babalarından kalan bağları, bahçeleri, ne beldelerinde geçerli sözleri... Bunların hiçbiri artık umurlarında değildi. Dünyayı boşamışlardı.

Tek arzuları vardı; cesetlerinin İmam'ın ve Ehl-i Beytinin esenliğine yaraması...

İmam'a yaklaştılar ellerini kaldırıp avuçlarını açarak; "Selam sana ey Rasulullah'ın oğlu!" diye aya selamı verdiler. Gözlerindeki kararlılık, bir daha dönmeyeceklerini anlatıyordu. İmam, daha ölmeden taziyelerini yapmak istemesine süzdü gençleri. Bakışları, bu gençlerin bir daha geri dönmeyeceklerine şahadet ediyordu.

"Allah'ın selam ve rahmeti size de olsun!" diyerek uğurladı gençleri savaş meydanına. Sesi ağlamaklıydı.

Kendi ışıklarını söndürmek pahasına geleceği aydınlatan bu seçkin gençler her biri dünyaya bir başka ders veren adımlar atarak, bir yaydan fırlamış üç ok gibi saplandılar Kûfe'nin bağına. Yara yara ilerlediler. Karşılarındaki insan yığını ne Azre'ye ulaşmalarına imkân verdi ne Şimr'e ne de Ömer'e. Sıra ve vakarla düştüler toprağa. Gençler tırpanla biçilmiş ekinler gibi ardarda düşerken, Kûfeli bedbahtlar hasat bayramı sevinciyle çığlık atıyordu.

Abis; sıra bende diyerek sevinçle İmam'a doğru koş-

maya başlamıştı. Babasının azatlısı Şevzeb'in arkasında koştuğunu görünce bir an durakladı.

"Şevzeb!" dedi, "sen ne yapmayı düşünüyorsun?"

Şevzeb hiç tereddütsüz cevap verdi;

"Ne mi yapacağım? Vallahi Rasulullah'ın evladının önünde, senin yanında ölünceye kadar savaşıcağım!"

"Eğer bunda kararlı isen Ebu Abdullah'ın önüne git! O diğerlerine yaptığı gibi sana da dua edip arkandan baksın. Ben de sana dua edeyim. Haydi, yürü, gün bu gündür!"

"Baban bana dünyayı ikram etti, sen bana cenneti ikram ediyorsun. Allah ikinize de rahmet etsin," diye dua etti Şevzeb. İmam'ı selamlayıp Kûfelilerin üzerine doğru koşmaya başladığında İmam onu seyrediyor, dua ediyordu...

Kûfe yemek molası verdiğiğinde sıra Abis'e gelmişti.

"Selam ey Ebu Abdullah!" diye bağırdı coşkuyla. "Vallahi yeryüzünde bana senden daha sevgili, senden daha üstün bir varlık yoktur... Allah şahit olsun ki; eğer senden zulmü ve ölümü kaldırabilmek için canımdan daha değerli bir şeye sahip olsaydım onu da sana feda ederdim!" diye devam etti.

İmam; "Sana da selam olsun" deyip dua etmeye başladığında konuşmasını sürdürdü;

"Ben şahadet ederim ki sen doğru yoldasın, baban da doğru yoldaydı. Sana da, babana da selam olsun ey Ebu Abdullah!"

Kılıcını sıyrıp Kûfe karargâhına doğru saldırıya geçtiğinde Kûfeliler Şevzeb'in başını kesmekle meşguldüler. Karşısına kimse çıkmayınca durakladı. "Bu gelen Abis!" diye fısıltılar yükseliyordu Kûfe saflarından. Meydanın ortasında yere saplı bir bıçak gibi duran adamı görmezden gelmeyi tercih ettiler. Herkes onun dövüşünü seyretmek

istiyor, birilerinin meydana çıkmasını bekliyordu. İşaret parmağını göğsüne vurarak haykırdı;

"Yok mu bu adama karşı bir adam?"

Bozkırın üstüne ölüm sessizliği çökmüştü, kimseden çıt çıkmıyordu. Ömer bin Sa'd etrafına bakındı. "Yürü!" dediğinde "emredersin!" deyip meydana koşacak kimseyi göremedi binlerce kişiden oluşmuş ordusu arasında. Kendisi çıkmayı hiç düşünmedi, çünkü Abis'in nâminı duymuştu. Hince bir fikir düştü o ân aklına;

"Onu taşa tutunuz!" diye bağırdı.

Her yandan taş yağmaya başladı. Abis, vücuduna acımasızca çarpan taşlara aldırmaz etmeden, yüzü Kûfe'ye dönük, güçlü bir tavırla uzun ve enli kılıcını yere sapladı. Gözlerini tüm orduya dikip sert ve keskin taşlardan korunmak için herhangi bir harekette bulunmadan sırtından zırhını, başından miğferini çıkarıp attı. Kılıcını sapladığı yerden çıkarıp havaya kaldırdı. Beline kadar indirdikten sonra Kûfe'nin üzerine doğru koşmaya başladı. Ne yana yönelse, kim var kim yok önüne katıp kovalıyordu. Ağzındaki lokmayı çiğneyerek kaçan, kaçtııkça atları ürkütüp paniği büyüten Kûfelileri gören Ömer okçulara "vurun!" işaretini verdi. Yerinde durmayan bir hedefe isabet ettirene kadar onlarca Kûfeliyi vuran okçular sonunda Abis'i durdurabildiler. Aldığı oklarla olduğu yerden kımıldamayacak kadar yaralanmıştı. Kalabalık çevresini boşalttı. İşte orada; canlı bir hedef gibi orta yerde okçuların önünde duruyordu. Yere yuvarlandığında her yanına saplanan oklar kendi ağırlığıyla vücuduna batıyordu... Kılıçlarla üzerine çullanan Kûfeliler başını kesip mızraklarının ucuna geçirdiler. Az önce önünden kaçtııkları adamın cansız başının arkasından koşuyorlardı, yine bağıırarak, yine çığlık atarak...

İmam'ın önüne gelip coşku içinde selamladıktan sonra şehadete kadar çarpışan fedailerden sonra Dahhak bin Abdullah yaklaştı İmam'a, utana sıkıla.

"Ey Rasulullah'ın oğlu! Gitmek isteyen gitsin demiştin... Ben seni daha şimdiden yalnız bırakmak istemiyorum, seninle geleceğim, çevrende çarpışanlar buldukça ben de çarpışacağım, ama yanında çarpışan kimse kalmayınca ayrılıp gideceğim, bu konuda serbest isem devam etmek istiyorum demiş, olur diye cevap almıştım," diye mırıldanır gibi konuştu.

"Evet, doğru" diye cevap verdi İmam; "Hatırlıyorum."

Yanındaki insanları gösterip Kûfelilere doğru bakarak devam etti konuşmaya;

"Etrafında üç beş gençten başka kimse kalmadı, artık gidebilir miyim?"

"Tabi gidebilirsin," dedi İmam kaygısızca; "Ama bunca insanın arasından nasıl kurtulabileceksin? Eğer buna gücün yeterse git... Serbestsin!"

Dahhak, başı önünde hiç konuşmadan çadırların arasına bağladığı atını çözdü. Binip iyice yerleştikten sonra atı tepip dörtnala kaldırdı.

"Ne kadar uzağa gidersen git, kendi çukurunun dışına çıkamayacağını sen de biliyorsun, ama..." diye söylendi Süveyd, Dahhak atını mahmuzlarken,

"Buna rağmen gidiyorsun!"

Hürri'ün ardından Ehl-i Beyt'e iltica eden otuz Kûfeliden biriydi Ebu Şasa. Kûfe ordusuna katıldığında sadağına yüz ok yerleştirmişti. Sabah erkenden, sayıları sadağındaki oklar kadar bile olmayan bu insanlara karşı binlerce kişinin arasında durmaya sıkıldı. Haklının değil, güçlünün yanında olmaktan utanmış, yüzü kızarmıştı. Atacağı her ok bir güneşi göklerden yere indirecekti. İnsanlar, bu zifiri karanlıkta mum ışığına hasretken...

Düşünmenin ve ayırt etmenin hazzını yaşıyordu Ehl-i Beyt karargâhında. Dünyaya yeni gelmiş gibi merakla bakınıyordu etrafına.

Savaş düzenine girildiğinde sol dizini yere dayayıp İmam'ın hemen önünde beklemeye başlamıştı, İmam kendisine yaklaşıp şefkatle omzuna dokunmuş; "Senin kılıcın yok mu?" diye sormuştu. Hiç sıkılmadan incecik bileklerini göstermişti gülerek;

"Ben kılıç kullanamam ki?" demişti. "Kılıç sallarken elim burkudur... Ama iyi okçuyum, attığımı vururum. İzin verirsen tam burada saymaya başlayayım..."

İmam'ın gözlerinde neşeli bir gülümseme belirmiş, ardından dua etmişti;

"Allah attığını rast getirsin."

Tamamı tamamına yüz ok atmıştı sabahtan beri. Attığı her oktan sonra ayağa kalkıp isabet etti mi diye

bakıyor, tekbir getirerek tekrar dizini kırıp çömeliyor ve tüm öfkesini iki ucuna bağladığı yayını geriyordu. Sadağı boşaldığında yerde Kûfelilerin attığı okların arasından yayına uygun ok aramaya başladı. Telaşlı telaşlı bir o yana bir bu yana koşturup ok aradıysa da bulamadı. Başka çaresi yoktu. Yerden aldığı bir kılıcı eliyle şöyle bir tarttıktan sonra

“Allah’ım bana güç ver!” diye mırıldanarak İmam’ın önüne kadar yürüdü. Gayet kısık bir sesle selamladı İmam’ı;

“Elveda ey Ebu Abdullah!”

Tüm bu zarafet, arkasında bir eylem adamı saklıyordu... Seçeneksizliğe asla tahammül edemeyen bir eylem adamı. Çaresizlik nedir bilmeyen bir eylem adamı...

Bileğinden kalın kabzayı iki eliyle kavrayıp Kûfe saf-larına daldı. Dakikalarca çarpıştı etrafını saran onlarca Kûfeliyle. Başını kesmek için üzerine eğildiklerinde göz-lerine inanamıyordu Kûfeliler;

“Bizi bu kadar uğraştıran adam Ebu Şasa imiş...” diyorlardı birbirlerine.

“Hayret!”

"Ben Ali'yim! Hüseyin bin Ali'nin oğluyum!" diyerek saldırıyordu Ali Ekber.

"Kâbe'nin Rabbine andolsun ki: Biz; Peygamber'e Şimr'den, Şebes'ten, Azre'den ve babası belirsizin oğlu İbn-i Ziyad'dan daha yakınız... Vallahi babası belirsizin oğlu bizim hakkımızda hüküm veremez!" diyordu Kûfe saldırısını geri püskürttüğünde.

Geri dönerken bu sözleri duyan sefihlerden bir sefihin yüksek sesle and içtiğini duydu; koyu sarı renkli, omurgasız bir çıyanı, Mürre'yi.

"Eğer seni öldürmezsem tüm Araplar beni kınasın!" diyordu.

Ali Ekber, sesin geldiği yöne baktı, kalabalığın içinde öfke dolu bu sesin sahibini bulamayınca tüm Kûfelilere seslendi;

"Sizi Allah kınamış! Araplardan mı utaniyorsunuz!"

Bir başka Kûfeli söze karıştı;

"Ali!" diye bağırarak. "Sen mü'minlerin emiri Yezid'in akrabası. Biz bu akrabalığı gözetmek istiyoruz. Gel; sana onun hatırına aman verelim!"

Kûfe saflarındaki gülüşme sesleri Ali'nin haykırışıyla bıçak gibi kesildi;

"Salih olmayanlar benim akrabalarım değil, ben ancak Rasulullah'ın akrabasıyım!"

Ebu Şasa kızıl bir lâle gibi kanlar içinde yere düştükten sonra Ali Ekber beyitler okuyarak daldı Kûfe saflarına. Kûfeliler onu çembere almak için geri çekilmeye başladıklarında Mürre atını ileri sürdü. Arkasından sokularak mızrağı var gücüyle sırtına sapladı Ali'nin. Ciğerlerine saplanan mızrak nefes almasını engelliyordu. Dizleri üstüne çöktü. Göğsüne çöken acıdan uzun süre tuttuğu soluşunu bıraktığında ağızından çıkan kanları gördü. Usulca arkasına döndü, cellât fırlattığı mızrağından boşalan ellerini iki yana açmış Kûfelilere sesleniyordu;

“Daha ne duruyorsunuz! Bitirin şunun işini!”

“Ali, öğrenerek bakıyordu Mürre'ye. Başını biraz daha çevirdi. Sabahtan beri vuruldukça karargâhın yanına taşınıp yan yana dizilen Ehl-i Beyt fedailerine baktı. Sonra babasına... Gülümsedi ve peş peşe bedenine inen kılıç darbeleriyle yere yuvarlandı.

İmam, karargâhtan izliyordu oğlunun vuruluşunu. Çaresizdi... Çaresizliğin ipine geçirilmiş inci taneleri gibi gözyaşlarıyla boğuldu sesi usul, usul...

“Oğlum benim!” dedi hüznü bir öfkeyle, “Allah seni öldüren kavmi öldürsün! Onlar Allah'a karşı ayaklandılar ve Rasulüne olan saygıyı çiğnediler... Oğlum benim!” diye usulca seslendi tekrar;

“Senden sonra dünya, bir toprak yığındır!”

Sadece elleri görünen bir kadının feryat ederek koştuğunu gören Kûfeliler geri çekildiler. “Kim bu?” diye sordu bir Kûfeli yanındaki arkadaşına;

“Vallahi bu Fatıma'nın kızı Zeyneb'ten başkası değil! Vallahi bu Rasulullah'ın kızıdır!” diye cevap verdi bir Kûfeli.

İmam, Zeyneb'in yanına kadar geldi. Elinden tutup karargâha götürürken yanındakilere Ali Ekber'i taşıyıp diğerlerinin yanına götürmelerini söyledi.

Abdullah bin Müslim amcazadesi Ali'nin cansız yerde yattığını görünce dayanamayıp ağlamaya başlamıştı. Hem ağlıyor hem de avucunun içiyle alnına vuruyor, "eyvah Ali!" diye söyleniyordu. İmam, Zeyneb'i kolundan tutup, Ali'nin de çadırların yanına taşınmasını istediğinde, Abdullah şuarsuzca olduğu yerde durmuş alnına vurmaya devam ediyordu.

İmam'ın bu kadar yaklaştığını gören bir Kûfeli, fırsat avcısı gibi açtı gözlerini. En büyük ödül onu bekliyordu... İmam dâhil yedi kişilik bir topluluk vardı karşısında ve dönmek üzereydiler. Fazla vakti yoktu, iyice nişan almadan yayını gerdiği gibi boşluğa bıraktı.

Kime götüreceğini bilmediği bir müjdeyi taşıyan ok, bir süre ıslık çalarak boşlukta süzüldü. Ok Abdullah'ın eline saplanmıştı; "Eyvah Ali!" diye söylenip alnına vurduğu anda...

Okun hedefini bulmasından aldıkları cesaretle yaylarını peş peşe germeye başladı Kûfeliler. İmam kalkarıyla korunmaya çalışarak ehlini uzaklaştırırken Abdullah bedeninin her yanına isabet eden oklarla yere yığıldı.

Koşarak Ali Ekber'i çadırların yanına taşıyan Ehl-i Beyt gençleri bu kez Abdullah'ın cesedini almak için geri döndüklerinde Kûfeliler yerde yatan cesede doğrarcasına kılıçlarıyla vuruyorlardı. Ehl-i Beyt'in sağ kalan gençlerinin ellerinde kılıçlarla koştüğünü gören Kûfeliler, yaşlarını germeye başladılar...

İlk ok Avn bin Abdullah bin Cafer'e saplandı. Ardından sendeleyeyen kardeşine bakmak için bir an duraklayan Muhammed bin Abdullah bin Cafer vuruldu. Üç adım atmamışlardı ki Abdurrahman bin Akil, hemen sonra Cafer bin Akil... Peş peşe vuruluyor, kanı zafere dönüştüren bir uzaklığa düşüyorlardı yere düştükçe...

Henüz onüç yaşında bir genç olan Kasım bin Hasan, bir şehidin cesedini almaya giderken dört şehit daha vermiş olmanın şaşkınlığı içinde kendi etrafında dönüp yerde yatan amcazadelerine bakmaya başladı. Kılıcı elinden düştü. Yere diz üstü çöküp ellerini ayaklarının arasına aldı. İleri geri sallanıyor belli belirsiz bir şeyler mırıldanıyordu. Dönüp arkasına, Kûfelilere baktı sallanarak. Sonra yerde yatanların üzerinde gezdirdi bakışlarını. Ağlıyordu, kime ağladığını bilmeden; dedesine, babasına, kuzenlerine, ismini bile bilmediği halde aynı meydanda peş peşe can veren mazlumlara, mahrumlara, mustazaflara... Ama kendine değildi gözyaşları.

Etrafına bakınmaya devam etti ağlayarak. Sağına döndüğünde yerdeki kılıcını gördü. Gözlerinde şimşekler çaktı o an. Şuuru açıldı. Kılıcını kaptığı gibi ölümden başka ihtimali olmayan bir yola doğru hızla koşmaya başladı. Rüzgârın havada uçuşturduğu peleriniyle bir kartal gibi daldı Kûfe'nin yüreğine. Güçlü kaslarıyla indirdiği her kılıca ciğerlerinden çıkan derin bir soluk eşlik ediyordu. Kûfe bu delikanlının saldırısına daha fazla seyirci kalmadı. Aç kurtlar gibi üşüştüler etrafına. Her biri değerli bir avdan fazla bir lokma kapmak ister gibi kalabalığı yarıp sokulmaya çalışıyordu.

Kükremiş bir arslan gibi İmam'ı gördüler Kasım'ın yanı başında. Kalabalığı yarıp yeğenine kadar ulaşmış, yanibaşında kılıç sallıyordu. Kasım'ın etrafındaki çemberi önce genişletti, sonra dağdı. Bir yandan bir yana sığıyor, yaklaşmak isteyenlere fırsat vermiyordu.

"Benim adım Amr!" diyerek Kasım'ın başına bir kılıç darbesi indirdi, yanına kadar sokulmayı başaran bir Kûfeli.

"Amcacığım!" diye bağırarak yere düştü Kasım.

İmam, Amr'ın üzerine atıldı. Belki de çarpışmanın en şiddetli darbesiydi... Amr, korunmak için öne çıkarıldığı kolunu parçalayıp boynunda biten bu darbeyle yere yuvarlanırken, İmam Kasım'ı kaldırmaya çalışıyordu. Göğsünü göğsüne bastırıp ayaklarını yerde sürükleyerek karargâha kadar nefes nefese taşıdı. Kasım'ı, oğlu Ali'nin yanına uzattıktan sonra bu gencin yüzünde, acıya ve ölüme mertçe katlanmış olmanın verdiği hafif sevinci izledi kısa bir süre. Sonra savaş meydanına doğru birkaç adım attı. Takati bitmişti. Olduğu yere oturup bir müddet sadece nefes alarak hareketsiz bekledi. Elinde mızrakla kendisine doğru gelen Kûfeliyi seyrediyordu. Kûfeli;

İmam'ın ciddi ve insanın içine işleyen bakışlarını görünce bir an durakladı. Ayakları, kocaman birer çivi gibi yere mıhlamıştı onu. Kımıldayamadı... O kadar etkilenmişti ki biraz daha baksa, öldürmeye gittiği insanın düşmanlarına saldıracaktı. Önce bakışlarını kaçırdı. Sonra mızrağını indirip kınanmak pahasına geri döndü.

Malik bin Nuseyr isimli cellât yaklaşmaya başladı sonra İmam'a. Bir çakal gibi, ağır ve sinsi adımlarla hafif öne bükülerek yürüyordu. İmam doğrulmaya başladığında ileri fırlayıp meydanın en yüce başına kılıcını indirdi. İmam'ın kılıcına çarpıp şiddetini yitiren darbe sıyrılıp İmam'ın sarığını kesti. Ebu Abdullah ayağa kalkmaya çalıştığında her tarafı kan içinde kalmıştı. Kılıç İmam'ın başına batmıştı. Bir inancın zaferi için gereken kan seli Ehl-i Beyt'in sinesinden akmaya devam ediyordu...

Bin Nuseyr yabani bir domuz gibi ne yanına ne de arkasına bakmadan hızla uzaklaşırken İmam doğrulup başını tuttu. Sarığıyla yarasını sardıktan sonra çadırına doğru yürümeye başladı. Ağlayıp feryat eden kadınlara artık susun demiyordu. Ağlamanın tam zamanıydı... Ve sevinç içinde gülmenin...

Bedensiz başlar, başsız bedenler arasında hıçkırık hıçkırık ağlayanların yanı sıra katıla katıla gülenler de vardı o gün. Çünkü Rasulullah'ın Ehl-i Beyt'i korkunç bir katliama maruz kalmıştı, kendilerinden asırlar sonraki barbarlara ilham kaynağı olacak zorbalar bu gün sevinmeyecek de hangi gün sevinecekti.

Ali Asgar, henüz altı aylık olmasına rağmen her şeyi anlamış gibi ağlamaya başlamıştı. Halası Zeyneb'in elinden kurtulup meydana, babasının kucağına kadar bir çocuğun en sevimli haliyle emeklemeye başladı. İmam yarasına bastığı elleriyle kucakladı oğlunu. Tebessüm ediyordu. Doğrulup çocuğu çadırların yanına götürmek istediğinde bir ok Ali Asgar'ın boğazına saplandı. İmam avuçlarına dolan masum bir çocuk kanını bir süre izledi, sonra herkes bu zulmü görsün dercesine acı içinde ağlayan Ali Asgar'ı iki eliyle havaya kaldırdı. Yer ve gök Ali Asgar ile beraber feryat edip ağlıyordu sanki. Çöl tuhaf bir kızıla kesmişti, gökyüzünde tek mavi nokta görünmüyordu, ufuk kan gibiydi. Rüzgâr dokunaklı bir matem ıslığı çalıyordu...

İmam dua etmeye başladığında bakışları çok uzaklara kilitlenmişti;

"Allah'ım, şu zalimlerden hakkımızı al!"

Hayatı boyunca birçok acıyı zarafetle karşılamıştı İmam. Ama çocukların vurulmasına ne o, ne de yanındakiler dayanamıyorlardı. Osman bin Ali titreyerek bakıyordu Ali Asgar'a. Oku çocuğun boğazından çekemiyordu. Abdullah bin Hasan oku çıkarsın diye Ali Asgar'ı İmam'dan alıp kucakladığında Osman;

"Şerefsiz ok!" diye mırıldandı; "Çocukları da mı vurursun!"

Abdullah bin Hasan ağlayarak cevap verdi;

“Okun şerefi olmaz ki... Oku atanın şerefi olmazsa!”

İmam oğlunun boğazına saplanan oku çekip attıktan sonra kanı eliyle sildi. Kanı değil de acıyı, kederi ve yalnızlığı siliyor gibiydi. Yarayı bir bez parçasıyla sardıktan sonra çocuğu kadınlara gönderdi. Ardından kılıcını sıyırıp tekrar çarpışmaya girişti.

Bir güneş doğmuştu on muharrem sabahında. Daha akşam olmadan onlarca güneş batmıştı. Bir daha doğmamak üzere süzülüp gitmişlerdi, ama ışıklarını arkada bırakarak... Zaten güneşin eksikliği değil miydi ışığını götürüp gitmesi... Ve aydınlık, ışığını bırakıp giden güneşlerin eseri değil miydi?

Beş kardeşi, iki yeğeni bir de kuzeni kalmıştı kala kala yanında. Tüm akrabası ve arkadaşları şehid düşmüştü. Son sekiz fedai İmam'ın sağından soluna kadar dizilmiş Kûfelilerle arasına gerilmişlerdi. Bir okun onlardan birine isabet etmeden İmam'a ulaşması olanaksızdı. En azından yaşadıkları ve ayakta oldukları sürece...

Önce Abdullah bin Hasan İmam'ı hedefleyen oka ikram etti kendini. Vurulup yere düştüğünde artık kimsenin ağlayacak mecali bile kalmamıştı. Abbas bin Ali öfkeyle baktı Kûfelilere. Eğilip alnına dokundu. Kardeşlerine seslenecekti ya, sesi kısılmıştı. Yanlarına kadar yaklaştı;

"Abdullah! Cafer! Osman! İlerleyiniz! Seyyidimizi, efendimizi, hayırlımızı koruyunuz!"

Abbas, hava kararınca kadar Kûfelileri oyalayıp, gece karanlığında İmam'ı ve ehlini emniyetli bir yere kadar uzaklaştırabilmek için düşmanı oyalamak istemişti. Üç kardeş hiç tereddütsüz fırladılar yerlerinden. Ellerin-

de kılıçlarla saldırdılar, ama Kûfe artık riske girmiyordu. Sadece ödüllü bir başı koparıp heybelerine koymak için meydana gelenler oluyordu.

Uzaktan ok atmaya devam ettiler. Önce Abdullah, ardından Cafer şehid oldu. Kûfeliler dikili bir hedefe nişan alıp oynayan çocuklar gibi eğleniyorlardı ok atarken. Osman vurulduğunda daha yerde kıvranırken koştu biri. Başını tek kılıç darbesiyle kesti. Koyun keserken daha nazik davranan insanlar bir hayvan gibi çullanıyorlardı yerde, acı içinde kıvranan yaralıların üzerine. Kesik başın etrafında ayın yapar gibi dolanıyorlardı bir süre, sonra kopardıkları başı koşarak Ömer bin Sa'd'a götürüp mükâfatlarını istiyorlardı.

Muhammed bin Ali'nin başı bir avuç altınla takas edilmek üzere heybeye girdiğinde Abdullah bin Hasan'ın başını kesmekle meşguldü başkaları... Ardından Muhammed bin Akil'in...

İmam'ın yanında bir tek Abbas bin Ali kalmıştı. Bir gölge gibi takip ediyordu ağabeyini, İmam'ını, rehberini... Fakat heyhat, ışığın gölgesi olmazdı ki. Sonunda Abbas da vuruldu. Ama savaş henüz bitmemişti, çünkü İmam hayattaydı... Ve gökyüzündeki tek yıldız daha çok öfkelen diriyordu kara bulutları.

Susamıştı... Acıdan yanan yüreğini Fırat suyuyla serinletmek için o yöne yürümeye başladı. Başından yaranlanmış, sendeleyerek adım atıyordu. Kûfeliler bir yudum suyu bile çok gördüler ona. Fırat'la arasına gerildiler. Üstelemedi,

"Allah'ım şikâyetimi sana arz ediyorum!" diyerek açtı ellerini âlemlerin Rabbine.

İhanet ağı gerilmiş yaydan fırlayan bir ok damağına isabet ettiğinde, yüreğindeki acının yanında hissedilme-

yecek kadar basit olan bu acıyı, metanetle çekti damağın-
dan. Avuçları kan dolmuştu;

“Âlemlerin rabbine hamdolsun!” diyerek baktı avuç-
larındaki kana. Çadırlara, ehlinin yanına dönmek istedi.
Şımr piyadeleriyle birlikte araya girip çadırlarla irtibatını
kesti bu kez.

“Yazıklar olsun size!” diyerek baktı bu iğrenç barikata.

“Sizin dininiz yoksa bari dünya işlerinde asil davra-
nan dinsizler gibi davranınız!”

Şımr, yanındaki piyadeleri kışkırtıyor, “haydi ödülü-
nüzü alın!” diye tahrik ediyordu. Kûfeliler bir asrın biti-
şini seyretmek zevkinden mahrum kalmamak ister gibi
izliyorlardı savaş meydanının tam ortasında direnen
İmam'ı.

İmam çadırlara doğru yürürken yeğeni yanına doğru
koşmak istiyor, Zeyneb ona engel oluyordu. Çocuk çırpı-
nınca İmam Zeyneb'e seslendi;

“Tut onu, sakın bırakma...”

Çocuk, kadın, ihtiyar... Çarpan bir yürek olsun yeter
ki, onu susturmak bir katilin haz almasına yeterdi, bili-
yordu çünkü.

Buna rağmen on yaşlarında bir çocuk koşarak geldi
İmam'ın yanına. Sabahtan beri insanların yaptığını yap-
maya, İmam'ı saldırılardan korumak için önünde siper
olmaya çalışıyordu. O esnada sefih bir Kûfeli elinde kılıç
İmam'ın üzerine yürüyordu. Karşısında “amcamı mı öl-
düreceksin!” diye bağırان birini gördü. Çocuk mu, yetiş-
kin mi bakmadan salladı kılıcını.

“Halacığım!” diye bir feryat yükseldi Kerbelâ'dan.

İmam yeğenini bağrına basarken, çöl; bir çocuğa daha
müjde verildiğine tanık oluyordu;

“Ey kardeşimin oğlu! Başına gelen felakete katlan. Bunda hayır vardır. Muhakkak ki Rasulallah’a, Ali’ye, Hamza’ya, Cafer’e, Hasan’a kavuşacaksın! Hepsine selam olsun.”

Kucakladığı bir çocuğu daha karargâha taşıdıktan sonra saldıran piyadelere karşı koymaya başladı. Yanı başında Zeyneb duruyordu bu kez. Giderek artan yalnızlığın ağırlığını onunla paylaşmak için...

Şimr bir kez daha seslendi Kûfelilere;

“Yazıklar olsun size! Daha ne duruyorsunuz. Öldürsenize şunu!”

Kûfeliler kudurmuş gibi her yandan saldırmaya başladılar Ebu Abdullah’a. Önce sol avucuna bir kılıç darbesi indi, ardından sağ omzuna. İmam bir düşüyor, bir kalkıyordu. Bu haliyle görünmez basamakları tırmanıyor, bulutlara doğru yükseliyor gibiydi. Son hamleyi yapan Kûfeliyi bir kılıç darbesiyle yere indirdikten sonra tekrar sendeledi. Arkasından yaklaşan bir başka Kûfeli mızrağını havaya dikip nefesini tuttu... Ardından çöl tuttu nefesini, rüzgâr sustu, her kum tanesi bir külçe gibi yapışmıştı yere, kımıldamıyordu. Kimseden çıt çıkmıyordu. Etrafta ne bir kuş vardı, ne bir börtü, ne böcek... Hayat taşıyan her varlık bu utanç verici cinayetleri sezmiş de, şahit bile olmamak için Kerbelâ’yı terk etmişti sanki. Asırlardır bil-lurdan bir su gibi akan Fırat, ateşten bir ırmak kesilmişti kaç gündür; alev alev yanıyordu. Zaman durmuş gibiydi. Ne bir çığlık, ne bir feryat işitiliyordu. Bir tek ciğer solu-yordu tüm insanlık adına, bir tek yorgun nefes işitiliyordu... Bir kuyunun iç çekişi gibi...

Sırtından girip göğsünden çıkan mızrakla bir düş damlası gibi, yüz üstü yere düştü Ebu Abdullah Hüseyin bin Ali.

Uçsuz bucaksız çöl, bütün sonsuzluğuna rağmen orada bitmiş gibiydi; ufuk büyük bir acıyla içini çekiyordu.

Yatağını değiştirmek ister gibi çırpınıyordu Fırat, bulanıp bulanıp duruluyordu...

Rüzgâr sitemle çırpınıp artık ezber ettiği ölüm türkü-sünü acıyla, öfkeyle, hasretle mırıldanıyordu yine...

Çöl, tersyüz edilmiş bir gökyüzüydü o gün. Toprak en güzel elbisesini giyinmiş gibiydi...

Bir yıldız yağmuru sonrasıydı...

O gün çöl ilk kez gökkuşağı görüyordu...

Ömer, şimr, İbn-i Ziyad... Bu üç yırtıcı hayvan gökkuşağını göremediler. Kufeliler de... Çünkü gökyüzünü göremediler...

Ölüm sessizliği kısa sürdü;

"Başını kesin!" diyen tanıdık bir ses yankılandı çölde.

"Bu iş bitti," dedi aynı ses ardından ellerini silkeleyerek,

"İşte bu kadar!"

İmam vurulmuş, savaş bitmişti. Yağmalanan bir aydınlık yerini yavaş yavaş geçici ve zifiri bir karanlığa bırakıyordu.

Tepede ağlaşarak bekleyen ağıt sürüsü feryat edip yüzlerine vuruyorlardı. Bir kaçı seyretmenin acısına dayanamayıp İmam'a doğru koşmaya başladı. Ardından diğerleri, ardından diğerleri...

"Ama insanlar bundan sonra İmam'a dönseler de, onu bulamayacaklardı..."